

OFICIALA ORGANO DE LA AŬSTRALJA ESPERANTO-ASOCIO.

LA RONDO

JAN. 1945.

No.4. VOL. 5.

ELDONITA de P.R.BANHAM,
2 BANCHORY St., ESSENDON W5, VICTORIA, AŬSTRALIA.

Lingve kontrolas F.R.BANHAM,
2 Banchory St., Essendon, W5 VIC.

ooo

Enhave aranĝas F-ino L.E.BAILEY,
18 Sherbourne Rd., Medindie Gdns., Adelaide, S.Aus.

---00000---

PRI "CO-OPERATION".

Jen broŝuro de Kristana socialisto kiu plumnomiĝas "Pax". Ĝi estas pli idea ol plana kaj konsistas el provo klarigi kion li komprenas per "co-operation", aŭ kion la recenzanto nomus interhelpismo. Li rimarkas ke en la gazetoj, preĝejoj kaj aliloke aŭdiĝas tre multe da sensenca kaj sencela dirado pri "co-operation". Mankas difinoj. Li kritikas la kooperajn kompaniojn produktajn aŭ konsumajn, asertante ke ĉar ili defendas nur interesojn de membroj ili neniel diferencas de pure komercaj entreprenoj kaj akcikompanioj. Sed laŭ lia opinio la kooperaj havas en si la kadron kaj ĝermon de la latentata "co-operative commonwealth." Li favoras unu valuton tramondan, bazitan sur la decimala sistemo de mono, ankaŭ universalan pezunucon.

Doni subvenciojn anstataŭ justeco similas forsiteli akvon el truhava boato. Popeca monhelpo ne povas savi terkulturistojn kontraŭ monda prezkonkurso kaj altkosta, trohipotekita tero. La mondo devas rezigni la "jangalan vivon": mono per si mem ne povas sanigi la socion tiom longe kiom la homoj interbatalas por gajni ĝin. Se pli da mono distribuiĝos kiel predikas la Douglas Credit, dum ni konservas la komercaĉan konkuremon, la socio ankoraŭ plifunden enmarĉiĝos---ĉar la malpli kaj tute senskrupulaj finfine posedos la tuton.

Sub kia politika formo tia bela epoko povus naskiĝi "Pax" ne klare indikas, sed kontentigas sin citi pikajn dirojn de aliaj pensuloj, finfine konfesante ke "el tiu komplika miksaĵo da penso ni devas formi al si akceptindan planon." Akceptinda por kiuj?

Li citas el Angla gazeto (17.1.41): Ĉu vin impresas tio, ke via infano kreskadas en mondo milita? Ke li tage atendas danĝeron kaj pensas ke eksterordinara ekzisto estas fakte ordinara vivo? Ĉu vi iam konsideris tion, ke aeroplanoj, bomboj, tankoj, mortigado, suferado estas esenca parto de la vivo de la hodiaŭaj infanoj?

Se vi deziras ke via infano prenu inde utilan lokon en paca mondo, vi devas neprigi ke li venu en intimecon kun la aferoj de

la paco. Li devas vidi florojn, bonajn librojn, belajn pensespri-
ojn en bildo kaj poemo, por ke li amu la puran, la veran kaj la nob-
lan. Li devas vidi en via konstanta konduto kaj parolo tion kio in-
stigas en li la plej bonan. La pacan mondon, kiun ni ĉiuj sopiras,
devas eniri infanoj kun paco en la koro.

(Sp. ĉe Fax, 27 Kireep Rd., Balwyn ES, VIC.)

-----P.R.BANHAM.

YARRALUMLA---RAKONTO PRI ENTERIGITA TREZORO.

(El The Advertiser, Adelaide, 7 Okt., 1944, iom densigita.)

Kiam la nova ĉefgubernatoro, la Duko de Gloucester (elp. gloste) loĝos ĉe Yarralumla (Canberra) li ektrovas, ke pri la maljuna hejmo iras rakonto mistera, ĉar laŭ pli-malpli neakordaj raportoj fantomo ---vera nigrula fantomo Aŭstralia---foje promenas tie!

La rakonto komenciĝas per rabo de juvelo kaj finiĝas per vojrabi-
stoj kaj murdo al fidela nigrulo, kies skeleto, oni diras, kuŝas
ĉe la piedo de granda decidaro, aĝa pli ol cent jarojn, kiu estas la
prifieraĵo de Yarralumla.

La kroniko de la mistero troviĝas en malnova letero aŭ manskrib-
aĵo, ne subsignita, date 1881, trovita en la palaceca loĝejo post
kiam ĝia antaŭa posedanto transdonis ĝin al la Aŭstralia Registaro.
Jen la teksto de la letero:-

"En 1826, ĉe malmulte konata paŝtbiene en Kvinlando, James Cobbi-
ty ŝtele perdis grandan diamanton. Oni eltrovis, ke la ŝtelon
faris unu el pundomanoj kiuj antaŭe forkuris, eble al N.S.Kimrujo.
Oni kaptis le pundomanon en 1858 sed estis neeble trovi la diam-
anton; krome, la pundomano (nomo nekonata) neniel volis doni in-
formon, spite al oftaj batej. Jam en 1842 li lasis al grumo skri-
bon kun mapo de la loko kie kaŝidas la diamanto. Pro malgranda
kulpo oni sendis la grumon al malliberejo ĉe Berrima. Li estis
lerta pri ĉevaloj, kaj unu tagon dum siaj deĵoroj, li plektis ŝnu-
ron el pajlo kaj jetis ĝin trans la muron, kie ĝi alteniĝis al ia
ferajo; grimpite ĝin, li forkuris. Li kaj lia familio multe da
jaroj loĝis okcidente, laŭdire de Pastro James Hassell, kiu, sci-
ante ke la grumo nun honeste vivas, ne opiniis necese denunci
kontraŭ li. Mi havas nenian kialon kredi ke li provis vendi la
diamanton. Se estus konate, ke li posedas aĵon tiom valoran, sus-
pekto povus trafi lin kaj kaŭzus lian areston.

Post lia morto lia filo posedis la juvelon, kaj kun fidela
nigrulo aliris al Sidnejo. Post kiam lasi urbon Cooma direkte al
Queanbeyan (kŭinbejan), ili renkontis vojrabistan bandon. La ni-
grulo kaj lia kunulo disiĝis, sed fine la rabistoj kaptis kaj
serĉis la unuan sed nenion trovis, ĉar li jam antaŭe glutis la
juvelon. La bando kolere pafis lin. Li estis enterigita en peco
de grundo apartenanta al kolonelo Gibbes, kaj poste al sinjoro
Campbell. Mi kredas ke la diamanto estas inter liaj ostoj. 61

Mr. ... in A.B.C. Weekly pag 26, Jan 6. 1945, holds up an Esp-o
grammar which he has bought after seeing strange words on a notice
board. Good propaganda for Esp-ists to write to Editor commenting.

tre alte valoras. Mia mano malfortiĝas pro aĝo, alie mi priskribus la mizeron tra kiu mi travivis. Miamvivo malspariĝis, mia mono elspeziĝis. Mi mortas preskaŭ tute senhava, kaj vide mian celon. Mi kredas ke la kadavro kuŝas sub la granda deodaro-arbo. Pro tio ke faris la enterigon nigruloj, la tombo estas ronda truo.

Kredu kaj havigu al vi riĉon. Moku kaj lasu la juvelon en ĝia kaŝejo."

La deodaro ankoraŭ estas tie, laŭdire la plej bela el sia speco en Aŭstralio. Ĝi estas la patro de centoj da idoj en la plantejoj kaj parkoj de La Canberra-urbareo, kaj ankoraŭ donas jare multe da semoj al la registaraj plantidejoj. La posedanto de Yarralumla ĉiam taksis la belan maljunan arbon pli alte ol la ŝancon trovi trezoron ĉe ĝiaj radikoj.

Ĉu aŭ ne ekzistas fantomo, la duko kaj dukino tre forte sentos la ĉarmon de malnova domo, trietaĝa, verd-frontona, kiu estas ilia hejmo en Aŭstralio. Vastaj grundoj ĉirkaŭas ĝin, kaj ĝardeno kiun amo kaj artece prizorgis Lady Gowrie. Ĝi havas belan panoraman vidon trans pndaforma ŝafkampero al la krutaj montoj de la Aŭstraliaj Alpoj 15 aŭ 20 mejlojn for. Ĉe la antaŭo sidas komuna ŝaf-tonda ŝedo ĉe la malsupro de paca valetio. Povus troviĝi malmultaj scenoj pli tipe Aŭstraliaj. (L.E.B. (Trad.)

PETO. Laŭ Plena Vortaro guberniestro (aŭ gubernatoro) estas administranto de "administracia parto de lando aŭ kolonio." Al kelkaj la titolo ŝajnas stranga, uzata en rilato al Aŭstralio, "merroganta" unuo de la Brita Imperio. Por helpi al fremdaj E-istoj, ĉu iu leganto, kun intereso pri la konstitucio Aŭstralia kaj la reformoj Imperiaj, sendus mallongan artikolon pri la roloj kaj funkcioj de tiuj ĉi kvazaŭ-vicreĝoj Ŝtataj kaj Federaciaj? (La Redaktoro)

EL LETERO DE WILLIAM COWPER AL PASTRO JOHN NEWTON.

la 21an de Aŭgusto 1780.

.....La jenan okazintaĵon oni ne devus preterpasi silente, en tia loko kie tre malmulte da notindaĵoj estas troveblaj. Lastan Merkredon nokte, dum ni vespermanĝis inter la oka kaj la naŭa, mi aŭdis nekutiman bruon en la posta saloneto; kvazaŭ unu el la leporej, implikiĝinta, penadas sin liberigi. Mi ĵus estis leviĝonta de la tablo, kiam la bruo ĉesis. Post ĉirkaŭ kvin minutoj voĉo de ekster la pordo de la saloneto demandis: ĉu iu el miaj leporej liberigiĝis. Tuj mi kuris en la alian ĉambron kaj konstatis ke mia kompatinda, plej kara Puss (1) eskapis. Ŝi jam tramordetis la plektaĵon per kiu mi pensis ke mi sufiĉe sekurigis la fenestron, kaj kiun mi preferas antaŭ iu alia speco de fenestra kurteno, ĉar ĝi enlasas bone da aero. De tio mi rapidiris en la kuirejon, kaj tie mi vidis la kuraĝan Thomas Freeman, kiu diris al mi ke, vidinte ŝin tuj post kiam ŝi falis

en la straton, li provis kovri ŝin per sia ĉapelo, sed ŝi kriegis kaj saltis trans la kapon. Tiam mi petis lin ke li ĉasu kiel eble plej rapide, kaj mi aldonis Richard Coleman al la ĉaso, ĉar tiu estis pli facilmovi kaj portis malpli da pezo ol Thomas. Mi ne esperis revidi ŝin, sed deziris scii, se eble, kio okazos al ŝi. Post iom malpli ol horo Richard revenis, preskaŭ senŝpra, kun la jena rakonto: Ke, nelonge post kiam li komencis kuri, li postlasis Thomas kaj vidis multenombrian ĉasistaron de viroj, virinoj, infanoj kaj hundoj; ke li faris sian eblon deteni la hundojn, kaj antaŭnelonge kure preterpasis la amason, tiel ke la konkurso estis inter li mem kaj Puss; ŝi tute trakuris tra la vilaĝon kaj laŭ la vojeto kiu kondukas al Dropshott. Malmulte da tempo antaŭ ol ŝi alvenis al la domo, li akiris la antaŭlokon kaj flankenpelis ŝin. Ŝi turniĝis ree al la vilaĝo kaj baldaŭ, reenirinte tien, serĉis ŝirmkovron en la tanejo de sinjoro Bagstaff, apud la domo de sinjoro Drake. La rikoltuloj de sinjoro Struges, vespermanĝante, vidis ŝin de la flanko de la vojo. Tie ŝi trafis en la tanputojn, plenajn de akvo; kaj dum ŝi elgrimpis el unu puto al alia kaj preskaŭ dronis, iu el la viroj kapte eltiris ŝin per la oreloj. Ŝi forte lavis ŝin en sitelo por forpurigi la kalkon el ŝiaj haroj, kaj ŝi hejmen-portiĝis en saketo je la deka. La ŝerco kostis al ni kvar ŝilingojn sed kredis al mi, ni ne bedaŭris pri eĉ unu spesdeko de tiu sumo. La kompatinda besto ricevis nur vundeteton je unu ungo kaj je unu orelo, kaj nuntempe fartas preskaŭ same bone kiel antaŭe. Via, mia kara amiko, W.C.

S. J. WOOLNOUGH (trad)

(1) Puss. Dorlota nomo por katoj, leporoj. Cowper manie amis la leporojn. (Rim. de la Red.)

PRI STRANGA HOMO KAJ PLI STRANGAJ VORTOJ.

Okazis post kunveno de la Melburna Grupo "Rendevuo," ke mi restis tempeton post la aliaj anoj foriris. Mi kolektis miajn aĵojn kaj komencis eliri kiam, baranta la vojon, maljuna, malgrasa homo abrupte alparolis min, "Ho, vi! Ne foriru! Vi estas la prezidanto, ĉu ne? Metu vian rubaĵon sur la plankon kaj aŭskultu. Mi intencas klarigi al vi novajn regulojn pri la uzo de vortoj en Esperanto."

Mi estis surprizita kaj mi konfesas, iom kolera, ĉar mi estis laca, la horo malfrua kaj mi deziris trafi vagonaron. Malgraŭ tio, ĝentile mi respondis, "Jes, Sinjoro, mi estas la prezidanto. Mi gratulas vin pro via flua Esperanto. Vi ŝajne konas min. Elle vi bonvolos informi min al kiu mi havas la honoron paroli?"

"Ha, tio signifas ke vi deziras scii mian nomon. Plezure mi vin informas ke mi ne intencas diri ĝin. 'Honoron paroli al mi,' he! ha ha! Bone vi scias ke vi parolas al mi nur ĉar vi ne povas eviti min. Sufiĉe por vi se mi diras ke mi estas Esperantisto de la fruaj tagoj. Ha, la belaj fruaj tagoj de Esperanto! Sed la

nunaj...bahi! Kia TAMPO estas la nunaj! Malĝentila TAMPO, aĉa TAMPO, fi TAMPO!"

"TAMPO?" mi respondis, "Pardonu min, Sinjoro, sed mi tute ne komprenas tiun vorton. 'TAMPO'. Kion ĝi signifas?"

"TIMPO? TAMPO? TOMPO--kaj vi ne komprenas? Hontu, Sinjoro, hontu!"

"TIMPO, TAMPO, TOMPO," mi rediris la vortojn, kaj cerbumadis. Tiam mi foliumis vortaron, sed la sinjoro mangestis al mi ĉesigi la serĉon!

"Ĝi estas formo eltrovita de la hungara geniulo, C.E.R. Bury, fama amiko de Kalosĉay. Ĉu vi ne legis "Lingvo, Stilo, kaj Formo?" li demandis, "Ĝi anstataŭas la neutilan vorton 'tempo'. TAMPO, por la estanta tempo, TIMPO, por la estinta tempo, kaj TOMPO, por la estonta tempo. Bedaŭrinde tiuj vortoj ne genuas en ia ajn vortaro."

"Ne genuas, Sinjoro? Pardonu min. Mi tute ne komprenas. Eble vi intencis diri ke tiuj vortoj ne staras, aŭ sidas, en iu ajn vortaro?"

"Mi ja intencis diri ĝuste tion kion mi diris. Se vortoj povas 'stari' en vortaro por Kalosĉay; 'sidi' en vortaro por Banham; kaj 'kuŝi' tie por kelkaj aliaj; ili povas 'genui' en la sama loko por mi."

Venis al mi la sento ke li mokis min, kaj malafable mi respondis, "Vortoj ne genuas. Tiu estas ridinda, nelogika ideo."

"Ho," li diris maldolĉe, "Kaj ĉu ne estas egale ridinda, nelogika ideo ke ili kuŝas, sidas, aŭ staras?"

"Jes, eble, en tre rigida senco, vi pravas. Sed laŭ pli larĝa vidpunkto, oni povas imagi ke ili 'staras', aŭ eĉ 'sidas' en la---"

"Se vi povas imagi tion," li interrompis, "aliaj povas facile imagi ke vortoj 'genuas'--kaj ne nur genuas, sed 'loĝas', 'marĉas', 'enlitigas', kaj 'dormas' en la vortaro. Sed--sufiĉe. Ĉi tiu estas la temo pri kiu mi venis paroli. Jen! Mi donas al via Rendevuo Grupo mian mondfaman tabelon de la envortaraĵaj vortoj. Ĝi estos tiel grava por la Esperanto lingvo kiel la tabelo de la korelativaj vortoj estas."

Li donis al mi bele presitan tabelon kaj mi legis:

"TABELO DE LA ENVORTARAJ VORTOJ," kompilita de F. Antomo. Kaj ĉe la kapoj de la kolonoj mi legis kun miro kaj admiro, la sekvantajn titolojn:

"Lacaj vortoj kiuj	kuŝas	en la vortaro.
Krurlacaj	sidas	" "
Pieddoloraj	genuas	" "
Nelacaj	staras	" "
Kaŝemaj	troviĝas	" "
Neuzitaj	dormas	" "
Fluidaj	fluas	" "
Solidaj	situas	" "
Nebulaj	svebas	" "
Alkoholaj	zigzagas	" "

tra 392 grandaj kolonoj.

Tuj evidentigis al mi ke tiu homo estas geniulo. Fakte, nur tiaj uloj agas tiel malĝentile.

"Honorata Majstro!" mi balbutis, "Kia genia verko! Ho, dankojn, mi dankojn, por ĝi. Ĉiu devas ellerni vian mirindan, simplan sist-

emon. Sed, ĝis tiu feliĉa tago venas, ni bezonas esprimon klarigi ke citita vorto estas en la vortaro. Kiel alie nelertaj homoj kiel mi, povas klarigi al eĉ pli mallertaj homoj, ke ĝi vere envortaras? Elektu por ni unu ĝeneralan vorton, mi petegas!"

Respektoplene mi turnis la kapon por aŭdi la respondon, sed... Zip!...li malaperis, tiel fantome kiel li aperis!

Ho, Gesinjoroj! Tre, tre rava estas la sperto paroli kun fama Esperanta fantomo; sed, ve, ho ve! la vizito lasis malbonan lingvan dornon je mi. De tiu nokto mi ne scias kiel diri ke vorto sid---star---genu---Peston al ĝi! sed diri tion kion faras vortoj dum ili estas en la vortaro.

Post longa kaj profunda pensado, pli kaj pli mi iĝas certa ke la vizitanto, le genia Sinjoro F. Antomo, aŭtoro de la tablo, estas neniu alia ol la verkisto de alia stranga dokumento pri la unua kunveno, kiun ni trovis sur la tablo (sen nomo kaj sen klarigo) ĉe la dua kunveno de la Melburna Rendevuo.

Kaj mi estas certa ke li vizitis ankaŭ aliajn Esperantistojn en Melburno. Pro lia influo, hodiaŭ vortoj 'staras', 'sidas', 'troviĝas', kaj tiel simile, sed neniam plu simple 'ESTAS' en la vortaro.

----- E.S.HANKS.

TRADUK-KONKURSOJ.

Traduko de Konkurso 17: (Ĥompilita el 3 tradukoj).

La turoj de Zenit aspire leviĝis super la nebuleto matena; severaspektaj turoj el ŝtalo kaj cemento kaj kalkŝtono, fortikaj kiel rokaĵoj kaj delikataj kiel arĝentaj stangetoj. Ili estis nek citadeloj nek preĝejoj, sed sincere kaj bele: oficejaj konstruaĵoj.

La nebuleto kompate kovris la puntecajn strukturajojn de antaŭaj generacioj: la poŝt-oficejon kun ĝia ŝindo-torturita mansardo, la ruĝbrikajn minaretojn de kompataj domoj malnovaj, fabrikojn kun nesufiĉaj kaj fulgokovritaj fenestroj, lignajn lu-domojn kotkolorajn. La urbo estis plena de tiaj groteskaĵoj, sed la senmakulaj turoj forpuŝis ilin de la komerca centro, kaj sur la foraj montetoj estis brile novaj domoj, hejmoj--laŭ ŝajno--por ridado kaj trankvileco.

VENKINTA GRUPO: Western Australian Esperanto League.

Tradukota Teksto Konkurso 19:

For man is omnipotent. There is no goal he can imagine in the realm of mind which he cannot reach sooner or later in the realm of matter. There is no force yet discovered which is strong enough to foil him: through his children he can overcome even the apparent finality of death. There is no fear so potent that it will for ever deter him, nor any suffering so great that he cannot endure it for

his spirit's sake. In him is every quality that he attributes to his gods: beauty, wisdom, omniscience, omnipotence, divinity. There is even immortality. (Stephen Haggard: I'll Go to Bed at Noon.)

Tradukoj devas atingi la subskribinton antaŭ la 10.2.45.

P.E.SCHWERIN, 1 Carabella Flats, McDougall St., MILSONS POINT,
N.S.W.

LINGVAJ MALFACILAĴOJ.

Amikoj miaj sugestis, ke mi renkontu tiun maloftan specimenon, por-ĉinan japanon---nome, la bone konatan Maldekstrul-aŭtoron Wataru Kaji. Ni kunvenis en maleleganta ĉambro, plena de cigared-fumo, malfrue en la vespero. S-ro Kaji sidis sur malalta seĝo, mordetante araŝisojn kaj trinkante teon. Li havis belan, aristokratan vizaĝon, longan kaj mallarĝan, tre palan. Li aspektis kiel juna paĝio. Sed li ne estis tiom juna: li estis edzo kun pluraj infanoj, kaj lia kariero en Japanujo kiel radikala agitisto estis longa kaj okazo-riĉa. Kiel membro de l' Partio de Laboristoj kaj Farmbienuloj kaj de la Kontraŭ-Imperiista Ligo li estis arestita plurfoje de la Japana polico. Fine li eskapis al Shanghai alivestita kiel aktoro. De post la ekesto de la "Incidento" li propagand-laboris sporade kontraŭ la Japana Armeo.

Neniam antaŭe mi spertis tiajn lingvajn malfacilaĵojn kiel nun dum mia konversacio kun Wataru Kaji. Li parolis tute ne la anglan kaj tre malkalte la ĉinan lingvon. Li venis al nia renkonto kune kun ĉina amiko, kiu scipovis paroli japane sed neniujn lingvojn okcidentajn. Niaj gastigantoj, la luntoj de la fumoplena ĉambro, estis ĉina-germana paro. La ĉina edzo parolis sian gepatran lingvon kaj bone la germanan. Lia angla scio estis nebone. Kiam Kaji ekrakontis historion japanlingve, ĉiu frazo devis esti tradukata pere de lia kamarado ĉinen, poste ekprenita de nia ĉina gastiganto, kiu tradukis ĝin germanen al sia blonda edzino. Ŝi siavice esprimis ĝin por mi anglalingve. Niaj demandoj kaj respondoj tiamaniere migris pene de mi al sinjoro Kaji kaj returne, kun tri metamorfozoj survoje. Neniu eblis diri la ekzaktan rilaton inter la originaj frazoj kaj ilia fina traduko. Kiam ajn unu el ni ekscitiĝis dum la diskutado, li aŭ ŝi preskaŭ ne povis atendi, ĝis la traduka proceduro estis finita, ĝis la respondo alvenis. (El Eve Curie: Journey Among Warriors.)

-----S-ino K.R.SCHWERIN.

ERAROJ en la Dec. 34/2 "kornikpiedoj"; 37/18 grupigos; 38/7 de mals. forstreku "la"; 39/6 dronas; 7, Nye; 41/8-9 alia; bonkora; 42, forstreku liniojn 3/4.

ASOCIAJ AFEROJ.

I.E.L. Kiel membroj scias, la kotizoj de la Ligo komenciĝas je la 1a de Januaro. Sendu vian kotizon senprokraste al la Ĉefdeligito S-ro L.E.PFAHL, 64 Brighton St., Croydon N.S.W. Fruo en Februaro ni sendos la kotizojn al la ĉefsidejo de la Ligo, kaj A.E.A. tre volas pligrandigi nian antaŭan plejbonan membro-ciferon, precipe en la pli altaj kategorioj. Ĉiuj niaj individuaj membroj estas liganaj (A.M.), kaj espereble kiel eble plej multaj abonos la Jarlibron kaj monatan gazeton, "Esperanto Internacia." Jen la kategorioj:-

- MJ --- Ricevas I.E.L. Jarlibron 5/-
 MA --- Ricevas I.E.L. Jarlibron kaj Gazeton, 11/3
 MS --- Ricevas kiel MA sed pagas plialtan kotizon por finance helpi la Ligon.

Pro tio, ke oni nun povas sendi la Gazeton al liberigitaj landoj, la Ligo volas sendi ĝin al malnovaj samideanoj, tiel denove allogante ilin al nia celo. Tiuj liberigitaj kruele suferis kaj estas sen la rimedoj pagi por ĝi. La Ligo komencis planon per kiu vi povas pagi la kotizon de liberigito kaj se vi volas ili konatiĝos la donacinton al donacito. Se vi volos korespondanton en liberigita lando, jen vere unika ŝanco. Sendu tiajn donacojn al S-ro PFAHL kun via propra kotizo.

LA RONDO.

A.E.A. KOTIZOJ. Pro pli altaj kostoj de materialo, kaj por meti la Gazetan financon sur pli firma bazo la Estraro, je rekomendo de la Redakcio de La Rondo, decidis tuĵ plialtigi la kotizon de A.E.A. al 6/- ĉiujare. Tiu sumo ankoraŭ enhavas la abonprezon de nia oficiala organo. Aparta abono al La Rondo kostos 4/6 ĉiujare. Ni estas certaj, ke niaj membroj laĵ legantoj konsente akceptos la ŝanĝon, konstatante, ke ni jam prokrastis la plialtigon dum multaj monatoj. Daŭrigu sendi kotizojn kaj abonojn al F-ino W.ADDIS (S.Aus.), nia Kasistino.

LIBROSERVO. En la lastaj monatoj multaj membroj utiligis ŝancon importi librojn pere de la libroservo. La plejofte mendiĝantaj libroj estis: Fulcher & Long (Eng - Esp) 12/6 kaj Millidge (Esp - Eng) 16/6. Aliaj popularaj volumoj estis Vojo Returne, Riĉa kaj Sen Mono, kaj Aventuroj de Marteno Drake: por ĉiu 6/6. Key to Esp., la eta propagandilo sendebla al neparolantoj de Esp. en aliaj landoj, ankaŭ mendiĝis libere. Ili estas haveblaj en Itala, Hispana, kaj Franca lingvoj Prezo 6d. Mendu importeblajn librojn pere de la Sekretario. G.H.HILLERMAN, (Sekretario) 15 Morrice St., Lane Cove, N.S.W.

STATISTIKO. Individuaj Membroj (kiuj estas membroj de I.E.L. en la kategorio AM aŭ pli alta) 164. Grupaj Membroj (Are aligitaj de la kluboj sed kiuj ne estas Individuaj Membroj de A.E.A. 148. Sumo de Membroj de la Asocio 312.

G.H.HILLERMAN 13.12.44.

KASO DE LA RONDO.

KVITANCOJ ricevitaĵ dum Dec. S-ro C. Schmidt (don) 5/-; S-ro Costa 10/- (5/- don.); S-ro Thompson (don) 2/6; S-ro N. Grant 5/-; S-ro E. Crowe 5/-, S-ro P. Holmes 5/-, F-ino S. Taylor 5/-, S-ro F. G. Clifton 5/-, £2.2.6.

Al la ĝenerala kaso 9/-, al La Rondo £1.13.6.

Elspezoj £3.10.1; Deficito £2.12.8.

(F-ino) W. ADDIS, (Kasistino) 25 Greville Avenue, Flinders Park,
South Aus.

PYKE MEMORIGA EKZAMENO 1944.

La jenaj ŝtatoj estis reprezentitaj:- Okcidento Aŭstralio, Viktorio, Tasmanio, Nova-Sud-kimrujo. El Okcidenta Aŭstralio 11 kandidatoj; el Viktorio 5; el Nova-Sud-Kimrujo 4; el Tasmanio 1---21. 9 konkursis por la premio. 12 provis gajni la atestilon. La gajninto de la premio (£5-5-0) aljuĝita al la studinto kiu studis dum ne pli ol unu jaro, kaj ricevis la plej multajn poentojn :

S-ro GUISEPPE CETTINI el Perth, Okcidenta Aŭstralio.

Atestiloj estis aljuĝitaj al la jenaj :-

S-ino I. CALDERA,	Okc. Aŭs.	S-ro J. BUTLER,	Nov. Sud. Kim.
F-ino E. WILLIS,	" "	" K. L. G. SMITH,	" "
F-ino E. CHANDLER,	" "	" W. LANGHAM,	" "
A. S. O. MARGARET HARRIS,	Viktorio	" W. GASSNER,	" "
Ft/Lt. I. MADDERN	"	" F. E. SCHWERIN,	" "

MELBURNA FESTOZAMENHOPA. La 13an de Dec-o, Melburna Esp-a Klubo memorfestis la naskigan datrevenon de D-ro Zamenhof ĉe la Business & Professional Women's Club Rooms. Multaj anoj ĉeestis kaj ankaŭ sam-oj el Usono kaj Sidnejo, nome la tre respektinda Pastro Gabriel Pausback, helpanta estro de la Karmelita Ordeno, kaj Leŭtenanto Towsey. Ĉi tiu, same kiel Pastro Pausback, parolas kelkajn naciajn lingvojn, sed tamen ili ambaŭ opinias ke Esp-o estas studinda. Ankaŭ ĉeestis F-ino Tilly Aston, tre bone konata sam-ino, kiu kompleksis al la ĉeestantoj per kelke da vortoj E-aj kaj ŝi ankoraŭ parolas tre flue.

S-ro Rawson raportis pri la rezulto de la Pyke Memoriga Ekzameno, kaj S-ro Drummond donis la atestilojn al la gajnintoj kiuj al-estis, nome Flight-Lt. Maddern kaj S-ro Butler. S-ro Rawson ankaŭ parolis pri la rolo de Esp-o en la nuna kaj postmilita mondo.

Ĉiuj ĝuis la belan kantadon de F-ino F. Grant, S-inoj R. Craigie kaj Mitchell, kaj S-ro E. Mackenzie. Ilin akompanis fortepiane S-ino A. Grant, S-ino Craigie kaj F-ino Godfrey respektive. Entute,

kontentiga fino al sukcesplena jaro.

----- E.M.HILL.

LASTATEMPAJ NOVAĜOJ.

- Brazilo. La Prezidanto de la Respubliko, D-ro Vargas, patronas la Dekan Brazilan Kongreson Aprile 1944
- Britujo. La Societo de Britaj Esp-aj Instruistoj havis somerlern-ejon. Pri instruistoj aferoj skribu al F-ino Nixon, B.A., 183 Woodlands Park-Rd., Bourneville, Birmingham.
- Danujo. Dana Esp-a Ligo nombras 792 en 32 kluboj. Jarkubveno en Fredericia kun 164 homoj.
- Egiptujo. Egipta Esperanto-Asocio refondiĝis. "Le Progres Egyptien" unuapaze publikigis artikolon favoran al Esp-o kontraŭ Basic...La Querelle de l'Esp-anto et du Basic English.
- Irlando. Pastro Riobard, Mt. Melleray Abbey, Cappoquin, Irlando, donos Esp-an legaĵon pri la Maria Legio.
- Novegujo. Membrocifero 469; korespondkurso vigliĝas, 4-foje tiom de antaŭ la milito. Bugge-Paulsen milit-kaptito en Germanujo.
- Sudafriko. Decembromeze la radio Johannesburg donis parolon pri la la 85a nasktago de Zamenhof.
- Maroko. Universala Filatelio Esperanto-Klubo, 5 Rue Savorgnan de Brazza, Casablanca; utila organizo por p.m. kolektantoj.

DIPLOMA DATREVENO. S-ro C.W.BALLARD, de Melburno, verstela veterano, salutas kun siaj amikoj la tridekan datrevenon de sia B.E.A.-diplomitiĝo. "La Rondo" kore gratulas, esperante ke ankoraŭ jaroj de interesa kaj utila laboro atendas lin.

SKRIBIS S-ino Langtree al S-ro Tom Wickham de The House of Commons, England. Jen lia respondo :-

"Your letero 14 July enclosing pamphlets in the Esp-o language, for which I thank you, has reached me.
I have read them with interest and only wish I had some spare time to devote to the study of this international language.
As it is, I fear I shall have to make do with English and French in the West, Persian and Hindustani in the East, and a smattering of Russian. Having expended a good deal of time in learning languages I can appreciate the value of a lingua franca.
With all good wishes, Yours sincerely, TOM WICKHAM.

Ŝi skribis ankaŭ al Sir Ernest Fick, who replied "If I find an opportunity to put in a good word for Esperanto and Esperantists, I shall be very pleased to do so." Ankaŭ ŝi skribis al Prof. Murdoch, Dakin (who knew Prof. Collinson of Liverpool University), The Watchman, Dr. Goddard, several newscommentators, Hughes, Menzies, Evatt, Curtain, Forde, foreign embassies, and others, and questions to the Quiz Kids.

(Lastmomente ricevita).

POR LA NOVA JARO.

Sur la sojlo de la Nova Jaro
Nia vivosorto nun troviĝas,
Dum ĉe la vekrioj de l'homaro
La pasinta jaro forruliĝas.

Kiom da suferoj ĝi venigis,
Kiom da esperoj ĝi fortrompis,
Kiom da animoj ĝi mortigis
Kaj da vivoj ĝi disrompis?

Ho, aŭskultu, Di jam ĝemon nian,
Donu do al Via infanaro
Promesitan "tagon" sanktan Vian
Kaj ekestu vera la Novjaro!

D.J.RABINOVIC-TAJC. Ĥadera, Palestine.

Moudra Pavla. La tutmonda paco ŝajnas esti neatingebla, sed mi firme kredas kaj mi ne estas sola, kiu havas tian konvinkon, le iam venos la tempo, kiam la stelo de la paco ekbrilos super la kompatinda homaro.

Abdul Baha. La malsano, kiu turmentas la homaron, estas manko de amo kaj foresto de altruismo. Sen amo kaj konkordo neniam estos progreso aŭ prospero. Neniam okazos plibonigo, neniam interkonsento inter la homaro, se la sentemo de homoj ne estos vigligata de iu potenco.

KOREKTO por Adresaro :- Sr W.Ballard...devus esti Sr C.W.Ballard, 29 Lansdowne Rd., East St.Kilda S2, R.D.Prezidinto ER; IT-PM.

Sr P.Hudson...devus esti Sr P.T.B. Hudson, 11 Webster St., Oakleigh, SE 12, R,U,A, IT-PM.

OFICIALA ORGANO DE LA AŬSTRALIA ESPERANTO-ASOCIO.

LA RONDO

Jul. 1945.

No 5, VOL. 5.

ELDONITA de F.R.BANHAM,
2 BANCHORY St., ESSENDON W5, VICTORIA, AŬSTRALIA.

L A R O N D O.

Lingve kontrolas F.R.BANHAM,
2 Banchory St., Essendon, W5 VIC.

ooo

Enhave aranĝas F-ino L.E.BAILEY,
18 Sherbourne Rd., Medindie Gdns., Adelaide, S.AUS.

---00000---

LA "HISPANA MALLIBERULO" - TROMPO.

(Kondensita el Scribner-Commentator, Stanton Delaplane, Reader's Digest, 1941)

Unumatene en la lasta printempo kelkaj centoj da Usonaj komercistoj kaj profesiuloj---inter ili pastro en San Francisko---malfermis identajn kovertojn kaj legis:

"Estimata sinjoro! Persono, kiu konas vin, igis min alfidu al vi delikatan aferon, de kiu dependas ne nur la edtonteco de mia kara filino, sed mia vera ekzisto mem....."

Tiel komenciĝas la malnova-malnova "Hispana Malliberulo"---trompo. Ĉiumonate 10,000 tiaj leteroj transiras la landlimon de el Meksiko. Per akraj okuloj trompisto sude de la landlimo traserĉas Usonajn adreslibrojn kaj kompilas novan liston de viktimoj ĉiutage. Laŭ la Usonaj poŝt-inspektoroj ĉiujare ĉirkaŭ 150 Amerikanoj pagas po 3600 dolarojn, por sciigi pri la malnova historio, importita al la Nova Mondo precize 50 jarojn post la vojaĝo de Kolombus. En 1542 juĝejo en Sevilja (Hispanujo) registris la unuan "Hispana Malliberulo" - trompon. Ĝi havis 400 jarojn de seninterrompa sukceso kaj funkcias nuntempe kun preskaŭ neniu ŝanĝo; eĉ la fraz-aranĝo de la leteroj restas la sama.

Estas kortuŝa Letero Numero Unu de la "Hispana Malliberulo" - serio, kiu ekfalis sur la matenmanĝo-tablon de l' pastro E.A.Lowther, pastro de l' Urba Templo en San Francisko. La unua allogaĵo estas kalkulita, por forigi la etajn fiŝojn kaj restigi tiujn brilajn orfiŝojn, kiuj pagas pli ol 500,000 dolarojn ĉiujare por subteni ĉi tiun trompist-ludon.

"Mi estis bankisto en Vera Kruz," la letero tekstas, "kaj post kelkaj malfeliĉaj spekulacioj mi estis devigita fuĝi kun mia bela 18-jara filino. Ĉu vi volos helpi al mi, por rehavigi 300,000 dolarojn kaŝitajn en sekretaj fakoj de valizo kaj kofro? Pro via ĝeno mi pagos al vi trionon de la menciita sumo, t.e. 100,000 dolarojn."

D-ro Lowther maltrankviliĝis. Li skribis responde, ke ---kvan-kam kompreneble li ne povus aprobi iun kontraŭleĝan agon, li ĝoje helpus al malfeliĉulo."

La dua stereotip-letero venis de Meksiko aer-poste. Ĝi estas

por alfiksi la hokon. Nun, diris la skribanto, estante certa pri kunsentema korespondanto li senŝarĝigus sin. "Mi estas en malliberejo, por trapasi tri jarojn kaj pagi punmonon de 3,600 dolaroj pro bankroto." Ĉifonita gazeta eltranĉaĵo, sciiganta pri la kaptado de la bankisto kaj lia filino, estis aldonita. Antaŭ ol la Meksikia leĝistaro transprenis lin---tiel tekstis la letero---la bankisto kaŝis 285,000 dolarojn en Usona valuto en kofro, kiun li transdonis al Usona doganejo en Teksas. Sed lia valizo kune kun aliaj havaĵoj estis konfiskita de Meksikaj oficistoj kaj baldaŭ estus vendotaj, per parte pagi la punmonon de 3,600 dolaroj. Kaj jen la insido: la valizo vendota je kelkaj moneroj enhavas ne nur la kvitancon pri la kofro, sed ankaŭ kontant-ĉekon al Teksas-banko pri 15,000 dolaroj. Se la punmono ne povus esti pagata kaj la valizo rehavigata, ĉio estus perdita! "Mi ne havas la honoron, koni vin persone," tekstis la letero, "sed amiko via, alia Usonano, donis al mi vian nomon. Mi ne povas diri al vi, kiu li estas; li estas ĉi tie en malliberejo sub alia nomo, ĉar li ne volas senhonorigi sian familion."

La letero daŭrigis kvietigi ĉiujn dubojn, kiuj eble ankoraŭ restadis en la animo de la viktimo. La bankisto povas skribi malkaŝe pri tiaj konfidencaj aferoj, li klarigas, ĉar li amikiĝis kun malliberej-gardisto, al kies diskreteco oni povas absolute fidi kaj al kiu vi povas sendi viajn respondojn. Kiel la gardisto ne povas malfermi la valizon, elpreni la ĉekon kaj pagi la punmonon? Ĉar la valizo, tenita de malliberej-oficistoj, estas sigelita. Rompitaj sigeloj estus rimarkitaj antaŭ ol la gardisto kontantigi la ĉekon. Nur unu vojo prezentigas: vi devas veni, pagi la punmonon, rehavigi la valizon. Post tio la vojo estos malferma al la riĉaĵoj ne nur de la valizo, sed ankaŭ de la kofro mem!

"Post kiam vi kontentigis la gardiston, ke vi havas la 3,600 dolarojn, por pagi la punmonon, li rompos la sigelojn kaj montros al vi la kvitancon kaj la bankĉekon. Vi telegrafos kaj kontrolos ilin. Post tio, kaj nur post tio, kiam vi konvinkiĝis pri nia sukceso, vi pagos la monon." Poste sekvis detalaj instrukcioj. La filino devus aliĝi al la triumfa procesio de Meksiko al la landlimo, postuli la ĉekmonon kaj kofron. La pastro povus poste reiri hejmen kun 100,000 dolaroj, dankante al providenco, kiu rekompencas homojn pro bonaj agoj. Se li ankoraŭ hezitas---"Mi petegas vin, mia kara sinjoro, plenumante mian peton vi savus la estontecon de tiu senkulpa infano, mia amata filino." La valizo estas vendota en ĉi tiu monato, ĉu d-ro Lowther kaj liaj 3,600 dolaroj bonvolus rapidi?

Tiel finiĝis la dua letero. Kiel al 149 aliaj homoj, tiel ankaŭ al d-ro Lowther la embaraso de la bankisto ŝajnis esplorinda. Cetere: li kaj lia edzino estis planintaj libertempon. Do, kial ne Meksikio? Aeroplano portis la geedzojn Lowther al Meksiko-Ūrbo. Tiu vojo estis tute normala. Poste D-ro Lowther sciigis: pakisto el Vaŝingtono, juvelisto el Novjorko, kolegio-profesoro el Nov-Anglujo, glaci-vendisto el Georgio, konstruisto el Miĉigan, spicisto el Kalifornio kaj advokato el Pensilvenio konfesis malgaje, ke ili prenis la saman vojaĝ-vojon. La Usona registaro registris nomojn

de viktimoj de post 60 jaroj.

La kurteno malleviĝis por Akto Tri, kiam la geedzoj Lowther alvenis en la aerodromo de Meksiko. Tie envenis "Senor Rangel," afabla, riverenca, angle-parolanta helpisto al la trompo. Li estas, li diris, la bofrato de la malliberej-gardisto. La geedzoj kaj S-ro Rangel prenis fiakron al la hotelo kaj poste veturis senprokraste al la malliberejo, por vidi la malliberulon. La gardisto elvenis nur sufiĉe longe por diri, ke estas tro malfrue por vidi la malliberulojn, kaj ĉu D-ro Lowther bonvolus havi la monon preta "maĥana"?

Sekvintan tagon Senor Rangel renkontis ilin en restoracio proksime al la malliberejo. Post kelkaj minutoj Meksikiano, kun botoj kaj pistoloj ŝteliniris tra la porde. Estis denove la malliberej-gardisto. S-r Rangel interpretis: "La esplor-juĝisto eksuspektis, ĉar la bankisto aranĝis nuligi la malpermeson pri la valizo. Vi ne povos vidi lin hodiaŭ, eble morgaŭ." D-ro Lowther komencis senti kvazaŭ li eniris ekzotan melodramon. Tiu maltrankvileco---se li nur estus sciinta tion---estis intence inspirita, por prepari lin al la rapid-akto baldaŭ venonta.

En la mateno Senor Rangel, D-ro Lowther kaj la supozita gardisto renkontiĝis en la sama restoracio. Tiufoje oni ne parolis pri la ebleco, vidi la malliberulon aŭ la supozitan amikon de d-ro Lowther, kiu rekomendis lin por la servo. La 'coup de grace' (finofara bato) estis aplikita kun lerteco, kiun la bando akiris en 400 jaroj. El la bluzo de l' gardisto elvenis koverto enhavanta kofro-ŝlosilon, kvitancon kaj imponan kontant-ĉekon pri 15,000 dolaroj. S-ro Rangel ree interpretis: "Li ne povis atendi; li jam rompis la sigelojn sur la valizo. La juĝisto ordonis esploron, kaj oni eble sekvas vin. Rapiĉu, donu al li la monon por pagi la punsumon, aŭ ni ĉiuj estos perditaj!" D-ro Lowther transdonis la monon. Se iu pli ruza viktimo postulis kontroladon de la ĉeko, S-ro Rangel ne kontraŭis. Sed kutime la viktimo estis avertita, ke li eble estos gardata; prefere la gardisto sendu la telegramojn al la Teksas Banko kaj al la doganejo. Tiukaze la gardisto revenis poste kun lerte falsitaj telegramoj respondaj, kiuj atestis la validecon de la ĉeko kaj kvitanco. Se la viktimo ankoraŭ hezitis, S-ro Rangel kondukis lin al forlasita magazeno, kiel li traktis la pakiston el Vaŝingtono. Tie li ponarde vundis lin en la brako kaj ofertis, fortranĉi liajn orlojn de la kapo. La pakisto transdonis la monon.

Ne restas multe, kiun la viktimo povus fari. Liaj plendoj lasas la Meksikian policon strange kvieta. Iam norde de la limo, venante el Teksas-banko kun ĉeko stampita "falsaĵo" en la mano, li kvietiĝas antaŭ ol li atingas la plej proksiman policejon. Li pripensas, kiel la rakonto aspektus en la hejmurba gazeto. La 285,000 dolaroj, ĉu ili estis ŝtelitaj? La 18-jara bela filino kaj la vojaĝo al la landlimo. Ne...preferinde forgesi ĉion. Viroj, kiuj fine atestis, troviĝis priskribitaj de la defenda advokato kiel personoj, kiuj "iris al Meksiko kun ŝtelado en la koro."

La trompo fine estis prijuĝita, ĉar D-ro Lowther havis la kuraĝon kaj publikan spiriton plendi. Li vizitis sian malnovan amikon J. Daniels, Usonan ambasadoron en Meksiko. Kelkajn horojn poste

Ŝtat-departementaj telegram-dratoj varmiĝis kaj poŝta inspektoro Speake estis survoje suden. Federacia ĵurjuĝejo en San Francisko kondamnis kvin personojn en Meksiko pro poŝt-trompado. Ne ekzistas elliver-kontrakto en Meksiko rilate al poŝt-trompado. Sed unutage du el la akuzitoj, nomitaj en la protokolo, aperis sur la Internacia Ponto en Laredo, Teksas. La fakto, ke ili sidis inter ege armitaj Meksikaj policistoj ŝajne ne surprizis la Usonan polic-inspektoro, kiu renkontis ilin.

Unusemajna juĝ-esploro en San Francisko, kaj Juan Barrera kaj Camilio Vasquez estis kondamnitaj pasigi ses jarojn en federacia malliberejo kaj punpagi po 2,000 dolarojn. Tri aliaj, nomitaj en la protokolo, estas liberaj. La Meksika sekreta servo konstatas, ke granda Hispana-Malliberul-bando ankoraŭ restas libera. Eĉ dum la registara prokuroro postulis, sendi Barrera kaj Vasquez en ejon kie ili ne plu povus trompi Amerikanojn, iu Y.M.C.A.-sekretario venis al la poŝt-inspektoro, oficanta en la sama konstruaĵo; li montris leteron, kiun li ricevis kun la matenaj poŝtaĵoj. La inspektoro legis nur la unuan paragrafon: "Estimata sinjoro! Persono, kiu konas vin, igis min alfidi al vi delikatan aferon...Mi estas en malliberejo...."

----- P.E.SCHWERIN. (Trad.)

PRETER SONGĜOJ DE L' AVARECO. (El PUNCH 6/12/29)

Eble kaŝaŭskultantoj neniam aŭdas bonaĵojn pri si, sed foje ili aŭdas ion ja mirigan kaj interesan. Plue, kiam oni estas invitita sidi en la infanejo kaj ĝoje tion faras, ĉar tie brulas bonega fajro, certe ian paroladon okazantan oni rajtas aŭskulti, eĉ se ŝajne ties ĉeesto forgesiĝas.

Hester estis invitita pasigi la posttagmezon kun Barbara kaj ek-seite entreprenis rakonti viziton kiun ŝi baldaŭ faros al onklino kiu loĝas en kastelo aĝe kvincentjarojn, onklino kiu posedas du aŭtomobilojn kaj multaliajn bonaĵojn; al ĉio Barbara aŭskultis kun, eble, envia silento. Post nelonge, kiam gastino kaj gastigantino okupiĝis pri vestado kaj senvestigo de la plej novaj aldonoj al la pupfamilio, mi aŭdis Barbara rimarkigi per okaza tono de neintereso:

"Mi nun diros al vi pri mia kuzino, se vi volos."

"Via komika maljuna Kuzino Tabitha? Mi konas ŝin," respondis Hester.

"Ne, tute ne! Mia treege riĉa kuzino. Mi neniam antaŭe diris al vi pri ŝi, sed ŝi estas ja terura riĉa kaj loĝas en domo aĝe kvardek mil jarojn kun tricent ĉambroj en ĝi."

Ŝi paŭzis sufiĉan tempon por lasi enpenetri tiujn faktojn dum mi vigliĝis kaj atentis.

"Ŝi havas centojn kaj centojn da geservistoj," daŭris Barbara, "Domservistinoj, kuiristoj, kaj aŭtodirektistoj kaj multmultaj pli."

Ĉi tie mi sentis min devigata eniri la paroladon.

"Tiom da geservistoj nepre estas ĝeno," mi rimarkigis, "probable ili multe kverelas."

"Ne, ili ne. Ili amas esti tie. Kaj troviĝas bonegaĵoj por manĝi---ĉokoladoj en ĉiuj ĉambroj, skatoloj plenaj de ili, ni nure prenas kelkajn, kaj tiam oni enlokigas pli da skatoloj."

Ŝi flirtis la manon laŭ nobelina maniero. Hester silentis sed videble impresiĝis.

"Ŝia nomo estas Rosy," daŭris Barbara.

"Kocy kio?"

Eble, duonsekunde, la kuzino de Rosy ŝajne sin perdis, sed ŝi reposediĝis tiom rapide, ke apenaŭ estas ĝin mencii.

"Howard," ŝi firme diris, "sed nenia parenco de nia D-ro Howard. Ĝi estas belega domo. Ĉiuj ĉambroj odoras pro parfumo---Rosy havas botelojn kaj boltelojn da ĝi, kelojn plenplenajn. Kaj estas naŭ lakeoj, ĉiuj altkreskaj. Kiam mi tien iras por resti, tri el ili venas al la stacidomo por elpreni miajn pakaĵojn kaj porti ilin al la aŭtomobilo. Ĝi enhavas belegajn kusenojn, kaj oni sidas en grandaj brakseĝoj---ne ordinaraj aŭtosidejoj, kaj ŝi havas grandegan tapiŝeton el leonpeltoj, subkovrita per purpura silko."

"Mia onklino Nancy ankaŭ havas grandegan peltan tapiŝeton," rimarkigis Hester.

"Kvardek tri homoj estis mortigataj akirante la leonojn por la tapiŝeto de Rosy," Barbara informis nin. "Ho, ni havis kelkajn bonegajn veturojn en tiu aŭtomobilo." Ŝi sopiris---sopiro memoriga de ravoj preter la atingo de ordinaraj homoj. Tiam ŝi daŭris kun freŝa entuziasmo:-

"Ĉu vi scias? Unufojon, Rosy havis festenon, kaj poste ni deziris fari ion ekscita, do ni eniris la grandan aŭtomobilon kaj veturis ĉie en la ĝardeno, ĉie sur la herbejetoj kaj florbedoj, ĉion frakasante. Sed ni ne ĝeniĝis. Tio ja estis amuzado!"

La bakanala sceno aperigita de tiu priskribo, certigis mian opinion ke Rosy, pri kiu mi de la unua momento dubis, ne taŭgas kiel deca kunulino por Barbara.

"Ĉu vi havis multajn festenojn?" demandis Hester.

"Nu, ne la tutan tempon, sed kompreneble kutime aspektas kiel festeno, ĉar Rosy havas tiel belegajn robojn, preskaŭ ĉiu el veluro kaj atlaso. Kaj ŝi ĉiam portas vesperrobojn, eĉ kiam ŝi butikumas."

"Ĉu tio aspektas---er---konvena?" mi demandis.

"Aspektas belege," Barbara lakone respondis. "Kaj kiam mi restas kun ŝi mi havas tiom da roboj kiom mi deziras por mi mem, kaj ŝuojn konformajn, kaj kiam Rosy kaj mi promenadas en la kamparo ni ankoraŭ portas niajn plej bonajn atlasajn ŝuojn---la tutan tempon."

"Sed ĉu ili ne baldaŭ difektiĝas? La plandoj estas tiel tre maldikaj."

"Ja, sed kiam ili eluziĝas ni nure ĵetas ilin super heĝon, ĉar ĉiam aŭto venas ĵus post ni kun multe da novaj ŝuoj en ĝi, kaj ni eniras kaj surmetas alian paron. Ŝtrumpoj ankaŭ, se ni deziras."

"Mi komprenas. F-ino Howard ja prepariĝis por ĉiuj okokazaĵoj, ĉu ne?" Mi diris.

"Ja, ĉio kiel tiu," konsentis Barbara.

"Kiajn leterojn vi sendube skribas hejmen!"

"Ne, mi neniam ĝenas min skribi kiam mi estas ĉe Rosy," diris Barbara aplombe, "mi nure sendas telegramojn. Dek aŭ dek du kelktagojn sendas Rosy kaj mi. Ni ne prizorgas pri la mono."

Mi ekvidis Hester; ŝi portis klaran similecon al la Reĝina de Ŝiba survoje hejmen, kaj mi mem sentis min iom malforta.

"Mi havis nenian ideon ke iam ekzistis ĝehomoj tiom riĉaj," estis ĉio kion mi kapblis trovi por diri.

Barbara ridetis indulge je ni.

"Ho, sed ne troviĝas multaj personoj tiel riĉaj kiel estas Rosy," ŝi sciigis nin kun sopiro de kompleta kontenteco.

-----L.E.BAILEY (trad)

PAPERĀ PECETO EL BELGUJO.

Aŭtografata kolektado kredeble dum kaj post la milito, fariĝos la preferata krom-laboro de multaj geviroj. Kolektantoj ankoraŭ altŝatas la subskribojn de historiaj herooj de la unua mondmilito, de Marŝalo Foch ĝis Serĝento York.

Unu el la plej notindaj troviĝis ne antaŭ la jaro 1928a, dek jarojn post la Armistiko, kiam nekonato eniris la magazanon de la nun mortinta Thomas F. Madigan, la bone konata aŭtograf-kolektisto, de New York. Madigan konjektis, ke tiu altkreska, negraza vizitanto ne si mem estas kolektanto; laŭ aspekto li estas maristo, kaj tia fakte li ja estis---ŝipestro de Belga ŝarĝŝipo. Dirante, "Jen, eble, tio ĉi interesos vin," li eltiris el sia poŝo malgrandan peceton da papero sur kiu troviĝis kelkaj frazoj en la Franca lingvo. "Feb, 4 1914.....Ricevita 400 frankojn, pro servado kiel flegistino. Edith Cavell."

"Kiamaniere vi ricevis ĉi tion?"

La malgrasa Belgo ridetis. "De la Germana oficisto kiu mortigis ŝin!"

"Sed ĉu tiu oficisto ne estis mem mortigita ĉirkaŭ la tempo de la Armistiko?" demandis Madigan singarde. "Ĉu vi batalis kun la Belgoj?"

"La respondo al ambaŭ demandoj estas---jes. Mi estris la virojn kiuj mortigis lin. Ja per miaj propraj manoj...nu, do, li jam mortis." Iakauze Madigan fidis la nekonaton, eĉ antaŭ ol li certigis sin per pasporto kaj aliaj dokumentoj. Ŝajne li ne estas viro kia streĉus la cerbon por fari efekton, ĉar li iom nevole daŭrigis la historion.

"Jus antaŭ la Armistiko la Belgoj kaptis kolonelon Bulke, kiu estris la ~~trupon~~ trupon kiu mortpafis Edith Cavell. La Germana Kolonelo estis ja fanfaronema pri sia partopreno en la afero. Kutime li estis malcedema arestito kaj fine fariĝis tiel ribelema, ke dum neatendita kvarelo li estis mortigita. Mi estris la trupon kiu gardis lin," diris la Belgo, "inter liaj posedaĵoj, pri kiuj oni ordonis min ilin traserĉi, mi trovis tiun pecon da papero. Kial li konservis ĝin dum tri jaroj, mi ne scias. Mi konservis ĝin dum pli ol dek

jaroj. Mi jam portis ĝin dum multaj miaj mond-vojaĝoj."

Madigan aĉetis la paperpacon, kvankam forpasis multe da tempo antaŭ ol li povis kompari ĝin kun konataj aŭtografajoj de F-ino Edith Cavell. Efektive, li ja pliriĉigis sian kolekton, per unu el la malmultaj aŭtentaj subskriboj de la martirita flegistino. (James Aldridge, in Saturday Evening Post.)

-----C.W.BALLARD. (Trad.)

ASOCIAJ AFEROJ.

LIBROSERVO. Malgraŭ la fakto, ke dum 1944 ni vendis librojn je la valoro de £60, ni ne tute kontentigis bezonojn de kursanoj kaj ofte ili devis atendi dum monatoj la alvenon de sopiritaj vortaroj, kaj lernolibroj. La profito de la jarkomercio helpas eviti prokrastojn en 1945.

Nova provizo da Edinburgh Vortaro (4/3) atingis perantojn en Januaro kaj ankaŭ la populara Step by Step in Esp. (paper 4/3). Pliaj ekzempleroj venos de tempo al tempo.

S-ro Pitt (Vic.) havas plenan provizon de Home Student (1/2) kaj la aliaj Perantoj ricevos provizon en Marto. Ili ĉiuj havas aĉeteblajn ekzemplerojn de la tre utila Grammar & Commentary (Cox 11/-) kiu devus esti en la manoj de ĉiu progresinto. Practical Course in Esp. (3/-) por novuloj ankoraŭ estas havebla.

Bonvole notu! NOVA ADRESO de S-ro PITT. De ĉirkaŭ 7/2/45 ĝi estos Koornong School, Warrandyte, VIC.

S-ro Chamberlain, nia Peranto en W. Aus. ankaŭ havas: 1 Alegorioj el la Naturo (5p.) 3 La Karavano (1/-), 1 Luno de Izrael (6/6), 1 Ok Noveloj (1/-), 1 Arĥea Terminaro (1/6), kaj 1 Biblio (Uzita 6/-)

Nia Peranto en Vic. havas 5 Alegorioj el La Naturo (5p.), 1 Concise Course (Uzita, 1/3), 1 Esp. Shorthand (1/6), 2 Ok Noveloj (1/-), 3 Progress Reader (1/-).

F-ino Carrick, La Peranto en Qld., havas 1 Pinokjo (Pinoccio) (6/6), 1 Karavano (1/-), 8 Alegorioj el la Naturo (5d.).

Al ĉiuj prezoj supre menciitaj aldonu afrankon. Ni mencias la nombron da libroj en provizo pro tio ke multaj el ili ne plu estas haveblaj.

PROPAGANDO. Estus bona propagando se samideano(j) en ĉiu urbo povus donaci al ties biblioteko kelkajn priesperanto-librojn. Jen kelkaj sugestoj:- Grammar and Commentary, Practical Course in Esp. (haveblaj ĉe perantoj). Ni povos importi per donacontoj la jenajn librojn, ĉiam akceptindajn de bibliotekoj.

The Language Problem (10/-), Life of Zamenhof (Eng. Ed.) 4/6, Vivo de Zamenhof 6/6, Step by Step in Esp. (cloth 6/6), kaj la vortaroj, Fulcher & Long (12/6), Millidge (16/6).

KOTIZOJ. Ni memorigas membrojn ke la kotizo nun estas 6/-,

(enhavas abonon al LA RONDO 4/6. Nopre pagu frue, alie la Kasistino devas sidi longajn horojn, pretigante memorigilojn al nepagintoj.

Fr-ino Bailey bedaŭras, ke nia nova titolpaĝo, pro diversaj malhelpoj, ne ree aperos antaŭ Marto aŭ eble Aprilo. Malfeliĉe, post ĝia unua apero en Novembro, la ŝablonaĵo disfalis kiam sur la presmaŝino.

-----G.H.HILLERMAN, (Sek.)
15 Morrice St., Lane Cove, N.S.W.

MORTO DE S-RO GREENEN.

Kruela sorto ferrabis de ni nian karan samideanon, la nederlandan mariston, s-ron Cornelius H. Geenen, kiu mortis 20-jara pro akcidento en Sidnejo, la 8-an de Decembro.

Du tagojn antaŭe, dum deĵoro en sia submarŝipo, li supreniris ŝtupetaron portante pezan objekton en la mano. Sur la pluve-malsekaj ŝtupetoj lia piedo glitis, li perdis la ekvilibron, falis unue sur breton, poste kapantaŭen sur la ferdekon. Dangere vundita pro rompo de kranio kaj aliaj ostoj, li estis transportita en hospitalon, kie liaj suferoj finiĝis post du tagoj. Esperantistoj ĉeestis la funebran diservon kaj akompanis lin dum lia lasta vojaĝo al la Northern Suburbs-tombejo, kie multnombra aro da kun-ŝipanoj salutis lin per honor-salvoj.

Pro lia foriro la Esperanto-movado en Aŭstralio multe guferos; li arde propagandis nian lingvon, kien ajn li iris. Ĉiam li donis sian helpon al la movado, kiam ajn la militservo tion permesis. Lia vigla entuziasmo kaj simpatia sinteno allogis centojn da aŭskultantoj dum verb-paroladoj en la Sidneja Domain, kie li praktike demonstraciis la valoron de Esperanto, rakontante pri siaj spertoj en Okupita Eŭropo. Kiam oni malpermesis al li, paroli publike, li daŭrigis sian propagandan aktivecon en kluboj kaj lernejoj cirkloj. Krom tio, krom sia marista okupo, li trovis tempon por ĉiu-vespera studado kaj planis por la estonteco, por reveno al sia amata patrujo kaj rekonstruo de civila vivado. Ĉion tion abrupte finis kruela momento.

Ni, kiuj konis s-ron Geenen, neniam forgesos lian ĉarman personecon. En la klubo, en la hejmo, en la strato---ĉiam li estis ĝentila, bonhumora kaj de vigla afableco. Kaj pro tio li postlasis multajn amikojn.....

Nia kara samideano kaj amiko riĝozu en paco!

Dec. 1944, Sydney Esperanto Society

KVINSLANDO. Kelke da tagoj antaŭ la Zamenhof-naskfestoj, la Brisbane Esperanto-Societo faris finon al bona jaro per kunveno en kiu diskutigis la freŝdata libro de Frederick Bodmer, "The Loom of Language." Malfermis la diskuton s-ro Wanmer, kiu citis la ĉapitron en kiu la aŭtoro pritraktas la demandon pri Internacia

Lingvo kaj aparte Esperanto. Partoprenis la argumenton D-ro L. Jarvis Nye (eminenta kuracisto, s-ro Schindler (universitato de Kvinslando) kaj Leŭt. Muntz (Polujo). S-ro O. Sues, eksprez. prezid- is. Antaŭ la festmanĝo radiparolis s-ro Wanmer per 4BK. S-ro J. Mc Donald (prez-o) prezidis la festmanĝon en la komforta Friends' Meet- ing House (Kvakeroj) Aninoj, inter ili la nelacigebla sek-ino, f-ino Carrick, pretigis dolĉgustan manĝon. Sekvis ĝin paroletoj, kantoj kaj belpejzaĝaj filmoj de s-ro K. Brown.

----- S. WANMER.

"RENDEVUO" LITERATURA KONKURSO.

La gajnanto de la premio por la jaro 1944 estas Dr. C. J. CALDERA de Perth, W. Aus.

Ni ricevis provoĵojn el 3 ŝtatoj, nome W. Aus., Q'ld, kaj Vic. Ĉu ni povas esperi ke ankaŭ NSW, S. Aus., kaj Tasm. partoprenos en 1945? Malgraŭ ke ni presis en LA RONDO klaran informon pri la kondiĉ- oĵ. kelkaj ne konformis al ili. Unu ne uzis plumnomon sur la verko; du ne sendis kun la verko sigelitan koverton en kiu estas la nomo, adreso, kaj plumnomo; alia sendis plumnomon, sed tute ne donis in- formon pri la propra nomo.

"AJNULO" ! Bonvolu sendi vian nomon kaj adreson.

La "Rendevuo" dankas ĉiujn kiuj partoprenis, kaj speciale dankas al la juĝanto pro bonkora laboro.

-----ERNEST S. HANKS, Prezidanto.

TRADUK-KONKURSOJ.

Traduko de Konkursa 18: (Kompilita el 3 tradukoj.)

Unu Matenon sinjorino Miniver vekigis kun iu sento de fatalo, iu ekscio, ke la tago enhavus ion timendan. Ŝi ne estis iu premega pezo, kiel operacio aŭ kiel adiaŭo de la plej bona amiko loĝanta en Tasmanio; nek estis ŝi io tiel malpeza, kiel komitata kunveno aŭ su- rda onklo ĉe l' vespermanĝo: estis iu speco de duonmezpeza fatalo.

Unue tio konfuzis ŝin. Laŭscie ŝi havus neniujn rendevuojn en tiu tago, nek agrablajn nek malajn, kaj tio en si mem estus bona. Esti tute libera por unu tago signifas: estis por unu tago senmort- ulo. Laŭ la ĉina proverbo ŝi devus senti sin dia. Sed la eta obtu- za pezo daŭris treni kaj premi.

Venkinta Grupo: SYDNEY ESPERANTO SOCIETY.

Tradukota Teksto Konkursa 20.

He turned his face to hers, and looking into her wet eyes, gent- ly kissed her unresisting lips. The kiss was a sacrament for her.

She bowed her head and held it bowed. He was spell-bound by her fair and pure charm. Had she bowed her head in shame, or in acquiescence, or in both? He was intimidated by her innocence. She had no age then; she was neither old nor young, neither mature nor unripe. She was simply that which had been immaculate. Alexis averted his gaze. Before he had decided what he should do next, she had risen with a hysterical, instinctive swiftness and vanished. How beautiful and exciting, he thought, was the whirl of her white skirt as she flew up the steep stairs into the dark world of the salt-marshes! (Arnold Bennett: Last Love.)

Tradukoj devas atingi la subskribinton antaŭ la 10.3.45.

P.SCHWERIN. 1 Carabella Flats, McDougall St., Milson's Point, NSW.

LINGVAJ NOTOJ.

B RAZILO AŬ BRAZILIO? Pri tiu landnomo Zamenhof en "Lingvaj Respondoj," N-ro 47 (1911) skribis:- "Se mi dum longa tempo uzadis Brazilujo; Ĉilujo k.t.p., mi konfesas nun, ke tio estas eraro. Ni povus diri Brazilo, Ĉilo, k.t.p., tamen mi ne konsilas tion fari, parte pro tio, ke per la Slavoj kaj la Germanoj, kiuj alkiutimiĝis al Brazilia, Brazilion, Ĉilieco, la vortoj Brazilo, Ĉilo, ĉiam sonus kiel nomoj de popoloj, parte pro tio, ke la longatempaj uzitaj formoj Brazilo, Ĉilo en la senco de popolo donus nun grandan konfuzon, se la samajn formojn ni uzus nun en la senco de lando. Sed tute oportune eviti samtempe ĉiujn tri malbonaĵojn (t.e. eraron kontraŭkutimecon kaj konfuzon) ni povas tre bone, se ni de nun uzados por la diritaj landoj la formojn Brazilio, Ĉilio; kaj tiel mi konsilas agi." Tamen, malgraŭ tiu konsilo kaj la averto pri konfuzo, la koncernataj Sudamerik. Esp-istoj uzas Brazilo kiel sian landnomon, kaj ankaŭ uzas ĉin I.E.L. en sia jarlibro kaj eldonaĵoj. Laŭ tiu konsilo de Zamenhof ni havas ankaŭ Meksikio (la lando), kaj Meksiko (la ĉefurbo).

ĈIUJ LA AMIKOJ.... En 1931 M.C.B. utler skribis al mi "Mi scias, ke la lernolibroj, mia ankaŭ, konsilas diri Ĉiuj musoj. Mi kopiis tion de miaj antaŭuloj. Tamen, Wm. Bailey (lingva Akademio) forte diras, ke tre ofte Ĉiuj la estas bona kaj eĉ necesa, kaj tute logika. Ni dirus: Ĉiuj tiuj musoj, kiuj....Nu, se la estas mallongigo de tiuj, Ĉiuj la estas pravagebla."

Ĉiuj musoj --- Ĉiuj senescepte.

Ĉiuj la musoj (pri kiuj mi parolas) --- Ĉiuj tiuj musoj.

La subskribinto ĵus rimarkis interesan linion en la Buljona Deklaracio: "tial la amikoj...ĉiuj grupiĝis." (tio egalas: tial ĉiuj la amikoj grupiĝis....). Legantoj studu la frazon per propraj okuloj.

-----F.R.B.

Sub tiu rubriko ni donos de temp' al tempo mallongan pecon de paralela traduko, por ke legantoj povu tuj kompari la du tekstojn kaj ekzerci la menson pri arto nefacila sed forte alloga.

Tradukante verkaĵon de pensemulo kia Powys, ni rimarkas la fakton, ke liaj vortoj ofte permesas diversajn redonojn, laŭ la diversaj konceptoj, kiujn havas la tradukantoj pri iliaj signifoj. En tiu rilato mi precipe atentigas pri "incorrigible", "innocence", "articulated reconciliation", kiuj tie ĉi tre dubinde tradukiĝus per siaj "vortaraj" difinoj. Evidente estas, ke eĉ en lingvaĵo nomata "plain English" dense kuŝas dubsignifaj vortoj, dusencaj esprimoj; pri kiuj la legantoj povus longe disputi, kaj pri kiuj ofte ankaŭ la verkinto mem ne povus ilin klare difini, ĉar la vorto aŭ frazo generiĝis en la varma febro de efemera emocio anstataŭ en la vigliga aĉro de preciza racio.

Nur per tradukado aŭ parafrizado, ni povas certigi al ni tion: ĉu aŭ ĉu ne ni perfekte kaj laŭvorte komprenas tiun aŭ tiun ĉi tekston el impona lingvaĵo. Tro ofte ni kontentiĝas per supraĵaj impresoj, provizante al ni facilajn konjektojn por kompletigi la sencan.

Inter la legantoj do troviĝas iuj, kiuj komprenas la vortojn de Powys nesamsence ol la tradukinto. Tio estas komprenebla. Li prezentas du modestajn provojn al legantoj, esperante ke tiel li povos turni kelkies atenton al la misteraj rilatoj de la homa penso kun ĝia pervorta esprimo. Unua provo:-

"The Toilers of the Sea"

Victor Hugo is the greatest of all incorrigible romanticists. Something between a prophet, a charlatan, a rhetorician, and a spoiled child, he believes in God, in democracy, in innocence, in justice, and he has a noble and unqualified devotion to human heroism and the depths of the dangerous sea. He has that arbitrary, maniacal inventive imagination which is very rare except in children--and in spite of his theatrical gestures he has the power of conjuring up scenes of incredible beauty and terror.

"La Laboristoj de la Maro."

Victor Hugo estas la plej granda el ĉiuj pasiaj Romantikistoj. Estas en li iom de la karaktero de profeto, ĉarlatano, retoro, kaj trodorlotita infano; li kredas al Dio, en demokratio, en animpureco, en justeco, kaj havas noblan kaj senkondiĉan sindonemon al homa heroeco kaj la fundo de la danĝera maro. Krome li havas tiun arbitran, manian, elpenseman imagopovon, kiu estas posedata de tre malmultaj ekster la infanoj--kaj, malgraŭ siaj teatrecaj gestoj, la povon sorĉkrei scenojn de nekredeblaj beloco kaj teruro.

Dua provo en nia venonta numero.

-----Tradukis F.R.BANHAM el "One Hundred Best Books") John Cowper Powys, Little Blue Books No.435)

PREĜETO DE HUNG-SO-FAN.

Nokto mirinda, Luno magia, Parfumo jasmena,
 Rave, ekstaze sonĝigu, mi petas, la Karulineton!
 Estigu en ŝi, nerezisteble, la egan Sopiron
 Min revidi, min ĉirkaŭbraki, kor-apud-kore!
 Tiomege ardigu, ke mi ekaŭdos antaŭ Krepusko
 la delikatan ŝian Frapeton sur mia Pordo!
 Parfuma jasmena, Luno magia, Nokto mirinda,
 Per ŝiaj Kisoj, tiel mi scios, ke Vi komplezis!

----- JOEDIKO (Trad.)

ŜTORMO SUR LA MONTETO.

Sabaton matene leviĝis ventego kiu eĉ la domegon skuis
 tiel ke ŝajnis fenestroj rompiĝos.

Kurioze la arboj, kiuj kovras la montosupron, ne defalis, pro
 tio ke ili estas kutimiĝintaj al la ventegoj kaj iliaj radikoj est-
 as tiom firme establitaĵ en la krevoj de la grandaj rokegoj.

Malfrue en la tago la kondiĉoj iom mildiĝis, sed tuj alvenis
 granda nubo de ruĝa polvo kiu plenigis la valojn ĉirkaŭ la montego
 kaj aspektis kiel netravidebla nebulo. Tiu restis ĝis dimanĉo mat-
 ene. Subite je la sesa matene alvenis kelkaj pezaj gutoj de pluvo,
 kaj post kelke da minutoj la tuta polva nubo malaperis---sterniĝin-
 ta sur la soifanta tero, kie antaŭ nur kelkaj horoj fontoj, kiuj
 neniam antaŭe ĉesis fluadi, baldaŭ removiĝis kaj provizis akvon por
 la soifanta bestaro.

La ŝanĝo en la aspekto de la pejzaĝo estas rimarkinda. Purigit-
 aj estas la folioj, la floroj reseniĝas, la herbo denove verdiĝas,
 kaj la tuta naturo ŝajnas kanti dankajn himnojn al la Ĉiopova. Ho-
 diĝu la bildo antaŭ la domo estas eksterordinare belega. Ĉiu ar-
 bo kiu havas la sunon malantaŭ ĝi havas multajn intensajn kolorojn
 ---ruĝa, flava, bruna, skarлата, verda, intermiksiĝas kun blankaj
 floroj, dum malantaŭ la tuto reĝas centoj da mejloj da intense blu-
 al alpaj montoj. Vidaĵo kiu, unufoje vidita, neniam estos forges-
 ebla.

La suno brilegas, la aero estas pura, la birdoj pepas feliĉe,
 kaj la sola bedaŭro estas, ke neniu krom la estraro kaj la servist-
 are povas resti pli longe ol du semajnoj, pro tio ke tiom multe da
 personoj tre deziras vixiti ĉi tiun unikan kaj dezirindan sanigejon.

----- KAROLO THOMPSON.

Rimarko de la Redaktoro. Verŝajne la aŭtoro priskribas la veteron
 de Dec. 16, 1944, kiu estis terure malagrabra---polvo, fumo, varm-
 ego. Li donas impresojn de la vidpunkto de homo ferianta ĉe la
 plöj fama gastejo monta en Viktorio, la Ŝtata ĉe Monto Buffalo.

KASO de la RONDO.

Kvitancoj ricevitaj dum Januaro 1945:- Donaco de amikino £5. S-ro E.Stevens 6/-, S-ro Downes 5/-, S-ino Bach 6/-, S-ino Dougan 6/-, S-roj Ted Crawford 4/6, F.Halls 5/-, F.Pitt 6/-, Langham 6/-, F-ino O'Connor 6/-, S-ro Dwyer 5/-, Dr. MacLurkin (2 yrs) 10/-, S-ino Breakspear 6/-, S-ino J.Traill 5/-, S-ro J.Rose 5/-, F-ino Telfer 6/-, S-roj Szekfy 15/-, Rev. C.C.Cowling 5/-, S-roj Dudley 4/-, L.Fekonya 6/- (don 4/-) Leo Miller 5/-, D.C.Miller 5/-, A Saar 5/-, Rev. Father Gabriel Pausbeck 5/-, S-ino Grant (2 yrs) 10/-, W.Aus. Esp.Soc. 6/-, Brisbane Esp.Soc.6/-,£13.3.6.
 Al la Generala Kaso £2,9.6. Al La Rondo £10.14.0.
 Elspezoj £3.11.1 En la Kaso £4.10.3.

F-ino W.ADDIS, (kasistino) 25 Greville Ave., Flinders Park.
 S.Aus.

Please notify the cashier immediately of any change of address and check your address with the year book.

KINAJ PESTOJ.

Inter tiaj estas la "cacklebug" (babilaĉinsekto), plejofte virino, kiu parolfluadas dum tuta filmo. Sekvas jene bona kuracilo, sed ĝi postulas kuraĝon en la aplikado: Diru en firma sed afabla tono, "Sinjorino, tio estas tretre interesa sed ne facile aŭdata. Bonvolu pli da voĉo! Kelkaj homoj fore en la antaŭa parto de la teatro ne povas vin aŭskulti."

Ankaŭ tiu, kiu botfrapadas la seĝon, plejofte viro aŭ knabo. Li pereu en la finfina loko de la nekuraceble malbonaj! El ĉiuj bestaĉaj, maldecaj porkoj, kiuj la kinojn ensvarmas kaj profanas, la seĝbatanto estas inter la plej malpuraĉaj, nepardoneblaj. Li estas brutaco sen moroj, cerbo aŭ socia sento. Tia fiporko faligas sian naŭzan korpaĉon rekte post la viktimo kaj tra la tute prezento, kun siaj genuoj krucitaj, li piedfrapas abomeninde la seĝdoron antaŭ si, per tio incitante ĝis mortigfrenezo ĝian okupanton. Se mi estus inter juĝantaro, kiam ĝi esploras homon, kiu strangolis seĝfrapinton, mi ne nur favorus honoran senkulpigon sed ankaŭ persvadus miajn kunulojn kolekti por li dankmonon. Sur tia diablo sidigus nenia sinrespektanta karnmuŝo, ĉar ĝi timus pri ptomaĵna veneniĝo. La nura kuracilo por tia bruto estas botelo frakasata sur la kranio. En efektive civilizita lando severe punitaj estus homoj, kiuj ne krakfrapis seĝbatulon je unua ekaŭdo. "The Argus", Melbourne, 15.7.44.

----- F.R.B. (Trad.)

Apud rivereto kampara bubo salutis fiŝanton el grandurbo: "Kiom vi kaptis, Sinjoro?" "Ankoraŭ neniom." "Ne tro malbone. Ulo fiŝis tie dum du semajnoj sed li ne kaptis pli ol vi havas post nur horduono."

Published by F.R.BANHAM, 2 Banchory St., Essendon, W5, VIC.

OFICIALA ORGANO DE LA AUSTRALIA ESPERANTO ASOCIO

LA RONDO

THE AUSTRALIAN ESPERANTO MONTHLY

ELDONITA DE F.R. BANHAM.
2 BANCHORY ST. ESSENDON W5
VICTORIA AUSTRALIA.

VOL. 5 No. 6

Mch 1945.

L A R O N D O.

Lingve kontrolas F.R. BANHAM,
2 Banchory St., Essendon, W5 VIC.

ooo

Enhave aranĝas F-ino L.E. BAILEY,
18 Sherbourne Rd., Medindie Gdns., Adelaide, S.AUS.

---oooo---

LA TEKSILO DE LINGVAĴO.

Recenzo, de Wilhelm Solzbacher, Ph.D., pri la libro "The Loom of Language," de Frederick Bodmer, Lancelot Hogben, Editor.

Tradukis el The American Esperantist, Nov.-Dec. 1944, Pastro Gabrielo Fausback, O. Carn.

Multaj personoj aĉetis The Loom of Language (vidu American Esperantist, Majo-Junio 1944); mi tamen volus scii, kiom da ili ĝin finlegis? Ĝi sorĉas al tiuj kiuj jam per la vivo studis la lingvojn, sed ĝi certe ne plenumas la promesojn de la aŭtoro rilata al komencantoj: "Multaj homoj kiuj havas malgrandan aŭ ankaŭ neniun scion de strangaj lingvoj volus havi plu; kaj multaj studus tiajn lingvojn se ili ne senkuragiĝus pro la tre malgravaj rezultoj kiujn alportas jaroj da studo ĉe lernejo aŭ ĉe universitato. Unu celo de The Loom of Language estas montri ke fakte ne ekzistas efektive necese senkuragiĝi." Mi mem estas certega ke 99% de la lingvaj noviceoj kiuj prenas en mano The Loom of Language venos al kontraŭa konkludo. Se ili atingas eĉ al paĝo 30 ili sen dubeto respondos al S-ro Bodmer: "La leganto kiu sorĉas libron spritan por litlegado faros bone ne preni ĉi tiun...aŭ trinku almenaŭ unu "de antikve" ("old-fashioned," t.e., ia trinkaĵo alkohola) antaŭ ol li komencos legi."

Tiu gazeto (The American Esperantist) jam elmontris ke "la argumento por artefarita interlingvo estas bone prezentita" en la libro. Tamen la fiorega kritiko de ĉi ties aŭtoro pri Esperanto apenaŭ konvinkos iun kiu jam studis serioze la strukturon de tiu "ĉefverko de logiko kaj simpleco," kiel nomis la genian interlingvon de Zamenhof dudek sep membroj de la Franca Akademio de Sciencoj. La kritiko pri Esperanto en The Loom povas reduktiĝi ĝis kvin argumentoj. Mallonge ni ekzamenu ĉiujn :-

(1) "Se persono ne estas manĝegulo, ĝardenkultivulo aŭ ornitologo, estas malfacile vidi kial vortlibro Angla-Esperanta de 30 paĝoj devas enhavi tiajn esprimojn kiaj artichoke---artiŝoko; artichoke (Jerusalem)---holianto; nightshade (deadly)---beladono; nightshade (woody)---dolĉamaro.....La "Slosilo al Esperanto" ankoraŭ pli precize specialigas, listante kiso---kiss, kaj ŝmace---noisy kiss.

Se ni shake botelon, Esperanto diras skui sed se ni shake la manon de amiko, ĝi diras manpreni."

Respondo: Tiu kritiko koncernas ne tiom la lingvon kiel ĝiajn lernlibrojn, "Ĝlosilojn" k.t.p. Ni konfesos ke en dudek du jaroj de vasta uzado de Esperanto ni neniam uzis ĝmace, beladono aŭ dolĉamare, kaj ke ni ne povus klarigi en iu ajn lingvo la malsamon inter la du specoj de nightshade. Malsama ol Basika Angla, kiu ne havas vortojn por aĉeti kaj vendi, kaj por piroj, persikoj kaj prunoj, Esperanto estas kompleta lingvo kun unu preciza vorto por ĉiu objekto. Ne necesas, tamen, instrui lernantojn je vortoj kiujn ili neniam devos uzi; la ordinara Esperanta Ĝlosiloj saĝe povus modernigi. Ili estas ja perfektaj je la aspekto logika; sed la logiko ne estas poseda ĉefa de la ordinara homo. La Ĝlosiloj deo devas inkliniĝi al la principoj de amasa psikologio. Ili povus forlasi vortojn ne uzitajn en ĉiutaga vivo kaj listi anstataŭ kelke de kombinitaj. Plue, Esperanta vortoj devas skribiĝi kun siaj finaĵoj, ĉar la homoj estas ja mallaboremaj!

Pri la shaking hands S-ro Bodmer scias ke tiu estas tipa Angla aĵo. Oni povu uzi la vorton sansignifan en lingvo Franca (secouer aŭ obranler) kaj vidu kiel ridinde ĝi sonas.

(2) "Por dog oni nature atendas kano (cane en Itala lingvo, cao en Portugala, chien en Franca) respondanta al nia adjektivo canine. Respekte al sentimento Germana kaj Skandinava, tamen, la vorto estas hundo....Unu el la plej internaciaj vortoj en ĉiutaga lingvaĵo estas school (Latine schola, Itale scuola, Germane Schule, Svede skola). Zamenhof elektis lernejo."

Respondo: Kial oni devas "nature atendi kano por dog?" La Esperanta vorto kano respondas al Angla cane, Franca canne, Hispana cana, Itala canna. La Esperanta vorto hundo, plue, respondas al Angla hound, Germana Hund, Dana Hund, Nederlanda hond. Kial devas Franco trovi pli malfacile pensasocii kano kun chien ol kun canne? La vorto skolo, cetero, ekzistas en Esperanto kun la signifo de skolo de penso aŭ skolo de arto. Zamenhof ne elektis lernejo, sed li ja elektis lerni por to learn, respondante al la verbo, kiel ekzistas en la Angla, Germana, Nederlanda, Dana, Sveda, Norvega kaj Islanda lingvoj. Lernejo (loko por lerni) estas vorto derivita kaj tuj komprenbla al ĉiu kiu scias la Esperantajn sufiksojn. Krome, se estas neceso, skolo povus uziĝi laŭ Regulo 15 de la Fundamento.

(3) "Sesono ne signifas season, kiel ni povus supozi. Ĝi signifas one-sixth. Tiel ankaŭ fosilo signifas spade kaj ne fossil. Ankaŭ la nutraĵo amela nomita sago ne evitis vundegon. Ĝia propra nomo ŝanĝiĝis al saguo, supoze ĉar sago (Latine sagitta) necesis por signifi Esperantan arrow."

Respondo: Season estas en Esperanto sezono. Estas vere ke sesono (ses--six; on---sufikso signanta frakcion) signifas one-sixth. Sed en Esperanto samcoj kiel sesono kaj sezono ne venas ofte ol en iu natura lingvo. Kiam tiaj samcoj okazas, kiel en

tiu kazo, ili certe ne povas konsideriĝi kiel serioza malfacilaĵo.

Estas malfacile kredi ke la stulta rimarko pri sago venas de sperta lingvisto. La origina enlanda nomo (en lingvoj Papua, Malaĵa kaj Java) de la nutraĵo amela, kaj palmo de kiu ĝi devenas, estas sagu; France estas sagou kaj Hispano, sagu. Ĉu povis D-ro Zamenhof elektiti radikon pli korektan ol sagu (la -o estas la finaĵo)? La vorto sago en la Angla kaj Germana estas ja la formo "Vundegata."

Ĉar il- signifas instrument kaj fos- estas radikoj kun signifo to dig la Esperanta fosilo certe diras spade. Possil Esperanto estas fosilio (Lat. Fossilia). Ĉiu Esperantisto bone scias la sufikson il-; tial la atendebleco interŝanĝi fosilo kaj fosilio ne estas granda.

Kelkaj kritikantoj konsideras Esperantan tekston de la vidpunkto de tuj komprenebleco por poliglotoj kiuj ne studis la Esperantan gramatikon kaj la regulojn por la formado de vortoj. Tiu tujan kompreneblecon ni ne pretendas por Esperanto. Facileco de legado, de skribado kaj de parolado, ne nur por poliglotoj sed por ĉiuj, post studado de la dek ses reguloj gramatikaj kaj de la tridek sep sufiksoj kaj prefiksoj---tio estas la kriterio. Kaj en tiu rilato Esperanto estas nepre senegala kaj supera je ĉiuj naciaj lingvoj, "basikaj" projektoj kaj kiaj alia konsidereblaĵo.

Bodmer asertas ke kelkaj Esperantaj vortoj, kiel nacio (nation) kaj kaf (coffee), estas "distorditaj." Fonetika literumado ja faras ion da tiaj "distordoj" neeviteblaj (Vidu kiel kelkaj vortoj skribiĝas Hispano kaj Itale!). Sed kion ni devas diri pri Kataluna nacio, Nederlanda natie, Rusa nacia, Bulgara nacja, Portugala nacao? Kion diri pri Germana Kaffee, Rusa kofe, Dana kaffe, Pola kawa?

(4) Bodmer kredas ke la pluralo ne devas esti deviga; ankaŭ ke la akuzativo neniel devas esti. Neniu lingvo, ni respondas, povas uziĝi sen ia pluralo. Krom se oni aldonas al ĉiu vorto ciferon (unu, du, kelkaj, multaj) aŭ formas pluralon per ripeto (hundo - unu hundo; hundo hundo - kelkaj hundoj), oni bezonas pluralon. Kiam oni aldonas ciferon, la pluralo ne estas ja necesa de la vidpunkto de logiko. Sed ĉu estus pli facila tia lingvo kiu uzas la pluralon iufoje kaj ne aliffoje? Estas same facile kompreni (kaj ankaŭ tiel nepreciza) la Esperantan du hundoj kiel la Anglan two dogs. Ne estas tamen, pli malfacile diri du hundoj kaj two dogs se la lernado de pluralo estas ja deviga.

Verdire, nespertaj Esperantistoj el la Angle-parolantaj kaj Latinaj landoj kelkfoje eraras en la uzo de la akuzativo, malgraŭ ke en ĉiuj okcidentaj lingvoj restas ankoraŭ iaj transvivintaj signoj de la akuzativo (en Angla I kaj me, he kaj him, they kaj them), kaj ĉiam estas personoj kiuj neniam lernas kiel korekte uzi who kaj whom. La akuzativo Esperanta havas grandajn avantaĝojn, en tiu speciale, ke ĝi faras ebla al la homoj kutinaj al lingvoj kiuj uzas alian vortordon la kapablon esprimi sin ĝuste, eĉ kiam ili tradukas laŭvorte el siaj propraj lingvoj. Kiam Usonano aŭ Hispano iufoje forgesas la akuzativon en Esperanto, tio ne malhelpas komprenon.

Post sporto li uzos la akutizavon senkonscie.

(5) Lancelot Hogben kredas ke "intervortlibro" devas enhavi pli-multe da Grekaj vortoj ol oni uzas en Esperanto. Li montras ke, pli kaj pli, sciencaj kaj teknikaj vortoj de Greka deveno eniras la hodiaŭajn lingvojn. Komprenoble, ĉiuj Grekaj vortoj internacie uzataj estas akceptitaj en Esperanton preskaŭ senŝanĝe: ekz-e, termometro, fotografi, geografio, kromosomo, biologio, televizio, pseudonimo, mikrofono. Hogben eraras, tamen, se li kredas ke la ordinara persono havas iun ajn ideon pri la signifo de la bazaj radikoj Grekaj. Ĉiu paroladas facile pri paragrafo kaj paratroopebs, sed kiu scias ke para signifas ĉirkaŭ aŭ por? Ĉiu scias apostle kaj Apocalypse, sed neniu pensas ke apo signifas de. Tele signifas malproksime, kaj graphie, skribi. Tamen telegrafi tute ne estas "skribi al persono malproksime loĝanta." Elektraĵoj ne fariĝas el sukceno, kiel la ĉ. Greka vorto elmontrus; paragrafo ne estas simple "io ĉirkaŭskribita"; geologio ne estas "io dirita pri la tero." Terminoj teknikaj estas vortoj artefaritaj kiuj ricevas sian signifon, ne de la Greka etimologio, sed dank' al scienca difino pri kiu la kleruloj konsentas. La kialo por preferi Grekajn radikojn estas ĝuste tio: elekti elementojn kiuj ne estas en ĝenerala uzado kaj tial ne havas iujn antaŭfiksigitajn signifojn.

Kritikinte Esperanton, The Loom of Language ne starigis eĉ unu argumenton kiu povas kontraŭstari proven de analizo kritika. Esperanto estas lingvo vivanta. Ĝia gramatika strukturo kaj baza vortaro troviĝas prava kaj sufiĉa dum kvindek jaroj de uzado tra la tuta mondo. Ĝia vortaro evoluas senĉese laŭ modernaj bezonoj, kaj ŝanĝoj pli-malpli gravaj obliĝas laŭ la reguloj de la Fundamento. Ne necesas ke iu refaru la laboron de D-ro Zamenhof.

Pine, The Loom of Language diras (p.448): "Al multaj homoj la... vortoj internacia lingvo aŭ monda helplingvo estas sinonimaj kun Esperanto." Do, D-ro Bodmer, kial ne konfesi ke estas bonaj kialoj por tio?

.....

Remarko de la Redaktoro: Legantoj kiuj ricevas la British Esperantist povas kompari ties recenzon.

ALDONE AL "THE LOOM OF LANGUAGE."

Pritraktante Esperanton, la aŭtoro erare asertas, ke en Esp-o ne trovas sin litero V. Tiu eraro kondukis lin dufoje uzi "linguo" sur p.467. Tiupaĝe, en la trilinea "ekzemplo" de Esperantaĵo, li faras ses erarojn: nome, "filosofo, linguo, dezirebla (dezirinda), komunikado, de lando al alia (de unu lando al alia). P.464 "amote" devus esti "amota"; p.498 "difera" (diferenca). La Esperanta "kuglo" havas senceon de la Germana Kugel uzata pripafilo (bullet, shot, ball), ne en ĉi ties senco de "sfero, globo." P.464 li asertas, ke estas en Esp-o "about 50 derivative prefixes, suffixes and infixes," sed p.467

"six prefixes and 22 suffixes." Kio estas la 22 "infixes?" P.465 la aŭtoro, S-ro Bodmer, nomas bonon "a whim of Dr. Zamenhof himself" (kapricaĵo de ĉ-ro Z. mem). Tia ĝi certe ne estas. Ĉu efektive Bodmer ne rekonas en ĝi la Francan beau- uzata prefikso, kiel ĉe "beaux-parents," "beau-pere?" Verdire, malmultaj se eĉ iuj el la Esp-aj afiksoj estas erbitre aŭ fantazie elektitaj.

P. 468, dirante, ke Ĝ estas malfacile prononceble de homoj Latinidlingvaj, Bodmer ignoras la fakton, ke Hispano-parolantoj havas la gerĝon J, kiel en "majer", "Jose".

P. 466 li skribis, ke la aŭtoro de IDO estis Louis de Beaufront. Mi forte dubas. La Occidentalistoj en 1938, post zorga ekzamenado de dokumentoj, trovis multe da atesto indike al tio, ke Couturat cerbe naskis ĝin. Tion neniu ĝis nun refutis.

Fine, kiel povis lingvisto skribi (p. 484) "straight-jacket" anstataŭ "strait-jacket?"

----- F.R.BANHAM.

LA KAMARADO.

(Kvar scenoj el militista vivo).

Originalaĵo de C.J.CALDERA. Premita verkaĵo en la konkurso aranĝita de la Melburna Esperanta Rendevuo, 1944.

SCENO UNUA. Tendo en milita tendaro; du pajlaj matracoj sur ligna planko. Soldato elrampas el sub kovriloj, frotante al si la okulojn; poste, rigardas al kunulo, kiu laŭte ronkas; li antaŭpaŝas al la dormanto kaj lin skuogas ĉe la ŝultro, ĝis li malfermas la okulojn por rigardi kun kvazaŭ stulta esprimo al la ĝenanto.

"Kio okazas?"

"Jam la trumpisto forblovis la pulmojn! Ni ellitiĝu, Vilĉjo, se vi ne volas, ke la serĝento nin punu."

"Vi pravas, Tomĉoj; mi tute ne aŭdis la trumpetadon kaj, sen via zorgo, mi ankoraŭ dormus! Ve! Mia kapo doloras, la buŝaĉo gustas amare."

"Mi tute ne miras! Vi revenis hejmen en profunda nokto, ebriega, laŭkutime. Mi tute ne scias, kiel vi povas toleri ĝin, tagon post tago, sen malsaniĝo. Sendube vi estas fortika kiel leono, sed, permesu, ke mi diru al vi, ke ankaŭ la ŝtalo pro troa streĉado fine rompiĝas! Vi scias, ke mi ne havas kontraŭ-alkoholan antaŭjuĝon; mi mem iafaje ĝuas trinketon da biero aŭ da vino, sed neniam mi perdis la regpovon kaj, sekve, mi neniam ebriiĝis. Se vi daŭros tiel sendube vi ruinigos viajn canonojn kaj estontecon. Ĉiuj ofisiroj jam vin malestimas pro tio, sed ili malpravas, ĉar mi vin bone konas kaj scias kian koron vi havas, kaj malgraŭ via ronkado kaj daŭra ebrieco, mi ne volus ŝanĝi tendkunulon. Vi estas al mi malfermita libro, en kiu mi legas la bonon kaj malbonon. Verdire, neniu malbona en ĝi sin trovas, nur... amemo al drinkado! Kial vi ne penas eviti la kuneston de tiuj friponoj de la alia tendo, kiuj ĝojas del-

egi vin al ebriceco ĉiunokte? Mi bedaŭras, ke mi devas iri domon ĉiuvespere, ĉar mi volonte restus kun vi, por vin dekuti ĉi tiu malbela pasio. Promesu al mi, ke hodiaŭ vespere, vi iros al la kin-ejo anstataŭ eniri la hotelan trinkejon."

"Via prediko estas tute kiel mia patrino mem povus fari al mi, sed mi konsentas, ke vi pravus kaj viajn vortojn diktas la koro. Mi estas sentaŭgulo, sed kion fari? Ĝi estas malbona kutimo, kiun mi akiris de post la komenciĝo de ĉi tiu malbenita milito. Vi scias, ke mi malamas la militistan vivon, sed mi estis devigita servi, kaj por doni mian animribelon mi devas drinki; tio donas al mi forgeson, laŭ mia bezono. Pri la opinio de la diablaj oficiroj, mi tute ne zorgas; ili min ne ŝatas, ĉar ili komprenas, ke mi estas dinamita kartoto, kiun ili devas tuŝi tre singardeme. Vi estas bonulo, kaj mi vin dankas pro via intereso."

"Ni repidu, la aliaj jam revenas de la ŝprucbano!"

SCENA DUA. Sama tendo post semajno, je la deka vespere. Ambaŭ soldatoj kuŝas interparolante mallautvoĉe.

"Kial vi forlasis la hejmon tiel frue, Tomĉjo?"

"Kara Vilĉjo, mi devis eliri el la domo frue, por ne ekciti la nervojn de la edzino. Ŝi estas ĉiam bonega, sed post kolkaĵ semajnoj ŝi aspektas malsana; ŝi malgrasiĝis kaj paliĝis kaj ŝiaj nervoj estas tre ŝtroĉitaj. Ŝi devas zorgi, sola, pri la tri infanoj kaj la du knaboj, de post mia foresto de la hejmo, fariĝis iom malobeemaj kaj malfacile disciplineblaj; aldone, la servo ĉe la Ruĝa Kruco al kiu ŝi aliĝis, devigas sin labori pli ol la fortoj permesas, kaj nun ŝi havas nervelaciĝon. Hodiaŭ mi parolis pri ne gravaj aferoj rilate al la domo kaj esprimis mian vidpunkton tute afable; ŝi havis nervatakon kaj ekploris, singultis, tute senkaŭze. La situacio estis iom delikata; mi penis sin konsoli, sed la afero pli malboniĝis kaj sekve mi opiniis, ke la plej taŭga rimedo estis anonci al ŝi, ke mi havis pli mallongan forpermeson ol kutiman, kaj mi revenis. Mi ĝuas, ke vi estas ĉi tie por interparoli kun mi."

"Mi vidas, ke ankaŭ la edza vivo ne estas tute rozkolora, kiel mi iafeje supozis!"

"Certo, ne ĉiam oni povas ŝerci kaj ridi, sed en tiu ĉi okazo, mi ne rajtas kulpigi la edzinon pro ŝia konduto, ĉar mi konstatas, ke la kaŭzo estas nervmalsano; sendube, mi ĉagroniĝis, ĉar mi antaŭ vidis la neceson sin forsendi el la kutima ĉirkaŭaĵo por libertempoj ialoke, kaj mi ankaŭ scias, ke ŝi rifuzos iri pro la infanoj, kiuj devas ĉeesti la lernejon, kaj pro la milita kromlaboro ĉe la Ruĝa Kruco, kiu vere estas la kaŭzo de la malsaniĝo; ŝi estis la lasta guto en la glason, kiu kaŭzis la forverŝadon! Kia miksaĵo!"

"Vi pravus, sed, servi intencas paroli nur pri ĉagrenoj, estas pli oportune, ke ni dormu, almenaŭ tiel vi forgesos, se nur vi ne songos pri ili! Mi vin deziras bonas nokton!"

SCENO TRIA. Matene, je la deka. Vilĉjo promenas sencele sur la razeno antaŭ la domo de la stabo, finfininte la matenan ekzercedon. El la staboficejo foriras Tomĉjo, kiu marŝas antaŭen kun vitrecaj okuloj larĝe malfermitaj, kiel viro kiu ĵus ricevis timigan

novajon.

"Tomŝjo, kio estas al vi? Vi aspektas kiel somnambulo! Ĉu vi min ne vid as?"

"Ho, jes, mi estis distrita kaj pripensis aferojn."

"Kion do? Ĉu vi ricevis gravajn informojn, telefone, pri la sano de la edzino?"

"Ho, Vilŝjo, temas pri mia forsendo al la batallinio."

"Ne ŝercu, kun via edzino malsana, tio ja, tute ne povas okazi, vi nur devas paroli malkaŝe al la kapitano, li mem estas edzo, kaj bone komprenos vian situacion. Li anstataŭigos vin per alia soldato."

"Jes, sed la afero ne estas tiel simpla. Unue, kion oni opinius pri mi, se mi penas eviti la plenumon de mia devoj? Ĉiuj, oficir-oj kaj soldatoj, kredus min malkuraĝa kaj mian privatan kialon konsiderus nur kiel protekton; vi bone scias, kiom ofte similan trompaĵon oni penas fari. Due, la edzino estas tre patriotema kaj ŝi nom konsiderus min 'flavulo' por uzi nian ĵargonon rilate al malkuraĝulo. Ŝi neniam komprenus, ke mi tion farus nur por ŝin helpi, kaj tian malfavoran juĝon de la edzino, mi tute ne povus toleri. Pro tio, mi devas suferi la sekvojn de mia maloportuna translokiĝo; mi klopodos interisigi amikan familion, por ke oni bone zorgu la edzinon dum mia foresto. Fine, ĉu vi opinias, ke mi konsentus peti, ke oni min lasu hejme, kiam mi scias, ke ne irante, alian viron oni sendos anstataŭ mi; se, hazarde, li mortus aŭ kripliĝus, mi sentus la respondecon de tiu dum mia tuta vivo, kiel krimo prezanta sur mia konscienco. Tute neble! Ĝis la rĕvido; mi iros al la provizejo."

SCENO KVARA. Post semajno, sur la sama loko, kunvenas la soldatoj de la plotono, kiu devas forlasi por iri al la fronto post du horoj. Vilŝjo marŝetas iom nerveme flanke de Tomŝjo, kiu portas bataluniformon, preta por foriri; li havas malĝojan vizaĝon. La kapitano alvenas kun nomlisto en la mano kaj komencas alvoki la soldatojn, kiuj kolektiĝas vice antaŭ li, kaj kun ĝenerala surprizo, la nomo de Vilŝjo, kiu ne havas bataluniformon, sin trovas en la listo, sed mankas en ĝi la nomo de Tomŝjo. Vilŝjo enviciĝas kun radia vizaĝo, lia rideto similis al la ruza rideto de sukcesa trompisto. Lia sinofero kaj la sekreta interparolado kun la kapitano trafis la colon!

Kiam la afero finiĝis, Tomŝjo prezentis sin al la kapitano, petante klarigojn, sed li akceptis lin kun senesprima rigardo kaj respondis:

"Eraroj ja povas okazi ĉie, eĉ en la staboficejo, kaj, memoru, oni ne diskutas ordonojn en la armeo!"

STRANGA SONGO. (Otto Jespersen)

Antaŭ ol kuŝiĝi, mi estis dum duon-horo foliuminta la lastan numeron de 'Progreso', kun diskuto pri la finaĵoj ABIS aŭ AVIS por kunnotataj tempoj de la verbo. Mi estis ridetinta kiam mi legis la rimarkon ke AB estas pli bona ol AV, ĉar multaj, precipe la nigruloj, ne povas prononci V; mi scias ja tre bone ke en ĉiuj Amerikaĵ rakont-

oj oni prezentis ilin dirantaj LIB kaj LUB anstataŭ LIVE kaj LOVE; sed male mi aŭdis en Usono multajn nigrulojn prononci tiujn vortojn korekte, kaj mi scias ke la sono V ekzistas en multaj afrikaj lingvoj. Tiam mi subite vidis ke alia faris la rimarkon ke, ĉar multaj prononcas pli facile AV ol AB, oni devus ne plu heziti por adopti AV por la kunmetataj tempoj. Tiam mi ne plu ridetis, mi vere ridis; mi kuŝiĝis kaj ekdormis.

En sonĝo mi vidis iun grandas tribunalon internacian. Sur majesta trono sidis Lia Moŝto Sinjoro Akademio, vestita en belaj roboj de juĝisto. Antaŭ li staris multekolora amaso, kiuj evidente venis el ĉiuj mondpartoj. La juĝisto petis silenton kaj parolis.

"Mi kunvokis vin, karaj amikoj, por aŭdi viajn opiniojn kaj konsilojn, laŭ la principo ke mi ne volas decidi pri ĉi-tia afero antaŭ ol aŭdi ĉion kion oni povas diri por kaj kontraŭ. Mi mem opinias ke la formo SKRIBAR estas tre bona kaj jam estas internacie konata por esti akceptata en nian lingvon. Sed eble kelkaj el vi havas aliajn proponojn kaj mi invitas vin diskuti la aferon, tiam mi provos, se estos eble, kontentigi vin ĉiujn. Do, parolu libere."

Don Ramudo de Colibrados parolis unue. Malgraŭ liaj iom uzitaj kaj ne tre modaj vestaĵoj, lia aspekto estis vere aŭtokrata kaj inspiris respekton. Li diris--

Sinjoro Juĝisto, mi estas el granda nobilia familio de Kastiljo kaj nia lingvo estas parolata de multaj milionoj kaj en Eŭropo kaj en Ameriko. Nu, en mia lingvo la vorto kiun mi devas pridiskuti estas 'Escribir', sed ni havas grandan malfacilon prononci B en la sama maniero kiel ekzemple la Angloj kaj Francoj; ni diras preskaŭ "Escrivir". Vi scias ke antaŭe oni faris ĉecon kontraŭ ni en latina pro la prononco de B: 'Felices quibus bibere est vivere' (Feliĉaj tiuj por kiuj drinki estas vivi) sed mi volas nur aserti ke laŭ mia opinio estus multe pli facile kaj bone abeli la malfacilan sonon B kaj anstataŭigi ĉie V."

Tuj Onklo Sam kuris antaŭen kaj kun grandaj gestoj de brakoj kaj manoj, kio faris grandan kontraston al la trankvila digno de Don Ramudo, li kriis--

"Ne, Mastro 'Kademi', mi protestas. V ne estas facila; B multe pli facila por la plejmulto, tio estas por la neblankuloj. Vi debas esti senpartia, Mastro 'Kademi', kaj ne fari ĉion por la blankuloj sole. Mi ne povas prononci tiun literaĉon kaj mi ne deziras lerni ĝin, hej!" La juĝisto leviĝis kaj diris--

"Feliĉe mi havas simplan rimedon por kontentigi la du honorindajn parolintojn: mi tute eligis la literon kaj diras SKRIAR anstataŭ SKRIBAR."

Tiam juna finlandano klinis sin profunde kaj diris:

"Mi havas grandan admiron por via saĝeco, Sinjoro Juĝisto, kaj aprobas vian deciden, ĉion pli volonte ĉar en mia patra lingvo ni ne B kaj pro tio la formo provizore elektita nun tute plaĉas al mi. Sed mi kredas ke vi devas iri pluon. Mia lingvo estas juste konsiderata kiel unu el la plej sonoraj kaj harmoniaj, kaj la kialo estas simple ke ni havas pli malmulte da konsonant-grupojn ol la plimulto

de aliaj lingvoj. Ni ne toleras tian barbaran kombanon kian SKR en la komenco de vortoj; kiel el la sveda vorto 'skräddare' ni faras 'rädtdri'. Ĉu tio ne estas grava simpligo? La hungaroj certe subtenas mian proponon por abeli ĉiujn tiajn nefacilajn grupojn."

"Bonege! Ĉiuj simpligoj restu! Tial ni ne diru RIAR anstataŭ SKRIAR anstataŭ SKRIBAR."

Ĉino provis kelkfoje kapti la okulon de la juĝisto. Nun li sukcesis kaj diris--

"Certe ni ĉiuj devas esti dankemaj pro la granda afablo kaj justeco de Sinjoro Akdemio. Mi vidis kun granda ĝojo ke sub aliaj manoj la lingvo proksimiĝis al la mallongeco kiu karakterizas la plej bonajn el la naturaj lingvoj, nome la unusilabaj orient-aziaj lingvoj. Sed via lingvo havas ankoraŭ unu grandan difekton, kiu estas pli surpriziga ĉar Sinjoro Schleyer, aŭ pli bone Schleyel---benu lian memoron pro la L---jam montris la bonan vojon kiun ni devas sekvi. Li aŭdis ke ni Ĉinoj ne povas prononci la literon R, do li anstataŭis regule R per L. Ĉar, por esti vera mondlingvo, la lingvo devas ankaŭ plaĉi al la flavaj rasoj."

"Ni ĉiuj respektas vian malnovan civilizon," diris la juĝisto, "kaj ni estas feliĉaj por konsideri vian deziron, tial ni diros LIAL. La justeco devas esti blinda."

"Jes, vi devas esti blinda," interrompis senpacience juna, vigla Japano, "se vi ne vidas ke mi ankaŭ apartenas al flava raso kaj ke mia juna civilizo estas almenaŭ tiel bona kiel la lia. Ni Japanoj ne havas L en nia lingvo. Se vi volas esti senpartia, vi ne devas preferi lin al mi. La L estas abolenda!" La juĝisto diris--

"Malgraŭ la ne tute gentila formo de la lasta rimarko, mi sentas ke en la nomo de egaleco kiel juĝisto, mi devas konsideri ankaŭ la argumentojn de nia juna amiko. Tial mi proklamas kiel rezulto de ĉi-tiuj tre interesaj diskutoj ke la sola formo adoptenda anstataŭ SKRIBAR estas la tre simpla kaj facila IA. Per ĉi-tiu decido mi certad ke vi ĉiuj kontentigas."

Jes, ĉiuj azenoj! Neniu povis aŭdi el kie la vortoj venis. Sed tuj oni aŭdis teruran bruon de milvoĉa ĥoro de azenoj, dum ĉiuj kriis: "IA, IA, IA, IA," tiel laŭte ke mi subite vekigis el mia dormo.

-----F.A.PITT (trad.)

ASOCIAJ AFEROJ.

ESP-O EN PERTH LERNEJO. Rezulte de la penoj de nia fervora samideano en Perth, D-ro U.J.Caldera, kaj la membroj de Western Aust. League la estroj de edukado en Perth donis permeson por Esp. kurso en Perth Technical College. La kurson gvidos S-ro David Miller B.A., D.B.E.A., membro de W.A.E.L. La tieaj samideanoj faros ĉion oblan por disvastigi la novaĵon pri la kurso en Perth kaj sukcesigi ĝin. Niajn elkorajn gratulojn al la gefratoj en la okcidenta--ilia tempo estu signallumo al la esperantistaro en ĉiu landparto. Ni esperas ricevi temp-al-tempo novaĵon pri la progreso kaj sukceso de la kurso.

PROPAGAN DO. Pli kaj pli oni rimarkas kaj akceptas la okazojn por antaŭenigi nian aferon, kiuj nuntempe sin prezentas. Estas grave, ke ĉiu membro klopodu pri propagando, kaj permesu eĉ ne unu okazon forgliti senuzita. Sed eĉ tio ne sufiĉas. Ni devos studi la metodojn de la reklamistoj, lerni la propagandan arton, kaj certigi al ni, ke niaj laboroj plej bone efikas. En lastatempa numero de "British Esp." aperis artikolo pri propagandaj metodoj, kaj ni esperas prezenti al niaj legantoj en baldaŭa numero valorajn eltiraĵojn el ĝi.

EKZAMENOJ. Ni denove memorigas legantojn pri la ebleco partopreni ekzamenojn kaj per tio pruvi la kapablecon, altigi la stilon. Estas ekzamenoj por la nove-lerninto, kiel ankaŭ por la progresinto. Plenaĵ detaloj en la Jarlibro. Ĉiu membro prenu al si la personan celon diplomigi antaŭ ol la militfino. Kiam la laboro de propagandistoj altiros interesitojn, ni estu pretaj por instrui ilin.

KOTIZO. La kotizo estas 6/-, kiu sumo enhavas la abonprezon al la oficiala organo, LA RONDO. Bonvolu renovigi vian kotizon frue kaj malŝpari al la kasistino la tedan laboron resendi avizon pri kotizo ŝuldata sed ne pagita. Ni admonas ĉiun leganton, kies cirkonstancoj permesos, subteni la movadon per individua membreco.

STATISTIKA CELO. Memoru nian tujan celon---200 individuajn membrojn en 1945. Se ĉiu grupo povas varbi 10 membrojn, ni tuj atingos kaj pasos la celon.

-----G.H.HILLERMAN (Sek.)
15 Morrice St., Lane Cove, N.S.W.

KASO DE LA RONDO.

S-ino Mumford don. 10/-; F-ino Curtis 6/-; S-ro H.Byatt 6/-; S-ino Hales 5/-; S-ino Freeman 6/-; S-ro V.B.Moore 6/-; Ges-roj Couche 12/-; Deaconess Magarey 6/-; Lieut. Towsey, 6/-; S-ro T.Porter 6/-; S-ro M.Noake 6/-; F-ino A Hollow 6/-; Syd.Esp.Soc. 6/-; D-ro Caldera 2/-;.....£4-9-0. Al la Ĝenerala Kaso £1-4-0. Al LA RONDO £3-5-0, Elspezoj £3-18-4. Cash in hand £3-16-11

W.ADDIS, (Kasistino) 25 Greville Ave., Flinders Park, S.AUS.

Adress wanted. Does anyone know the present address of S-ro L.R. Roberts, late of the 41st. Batt., also Pte Allmand of the 4th Aus. Field Amd., and Pte Hatfield, A.I.F. Please write to the cashier if you can give any information concerning these samideanoj.

KVINSLAN DO. Lastatempe s-ro E.G.Littleton kaj s-ro Fred Gillespie d'emonstraciis en dialogo la valoron de brodkastado kiel ilo por dissemi konojn pri Esperanto. S-ro Littleton, unu el la propagandaj sekretarioj de A.E.A., estas ankaŭ bonekonata radiisto, ĉar li iam oficis en la komerca stacio 4QG Bridbano kaj ofte paroladas je la naciaj stacioj. La temo estis: Internacia Lingvo por la Postmilita Mondo. S-ro L. Diris, ke en Esperanto, lingvo elteninta ĉiajn pruvojn, li korespondis kun homoj en preskaŭ ĉiu lando de Eŭrope. Post

la dialogo s-ro L. ricevis demandojn kaj gratulojn el ĉiu Aŭstralia ŝtato, inkluzive de Tasmanio. Iuj petis informojn pri tio: kiel lerni la lingvon; iu sciigis, ke estas grupo en Southport (Kv.) desiranta formi klason de lernantoj. Inter la letersendintoj estis ankaŭ Esp-istoj; s-ro M.A. Collier, de Binntabily, Millmerran, unu tre frua membro de B.E.A., jam de longe ne uzis la lingvon, sed per du frazoj klare vidigis, ke kun la paso de la tempo li ne tre "rustiĝis" en ĝia uzado.

S. WANMER.

Sgt. R. Robbins, N.Z.--Y .M.C.A., 2NZEF, Middle East Forces, bezonas korespondantojn por kelke da klubanoj Esp-aj. Interesatoj bonvole skribu al li.

B .E.A. Exam Success. Mrs. E. DOUGAN (Corrigin, W.Aus. Elementary.

MORTO. Je Oktobro 17, 76 jara, E.L. OSMOND, Ealing. Fervora kaj mondkonata Verkistino. E-isto de 1917, multe korespondis kaj verkis ĉirkaŭ 250 artikolojn en diversaj E. kaj A. gazetoj.

Plej milda kaj kompata larvo,	Inter la tragedia svarmo
Pri homa sorto malfacila.	Ŝi ne altiras murd-alarmon,
En Old Vic, la Shakespeare-azila,	Sed saĝa fraz' virinsubtila.
	(Kalocsay.)

RADIO. Je la Dec. 16 Swiss Radio Corporation dissendis Esperanton je la 8a horo. Ĉiu Esp-isto, ĉu li aŭdis ĝin aŭ ne, sendu dankesprimon al la stacio, petante regulajn programojn en Esp-o. Letero al Svisujo estas 3p., p.k. 2p. Ne enmetu presajon. Adresu al urbo Beromunster, Svisujo.

El "BRITISH ESP." Jan-Fab. Esperanto progresas en ĉiu lando kontaktabla de I.E.L. Ekz., en Maroko kaj Islando ĝi havas jam pli ol 50 anojn en ĉiu el ili; antaŭ la milito la du landoj havis po kvin. La unua post-okupada numero de "Franca Esp-isto" estas surprisile.

Nova eldono de "Esperanto for All" (4p.) baldaŭ preta. En la 1920-oj tiu kompilaĵo estis trege populara kiel propagand ilo. Ĝi estas aktuale reviziita.

Leŭt. Simon renkontis Generalon Bastien, F-inon Royer, S-ron Archdeacon en Francujo, kaj tre multajn aliajn Esp-istojn. (Cetero, "Worker Esp-ist" informas ke S-roj Glode, Bannier kaj Chilland, konataj SAT-anoj, estas bonfartaj en Parizo.)

The London Quarterly of World Affairs (Okt. 1944) enhavas kvinpaĝon artikolon pri International Auxiliary Language. Verkis ĝin B.E.A.-ano, Profesoro C.B. Fawcett.

"I switched to-day from the Hertogenbosch area to the Tilburg sector.... on the road we found a bearded Dutch civilian on a bicycle. We asked him if he spoke English, and, of all things, he said "No--- Esperanto." (London "Daily Herald," 27 Okt.)

TRADUK-KONKURSOJ.

Traduko de Konkurso 19: (Kompilita el 3 tradukoj.)

Ĉar homo estas ĉiopova. Ne ekzistas iu celo, imagebla al li en la sfero de spirito, kiun li ne kapablas, atingi pli-malpli frue en la sfero de materio. Ne ekzistas iu potenco, ĝis nun eltrovita, kiu estas sufiĉe forte, por malsukcesigi lin; pere de siaj infanoj li povas venki eĉ la ŝajnan finalecon de morto. Ne ekzistas iu timo tiom potenca, ke ĝi detenus li por ĉiam, nek iu sufero tiom granda, ke li ne povus toleri ĝin pro sia spiritforto. En li estas ĉiu kvalito, kiun li atribuas al siaj dioj: beleco, saĝeco, ĉioscico, ĉiopovo, dieco; ja eĉ senmorteco.

Venkinta grupo: MELBOURNE ESPERANTO CLUB.

Tradukota teksto Konkurso 21.

But although we can name anything, our terminology does not, in fact, greatly outrun our needs, and in some regards lags behind them. We often encounter words in foreign languages for which there is no English equivalent. If we wish to convey the sense of one of them, we use the foreign word (if we know it) or have to fall back upon a circumlocution. National habits of thought as well as of life are reflected in national languages, and differences between the thought of one age and that of another are indicated by the appearance of words for things which elsewhere are absent. There is no word in English for "a man who has the same ideas as oneself," though the Esperantists have the word "samideano." (Sir John Squire: Flowers of Speech.)

Tradukoj devas atingi la subskribinton antaŭ la 10.4.45.

P.E.SCHWERIN, 1 Carabella Flats, McDougall St., WILSONS POINT, N.S.W.

PHI MODERNA ARTO. Konversacio en Melburna Tramo. "Kiel oni povas kompreni tiun ĉi modernan arton, Vilĉjo?" "Nu, iras ĉi tiele. Vi elektas unu el viaj plej belaspektaj amikoj. Vi komencas pentri portreton. Vi pentras kaj pentras ĝis vi atingas ion kiu ne similas ion surtere aŭ surĉiele. Pro tio, povas esti ke vi gajnos famon, 500 funtojn kaj estros novan skolon. Sed se la verko similas eĉ iun parencon de la viktimo, ve al vi kaj via pentraĵo. Tiukaze artisto povas doni dankon al Dio, ke li loĝas en libera lando. La "modernaj artuloj" kredas ke ekzistas ne plej grava krino ol pentri ion ajn tiel ke ordinarulo povas diveni kion ĝi signifas."

-----K. THOMPSON.

EL MEKSIKIO. En letero s-ro Lanti informas el Meksiko, ke la elstara generalo Mangada, kiu defendis la Escorialon en la Hispana

intern-milito, jam simpatias kun la Kvakerismo, ĉeestante ties kunvenojn. Lanti, Redondo, Azorin kaj Mangada renkontiĝis en la Meksikia ĉefurbo kaj babiladis Esp-o. Lanti facile legas la Hispanan lingvon, sed jaroj da interhispana vivo ankoraŭ ne povigis al li skribi aŭ paroli ĝin alie ol aĉe. Harold Cardozo en libro "March of a Nation" iom longe traktas la parton kiun Mangada ludis en la milito sialanda. Mangada jarojn redaktis "Hispana E-isto."

LITERATURECA TRADUKO. (2).

<p><u>CANDIDE:</u> Voltaire was a true man of action, a knight of the Holy Ghost. He plunged fiercely into the human arena and fought through a laborious life against obscurantism, stupidity and tyranny. He had a clear-cut, aristocratic mind. He hated mystical baldness, clumsy barbarity and stupid hypocrisy. Candide is not only a complete refutation of optimism, it is a book full of that mischievous humour which has the power, more than anything else, of reconciling us to the business of enduring life.</p>	<p>Voltaire estis vera homo de la ago, kavaliro de la Sankta Spirito. Li puŝis sin mezen en la arenon de la homaro kaj batalis tra fortostreĉa vivo kontraŭ malprogresemon, stulto kaj tirhaeco. Li havis nete difinitan, aristokratan menson. Li malamis mistikajn malklaraĵojn, fuŝan kruelon kaj stultan hipokriton. Candide estas ne nur kompleta refuto kontraŭ la optimismo, sed ankaŭ verko plena de tia petola bonhumoro kia, pli ol io ajn alia, povas persistigi nin daŭre elteni la vivadon.</p>
---	---

----- F.R.BANHAM.

BASIC ENGLISH. Se oni konsideras la pretendojn de Basic English plenumi la rolon de internacia lingvo, la demando pri spac-prenado estas grava. Miucele mi kalkulis la nombron da vortoj en unu Bone konata ĉapitro de la Nova Testamento en kvin diversaj lingvoj. La elektita ĉapitro estas 1 Kor. 13.

Esperanta traduko	155 vortoj.
Rusa	190
Greka originalo	199
Angla	239
Basic English	313

----- H.E.BOORD.

OFICIALA ORGANO DE LA AUSTRALIA ESPERANTO ASOCIO

LA RONDO

ELDONITA DE F.R. BANHAM.
2 BANCHORY ST. ESSENDON W.5
VICTORIA AUSTRALIA.

VOL. 5 No 7

Apr. 1945.

REDAKTORO P.R.BANHAM, D.B.E.A.
2 Banchory St., Essendon, W5 VIC.

ooooo

Enhave aranças P-ino L.E.BAILEY, D.B.E.A.
Sherbourne Rd., Modindie Gdns., Adelaide, S.Aus.

ooooooooooooo

LINES ON THE DEATH OF ZAJRNHOP.

WARSAW, APRIL, 1917.

("The dead are not dismissed." Emerson)

With Slav and Teuton locked in death
On Poland's bloodstained, tortured earth,
A Jew obscure his final breath
Expired. And few men knew his worth.

"Was all my striving fruitless, vain---
"Life wasted for a world unmoved?
"In face of sickness, want and pain,
"My best I gave for that I loved."

In death-sick minds doubt-phantoms rise
Exhaling grim despair and gloom:
"For nought frail man his strength applies
"To save a world from Babel-doom."

Perchance through fevered brain there scorched,
On this his final earthly day,
Such painful and corroding thought --
Sharp venom of a deep dismay.

Then lo, from out another sphere,
Some stage on Wisdom's widening way,
To those he left still struggling here
He firmly raised his voice to say:

"Not so, good friends. Those dismal guesses
"Bootless agitate your mind:
"Love Eternal ever blesses
"Those who fain would bless their kind.

"Before my eyes no victory rolled,
"Its unfurled banners you shall see.
"Mine was the duty, faith to hold ---
"The faith to set a mute world free.

"Such faith I never ceased to cherish,
 "In e'en my last grey earthly hour:
 "All true men's labors ne'er can perish ---
 "Inbreathes them an exhaustless power.
 "The cause we have shall triumph crown
 "When this new epoch finds its birth ---
 "Give place to trust throughout the earth."

.....

Benefactors live with sorrow,
 Drink the gall and face the steel;
 But through dimmed eyes glimpse To-morrow
 And the Age of Human Weal.

Dr. Lazarus Zamenhof, the creator of ESPERANTO, was born in Bialystok, Poland, 15 December 1859, and died in Warsaw 14 April, 1917.

LA MORTO de ZAMENHOF. (VARSOVION, APRILO 1917.)

En milita temp' tortura,
 Sur la Pola ter' dolora,
 Mortis milda hom' obskura ---
 Ĉesis streb' al celo fora!

"Ĉu mi senrezulte, vane,
 Spezis min por mond' sendanka,
 Laboradis san-, malsane,
 Ofte manĝe, mone manka?"

En malsana cerb' sin movas
 Sugestaĉoj malesperaj:
 "Lingvajn barojn venki povas
 Ne la homoj efemeraj."

Ĉu brulkuris tra la menso
 Dum angora horo lia
 Tia tre amara penso,
 Frukt' de rekompenco fia?

Ne! El ia Sfer' alia
 Lia glora korpo bona
 Amrigardis al la nia
 Kotbuleto plagoplana:

Diris li: "Ho fantazio!
 En vin timojn vi enlasas:
 Dio nepre benas ĉie,
 Kie la Bonvolo paŝas!

"Ne necesis ke mi, vidu
 Finan venkon de Ĥ'Afero,
 Sed ke firme mi plenfidu
 Al la Justo kaj la Vero.

"Kaj mi kredon ĉiam tenis
 Eĉ en griza horo morta:
 Ĉiam la Kreinto benis
 Verkojn de homamo forta.

"Venkon ja mi fine vidis
 En la novepok' senarma ---
 Suspektem' ne plu insidos,
 Anstataŭe fido varma."

.....

Mondsavantoj al krucumo,
 Maldankado, dorna krono.
 Nur dolore venas luno
 Gvida al la Homa Bono.

----- Originale F.R.BANHAM.

CICERO: Se mi eraras, kredante ke la animoj de la homoj estas senmortaĵ, mi eraras volonte. Kaj mi ne deziras ke tiu ĉi eraro, kiu min ravas, estu desirita for de mi dum mia vivo. Sed se, mortinte,

mi jam ĉesos konscii, kiel iuj detalamantaj filozofoj supozas, mi ne timos ke mortintaj filozofoj min mokos.

KOMUNISMO KAJ ESPERANTO.

Kvinslanda samcelanino, kiu amas propagandi en diversaj medioj, lastatempe penis Esperantigi Komunistojn de sia loko. Sed la torĉo de ŝia fervoro flagretis nur malforte en la nesimpatia aĉro de tiuj mondsensaj politikuloj. Malabunde venis la aprobetoj. "Komunismo bone faris kaj faras sian vojon sen helpo de Esperanto. Vi pli saĝe agas, apostolante la ruĝan evangelion," kaj tielade plu. Belaj vortoj. Ni ne neas la progreson de Komunismo, sed ne tie ĉi volus diskuti la kaŭzojn por tio. Fakto restas, tamen, ke ankoraŭ la terura lingva obstaklo forte staras inter la homoj, inkluzive la Komunistojn, kaj sendube estas, ke komuna helplingvo faciligus al ili la precipan taskon interkompreniĝi kun siaj kolegoj-aktivuloj en centoj da landoj. La ruĝaj k-doj asertas, ke ŝtataj aŭ kapitalistaj cenzuristoj pritransus eĉ Esperantajn kablodepeŝojn se iliaj mastroj ordonis ilin tion fari. Jes, povas esti. Sed tiel ne status la afero ĉe libere organizitaj kunvenoj de ĉiulandaj k-doj, kiuj per Esperanto povus sencensure paroli, kompreni, debati, refuti, anstataŭ kiel nun aspekti kiel langligitaj azenoj kiam alparolataj en lingvo ne alia.

Sed ni prezentu al ni sopirindan situacion: En ĉiu Komunista urbgrupo tra la mondo troviĝas Esperanto-sekcio, ligita al la presa fako. Ĝi ricevas el ĉiu lando leterojn en Esperanto kiuj, ricevataj sen cenzura kontrolo, tradukiĝas en la koncernan lingvon nacian aŭ aperas en Esperanto, laŭ la tiama grado de Esperantouzo. Malte plifidindaj estus la Esperantaĵo de Rumanoj, Bulgaroj, Finnoj, Hungaroj el la pene kompilita Anglaĵo, Francaĵo, aŭ Germanaĵo uzata de tiaj naciistuloj, kiuj certe scias, ke iliaj malvaste konataj idiomoj ne kompreniĝas ekster iliaj propraj teritorioj. Eĉ se ili uzas unu el la kvar ĉefaj Eŭropaj lingvoj, tiaj leteroj plejofte devas esti tradukitaj de homoj ne plene kompetentaj traduki el tia lingvo. Absurde, ke Bulgara Komunista grupo skribas al Hungara, ne en la Hungara (aŭ Bulgara) sed en la Franca, Angla aŭ Germana! La Finnoj devas trovi homon kun almenaŭ iom da kompetento en unu el tiuj lingvoj, sed malofte ili povas garantii ties perfektan scion---aŭ la scion de la malgrandlingvula sendinto! Juste estas, ke ĉiu homo uzu aŭ la propran lingvon aŭ Esperanton en la internaciaj rilatoj. Kiam venos la tago pri kiu Marks revis: tiu en kiu la laboruloj sente kaj lingve unuiĝos en frata harmonio?

Komprenoble, grave temas ankaŭ pri perfektoco en Esperantouzo. Nur konstanta zorgo ebligas nin eviti malĝustajn tradukojn de vortoj formoj similaj sed sence nesamaj. Sed tio postulus alian artikolon.

Ĉu la Komunistoj povus formi al si Esperantajn sekciojn ĉe la urbgrupoj, aŭ ĉu devas ili atendi permeson, direktivon de landa aŭ monda centro? Ankoraŭ restas vualitaj la kaŭzoj kiuj nebligis Esp-

erante en Sovietio kapti la bonegan okazon por masa akcepto ĉirkaŭ 1920j. Tiu historia tempo estis unike favora kaj la popolo tiam vaste aprobus ŝtatan patronadon de Esp-o. Ironie estas, ke la Cara registaro malpermesis "La Esperantisto" en 1895 eniri Rusujon pro artikolo de Tolstoj, sed la bolŝevikaj ĉefoj, frakasinte tiun Carismon, indiferentis nian aferon kaj rifuzis la du-tri vortojn per kiuj la definitiva venko de nia lingvo estus certigita. Anstataŭe, sub la ruĝa registaro Esperanta korespondado estis kontrolata per speciala organizo, kaj U.E.A. perdis ekzistrajton sur Soveta teritorio.

Nia samcelanino demandis pri la sinteno de Stalin al interlingvo. Mi turnas ŝin al la Aŭstralia Esp-Gaz. Monata, Majo 1944. "...naciaj lingvoj neeviteble kunfandiĝos en unu komunan lingvon, kiu, kompreneble, estos nek la Rusa, nek la Germana, sed io nova." Tiu sintezo natura kompostoma de la lingvoj tre kredeble neniam venos. Ĉiukaze ĝi postulus milojn da jaroj tra kiuj la homaro ne povas atendi. La lingva ĥaoso estas nur unu indikaĵo de la ĝenerala malmatureco spirita, kultura, etika, ideala ĉe la homoj, kiuj tiom mirinde paŝas antaŭen en la kampo de la tekniko, ke, se ili ne ricevos suriĉe da morala forto kaj sagaca sento, ili baldaŭ ŝiros sin en pecojn kaj pereos en marĉo da sango.

Libroj konsultindaj: Fundamentoj de Leninismo (Stalin)--La Vojoj de Permiĝo kaj Disvastiĝo de la Lingvo Internacia (Drezen)---Al la Nova Etapo (Studoj de Rusaj Esp-aj lingvistoj)---Zamenhof (Drezen)---Vortoj de Lanti---Leteroj de Lanti---Historio de la Mondolingvo (Drezen)---Esperanto-Enciklopedio (sub Rusujo)---Gazeto "Sur Posteno" (Nro 150: La Doktrino de Lenin en la Praktika Movado por Internacia Lingvo.)

----- F.R.BANHAM.

EL VERKO DE BERNARD DE MANDEVILLE.

(The Grumbling Hive: 1705j. Londono)

Tuj kiam la ideoj pri honoro kaj malhonoro estas enirintaj en socialan komunumon, ne estas malfacile, igi la homojn militi. Antaŭ ĉio prizorgu ke ili konvinkiĝas pro la justeco de sia propra afero, ĉar neniam homo inklinas militi se ŝajnas ke li malpravas. Poste aludu ke la proprajoj, altaroj, virinoj kaj idoj kaj ĉio, kion ili ŝategas, estas envolvotaj en la proksimiĝa malpaco, aŭ almenaŭ eble kunsuferos pro ĝi. Poste alligu plumojn al iliaj ĉapo, laŭdu ilin en la ĉeesto de aliaj, parolu pri la spirito de samsortaneco, pri amo al la patrujo, pri maltimo renkonte la malamikon, pri malestimo al la morto, pri la kampo de la honoro kaj tiaj frazoj, kaj sekve de tio ĉiu fiera viro ekkaptos la armilojn kaj ĝismorte militos prefere ol forkuri, t.e. tiel longe kiel tagas. Ĉiu solulo en armeo estas ekzemplo por la aliaj, kaj cento da ili, kiuj sola kaj sen atestantoj estus malkuraĝaj, devenas hercoj per la kun-esto kaj pro timo esti malestimataj de la aliaj. Por konservi kaj plifortigi tian artefaritan kurajo, ĉiuj forkurantoj estu punitaj malglorie;

tiuĵ, kiuj brave militis, ne grave ĉu venke aŭ male, ricevu flatojn kaj serenajn laŭdojn, kaj tiuj, kiuj perdis membrojn, ricevu kompenson. Sed tiuj, kiuj estis mortigitaj, antaŭ ĉio devas esti pripensataj, priĉemataj kun multo da lerteco, kaj prilandaĵaj per specialaj frazoj, ĉar honoro la mortigitajn pruviĝas certa metodo enkapti la vivantajn.

-----K.HIRSCHL. (Trad.)-----

FERIOJ SUR LA MONTARO.

De S-ino T.B.Freeman, Kvinslanda Pyke-premiito.

"Ho ve! Kiel terure varmege estas!" ekĉemis S-ino Barton kiam ŝia edzo eniris la ĉambron. "Estas nur Decembro nun, kaj kiamaniere ni travivos la venontajn monatojn, mi ne scias. Se nur oni povus vekigi kaj trovi sin en malvarma klimato dum unu-du semajnoj!"

"Nu, Alicia, kion vi dirus se mi sciigus vin, ke jam aranĝis aferojn por ke ni baldaŭ feriu?" demandis la edzo.

"Kion vi diris? Baldaŭ? Ho Petro!" ekscitite ekkriis Alicia.

Li kajjesis. "Ankaŭ Johano kaj Betty Nelson venos en sia aŭtomobilo. Ĉu vi povus pretiĝi por ekiri post unu semajno?"

"Ho jes, sed kien ni iru por forkuri el tiu ĉi varmege?"

"Al la Montaro Bunya---oni diras, ke tie estas mirinde malvarmege tage kaj nokte tra la tuta somero. Mi opinias, ke dusemajna restado tie vigligos nin tiom, ke ni povos ekzisti ĝis la vintro venos," diris Petro ridetante.

"Ja, efektive, mi jam sentas min pli bona!"

Dum la venontaj malmultaj tagoj la veturantoj estis tre okupataj. Petro kontroligis la aŭtomobilon kaj plenigis la petrolujon dum li mem prizorgis la palisarojn, brutaron, ventmuelojn k.t.p. por lasi ĉion en ordo. Dume da pasteĉoj kaj kukoj Alicia bakis sufiĉe por dusemajno, pro tio, ke ne estas butikoj sur la montaro. Fine alvenis la grava tago. Frumatene ili ellitiĝis, enmetis la nutraĵon kaj pakajon en la aŭtomobilon, matenmanĝis kaj poste ekveturis ĝuste je la sunleviĝo. Estis belega mateno, la arboj jetis longajn, malvarmetajn ombrojn, la birdoj estis okupataj je sia matena diservo, kantantaj kaj fajfantaj ĝis oni pensus, ke iliaj etaj ĉorĉoj krevas. Irinte proksimume dek kvar mejlojn, la veturantoj atingis la ĉefurbon, kie ili renkontis la duan aŭtomobilon, kaj for iris la du veturiloj kun siaj feliĉaj gevojaĝantoj. Baldaŭ ili estis transirantaj vastan ebenaĵon "Darling Downs," kiu etendiĝis de unu flanko de la horizonto ĝis la alia. Estis tre malmultaj arboj, kun escepte de grupoj da ombrarboj plantitaj proksime al la ventmueloj kaj akvetrogoj por la brutaro, ankaŭ kelkaj babilonaj salikoj flanke de la riveretoj. Subite Alicia ekkriis:

"Ho Petro, estu singarda kiam ni alvenos al tiu akvo sur la vojo, eble ĝi estos profunda."

Ili daŭre veturis dum kelkaj minutoj, sed ankoraŭ ne atingis la akvon, kiu ŝajnis tiel malproksime for kiel ĉiam. Ili rigardegis ĝin silente, atendante ke ili baldaŭ traveturos ĝin, sed ne, ĉi ank-

oraŭ dancis kaj briletis antaŭ ili---poste ili konkludis ke ili rigardas miraĝon! Post nelonge la fora horizonto vidigis montaron, bluan kaj nebulatan.

"Jen estas la montaro Bunya," anoncis Petro, "kaj ni devos atingi la supron antaŭ la tria horo, ĉar veturiloj malsuprenirantaj havos la vojrajton post la tria. Da spaco estas sufiĉe tie kaj aliloke por du aŭtoj preterpasi unu alian, sed estas iom danĝere. Nu, mi malsetas, do ni piknikos sub tiuj ombraj arboj tuj kiam la aliaj alvenos. Mi sciolas kio estas al ili---ili estas tre malfruaj. Intertempe mi faros fajron kaj boligos iom da akvo por la teo." Konformigante siajn gestojn al la vortoj, li baldaŭ havis la akvon bolanta, kaj ĝuste tiam iliaj kunvojaĝantoj alvenis.

"Kio malfruigis vin? Mi maltrankviliĝis," diris Petro.

"Mia maŝino ne bone funkcias, espereble oni povos ĝin fiksi en la urbo Dalby, kiu, mi kredas, estas nur trimejla veturo de tie ĉi. Ĉu estas la teo preta, Alicio?"

"Jes, jen estas iom por vi kaj Betty. Laktukan sandviĉon?"

"Dankon--dekduon, ĉar mi neniom manĝis de kiam ni matenmanĝis, kaj la naturo abomenas vakuon!"

Tuj kiam ili forprenis la manĝilarojn, ĉiuj eniĝis en la aŭtojn kaj ree ekiris. Baldaŭ ili atingis Dalby-on, kie Johano lasis ripari la maŝinon. Forlasinte tiun urbon, ili vojiris norden ĉirkaŭ dek sep mejlojn, preterpasante survoje multajn tritikajn kampojn kaj ŝafbienojn, kaj atingis la urbeton Kaikkillenbun, la lastan lokon kie oni povas aĉeti petrolon kaj manĝeblaĵojn antaŭ ol supreniri la montaron. Ankoraŭ unu fojon ili replenigis la petrolujojn kaj post kiam ili veturis kvar-kvin mejlojn la lando iĝis montoplena kaj la vojo malglata kaj tiel kota, ke la radoj de unu aŭto preskaŭ ĝisakse enkotiĝis. Post tiu okazintaĵo la veturigistoj decidis, ke estos pli bone dediĉi pli da atento al la vojo anstataŭ admiri tiom la pejzaĝaron! Ili trapasis kelkajn riveretojn kies mirinde travidebla akvo tintis muzike inter la ŝtonetoj dum ĝi fluis gaje survoje malsupren al la ebenaĵoj. Ili ĵus atingis la piedon de la unua monto kiam subite Betty ekiris

"Haltu! Jen estas surskribaĵo." Ĝi avertis publikon, ke la vojo estas mallarĝa kaj danĝera, kaj ke oni supreniras proprariske.

"Ho ve!" diris Alicio, "tiu aĉa averto jam min timigis. Ĉu vi kredas, ke estas sendanĝere, Petro?"

"Jes, kompreneble, sed ni aŭskultu en la okazo se estas malsuprenvenantoj....Eĉ ne unu sono, kaj ankoraŭ ne estas la tria horo, do ni povas sendanĝere ekgrimpri."

Refoje la du aŭtoj ekiris kaj pro tio, ke la vojo estis treege kruta la maŝinoj absolute maĝis. Irante duon da mejloj la gevojaĝantoj haltis kelkajn minutojn ĉe "Munro's Camp," kie ili ĝuis trinkon da akvo el fontano starigita memore al homo, kiu donacis tiun grandan terpecon kiel plezurejon por la publiko. Oni jam povis senti la diferencon je la temperaturo---malvarma kaj freŝa estis la aero, bonvena ŝanĝo post la varmegeco de la ebenaĵoj. Tre altkreskaj kaj rektaj estis la Bunya-aj pinoj, kaj tiel dikaj, ke la kvar gevojaĝantoj, prenante unu alian je la mano, nur streĉe povis ĉirkaŭi unu

el la trunkoj. Kiam ili fine atingis la celon, ĉiuj eliĝis el la aŭtomobiloj kaj enportis la pakajojn en la dometon kiun ili jam antaŭe luis de la "Queensland Countrywoman's Association."

La morgaŭan matenon ili ellitiĝis frue kaj grimpis la monton "Big Nowbullan," por admiri la mirindan panoramon de montoj kaj valetoj, kun kelke da solecaj domoj dismetitaj tien kaj aliloken.

----- (daŭrigota)

SKU-LAKTA TRINKAĴO.

(de Cole Turnley, en The MAIL, Adelaide, 10/5/45)

"Frag-maltita," diris la grandulo, sin ŝovante tra la amaso por brumeti sian sespencan sur la malsekan, verdan servtablon.

La nepura ruĝharulino ekspedis mendon de alia kliento dum ŝi babiladis kun la taŭzita blondulino kiu reveme lavis glasojn.

"Ĉu vi promenos kun Harry tiun ĉi vesperon?" demandis la blondulino.

"Mi ne scias," la nepura ruĝharulino respondis. "Li volas preni min al tiu danco pri kiu ni paroladis. Mi informis lin ke mi lasos lin scii pri ĝi tiun ĉi vesperon."

"Frag-maltita," diris la grandulo, dum la nepura ruĝharulino servis trinkaĵon al la alia kliento.

"Nenia malto," ŝi malĝentile jetis al li, kaj sonorigis la kontantkalkulilon.

"Frag-laktskuaĵo, do," li alvokis al ŝi.

"Mi pensas ke mi ne iros," ŝi diris, "mi abomenas la manieron laŭ kiu Harry dancas---kaj ĉiukaze, li estas ratsako." (Aŭstralia: Kaprica strangezulo)

"Tamen, li estas serĉema."

"Jesja. La alian vesperon li estis komika. Ĉu mi diris al vi pri tio?"

"Mi diras, frag-laktskuaĵo taŭgas," diris la grandulo.

"Mi devis renkonti lin ĉe la angulo apud la apotekisto," diris la nepura ruĝharulino, "kaj mi malfruis ĉirkaŭ dekdu minutojn---kaj li staris tie, ronkanta kiel eble plej forte. Ho, mi ridis!"

"Kion vi volas diri---li ronkis? Ĉu li dormis aŭ io simila?"

"Ne! Li nur agaĝis stultule---ŝajniganta ke li ekdormis, min atendente. Sendube ĉiu kredis lin freneza," kaj ŝi ree ridis pro la penso.

"Frag-laktskuaĵo," diris la grandulo.

"Nenia fraga, ŝokolada kaj vanila ŝku aĵo," ŝi rebatis, kaj servis iun alian. "Tio ne estis la fino," ŝi informis la taŭzitan blondulinon. "Kiam ni ekpromenadis li komencis brosi siajn vestaĵojn per sia mano. Li diris nenion, kaj mi demandis al mi 'Pesto! Kion li faras?' Tiam li diris---'La ĝeno estas, ke mi tiom longe staradis, ke mi dense implikiĝis en araneaĵoj!' Ho! Kia rido! Mi preskaŭ mortis!"

La grandulo komencis frapi sian sespencan sur la verda serv-

tablon. "Laktakuaĵo sufiĉos," li diris.

La nepura ruĝharulino prenis rendon de malgranda homo kiu portis malnovan ĉapelon kun kurba rando.

La taŭzita blondulino diris "Kie estas la viŝtuko?"

"Ĝi estis ie tie," diris la nepura ruĝharulino.

"Laktakuaĵo," diris la grandulo.

Ŝi klinis sin sub la servtablo, kaj li aŭdis ŝian nekularan voĉon diri "Mi pensas ke mi vidis ĝin ĉi tie."

"Ho, tute ĝuste," diris la taŭzita blondulino, "Jen ĝi. Mi trovis ĝin."

"Laktakuaĵo," diris la grandulo.

"Laktakuaĵo?" eĉis la nepura ruĝharulino.

"Hej!" vokis la malgranda homo de sub sia kurbrando, "vi havigis al mi ĝiacitan ananason!"

Ŝi donis al li velkigantan rigardegon, kaj li retiriĝis sub sia ĉapelrando.

"Laktakuaĵo," la grandulo rememorigis ŝin.

"Tute ĝuste!" ŝi malagrable rebatis.

"Mi atendis sufiĉe longe," diris la grandulo.

"Kien vi iros tiun ĉi vesperon?" Ŝi demandis al la blondulino.

"Ho, mi ne scias, eble mi enlitĝos. Mi plezurekskursis ĉiun nokton en tiu ĉi semajno."

"Ĉu vi rapidiĝus kun tiu laktakuaĵo," diris la grandulo, "mi ne povas atendi multe pli longe. Estas io kion mi urĝe deziras fari!"

"Do, kial vi ne iras kaj ĝin faras?" la nepura ruĝharulino jetis al li.

"Ĉar mi volas ĝin fari ĉi tie, kaj ĉar mi bezonas mian trinkaĵon!"

"Jen via trinkaĵo!"

"Bone. Ĉu vi permesas ke mi nun ĝi faras?"

"Kia? Estas tute egale al mi kion vi faras!"

"Estas kontentige scii ke mi havas vian konsenton," diris la grandulo, kaj kiam ŝi antaŭen klinis sin por doni al li lian monrestaĵon, li zorgo verŝis la ŝaŭmantan lakton sur ŝian kapon.

----- L.E.BAILEY. (Trad.)

ASOCIAJ AFEROJ.

PROPAGAN DA. (Eltirita el artikolo en "The British Esperantist.")

"Certain qualities are necessary in the successful propagandist. He must avoid being a bore. He must be sincere and convince others of his sincerity. He must be tactful. He must try to acquire the most comprehensive knowledge of Esp-o that time and opportunity allow... People are definitely impressed when they find one can use the language..... He must temper his idealism with practical wisdom. Esp-o is a great idea, but it alone will not cure the ills of the world, unless accompanied by other : reforms.

"The first aim should be to get Esp-o across as the name of The International Language, so that everyone at least knows what it is.

One of the most effective forms of publicity is through the press, which provides many opportunities for the alert Esp-ist.

"Letters to Editors stand a better chance of acceptance if they are brief, concise and topical. Many letters will not appear, yet they are not wasted, for they show the editor that the movement is alive. But we should not lay ourselves open to the complaint that Esp-ists are touchy....long-winded, hectoring letters are resented...."

Ni esperas ke ĉiu membro kaj leganto sin interesas en la propagando Feko de la Asocio. Ne permesu propagandan ŝancon malaperi ne akceptita. Sendu eltranĉaĵojn al la Prez. de Propagandista Komitato S-ro Wanmer, 176 Jubilee Terrace, Bardon, W4 BRISBANE. Ni deziras havi plenan protokolon pri propagando en ĉiu landparto.

ASOCIA DEVIZO. Post ses-sep monatoj daŭra kliŝaĵo de la nova kovrilo fariĝos. Ni esperas, ke tiu kovrila desegno servos nian gazeton dum multaj jaroj kaj familiarigos nian Asocion al ĉiu parto de la mondo. F-ino Bailey proponis, ke la Estraro de la Asocio elektu devizon, kiu aperos sur la kovrilo. Por ke ni povu meti antaŭ la Estraron praktikan sugeston por devizo, kaj por ebligi al ĉiuj membroj helpi en la tasko ni nun petas vin elpensi kaj elekti taŭgan devizon por A.E.A. Sendu ĝin al la Sekretario por atingi lin ĝis la fino de Majo. ĈI TIO ESTAS GRAVA AFERO. Ni esperas ricevi almenaŭ unu sugeston de ĉiu membro. Nia estas Demokrata Asocio---Paru vian demokratian devon nun. Eĉ ne unu membro evitu la taskon. Memoru sugeston por Devizo en April kaj Majo.

LIBRO SERVO. Plena provizaĵo de la libroj "Haveblaĵ de Perantoj" (vidu paĝon 12 de Jarlibro) estas en la manoj de niaj reprezentantoj, kiel ankaŭ provizaĵo de la populara lernolibro "Step by Step in Esp." (4/3 plus afranko) Ni ankoraŭ povas importi de Anglujo kontraŭ antaŭpagita mendo la multe bezonatajn vortarojn "Palcher & Long" (Eng-Esp) 12/6, Millidge (Esp-Eng) 16/6. Vidu Jarlibron por listo de aliaj importeblaj libroj.

KOTIZOJ. (kiu enhavas abonprezon al LA RONDO) 6/-. Sendu kotizojn al la kasistino tuj kiam ŝulditaj. Helpu malpliigi la Kasistinan laboron---ne atendu avizon, ke via kotizo ŝuldiĝas.

----- G.H. HILLERMAN (Sekretario)
15 Morrice St., Lane Cove, NSW.

KVITANCOJ RICEVITAJ dum MARTO 1945. S-roj S. Wanmer, H.N.Love, Ed. Fryke, K.G.Lees, F.Schwerin, J.King, N.Brodie, B.Cuvet, Bachman, E.Chamberlain, Rdv. Rymer, ĉiu 6/-. Gesroj Cassiet 12/-, F-ino V. Newnham 6/-, S-roj Westbrook, Langtree, Hopewell, 6/- ĉiu. F-ino Smith 1/-, F-ino Woolnough 6/-. Donaco de S-ro Allan Turner 10/- £5-9-0. A ĝenerala kazo £1-7-0 Al La Rondo £4-2-0. Elspesoj £3-17-1. En la Kazo £4-11-10
Kasistino W.ADDIS, 25 Greville Avenue, Flinders Park, S.AUS.

AVIZOJ.

PRO NEINTENCA PRETERLASO ni ne atentigis pri la eraroj en la Februara numero. Ni redonas la simplajn teknikajn eraretojn kompreneblajn por sesjara Esperantista bubeto. Jen listo por la du monatoj :-

P. 60/17, subkovritan; 63/28, rondoĵ. Krom tio, ekster sia 364/7 de mals. esti; 70/19, efektiva; 71/2 de mals. ne venas pli 77/9, grandan; 77/22, nobela; 77/lasta lin. konsonant-grupoj; 78/14 de mals. certas; 82/14, malprogresema.

ATENTU. S-ro Allan Turner elsendas---ĉe 3 S.R. Shepparton ondlongeco 233 m. ĉiun duan Sabaton je 6.30 p.m. Li diras "Mi dankas ĉiujn kiuj helpis per sendo de leteroj al la sendstacio. Tiuĵ oni deziras por ke la horetĵ daŭru.

NI INFORMAS Redaktorojn de aliaj gazetoj Esperantaj, ke ili rajtas senkondiĉe repressi niajn artikolojn. Per gazetsendo bonvolu informi nin pri represo.

LETERO EL FRANCUJO! Per s-ro PFAHL ni ricevis la unuan leteron el Francujo de post 1940j. Ĝi estas de s-ro GASTON RISTE,

21 Rue du Refuge
ROMANS (Drome)
Francujo.

Li organizis du kursojn en tiu malgranda urbo (60 kaj 25 anoĵ), kaj ege petas ke alilandaj Esp-istoj skribu al ili ĉe la supra adreso. Afranko estas 3/p. por letero; 2/p. por p.karto.

NI AJ AMIKOJ. Date Okt. 1944 el Parizo la Prez-o de la Internacia Esp.-Ligo (Gen L. Bastien) sendis inspiran vokon al la monda Esp-istaro. Ĝi aperas en la Nov.- Dec. "Esperanto Internacia." La sama n-ro informas ke bonsanas D-ro Kempeneers kaj S-ro Jaumpte (Belgujo) kaj S-ro Guillaume, Archdeacon, Petit (Francujo).

Rev. C.C.COWLING, Komisiito por Ekzamenoj skribas pri B.E.A. Ekzam-
(enoĵ.

Laŭ rekomendo de la Komisiito por Ekzamenoj la Konsilantaro de la B.E.A. enoficigis kiel Specialajn Ekzamenistojn la jenajn samidanojn, s-inon A.Douglas, s-rojn F.Pitt, G.Millerman, C.J.Caldera, H.Byatt, R.R.Rauson.

Kandidatoj rimarku, ke nur Speciala Ekzamenisto rajtas konduki la parolan parton de la diploma ekzameno, kaj ke estas necese fari aranĝojn kun tia.

La ekzamenistoj mem rimarku, ke estas permesate al ili sendi siajn raportoĵ kaj pagoĵ al la B.E.A. pere de la Komisiito.

Pri aliaj detaloĵ vidu en la 1944 Jarlibro de A.E.A. Se duboj restos turnu vin al la subskribinto.

C.C.Cowling,
Komisiito por Ekzamenoj.

TRADUK-KONKURSO 20.Kompilata el 3 tradukoj.

Li turnis sian vizaĝon al la ŝia kaj, rigardante en ŝiajn malsekajn okulojn, li karese kisis ŝiajn cedemajn lipojn. La kiso estis sakramento al ŝi. Ŝi klinis la kapon kaj restis en tiu sinteno. Li estis en la sorĉo de ŝia bela kaj pura ŝarmo. Ĉu ŝi klinis la kapon pro honto aŭ pro konsento aŭ pro ambaŭ? Ŝia animopureco timigis lin. Ŝi do havis nenian aĝon; ŝi estis nek maljuna nek juna, nek matura nek kontraŭe. Ŝi simple estis tio, kio estis sensakula. Alekso forturnis siajn okulojn. Antaŭ ol li decidis, kion li faru unue, ŝi jam ekleviĝis en histeria, instinktiva rapideco kaj malaperis. "Kiom bela kaj ekscitiga" li pensis, "estis la turniĝo de ŝia blanka jupo, dum ŝi fluge suprenkuris la krutan ŝtuparon, for al la malluma mondo de la sal'-marĉoj.

VENKIN TA GRUPO. Western Australian Esperanto League.

TRADUKOTA TEKSTO KONKURSO 22.

The learned say that the intensities of color and fragrance in the far North are due to the power of the light which fills the air when the sun shines without interruption day and night. Therefore one cannot pick so aromatic strawberries and raspberries or so fragrant birch boughs in any other clime. If a fairy idyll has any home, it is certainly in the deep fjord valleys of Nurdland in the summer. It is as though the sun were kissing nature so much more tenderly because they have such a short time to be together and must soon part again. Hanna Astrup Larsen: Knut Hamsun!

Tradukoj devas atingi la subskribinton antaŭ la 10.5. 45.

P.E.SCHWERIN, 1 Carabella Flats, McDougal St., Milson's Point,
N.S.W.

KVINSLANDO. La Brisbanaj sam-oj feliĉe komencis jaron 1945. Ili havas la plaĉan perspektivon de baldaŭa paco kun iombone kreskinta nombro da lernantoj, kiuj montras fortan intereson. Ĉe la unua kunveno s-ro Simon, nia malnova amiko, ekscitige rakontis pri prop- aganda laboro kiun li faris per "Wireless Weekly." La scienco de radia dissendo estis tiam tre nematura, do ĉian artikolon pri ĝi la amatoroj kaj profesiuloj avide legis. S-ro Simon tradukis Esp-on ĉion akireblan pri la afero kaj eldonigis ĝin en la gazeto kun rezulto ke tio mirinde pliigis la abonantaron, precipe transmare.

Samvespere s-ro B. Cuvet, ankaŭ veterana verdulo, trafis dem- straciis nigratabule pri la vokaloj de Esp-o, kiel enkonduko al kurso, kiun la lernantoj tre streĉe sekvas.

EXTRACT from the officially published (1944-45) "The Scout's Book of Rules" (Badges):-- "INTERPRETER, 470. Carry on a conversation, write a simple letter on a subject given by the Examiner, read and translate at sight a passage from a book or newspaper, in either Esperanto or any language that is not that of his own country. (Note: An additional badge is worn by an Interpreter on the right breast pocket or in a similar position on jersey showing the language or languages spoken)."

Pastro Long, en Anglujo, kiu sendis al ni la supran, komentas ke "Ĝi ŝajnas pli favori nian karan lingvon ol la antaŭtempa regulo."

HUNGARUJO. Informoj voje de Lisbono asertas, ke la Esp-a movado supersaltas ĉiajn obstaklojn, kaj eĉ propagandas en la najbaraj landoj. La oficiala organo "Hungara Herald" aperas ankoraŭ seninterrompe. La Kultur-Komisiono de Budapeŝto organizis kursojn kun kreskanta sukceso. En Aŭgusto oni celebris la Esperantan "Tagon de 1^a Libro."

BULGARUJO. Esperanto radikigis, precipe en la vilaĝoj. Kvarpaĝa Bulteno, eldonata en urbo Ruse, surogatas por la 3 antaŭmilitaj gazetoj. En 1943 aperis nova eldono de libreto pri Zamenhof, verkita de Rusa filologo Drezen, kaj en 1944 almanako Esperanta.

SVEDUJO. En Januaro 1944 en Stokholmo okazis konferenco organizita de la Federacio Esperanta kaj la Internacia Esperanta Ligo cele al pritrakto de aferoj rilatantaj al la postmilita vivo de la apud-Baltaj ŝtatoj. Ĉeestis 100 delegitoj de Svedujo, Finnlando kaj Estonio, krom aliaj interesatoj. (Laŭ "Argentina Esperantisto," traduko.

EXTRACT from letter from Dr. McLurkin of Normanton (Q):-

MI regule ricevas La Rondo, kiu estas bone kaj lerte redaktata. Por ni izoluloj kaj memlernantoj interesaj estas la notoj pri lingvo kaj gramatiko. Tre plaĉas al mi vidi pli da atento donata al tiaj demandoj. MI perdas multajn el niaj vicoj pro la fakto, ke malsultaj Esp. gaz. etendas helpoj al izolaj studentoj, kaj finfine ĉi tiuj malkuraĝigas kaj forlasas la movadon. La izoluloj kuras kontraŭ multajn malfacilaĵojn kiuj bezonas klarigon. S-ro Banham diras (Majo 44 Rondo) "La 16 reguloj ne jetas lumon sur mil aferoj pri kiuj devas scii E-isto celanta akiri fundan konon. Ekz. pri la ĝusta uzo de "po"...." En la sama n-ro p. 111, linio 18 de "Unu Mondo" mi vidas "de ok ĝis dek horoj potage." Sur p.119 estas klarigo de la uzo de PO prepozicio. Eĉ Homero (aŭ redaktoro) dormetas iufoje, ĉu ne? (end of quotation).

I would say that the note p.119 was inserted precisely because of Sch's error; I did that rather than alter his text. But in point of fact there is a difference of opinion as to PO even among the experts. Kalocsay calls it the (possibly) most difficult point in Esp-o. It should be rarely used and then only when it can be paraphrased by "at the rate of". I believe its use will die out. Kal-

essay has no less than SIX densely packed pages of often abstruse argument on the little word, in his Plena Gramatiko.

-----F.R.B.

BAZA FRANCA, GERMANA kaj aliaj. Vaste aŭdata estas akuzo ke Basika Angla estas ilo por progresigi imperiismajn ambiciojn de la Angleparolaj nacioj. Sajne por refuti tion, s-ro C.K.Ogden kaj lia Ortologia Instituto laboras super aliaj lingvoj, penante doni al ili ankaŭ formojn laŭ la "basika" teorio. Laŭ "John o'London's" 6.10.44 jam aperis "The Basic Essentials of"---Franca, Germana, Hispana, Rusa kaj Itala lingvoj. Similaj volumetoj prepariĝas pri la Portugala, Kinra, Ĉina kaj Hinda lingvoj. Ni demandas: ĝuste por kio tiel agas la O.I.? Ĉu forvaperiĝis ĝia espero pri internacia uzo de Basika Angla? Certe, la titolo BASIKA (Brita-Amerika-Scienca-Internacia-Komerca) ne aplikas taŭgas por lingvoj krom la Angla.

-----F.R.B.

"BASIKA ANGLA." La nova komizo obstine persistis skribi sole en Basika Angla. Vane la firmĉefo admonadis. Je la monatfino la komizo ricevis sian koverton kun salajro; malfermite ĝin, li mire ekskuiĝis, ĉar la sumo ne estis konforma kun la kontrakto. "Peston! Kio signifas tio!" li eksciis. Respondis la ĉefo: "Tio estas la basika salajro." "La voĉo de Londono," bulteno de B.B.C. El la Hispana de "Argentina Esperantisto."

ONI ERARE DISKUTAS ERARON EN ERARO.

"S-ro Komercesto! Mi volas informi vin ke en la presita eraro de via firmo estas eraro."

"Pardonu min, sinjoro, sed mia firmo dum la milito ne disdonis erarojn, kaj kiam ni tion refaros, certe ni priatentos ke estos nenia eraro en nia eraro. Bone estrata firmo, kia la nia, certe eldonos nur korektan eraron de niaj komercaĵoj."

"Tiookaze, ŝajne, mi eraris pri la eraro. Se vere estas la eraro de alia firmo kiun mi tralegis, povas esti ke tiu estas tute sen eraro laŭ la komercaĵo havebla ĉe tiu firmo, kaj mi nun vidas ke la eraro pri la eraro estas nur mia eraro. Mi petas vian pardonon."

"Bonvolu forgesi ĝin, sinjoro. Sed kial ne uzi la vorton katalogo aŭ listo?"

"Ĉar er-ar-o egalas ero de eroj, do estas listo aŭ katalogo."

-----E.S.HANKS.

ĈU VI SCIAS?---Kiu estas la plej granda el ĉiuj hodiaŭ vivantaj animaloj? Sulfurventra baleno: proks. 150 tunojn.

Kiu estas la plej granda birdo en la mondo? Struto: pli ol 300 funtojn.

Published by P.R.BANHAM, 2 Banchory St., Essendon, W5, VIC.

OFICIALA ORGANO DE LA AUSTRALIA ESPERANTO AS

LA RONDO

THE AUSTRALIAN ESPERANTO MONTHLY

ELDONITA DE F.R. BANHAM,
2 BANCHORY ST. ESSENDON W5
VICTORIA AUSTRALIA.

VOL. 5 No. 8

May 1945

L A R O N D O.

REDAKTORO, P. R. BANHAM, D. B. E. A.
2 Banchory St., Essendon, W5 VIC.

ooooo

Enhave aranĝas P-ino L. E. BAILEY, D. B. E. A.
13 Sherbourne Rd., Medindie Gdns., Adelaide, S. Aus.

oooooooooooooooo

LILA MARLENE.

Plej populara marŝkanto de 1' dua mond milito

Sub la lampobrilo, kara rememoro,
Staris ci atende ĉe la kazern-pordo.

Tio, ĉi flustris fide pri
La amo al mi;
Ke restos ci

Lila, de la lampo!
La mia, Lila Marlene!

Dum la adiaŭo, ĉe malfrua horo,
Cin mi kareseme premis al la koro.

Malfacilege, karulin',
Disigi nin
Ĉe 1' tempo-fin',

Lila, de la lampo!
La mia, Lila Marlene!

Jon alvokis urĝe tamburo kaj fajfilo;
Devigis mi formarŝi for de 1' lampo-brilo.

Kiel kruela, sen kompat',
La sor-to-lat'
Por la soldat',

Lila, de la lampo!
La mia, Lila Marlene!

Poste, mi enŝipe por nekonsata celo,
Kaj, la lampo-brilo forega kiel stelo.

Devigis formarŝi, pafilo en la man',
Kaj en la koro, flam'
De mia brula am',

Lila, de la lampo!
La mia, Lila Marlene!

Ie ĉe la fronto, inter la teruro,
 Revas mi pri pordo ĉe la kazern-muro.
 Ĝu min atendas tie for
 Kun sopir-plor'
 Kaj esper-kor'
 Lila, de la lampo?
 La mia, Lila Marlene!

Esperantigis JOEDIKO.

("ne tradukon mi faris, sed esperantigon." J.R.)

THE WORLD LANGUAGE PROBLEM.

By Dr. Björn Collinder, Professor of Finn-Ugric languages at Upsala Univ.

(Professor Collinder is one of the most famous linguists of the present day. His article, part of which is translated below, appeared in a Swedish educational gazette in July, 1944.)

.....Humanity is still under the curse of Babel. Many have not noticed how hurtful to us and unworthy of us is that confusion. They have not sufficient imagination to visualise a better state of things.

In Sweden the idea is widespread that the question of international comprehension could be solved by everybody's learning English. I believe, however, that this notion is less widespread in the English-speaking world itself. When the question was raised years ago in the League of Nations, only the representatives of Sweden and Norway proposed English; the English representative proposed Esperanto.

At first sight the notion that English should serve as a common language in international relations seems well-based. In some ways English is already a world-language, or, if one wishes it, the world language before all others. As the language of diplomacy it is ready to force out the French. It is spoken by 200 million and studied in the higher schools throughout the globe. After the present war it will occupy a stronger position than before.

Those who prefer these arguments usually assert further that English is easy to learn. There is some truth in it. The so-called "sailor" English by which one may imperfectly find one's way in foreign ports is quickly learnt, but if one wishes to read English books one sooner or later---possibly only after several years of study---will become aware that the English word treasure is inexhaustible. To speak English well enough to validate one's opinions in debate with Englishmen or Americans is an art mastered

by only a very few Swedes and such others who proclaim so dogmatically that English must become the world language. And very few Swedes can write anything in English so well that it can be printed. Even specialists who have devoted their whole life to the study of English must leave to the Englishman the checking and correcting of their work before the risk of sending it to a printer. English is very difficult to learn; in practice it is impossible for anyone to learn it thoroughly who has not lived for years in an English speaking medium.

Obsequious pleaders for English reply that it isn't necessary to learn it perfectly; it is enough that people learn it to the point that they may make themselves understood. But note here! A great part of international relations consists of conferences and debates in which interest is opposed to interest, opinion to opinion. Even those for whom international congresses have little practical significance may observe that in the home field one prefers to appoint as representatives such men as do not hesitate, stutter or mishandle their language, but who have the ready tongue straightway to refute or defend without slow and unimpressive reference to notes or prepared manuscript. Every one knows that such pleaders have little chance against opponents who can facilely employ their tongues in the language.

The Swedish advocates of English would, for the most part, find themselves in deep water if they tried to put their doctrines into effect, and this despite the fact that many of them have studied English for tens of years....

The correct pronunciation of English, choice of words and correct word order are full of subtleties almost unattainable by the foreigner, yet so saturated in sense-values for the Englishman or American that every deviation from them either painfully impresses him or tempts him to laugh The thought that the English language could, as an interlanguage, be misused by the world's peoples has little attraction for the English themselves, even though they are pleased to see it studied universally. For other reasons, the thought is no more attractive to French, German, or Russian. To these great nations it would be intolerable if their languages were thrust aside in favour of English. Such a "solution" would be unjust in the extreme.

The world needs a simplified Latin, a language rationally devised which conserves the Latin-Greek word treasure already international, and which is so regular and simple that anyone can learn it in the People's schools. Happily there is just such a language. It has been used by its adepts for 57 years in almost every country and has a wide literature both original and translated. It has abundantly proved its practicability and power to live. Tests have been made that prove its power to reflect all the nuances of thought necessary to international relations. In numerous congresses lively discussions and impassioned debates have been carried on in that

language and many people have used it with impressive eloquence. If the world were not governed with such a little wisdom Esperanto would by now have been introduced into the schools of the world, and the problem would have been solved in practice and in fact. That such has not been so is due not so much to lack of knowledge as to lack of good will. When the question of Esperanto as international language was raised in the League of Nations the French government sabotaged a positive solution because it feared that Esperanto would successfully oppose French as the language of diplomacy.

Most of the opposition to Esperanto, however, is based on ignorance and prejudice, and it is to be regretted that many linguists---not all, by any means---have had a hurtful influence. Some of them have asserted that a language of the type of Esperanto could not satisfactorily function in all respects. Such assertions, of course, fall to earth in the face of the resounding facts of practical experience. Nobody who has attended an Esperanto Congress could seriously insist that Esperanto does not function.

There are linguists who approve of Esperanto on principle but are inclined to think that it suffers from defects of detail and should be reconstructed. I have carefully examined such criticisms and must with regret mark them down as simple prejudice, regarding them as negative and in effect hurtful, though they are, for the most part, given in good faith.

All languages have imperfections and defects, Esperanto is not excepted. But those who regard Esperanto as a failure and the work of a dilettante are wide of the truth. Esperanto is---a fact attested early by competent linguists---the work of genius by a richly endowed philologist, who offered the better part of his life to the inventing, forming and perfecting of it. After a close examination of Ido, Occidental, Novial and Latino sine flexione, the outstanding rivals of Esperanto, I am justified in asserting that they are all inferior. Ido is only a dialect of Esperanto, Occidental is more easily understood without study than Esperanto by those who have mastered French, English and German, but it is certainly very much more difficult to speak and write. Novial was constructed by a world-famous linguist (Jespersen), but if either Esperanto or Novial must be branded as a dilettante work, it will not be Esperanto.

If one asks how the world-language question should be solved, I reply:-- "It is already solved. The problem henceforth is to get the solution accepted by those in the seats of the mighty."

"Esperanto Internacia," (Jan-Feb. 1945)

-----F.R.BANHAM. (Trad.)

NI PETAS REDAKTOROJN LAŬELEKTE REPRESI KION AJN ILI VOLUS EL NIAJ PAĜOJ. ILI N UR SENDU AVIZR AL NI EKZEMPLERON DE LA GAZETO EN KIU APERAS LA REPRESO.

LA MUSO-TURO.

Tradukis S-ino Schwerin.

Hatto, episkopo de Mainz (Mayen) estis same riĉa kiel avara kaj pasigis sian tempon, ne preĝante kaj farante bonon al la malriĉuloj, sed ĉiam pligrandigante sian posedaĵon. Liaj farmbienoĵ estis la plej belaj de la tuta lando, liaj greneĵoj estis plenplenaj de la plej bona greno, kaj liaj trezoreĵoj enhavis grandan kvanton de bel-aspektaĵ ormoneroĵ, kiujn la episkopo nombris ĉiutage.

La aliaĵ homoj ne estis same feliĉaj kiel li. En tiu tempo ekzistis multaj malriĉuloĵ, kiuj neniam havis sufiĉe da manĝaĵoj. Fine ekvenis malbona jaro; subakvigo detruis la tutan rikolton, kaj malsat-mizero terura rezultigis. La malriĉuloĵ, ne posedante iujn provizaĵojn, suferis kruele, kaj ili estis tiom malsategaj, ke fine ili iris al la episkopo, por peti lin pri helpo.

"Sinjoro, vi, kiu havas tiom da greno en viaĵ eĵoj, bonvolu doni ion da ĝi por niaĵ edzinoĵ kaj etaĵ infanoĵ malsatmortantaĵ!" ili diris.

Sed la malmolkora klerikulo aŭskultis iliajn petojn sen emocio kaj resendis la viroĵn, ne donante al ili eĉ la plej malgrandan donacon. Tagon post tago la malfeliĉuloĵ revenis, kaj tagon post tago Hatto forsendis ilin kun manoj malplenaj, dirante, ke lia bona greno estus multe tro valora, por servi kiel nutraĵo al homoj malsategaj kiel ratoĵ.

Malgraŭ la ĉiutagaĵ rifuzoj de la ekleziulo, la malriĉuloĵ revenis. Ili ja sciis, ke li havus sufiĉe da greno, por provizi ilin ĉiujn je pano, kaj tage kaj nokte ili petegis lin, havi kompato al ili. Tedataĵ per tiuj bru-petegoĵ, kiuj ne lasis lin dormi en paco, Hatto fine ordonis, ke ili ĉiuj iru al malplena greneĵo, kiu troviĝis ekster la urbo, kaj li promasis veni tien je certa horo kaj doni al ili ĉion, nur por kontentigi ilin kaj ĉesigi la plendoĵn. La bedaŭrinduloĵ imagis, ke fine ili ricevus manĝaĵojn. Ili rapidis al la malnova greneĵo kaj eniris ĝin plengaje: viroj, virinoĵ kaj infanoĵ tie priatendis la alvenon de l' episkopo, kiun ili benis anticipe.

Je la horo fiksita Hatto alvenis, akompanita de ĉiuj siaĵ servistoj. Li haltis antaŭ la greneĵo, sed anstataŭ eniri ĝin, li ordonis al siaĵ subuloĵ, fermi ĉiujn pordoĵn kaj fenestroĵn kaj ekbruligi la konstruaĵon. La homoj, kiuj ne aŭdis ĉi tiujn vortoĵn, imagis, ke la klerikulo envenus ĉiunomente, kaj kiam li ekvidiĝis ĉe la lasta malformita fenestro, ili ĉiuj ekris: "Vivu la episkopa poŝto!"

Sed kiam granda estis ilia seniluziigo kaj ilia terurego, kiam ili aŭdis jenajn vortoĵn parolataĵ de voĉo same forta kiel kruele: "Vi estas kiel ratoĵ, kaj kiel ratoĵ vi nun mortas, ĉar mi igis ekbruli la greneĵon, por liberigi min de vi kaj por ne plu aŭdi viaĵn ĉiamajn lamantoĵn!"

Kelkajn minutoĵn poste la tuta konstruaĵo ekflamiĝis; la fajro leviĝis pli kaj pli alten, kaj aŭdiĝis la kriegoĵ de la homoj, kiuj

estis vive bruligitaj. La servistoj de l' episkopo estis palaj kaj tremis pro terurego, sed Hatto stoike rigardis la masakron de li ordonitan, kaj kiam la tegmento estis falinta, li trankvile revenis hejmen kaj vespermanĝis kun sano bona apetito kiel kutime.

Dum la nokto, tamen, lia dormo estis malhelpita kelkfoje per strangaj bruoj kvazaŭ de ratoj aŭ musoj, kiuj kuris en la manĝoĉambrego kaj mord etis ion tie. La sekvantan matenon li kolere rimarkis, ke lia portreto kuŝis surtere ĉifonita. Laŭŝajne ĝi estis pecigita per ratoj, ĉar oni povis ekkoni markojn de iliaj dentoj.

Kelkajn momentojn poste servisto alrapidis, por sciigi al li, ke li estis vidinta amason da musoj kaj ratoj, eliĝi el la ankoraŭ varmaj cindroj de la brulita grenejo, kaj ke tiuj etaj bestoj sekvis lin ĝis la palaco, sendube, por englutu lin. La episkopo Hatto sciis, ke li estis farinta krimon abomenan, kaj ke la ratoj kaj musoj estis animitaj per la spiritoj de la malfeliĉuloj perfide mortigitaj. Nun li ektimis kaj volis elŝteliĝi. Do li suriris ĉevalon kaj ferajdis galope; sed malgraŭ la rapideco de l'kurado li baldaŭ rimarkis, turnante la kapon, ke l'armeo de ratoj pli kaj pli alproksimiĝis, kaj ke ĝi atingus lin post nelonge.

Frenoza pro teruro li malsuprenrajdis al la rivero, lasis sian ĉevalon, kaj ĵetante sin en malgrandan boaton li komencis remi. Li remis per ĉiuj siaj fortoj kontraŭ turo ŝtona konstruita sur roko meze de la akvo. Tie li baldaŭ alvenis, enŝlosis sin kaj ĵojis en la penso, ke li fine eskapis la akrajn dentojn de la ratoj. Sed lia ĵojo baldaŭ ŝanĝiĝis en teruregon, ĉar li rimarkis, ke la ratoj post formangado de la ĉevalo transiis la Rejnnon, kaj ke ĉiuj direktis sin kontraŭ lia turo, lia rifuĝejo.

Spite de la profundo de la akvo kaj la forto de l'fluo tiuj etaj bestoj naĝis tiel kuraĝe, ke baldaŭ ili alvenis ĉe la turo. La episkopo fermis la fenestro-kovrilojn kaj rifuĝis al la centro de la turo, sed eĉ tie li povis aŭdi la bruon de la musoj kaj ratoj, kiuj suprengrimpis de ĉiuj flankoj. Kelkajn sekundojn poste li aŭdis ilin ekordeti la lignon de la pordejoj kaj fenestroj, kaj post nelonge ili sukcesis trapasi kaj ĵeti sin sur lin---ĉiuj kune. Malgraŭ liaj krioj, malgraŭ liaj petegoj l'episkopo de Mainz estis vive manĝita de la musoj kaj ratoj, kaj baldaŭ ne plu restis io de tiu pekulo krom la ostoj.

Tia estis la puno de Hatto, kaj, se vi ne kredas ĉi tiun historion, vi faru vojaĝon al Germanujo kaj vizitu la Rejnnon. Proksime al Bingen oni montros al vi, ĝuste en la centro de la rivero, turon ŝtonan, kiu ankoraŭ nuntempe nomiĝas "La Muso-Turo de Bingen."

.....

T radukinte la supran anekdoton el la franca lingvo mi ekpensis ke certe ne ekzistus sufiĉe da ratoj sur tero, por venĝi sammaniere la terurajn krimojn faritajn dum la nuna milito. (Kathe Schwerin)

NENIAM LA AMO PERDIĜAS.

Verkis Maud Helm.

Ĉu sia fenestro la koketolino
 Tralegis leteron de amo sincera;
 "Alia," ŝi ridis, "hai hai belulino
 Ja regas la virojn kun ĉio cetera.
 "Nu, ĉu mi elektos ĉi tiun ameman?
 Ne, ne," ŝi ridetis, "ankoraŭ mi ludos;
 Trepiki mi volas la koron cedeman,
 Kaj kiel la sango elfluas mi studos."
 "Ho, mia plej kara," ŝi legis, "memoru
 Per ĉiam la vortojn de amo mi diras" --
 "Jes, ja," ŝi mokridis, "mi ilin adoru
 Tiele, kaj ĉiun en pecojn mi ŝiras."
 Malfermis fenestron la manoj beletaj,
 Al vento sovaĝa la pecojn ŝi ĵetis;
 "Ĝis lacaj, do!" diris la lipoj ridetaj,
 Kaj moke la manon sur koron ŝi metis.
 La vento disigis la pecojn kaj polis
 En cent' da direktoj la blankan paperon,
 Sed tiam Anĝelo de l' Amo ĝin celis,
 Santespe bridante la ventan koleron.
 Subite ekblovis dolĉeta venteto,
 Kaj jen papilioj belegaj kaj blankaj
 Aperis por ĉiu papera peceto,
 Farita de manoj kruelaj, sendankaj.
 En cent' da direktoj la aro ekiris;
 La aron de ampapilioj faritaj
 El ama letero l' anĝelo antiris
 Al homoj sur vojoj malĝoje baritaj.
 La ampapilioj la barojn transflugis,
 Sarĝitaj de pensoj de ama sincero,
 Kaj, kie la korojn malĝoje jam plugis,
 Disŝutis la semojn de ĝoj' kaj espero.
 Neniam la amo perdiĝas, sed ĉiam
 Ĉirkaŭe la suno de ĝia potenco
 La bonon eternan radias eĉ kiam
 Elpuŝas ĝin moke la malbonintenco.

 Eraroj en la Aprila numero:- p.85 Aldonu "When hate, suspicion,
 anger's frown" post linio 6. p.86 lasta l: nebligis al: 87/7
 definitiva; 91/29, nun ĝin faras? 94/12 kaj 32 ekscita, 93/22
 3ap; 2½ p.

PERIOJ SUB LA MONTETOJ.

Verkis 3-ino T.B.Freeman. Pyke-Premito.)

Unu tagon ili vizitis la Akvofalon Festonan (Festoon Falls), bel-egan lokon kun tre altkreskaj arboj de kiuj amaso da belaj lianoj pendas malsupren en longaj, graciaj festonoj preskaŭ ĝis la tero, kiu kovriĝis per diverspecaj filikoj ĝis la vidlino. La solaj sonoj kiuj rompis la silenton estis la pepado kaj fajfado de la birdoj, la babilado de la rivereto kaj la plaŭdado de la akvo dum ĝi falis sur la rokojn sube.

Ĉiutage ili esploris la arbare kovritajn montojn, jen grimpante al la montaj suproj, jen malsupren en la intermontojn, kie pli kaj pli mallumiĝis sub foliŝaj arboj kaj grimpantaj kreskaĵoj. Foje aŭskultante streĉe, ili aŭdis sonon kvazaŭ homo krakus vipon--estis "vipobirdo"--kaj poste penetris la aeron korŝirantaj ekkrioj, kiuj grade formortis ĝis maldolĉaj plorĝemoj, poste---silento.

"Kiel terure! Estas kompatinda eta infaneto," ekkriis Alicia.
"Rapidu! Sendube ĝi perdiĝas."

Ŝi kuris en direkto al la sono, sed trovis nenion.

"Mi kredas, ke ĝi estas malsupre tie," diris Petro.

"Mi ne," asertis Betty, akcente. "La krio venis de supre tie."

Tiumomente la plorado rekomenciĝis, sed tiun ĉi fojon en alia direkto. Serĉante denove, Petro kaj la knabinoj aŭdis subridon, poste ridegon al Johano.

"Kio estas al vi?" demandis Betty indigne. "Mi ne opinias tre konvena ridi je plorkrianta infano."

"Ŝajnas al mi ke tiu laŭbobirdo (bowerbird) kiu ĵus forflugis estas la 'infaneto', diris Johano. "Ofte mi ilin aŭdis imiti miaŭ-antan katon kaj bojantan hundon, sed ĝis nun, neniam kriptan infanon."

Iufoje kiam la gejunuloj promenadis inter la arboj, ili rimarkis, ke multaj arboj Bunja ŝajnas havi en la ŝelo nombron da malgrandaj eltranĉoj kondukantaj supren.

"Mi sciolas kio faris tiujn eltranĉojn," diris Alicia.

"Mi ne scias kun certeco," respondis Petro, "sed iuj diras, ke la eltranĉoj estas la lokoj kie branĉoj falis de sur la trunko. Ankaŭ estas dirate, ke antaŭ multe da jaroj la indiĝenoj tranĉis ilin por plifaciligi supreniri la arbojn por havigi alsi la nuksojn. Ĉiam ili sciis kiam tiuj estos maturaj kaj ili venadis--multaj el ili de tre malproksimaj regionoj--por festoni je la nuksoj. Kelkaj gentoj, ĝismortaj malamikoj, renkontis tie ĉi, kaj vivis amike ĝis la nuksoj konsumiĝis, poste grasaj kaj glataj, ili disiĝis, pretaj ankoraŭ unu fojon daŭrigi sian malpacegon kiel antaŭe."

Tiu konversacio okazis en loko, kiun la knabinoj nomis "La Katedralo," pro tio, ke la altkreskaj, rektaj, kolonsimilaj arbtrunkoj la milda, verda lumo kiu trafiltriĝis tra la densa foliaĵo superkape, kaj la sentaĵo de dimanĉa paco kaj kvieto ĉiuj rememorigas al ili grandan, majestatan katedralon. Ofte ili prenis librojn tien por legi kaj riposi, sed estis tiel malvarme en la ombraĵo, ke post kelke da minutoj ili ĝojis trovi senomban anguleton kaj varmigi sub la suno.

Mine venis la lasta tago antaŭ ol hejmiri, do ili decidis, ke ili vizitos la Akvofalon Grandan (The Big Falls). Porlasinte la aŭton ĉe la vojflanko, ili piediris vaŝen al rivereto, kiu, fluinte al la krutegaĵa rando, sin ĵetis centojn da futoj vertikale malsupren ĝis la valego sube.

"Tre impona vidaĵo," diris Betty, "sed mi preferas la Akvofalon Pestonan, kiu, mi opinias, estas pli bela---krom tio, rigardu tiun krutan monteton kiun ni devas grimpi por returne iri! Kiam mi rigardas tien supren---!"

"Nu ni ekiru," diris Johano. "Ne parolu! Ni bezonas nian tutan energion por la grimrado!" Post saltaj spirhaltoj ili atingis la supron, elĉerpite.

"Nu, terure piedlaca mi estas, sed estis peninde," diris Alicio. "Mi nenien plu iros hodiaŭ, ĉar ni devos bonordigi la dometon antaŭ ol enlitiĝi."

Frue la morgaŭan matenon ili ekveturis hejmen, pasiginte tre feliĉan kaj ĝuoriĉan dusemajnon en la malvarmeta, refreŝiga aĉero de la montaro Bunja.

TRADUK -- KONKURSOJ.

TRADUKO de KONKURSO 21: (Kompilita el 3 tradukoj).

Sed, kvankam ni povas nomi ion ajn, nia terminaro fakte ne multe transpasas niajn bezonojn kaj en kelkaj rilatoj restas malantaŭ ili. Ni ofte renkontas vortojn en fremdaj lingvoj, por kiuj ne ekzistas ekvivalento en la angla. Se oni deziras komuniki la signifon de unu el ili, oni uzas la fremdan vorton (se oni konas ĝin) aŭ devas rifuĝi al ĉirkaŭfrazo. Naciaj kutimoj---kaj de penso kaj de vivo---respeguliĝas en naciaj lingvoj; kaj diferencoj inter la pensmaniero de unu epoko kaj tiu de alia montriĝas per la apero de vortoj por objektoj, kiuj mankas aliloke. Ne ekzistas en la angla lingvo vorto por "Homo, kiu havas la samajn ideojn kiel oni mem," kvankam la Esperantistoj havas la vorton "Samideano."

VENKINTA GRUPO: Sydney Esperanto Society.

Tradukota teksto KONKURSO 23:

The sea was smooth as a watered-silk banner, and no wind lifted the white edges. Hot and calm was the water on that summer day. The growing detail of the harbour approached us swiftly, veering in its position from time to time. Lighthouses, piers, quays, trolleys and cranes, dividing up the horizon with angular but rhythmic precision, were imprisoned in the tawdry blue, in the transparent ball, of sky and sea, as in crystal. Every sound seemed struggling to escape from the hard material globe that contained it. Porters cried nasally, old women hawked oranges and chocolates, while small boys cried ecstatically the French versions of English newspapers. All round us was the usual disorderly bustle that masks the deadly eff-

iciency of the French people. We were discharged over small bridges into this throng. (Osbert Sitwell: His Ship Comes Home.)

Tradukoj devas atingi la subskriptaon antaŭ la 10.6.45.

(S-ro) Paul E. SCHWERIN,

1 Carabella Flats, McDougall St., Nilsons Point, N.S.W.

LITERATURECA TRADUKO.

"JEAN CHRISTOPHE."

Romain Rolland's "Christophe" is without doubt the most remarkable book that has appeared in Europe since Nietzsche's "Ecce Homo." It is a profoundly suggestive treatise upon the relation between art and life. It contains a deep and heroic philosophy--the philosophy of the worship of the mysterious life-force as God; and of the reaching out beyond the turmoil of good and evil towards some vast and dimly articulated reconciliation. Since "Wilhelm Meister" no book has been written more valuable as an intellectual ladder to the higher levels of aesthetic thought and feeling. Massive and dramatic, powerful and suggestive, it magnetizes us into an acceptance of its daring and optimistic hopes for the world; of its noble suggestions of a spiritual synthesis of the opposing race traditions of Europe.

Tradukis P.R. BANHAM el "The Hundred Best Books," (John Cowper Powys, Little Blue Books, No. 435.)

"JEAN CHRISTOPHE" (Johano Kristo-
LOFO)

El ĉiuj libroj aperintaj en Eŭropo de post la "Ecce Homo" (Jen la Homo) de N., la "Christophe" de Romain estas eksterdobe la plej rimarkinda. Ĝi estas profunde sugestriĉa traktato pri la rilatoj inter la arto kaj vivo. Ĝi enhavas fundan kaj herocan filozofion--la filozofion adoradi la misteran vivoforton kiel Dion, kaj streĉe strebadi, super la tumulto de la bono kaj la malbono, al ia vasta kaj nebule konceptata repaciĝo. De post "Wilhelm Meister" aperis neniu libro pli valora kiel intelekta stuparo al la pli-altaj niveloj de estetika penso kaj sento.. Grandproporcio kaj drameca, potenco kaj sugesta, ĝi magnete tiras nin akcepti ĝiajn aŭdacajn kaj alteflugajn esperojn pri la mondo, ĝiajn noblajn aludojn al finfina spirita sintezo de la inter si kontraŭantaj rastradicioj de Eŭropo.

PRI VIRINAJ NOMOJ.

(La sekventa estas la esenco de artikolo de S-ro Carriere al la Redakcio date 14/1/45)

En cirkulero al ni S-ro Carriere nekontente rigardas la teorion de Kalocsay pri la virinaj nomoj. Li do elpensis novan sufikson, kiu "neniel rompas la Fundamenton." Li petas de ĉiuj E-istoj laboremaj ampleksajn listojn de antaŭnomoj kun E-a traduko, indikantajn kiel oni signas virinan nomon apud la vira. Ruĝe subtreku la nomojn

uzitejn sen ŝanĝo per ambaŭ seksoj.

Ĝia nova sufikso (kiun, cetere, li ne prezentas al ni) estas nun elprovata, kaj "multaj personoj opinias ĝin belsona." Jen tri demandoj pri kiuj li petas komentojn:-

1. Ĉu la sufikso "-jn" taŭgas por ĉiuj propraj nomoj?
2. Ĉu oni devas akcepti nur la a-sufikson por virinoj nomoj?
3. Ĉu estas dezirinda nova sufikso ebliganta laŭbezone uzadon de ĉiuj propraj nomoj senescepte, vire kaj virine?

Interesatoj skribu al Pierre Carriere (Norma Instrua Diplomito) Ciklamenpark', KERRATA, Algerio; aŭ M.George, 3 rue de Chaudanne, Besancon, Francujo.

RESPONDO de la REDAKTORO: Mi ne dividas kun vi la maltrankvilecon kiun vi evidente sentas pri la "virina sufikso." Diru ke "post eltrovo de tia sufikso, la lingvo estos definitive preta kaj glata kaj povos evolui facile," similas al diro de homo menciita de Zamenhof en "Lingvaj Respondoj." Tiu manialo skribis ke la lingvo estas tre bona sed nur la vorto "kaj" forte malplaĉas al li; li ellernos Esperanton kun la kondico ke ni elĵetu la vorton "kaj!"

Kion vi asertas pri la virina sufikso, tion aliaj asertas pri la akuzativo, akordo de la adjektivo kun substantivo k.t.p. Espoj jam preskaŭ 60 jaroj bone funkciis sen troa ĝeno rilate la virinonononon. Ŝajnas al mi ke Zamenhof ne rigardis la aferon kiel gravan. Li ne donis aŭ indikis solvon. En lia Biblia traduko ne regas tiurilata reguleco. La demando estas pli vasta ol la nomado de homoj; ankaŭ la loknomoj postulas iom da reguligo. Ĉu iu ajn projekto de interlingvo sukcesis perfekte solvi la enigmon de propraj nomoj, precipe de viroj kaj virinoj? Certe en la naciaj lingvoj regas flaso (en la Angla oni lernas Tchekov laŭ ses malsamaj manieroj), kaj la Germanoj hezitas pri la genitivo de Diana (Dianens, Dianas?).

Ĉiokaze, indiki solvon estas tasko por la rekonstruita Lingva Akademio kiu certe formigos post la milito. Sub ties aŭtoritato aŭ gvido ni pretigu nin labori laŭ la direktivoj de ĝi donataj. Ni atendu ĝian renaskon, duase propagandante, organizante kaj eldonante presajojn por nia lingvo. La teoriajn demandojn ni provizore lasu.

Finvorte, mi spirite premas al vi la manon, kamarado, gratulante vin pro tio ke, post ĉiaj danĝeroj de la okupada tempo, vi havas rec la oblon interŝanĝi kun la cetera mondo la pensojn kaj aspirojn en Esperanto. Ĝi ĉie floru!

**NEPRE ATENTU KE POŝTKARTOJ EKSTERLANDAJ DEVAS PORTI AFRANKON 2½p.
KAJ LETEROJ 3½p.**

ESPERANTO EN FRANCUJO. En "Esperanto Internacia" (Jan.-Feb, 1945) estas bona artikolo de P.Petit pri la 50-monata agado de la Francan E-istoj sub la okupado. Malgraŭ ĉio la movado ankoraŭ vivas, kaj per la sindediĉaj penoj de la fideluloj ili faris al si novan konstitucion de 18 punktoj, kiu espereble formas la bazon de firma landorganizo. Liberigitoj denove komencas laboron, ankoraŭkarceruloj

formis kursojn en la "viktimoj." Sed la morto forprenis dolorige: Charles Verax, Rollet de l'Isle, Rene de Lajarte, Andre Baudet kaj multe da aliaj. Yelland, el Aspremont, malliberigita ĉe St. Denis, eldonis gazeton, krom instrui inter siaj kunhomoj!

MI KAJ OCCIDENTAL. Miaj bonkoraj kontraŭuloj en Svisujo, la Occidentalistoj, gentile avizas nin pri ricevo de la Julia 1944 numero de la Rondo, kaj samtempe permasas al si baton al la akuzativo per la jenaj vortoj (tradukitaj):---

"Tre instrua estas la kurso por komencantoj, en kiu estas pritraktate la subtilaĵoj de la akuzativo. La gvidanto klarigas ke la numeraloj ne prenas la akuzativon; tamen miliono kaj milo prenas ĝin kaj oni devas diri: Mi vidis du milionojn, se oni deziras skribi bonan Esp-on."

Skribante en mia propra nomo kaj respondeco, mi konsentas ke, precipe en iaj tekstoj, la ofte ripetataj fermoj "miliono(jn) da" aspektas pezaj kaj necesigas efektive troan, ĝenan elspezon de pacienco kaj skriba forto. Bedaŭrinde, "miliono" estas substantivo, ne kardinala numeralo. Salutinde estus, se la Lingva Akademio post la milito esprimus sin favore al enkonduko de milionkaj miliard (same bilion, biliard k.t.p.) ankaŭ kiel kardinalaj numeraloj, por ke ili prenu lokon apud unu, du, tri, k.c. P.Stojan en "Esperanto" Aprilo 1925 skribis: "...dek milion' homoj aliĝos al Esperanto."

Mi prenas la okazon rimarki ke inspirige estis ricevadi el Svisujo dum la tuta milita tempo la revuon de tiuj ĉi mondlingvanoj. Per ilia gazeto mi sciigas ke la interlingva demando en Svisujo estas vive diskutata kaj ke ĉie en tiu lando estas evidenta kontraŭemo al la Basika Angla. ---P.R.B.

WEDE. (Weltdeutsch). Tiun proponis D-ro Baumann en 1915 "por la lingva unuigo de la centroeŭropaj kaj al ili amikaj ŝtatoj." WEDE estas simpligita Germana lingvo kun simpligita gramatiko, simpligita ortografio kaj kun la vortoj, kiuj malbonigas kaj kripligas la formojn de la viva Germana lingvo. Por personoj ne konantaj la lingvon Germanan, la sistemo WEDE restas fremda kaj nekomprenbla. Por la Germanoj ĝi estas nenion-rememoriganta karikaturo de ilia propra gepatra lingvo. (El la ĉapitro "Simpligitaj Vivantaj Lingvoj"---Historio de la Mondo-lingvo, de Drexel).

FRI PAMA FRAZO. La Francoj penas traduki elegante kaj klare la faman diĉon de Churchill en lia laŭdo de la Brita Aerarmeo:- Never was so much owed by so many to so few. Ilia plej bona ĝis nun estas:- Jamais autant n'a été dû par autant d'hommes à aussi peu. Mi modeste sugestas la jenan en Esperanto, atendante pli bonan. "Neniam estis tiomoge ŝuldata de tiom multaj al tiom malmultaj." P.R.B.

USONA MILITSĈIPARO KAJ ESPERANTO. Por kontroli marfluojn la Usona "Naval & Hydrographic Office" eldonas oficialajn "botelpaperojn" sur kiuj maristoj markas la datojn kaj poziciojn en kiuj ili jetas la

botelojn en la maron. Sur la paperoj estas petoj, ke iu trovanto informi la aŭtoritaton pri tio, kie kaj kiam la boteloj estis trovitaj. La petoj estas presataj en ok lingvoj, inkluzive ESPERANTO.
 ("National Geographic Magazine," pl33)

A. HENRY writes to John o'London's Weekly (London) "...before the war radio broadcasts in Esperanto were becoming widespread over Europe, but not in Britain. A program of 1930 indicates that there were 14 stations broadcasting Esperanto in Germany, 8 in Russia, 6 in Austria, 2 in Czecho-Slovakia, 5 in France, 4 in Switzerland, as well as Holland, Belgium, Italy, Jugoslavia, Estonia, Lithuania, Norway and Sweden.

"An interesting example of radio use of Esperanto occurred four years ago. During air raids over England and Germany August 1940 both the B.B.C. and German stations were off the air, and I stumbled on a little-known Bulgarian station. A voice from Sofia was calling on the people of Rumania and Hungary to solve their dispute without war. A peaceful settlement was much more desirable. The language of this appeal to sanity was appropriately Esperanto." (6.10.44)

POOR OLD BASIC! A story is going round about a Czech soldier in London, who had been studying Basic English. Approaching a policeman, he said: "Please, Bobby, which watch?" By and by the policeman got it and held out his wrist watch for the other to see. "Six watch? Such much?" said the soldier and hastened on his way.
 (New Zealand Esperantist Feb. 1945)

ASOCIAJ AFEROJ.

LA KORESPONDA KURSO jam trafis ion da sukceso, kaj de ĝia komenco en Aŭst. ni vendis pli ol 35 ekzemplerojn. Ĝis nun la sola reklamo konsistis el anoncoj de ĵurnaloj, kiam la kurso establiĝis. Ni jam havas £9 por reklamadi en gazetoj tutlande legataj kaj oni aranĝos tuj kiam eble. Ni esperas, ke ĉiu individuo kaj grupo daŭre faros ĉion eblan por sukcesigi ĉi tiun kurson, kiu povas alporti nian lingvon al la multaj personoj kiuj ne povas viziti klubĉambron. En nia lando estas grupoj en nur 7-8 lokoj. Ĝis ni povos disvastigi la lingvon al ĉio urbo ni ne povas atendi gravan publikan subtenon al niaj penoj. Kie ajn vi loĝas laboru por la koresponda kurso---ĝi estas unu el niaj pli akraj bataloj en la lukto. La prezo, 10/-, rajtigas lernanton al la helpo de instruisto, kiu korektos kaj konsilos pri lecionoj. Aliĝpetojn kaj informpetojn sendu al S-ro P. A. PITT, c/- KOORNONG SCHOOL, WARRANDYTE, VIC.

LIBROJ. Tre povas esti, ke nenio helpas lernanton plibonigi la stilon kaj plivastigi la kapablon uzi vortojn, ol legado de interesa historio. Multaj personoj studas Esp-on dum jaroj, eĉ ne trarigardante legolibron. Tia studmetodo limigas la esprimkapablon al stilo spegulata en lernolibro, kaj al tiuj frazoj, kiuj ial venas libere en la propra penso. Se ni volas akiri la

esprimvastecon de altgrada beletristkulo ni devas nin turni al la verkoj de tiuj aŭtoroj kaj tradukistoj, kies plumo jam allogis tutmondan laŭdon. Legado de interesaj romanoj, misteroj, aventuroj aŭ vojaĝoj ne nur grave influas la stilon de leganto sed ankaŭ alportas intereson al la lernado, kion sola legolibro ofte mortigas. Ĉiu samideano devus posedi kelkajn bonstilajn librojn, kiujn li povas legi kaj studi, kiam ajn li volas. Tiujn malmulte kostajn librojn de la Epoko Servo oni povas aĉeti de la Perantoj de nia Libroservo (Prezo 2/3 plus afranko). Sed estas multaj aliaj legindaj libroj kiujn la Sekretario povas importi. Sur paĝo 12 de Jarlibro aperas listo de kelkaj el la importeblaj legolibroj, kaj inter la Anglolingvanaj verkistoj estas Edna Ferber, G.K.Chesterton, E.P.Oppenheim, H.G.Wells, Agantha Christie, Sir H.R. Haggard kaj P.C.Wodehouse. Ankaŭ estas bono konataj alilandaj verkistoj, kiel P.Merimee, Molnar, C.Colledi, Ivans kaj K.Aszlanyi. Al ĉiu lernanto kaj progresinto ni sendas inviton uzi la Libroservon pli altigante la stilon kaj pliriĉigante la konon de Esp-o.

KOTIZOJ. Individua Membro kun nia Oficiala Organo, LA RONDO, 6/-.
Fagu al la Kasistino, P-ino W.ADDIS (Ne al la Sekretario.)
G.H.HILLERMAN (Sekretario)
15 Morrice St., Lane Cove, N.S.W.

NEKROLOGO :- Majoro Kurt Walther, mortfalis ĉe la orienta fronto; li estis la lasta Ĉefo de la Germana Esperanto-Asocio.

EL PALESTINO. De s-ro N.B.Ĥavkin, Givat Shaul, Jerusalemo, ni ricevis tri dense skribitajn foliojn pri sociordo proponita de hebrea verkisto Poper-Linkeus. Ĝi estas kontrastata kun la Beverig-plano. Ĉiu serioza studanto de la homara organizado petu ĝin ĉe supra adreso.

VERA SERPENT-RAKONTO. Verkis S-ro Ajnulo.

Dum mi kampoĝis antaŭ unu semajno, mi vekiĝis noktomeze kaj pensis, ke estas io sur mia piedo, tamen mi ne multe atentis, ĉar ĉe tiu kampoĝejo la didelfoj estas malsovaĝiĝintaj kaj manĝadas de mi lasitajn panpecojn, kaj mi pensis, ke unu el ili transiras mian piedon por havigi al si panpecon. Duondorme mi movis la piedon, kaj jen! io frapis ĝin (aŭ pli ĝuste, frapis la litkovrilon sur la piedo). Mi tute vekiĝis kaj direktis torĉo-radion pieden, kie troviĝis granda tapiŝa serpento (carpet snake) swinganta sian aĉaspektan kapon dekstren-maldekstren. Dum en dufut-fora panujo sidas didelfo facilenimo manĝanta, eĉ ne rirarkinte la manĝonton! Verŝajne la serpento elektois rampi trans mian piedon por atingi sian viktimon, kaj tiel vekis min. Nu, mi tuj pafis la serpenton dufoje tra ĝia kapo.

La postan matanon mi senhaŭtigis ĝin; ĝi estis longa naŭ futojn.

Ĉu vi scias kiel oni senhaŭtigas serpenton? Oni najlas ĝian kapon al arbo kaj poste tranĉas ĉirkaŭ ĝia kolo per akra tranĉilo, tiam estas tute facila afero detiri la haŭton intern-eksteren. Tion farinte, oni plenigas la (kvazaŭ-kolbasan) haŭton per seka sablo kaj pendigas ĝin en la sunvarmo, por ke ĝi sekigu.

Nu, mi ĝuste tion faris, kaj hodiaŭ mi opiniis la haŭton seka, tial mi tranĉis laŭ la ventro por ellasi la sablon, kaj kion vi pensas? Kiam mi denove mezuris ĝin, mi trovis, ke ĝi nun estas longa dekunu futojn! La solvo estas tute facila: la pezo de la sablo longigis la haŭton ankoraŭ du futojn.

Ordinare ne ne senhaŭtigas serpenton, sed mi sciis, ke neniu kredos min, se mi ne havos la haŭton kiel atestaĵon. Nun anstataŭ naŭfutan serpentan haŭton, mi havas dekunufutan!

KVITANCOJ ricevataj dum Aprilo 1945.

S-ro Kidd 28/4; S-roj F.A.W. Thomas, Maddern, Onn, Cowleym M. Cassidy J. Coulstock, R. Lechmere, Charles Thompson 48/-; S-inoj Groeneweg, Dunn, E. Cadell, Sainsbury, 24/-; S-ino Jones 10/-; S-ro Cohen 6/5; F-ino Carrick 8, P. Stremmel 6/-; Dr. F. Williams 6/-; Bris. Exp. Sec. 4/6. £7.1.4. Al A.E.A. £1.7.0. Al La Rondo £5.14.4. Elspezoj por La Rondo £3.19.1 En la Kaso £6.7.1.

Prino W. ADDIS, (Kasistino), 25 Greville Ave., Flinders Park, Adelaide, S. Aus.

La Rondo, La Rondo,
 De Post sia fondo
 Tre multe utilis
 Por ĉies plezuro,
 Sciigo, instruo,
 Tra Antipodio.
 Abonu! Abonu!
 Subtenon aldonu!
 Ĉar kiel ni revas,
 Ja kreskas ĝi devas
 Ĝis povi formoti
 Je 1' ŝablono-ĉemizo,
 Por taŭge sin vesti
 Per linotip-kliŝo.
 Laŭ voĉo el tondro,
 Do... "Vivu La Rondo!"

De JoE. El Eta Heroldeto, No44 Apr. 1945.

Konata verkisto diris al sia edzino-- "Ĉu ne mirinde! Mi ĵus aŭdis per telefono, ke la eldonistoj donos min multe pli altan prezon por mia nova libro. Ĉu ne mirinde?" Respondis la edzino-- "Rigardu la koton sur viaj ŝuoj." L.E.B.

Pastro mendis ĉe pentristo grandan bildon por sia preĝejo. Post kelke da semajnoj la verko estis preta. Bela ĝi estis. La pastro estis unue ravita, kaj ĝin alte laŭdis. "Sed," subite li diris, "kion vi faris tio? La anĝelo portas ŝuojn!" "Certe," respondis la pentristo, kial ne?" "Sed ĉu vi iam vidis anĝelon kun ŝuoj?" "Kaj ĉu vi iam vidis anĝelon sen ŝuoj?"

Kiu estas la plej granda el la cervoj?
 Alko: ĝis 1400 funtoj.

OFICIALA ORGANO DE LA AUSTRALIA ESPERANTO ASOCIO

LA RONDO

THE AUSTRALIAN ESPERANTO MONTHLY

ELDONITA DE F.R. BANHAM.
2 BANCHORY ST. ESSENDON W.5
VICTORIA AUSTRALIA.

VOL. 5 No 9

June 1945

L A R O N D O.

REDAKTORO, F.R.BANHAM, D.B.E.A.
2 Banchoy St., Essendon, W5 VIC. AUS.

ooooooo

Enhave aranĝas F-ino L.E.BAILEY., D.B.E.A.
18 Sherbourne Rd., Medindie Gdns., Adelaide, S.AUS.

Ni petas Redaktorojn laŭlekte represi kion ajn ili volus el niaj paĝoj. Ili nur sendu avize al ni ekzempleron de la gazeto en kiu aperas la represo.

PAROLANTE KATOLIKE EN ESPERANTO.

De Pastro Gabriel N. Pausbeck (O.Carm.) en "Our Australian Sunday Visitor," Brisbane, 19/2/45.

En la Angla lingvo la vorto "catholic" literita per malgranda "c" signifas "universala." Jen kial Katolikoj (kun granda "K") kaj ĉiuj homoj kiuj sopiras mondunuecon pli kaj pli proksimiĝas al Esperanto, la "katolika" (universaleca) interlingvo, por helpi interkomunikadon de nacioj kaj popoloj, neniel sugestante ke ili malŝatu siajn naciajn lingvojn.

Skribis redaktoro de "New York Times":- "Ĝis nun komuna idealo kune-tenis la demokratajn naciojn. Se ili havus komunan lingvon la amalĝo estus eĉ pli firma ol ĝi efektive estas nun, ĉar tia lingvo status super la necesoj de milito En la lasta sescento da jaroj ni vidis dudekon (1) da tiaj projektoj. Ĉiuj pereis, kun escepto de Esperanto, kiu estas de temp' al tempo parolata kaj skribata de super inde la miliono da homoj, kaj aprobita de ses sciencaj kaj filozofiaj societoj, ankaŭ de la Naciara Ligo, Internacia Ruĝ-Kruco kaj Internacia Labor-Oficejo. Ĝi estas lernobjekto en la lintera kurso de la Eduk Servo de la Brita Armeo kaj kelk-dudekoj da Britaj lernejoj."

Kian sintenon havas la Sankta Eklezio rilate al tiu mondlingvo: kiajn eblojn de fruktoriĝa utilo Esp-o proponas por Katolikaj celoj?

Multaj ankoraŭ ne scias ke Esperanto ricevis la benon de tri papoj Pio X, krom sendi sian papan benon pli ol unufoje al la Internaciaj Kongresoj de Katolikaj Esperantistoj, esprimis jenon:- "Mi agnoskas (rekonas) la utilon de Esperanto por konservi unuecon ĉe Katolikoj tra la mondo. Esperanto ja havas antaŭ si grandan perspektivon." Ben edikto XV, kiam, arĥiepiskopo de Bologna, publike esprimis deziron ke kelkaj el siaj pastroj helpu propagandon de helplingvo kia Esperanto kaj, poste, li benis almenaŭ unu katolikan Esperanto-Kongreson. Pio XI, lertere al la Itala Ligo de Katolikaj Esperantistoj esprimis laŭdojn kaj plazeron pro mesaĝo de lojaleco kiun sendis al li la Ligo, kaj kuŝigis ĝin en ĝia laboro. Tiurilate mi aldonas la nomojn de Kardinaloj Gasparri, Corretti kaj Piffi, kaj aliaj princoj kaj pontifikoj de

la eklezio.

Kiel Esperanto devus esti elektita kiel mondlingvo prefero ol ekzemple la Angla aŭ Hispana? La Angla estas relative facila, laŭ gramatiko, kaj multege da homoj ĝin uzas, sed ĝia prononco igas ĝin unu el la plej malfacilaj de la Eŭropaj lingvoj. Aliflanke, ĉu la Angleparolantoj volonte akceptus la Hispanan kiel helplingvon universalan? La sperto de la aŭtoro pri diversaj modernaj lingvoj opinias lin al tio ke la Hispana estas la plej akceptinda el ili por tia rolo, pro ĝia relativa facileco, sonbeleco kaj esprimpovo. Sed ĉe ĉia nacia lingvo stariĝus naciaj kaj religiaj bariloj.

Kiel nacia lingvo ricevu tian honoren? Kiel unu popolo ricevu tian avantaĝon super la aliaj? Krome, prezentu al vi la malfacilojn kiuj estiĝus se nacia lingvo tiel uziĝus de la tuta mondo! Rimarku la drastajn liberecojn kiujn prenis kun la Angla la Basikistoj en ĉia provo fari sian projekton internacia!

Latino estas neŭtrala kaj hodiaŭ ĝi restas la oficiala lingvo de la Eklezio. Sed ĝi estas tro malfacila por ĝenerala uzo. Ĝi ne havas vortojn por la aĵoj kaj ideoj de la nuntempo. Ĝi estas bona lingvo por la filozofio kaj teologio, sed ne por la hodiaŭa mondo, kiu parolas pri poŝoj, horloĝoj, alumetoj, cigaredoj.

Esperanto ankaŭ estas neŭtrala--kaj facila. F-ino Doris Tappan, kaudirektoro de la Tut-Amerika Interlingva Asocio (Esperantista) en "The Pan-American" (Julio-Sep. 1942):- "La baza vortprovizo de Esperanto devenas de la ĉefaj Eŭropaj lingvoj. La Latinaj lingvogrupoj povas tuj rekoni ĝis 80% de la radikoj. La Anglaj kaj Germanaj grupoj 60 ĝis 70%."

Esperanto povas riĉe servi al niaj soldatoj. La armeestroj povus paroli ne nur al siaj propraj homoj sed ankaŭ al homoj de ĉiu nacio, se Esperanto ĝeneraliĝus. Ili povus prediki kaj konfespreni en lingvo komprenata de ĉiuj. Pastro Cseh (Esp-o: Ĉo) dum la lasta milito gvidis diverslingvajn malliberulojn. Ne povante paroli tiom da lingvoj, li arigis ĉirkaŭ si la militkaptitojn kaj instruis al ili Esperanton. Lia "rekta metodo" tiele populariĝis ke li donis sian nomon al internacia instituto de Esp-o (en Ned orlando. Trad.)

En Manitoba (Kanado) pastro konfesprenis, kateĥizis, predikis kaj alimaniere donis spiritan helpon en Esperanto al homoj parolantaj inter si 17 lingvojn. Simile ĉe aliaj forveraj misiistoj.

Vere, la Eklezio uzas Latinon kiel sian erudician kaj oficialan lingvon, sed ankaŭ vere estas ke por ordinaraj celoj la Vatican Curia uzas la Italian kaj la Francan, kaj, neoficiale, kiun ajn alian modernan lingvon. Multe pli simplaj estus tiuj interrilatoj por vizitantoj al la Eterna Civito se ĉiuj Katolikoj lernus Esperanton. Tiam, sen ĝeno, ili sentus sin perfekte "hejmece" ne nur en Romo sed ĉie kie troviĝas iliaj katreliĝanoj.

(Sekvas paragrafo pri la movado en Aŭstralio.)

(1) Tiu cifero estas kompreneble maltrotakso. Trad.)

----- (Resume tradukis F.R. BANHAM.)

KRIPLULOJ EN LA ESTONTECA SOCIO.

(C. J. CALDERA.)

Dum la pasinteco, kaj bedaŭrinde ankoraŭ nuntempe, oni rigardas al la kripluloj kun kompata okulo kaj, samtempe, ilin konsideras ne kapablaj zorgi pri siaj propraj bezonoj kaj tute ne taŭgaj por gajni la vivrimedojn. Kutime oni pensas pri senkruraj kripluloj kiel lift-funkciistoj; pri blinduloj kiel korbofaristoj k.t.p., tiel limigante al ili la laborsferon laŭ netolerebla malliberaleco. Mi havas amikon, juna blindulo, kiu dum la lasta jaro sukcesis kun honoro en la abiturienta eksameno kaj nun sekvas la kursojn ĉe la Okcidenta Australia Universitato; parolante kun mi en Esperanto, li plurfoje plendis pri la sinteno de la homoj rilate al la blinduloj. Li diris, ke la blinduloj ĝenerale tute ne ŝatas la publikan kompaton; ili deziras, ke la homoj proponus al ili malplian kompaton kaj plian help-on por trovi taŭgajn oficojn, kiujn ili povus plenumi tiel lerte, kiel la personoj, kiuj ĝuas la benon de perfekta vidpovo. La kripluloj hodiaŭ ne plu estas pretaj ricevi almozon de la bonkoruloj, kiel en la Mezepoko; ili rajtas, ke la moderna socio organizu la aferojn kun pli praktikaj konceptoj, tiel ke la malfavoratoj de la sorto ne plu sentu sin, ĉiunmomente, ofenditaj en la persona fiereco pro nekapable labori kiel la aliaj anoĵ de la socio. Ili volas perlabori la vivrimedojn kaj havi senton de kompleta egaleco kun la ordinaraĵoj. Rusujo, dum la milito, jam adoptis tiun vidpunkton, kaj la kripluloj en tiu lando estas tiaj nur nome, ĉar fakte ili donas al la nacio tiom da laborrezulto, kiom tute sanaj laboristoj, se nur ili estas okupitaj laŭ taŭga maniero.

En urbo Chicago, ekzistas firmo starigita de krurperdinto (S-ro George Barr) per la komercado de medicinaj provizaĵoj kaj medikamentoj; en ĝi sin trovas 147 dungitoj, el kiuj 130 suferas pro gravaj fizikaj malhelpoj, kiaj en la pasinteco ne permesis al persone labori, pro malfavore de la dungistoj. S-ro Barr spertis persone la stultecon de la socia ordo, kiam, laborante por firmo en St. Paul, li vundiĝis kaj fine oni amputis al li kruron. Krom la kruro, li ankaŭ perdis la picon! Kaj ricevis kompaton! Tia socia maljustaĵo lin stimulis krei al si sendependan pozicion. Li inventis specialan recepton por fiksi la ondforman lararanĝon de virinoj; li ĝin pretigis dumokte, kaj kolportis la produktaĵon tage, ĝin vendante al la frizistaj butikoj.

Tio estis la komenco; laŭgrade li disvolvis la negocan kaj lia unua dungito estis surdmutulo; post multaj jaroj li atingis la prosperecon en la aferoj. Sed rememorante sian personan kruelan sperton, li decidis, ke la firmo kiun li kreis per sia laboro, estos la haveno de la kripluloj. Uzante la scion akiritan en la ĉiutaga fabrikeja laboro, li taŭge elektis por ĉiu malfeliĉulo kiu petis lian helpon, la ĝustan okupon, tiel ke la laboristo povu kontentige fari laboron; per tiu metodo, li redonis al la kripluloj la fiden en la persona povu, la memrespekton, kaj kiel dungisto li ricevis de siaj kunlaborantoj rezultojn pli bonajn ol kutime oni ricevas de laboristoj.

Pro tio li povis pagi al ili malavaraĵajn salaĵojn kaj ofte superpagojn. S-ro Barr atestas, ke personoj kun fizikaj malhelpoj disvolvas apartajn kapablojn; tial, se taŭge okupitaj, ili donas pli kontentigajn rezultojn ol normalaj homoj.

Ĉiuj scias, ke la blinduloj, kiuj uzas tuŝon anstataŭ vidon, akiras tre delikatan kapablon por laboroj, kiuj bezonas tiun ocon; surdratulo kutime havas treegan lertecon en la fingromovo, kaj precipo taŭgas en laboroj bezonantaj rapidmovon de la fingroj; kriplulo, kiu uzas ĉiam lambastonojn, disvolvas fortikajn muskolojn de la brakoj kaj ŝultroj, kaj kapablas pli ol ĉiu alia en laboro bezonanta la streĉon de tiaj muskoloj.

La ekzemplo de tiu Usona firmo estas sendube granda instruo al la homaro kaj mi esperas, ke ankaŭ en Aŭstralio oni povus sekvi la vojon difinitan de S-ro Barr por la valorigo de la kripluloj kies laborpovo, sub specialaj kondiĉoj, estas tute egala al tiu de sendifektaj homoj.

ĈU VI PERMESUS UZI TELEFONON.....?

(P. McK. en "Sun," Holb. Trad P.R.B.)

Mi estas la ĉefa sencorbulo en la strato. Mi ne nur pagas la lu-monon por la telefono, kiun uzadas la plimulto de miaj najbaroj, sed ankaŭ kaŝas koston de ĉiuj misvokoj kiujn ili naskas per sia malkompetento. En la plej glaciecaj noktoj mi trenas min de lito por servi kiel pagio al tiuj parazitoj kaj mi preskaŭ neniam ĝuas neinterrompitan manĝon. Mi estas publika bonfaranto, kies servado al la socio estas tiom granda, kiom sondanka.

La teorio, ke la hejmo de Anglo estas lia propra privatejo, estas nereala sonĝaĵo kiom koncernas mian. En kiu ajn horo de tago-nokto aplosbe envenas homoj kiuj uzas ĉiam la saman signaldiron: "Mi nur volas uzi vian telefonon." Antaŭ ol mi povas atentigi ilin pri publika telefono ĉe la apuda stratangulo, ili jam manipulas sian unuan malĝustan ciferon.

Foje, kun mensoga ridetaĉo, ili diras: "Mi scias ke mi estas ĝenulo," kaj mi sentas tenton rebati: "Tio vi efektive estas," sed ĝis nun mankis al mi kuraĝo voĉi la vortojn. Iam mi kolektos sufiĉon da animfirmeco---cble.

Iuokaze mi preskaŭ ribelis. Viro telefonis min per babili kun la ŝi-leka koketulino. Mi informis lin ke iri laŭ la strato por venigi ŝin estus por mi malagrabla neoportuno. Li certigis min ke gravega estas la afero. Mi kredis lin, sed post ŝiaj komencaj vortoj mi konstatis ke li volis nur aranĝi plezurkonkton. Tio estis tre, eĉ por azeno kia mi. La aŭdilon mi ekprenis de ŝia mano kaj pafis al li: "Haltu! Vi diris ke la afero estas grava!" Lia fora voĉo respondis: "Jes, ja vere! Mi volas paroli kun ŝi pri la amo. Ĉu ankoraŭ vi ne scias ke la amo estas ol ĉiuj la plej gravaj?" "Vi....!" mi indigne balbutis, kaj dum mi kolere vortkraĉis en

la ilon ŝi ŝovis foton sub mian nazon en maniero kiu enhavis rektan minacon, dirante:- "Jen li, rigardu!" Li estis fortmuskola sesfotulo en uniformo invadtrupa. Mi fieras pri rapida komprenpovo, do telefonis:- "Ĉio bona, kamarado. Telfonu min kiam ajn vi volos."

Kaj tiaj ulaĉoj havas impertinenton skribi al ĵurnaloj, plendante ke ili estas priŝtelataj ĉar foje ili tri pencojn pagas por telefonvoko.

Alexander Graham Bell tre kulpe respondeas.

BONŜANCO KAJ MALBONŜANCO.

Resumo de ĵurnala artikolo. L.E.BAILEY.

Imagu la enhavon de grandega magazeno ie en Okcidenta Aŭstralio. Imagu ke troviĝas vestaĵoj por la plej eta infano ĝis la plej granda plenkreskulo. Ankaŭ ke troviĝas bareloj da viŝtuko, litotuko, kapkusenkovriloj. Por virinoj kosmetikoj, vizaĝkremo, lavsanigiloj lipŝminko, silkecaj subvestaĵoj, sapoj. Por la petrol-malsata bienisto kaj muelisto grandaj ujoj da altpreza benzolo kaj vastaj pecoj da ledo. Skribmaŝinoj, medicin-provizajoj, malvarmigiloj, koviloj, elektro-fornoj, kaj, kiel diras Sinjoro Aŭkciano, vasta amaso da diversajoj tro multaj por mencii. Nu, ĉiajn tiujn mense vidu montratajn, nete kaj loge sternitajn laŭ la marbordo kvin aŭ ses mejlojn longe. Tie ili kuŝas, kaj postuliĝas neniam kuponoj, neniam mono, ĉeestas neniam butikestroj, neniam komercistoj rigardas---vi nur promenadas kaj prenas kion al vi plaĉas.

Kia nekredebla bonŝanco por la nuna tempo!

Tamen tiu estis la vidaĵo kiu frapis la okulojn de malmultaj tendo-loĝantoj unu matenon sur la marbordo "ie en Aŭstralio", kiam ili eliris por ĝui la matenan marbanon aŭ fiŝkapti por la tagmanĝo.

Necesas diri ke eksciteco regnis. Patrinoj karegis tien kaj reen, elektante familiajn bezonaĵojn, dum la viroj luktis kun pezaj bareloj kiajn ili klakulis sur la sablaĵo kaj montetoj, kaj la juna generacio, plene ekipita per basbal-ludiloj, trovis superisajn film-heroojn. Ĉiu estis feliĉa.

La novaĵo rapide disvastiĝis. Antaŭ ol pasis dudek kvar horoj, la marbordo estis plenplena de familioj kiaj alvenis per partopreni la bonaĵojn, alportante manveturilojn, ĉevalveturilojn, glitilojn, puŝĉarotojn kaj anstataŭaĵojn eltiritajn el mallumaj kaj polvecaj anguloj de budoj.

Ĉio ĝojoge progresis, ĝis la malgaja novaĵo cirkulis, ke oni rompas la leĝon, ke tuta la laboro estas malŝparita, kaj ke oni devas liveri la aĵojn al la estraro.

Sed dum la tempo kiu jam forpasis multaj vendoj kaj interŝanĝoj okazis. Komercistoj de la regiono estas farintaj aĉetaĵojn, kaj bionistoj, fabrikistoj kaj aliaj estas uzintaj la benzolon---kun preskaŭ ruiniĝo al certaj antikvaj aŭtoj. Malgraŭ tiuj ĉi malhelp-

oj, konstanta rivero de savitaĵoj komencis enflui en la apudajn policejojn, ĝis iliaj muroj preskaŭ elkrevis pro manko da spaco. Multaj homoj rapidis por deklari aĉetaĵojn faritajn aŭ aĵojn kiujn ili ne povis redoni ĉar ili jam uzis ilin. Du homoj estis arestitaj, kaj peza malĝojo nun anstataŭis la antaŭan gajecon.

Tamen du faktoj elstaras. La homoj ne sciis ke ili kompas la leĝon---ke ŝipsavaĵoj apartenas al la registaro, kaj ili neniel kaŝis sian eltrovon, kaj sekvan agadon. Ankaŭ sen tiu agado la tuto estus perdita ĉar la maro estus forglutinta ĝin per sia venonta tajdo. Vere, evidentiĝas ke la popolo pro sia laboro savis por la registaro centojn da funtoj.

Kio do, okazos? Komprenoble, ekzistas multa konjektado en la regiono rilate al kio estas en la oficiala menso pri estontecaj procesoj pro la fakto ke Naciaj Porciaj Oficistoj (Commonwealth Rationing Officials), Doganaj Oficistoj kaj oficistoj de la Krim-Explorada Fako entreprenas la aferon. Tiu pravas ke la registaro rigardas tre serioze certajn flankojn de la stranga afero. Sed kial la aŭtoritatoj ne pli frue agis? Ĉu ili ne aŭdis pri ĝi tiam, kiam aŭdis pri ĝi la najbaraj loĝantaroj?

Certe estas, ke se ĝi malliberigos ĉiun "kulpulon" kiu partoprenis, la bovinoj ne estus melkataj, la porkoj vane blekus ĉe siaj malplenaj trogoj, ligno-fabrikoj ne laborigus, butikoj fermigus, kaj la patrinoj ne estus ĉeĥojas por nutri la infanojn!

NOVA MONDO.

Verkis KAROLO THOMPSON .

"Satano malsana Sanktulo volus esti;
Rosaniĝinta diablo, nonia sanktulo li!"

Estas multe da parolado flanke de politikistoj kaj pensemaĵoj pri Nova Mondo. Ili konfidenco asertas ke ni devas havi pli bonan sistemon en kiu troviĝos komforto kaj sekureco, sed noniu havas ian ideon kiel tion fari.

Fur la Esperantistoj faras ion pratikon tiudirekte, ĉar certe la uzo de universala help-lingvo havus konsiderindan influon en la postmilita tempo, kiam homoj el la kvar anguloj de la terglobo intervojaĝos kaj intermiksiĝos en maniero kiun ni ne povas imagi hodiaŭ.

ERAROJ en la Majo:- 105/10 de la malsupro: renkontis sin; 108/28 literumas; 110/10 de mals., bataliloj; 111/7 tuj; 111/1 beletrist-ikulo.

AŬDITA en lifto ĉe Adelaide: La liftisto-"Zorgu vin, Sinjorino! rigardu la ŝtupeton!" La sinjorino--"Nu! Kia stulta loko por ŝtupeto!"

LA EDZINETO.

"Kien la edzo, ho ĉaraulino,
Kien la edzo de vagis for?"
"En Nederlando li militiris;
Kaptito fariĝis en nuna hor'."

"En Nederlando li militiris;
Tio nun kuŝas mia sinjor'?"
"Por revenigi, ho ĉaraulino,
Kiom vi donus da pura or'?"

"La oran kronon de Ludoviko
Kune kun la reĝa trezor'!
Por revenigi lin, mi ja donus,
Lin la juvelon de mia kor'!"

"Kiom eĉ pli, ho ĉaraulino,
Kiom eĉ pli da granda valor'?"
"Versajon, Lavron, Sankta-Donison,
Tion ĉion mi donus for'!"

"Fontanebloon mi donus, Vincenson,
Kune kun la reĝa trezor';
La perlon mirindan, Notre-Damon;
La tutan Parizon por mia sinjor'!"

-----Adaptis, el la franca, JOEDIKO.

TRADUK-KONKURSOJ.

Traduko de Konkursa 22: (Kompilita el 3 tradukoj).

La kleruloj diras, ke la intenseco de koloro kaj bonodoro en la fora Nordo rezultas el la forto de l' lumo, kiu plenigas la aeron, kiam la suno brilas tage kaj nokte sen interrompo. Tial oni ne povas ŝirpreni fragojn kaj frambojn same aromajn aŭ betul-branĉojn same bonodoraĵn en iu alia klimatojo. Se feina idilio havas iun ajn hejmon, ĝi certe troviĝas en la profundaj fjordvaloj de Nordlando dumscera. Estas, kvazaŭ la suno estus kisanta N aturon tiom pli karese, ĉar ili havas tiel mallongan tempon de kuneo kaj devas baldaŭ disiĝi denove.

VENKINTA GRUPO: Melbourne Esperanto Club.

Tradukota Teksto Konkursa 24:

We didn't catch up with the great army of refugees until we passed the city limits. From then on we were a member of this army. It is one thing to see thousands of weary refugees in the newsreels; it is something quite different to be one of them. We moved slowly, sometimes we would be held up for as long as three hours without moving. The road stretched from Paris to Bordeaux

four hundred miles away, and it was packed solid that entire distance. Thousands of these people had come from the north, many had been on the road for two weeks. They had only one thought: move south. Move away from terror that swooped down from the skies. Move away from the serfdom that would be theirs under German rule. Few had any money. Few knew where they were going.

(Quentin Reynolds: The Wounded Don't Cry.)

Tradukaĵoj devas atingi la subskribinton antaŭ la 10.7.45.

P.E.SCHWERIN, 1 Carabella Flats, McDougall St., Milsons Point, NSW.

LITERATURECA TRADUKO. de F.R.BANHAM.

HEINE. Heine's genius remains unique. Full of dreamy attachment to Germany, he lived and died in Paris, but his heart was always with the exiles of Israel. Mocking and ribald, he touched depths of sentimental tenderness sounded by none other. He fooled the philosophers, provoked the pious, and confused the minds of his free-thinking friends by outbursts of wilful reaction. He sticks the horns of satyrish "diablerie" on the lovely forehead of the most delicate romance; and he flings into his magical poems of love and the sea the naughty mad-pellets of an outrageous capriciousness.

. La genio de Heine restas unika. Plena de reva sindoniteco al Germanujo, li vivis kaj mortis en Parizo, sed lia koro estis ĉiam kun la ekziluloj de Izrael. Mokante kaj maldecesulo, li tamen tuŝis fundojn de sentimenta kormoleco neniam sonditajn de alia homo. Li mistifikis la filozofojn, kolerincitis la piulojn, kaj konfuzis siajn liberpensajn amikojn pro eksplodoj de obstina (1) reakcio. Li metas la kornojn de satirusa diabluruzo (2) sur la bela frunto de la plej delikata amidilio, kaj en siajn magiajn poemojn de l'amo kaj la maro li ŝovetis (3) la maldecajn pipraĵojn de pudoronskua (4) kaprico.

(1) aŭ pikpetola. (2) Grosjean-Maupin donas sorĉaĵo, ruzega artificio, ruzegaĵo. Ili ne kontentigas. (3) fuŝmetaforo: pellets in poems? (4) pudoro: sekshontemo, modesteco.

de JOEDIKO. Pri la esperantigo de tiu "fama frazo" (La Rondo, p.109) mi sugestas: Neniam tiomaj tiom ŝuldis al tiom malmultaj. Tamen, eĉ tiel la frazo restas "angla idiotismaĵo" pro manko je la soncdona vorto. Efektive, la frazo en Esperanto devus skribiĝi: Neniam antaŭe, tiomaj tiom ŝuldis, ktp.

TRADUKU! (1) What do you know, that we don't know? (2) Live as you will have wished to have lived when you die.

ASOCIAJ AFEROJ.

KORESPONDA KURSO. La unua reklamo de la kurso aperis en "ABC Weekly" datita Majo 13-19a. Ni esperas, ke provizaĵoj de la kurso materialo permesos oftajn reaperojn de la reklamo kaj en tiu gazeto kaj en aliaj. Ni denove admonas membrojn fari ĉion eblan por reklami kaj popularigi ĝin inter tiuj personoj kiuj ne povas viziti klubĉambron. Regas la kursaferojn S-ro Pitt, C/o Kurnong School, Warrandyte, VIC.

La "advanced" koresponda kurso de la British Esperanto Association estas importebla por tiuj legantoj kiuj volas atingi la lingvonivelon de Diplomito. Multaj samid eanoj baldaŭ volos rekomenci internacia korespondadon per ĉi tiu kurso ili povas certigi al si, ke la Esperanto uzota estas sencrara kaj bonstila. Nia movado pli kaj pli bezonas esperantistojn kiuj uzas la lingvon flue kaj bele. La prezo de la "advanced" kurso ĵus plimalaltiĝis al 21/-. Mendu ĉe la Sekretario.

PROPAGANDO. En la pasinta monato la milito en Eŭropo finiĝis kaj tiu en la Pacifiko malrapide sed certe alvenas al la ĝojiga tago, kiu alportos pacon al la mondo. En tiu monato ni ankaŭ legis pri la kunveno en San Francisco, kie delegitoj de multaj landoj diskutis la starigon de monderganizo por certigi pacon daŭran.

Al la Esp-istoj la signifo devus esti klara---nia ŝanco antaŭenigi niaj ideojn por internacia helplingvo estas ĉe ni. Ni petegas ĉiun grupon en la lando diskuti en la klubĉambro metodojn por certigi, ke la nunaj kaj baldaŭvenontaj tagoj ne estos perditaj. Memoru ke eta propagando en ĝusta tempo estus pli efika ol granda peno, kiam la spirito de malintereso denove tenas la publikan menscon. Ankaŭ memoru, ke se nia propagando sukcesos ni bezonos kiel eble plej multe da spertaj uzantoj de Espo. Diskutu, laboro, propagandu kaj studu nun, ĉar la tagoj de pacamantoj estas nun ĉe ni.

KOTIZOJ. Membro (kun nia oficiala organo) 6/-. Sendu kotizojn al la kasistino. Ne atendu avizon ke ĝi ŝuldiĝas. Sur poŝtbileto NE ens kribru nomon de la urbo en kiu oni kontentos ĝin. La gazeta kazo ĉiam bonvenigas donacojn.

G.H.HILLERMAN, (Sekretario), 15 Morrice St., Lane Cove, N.S.W.

NOTOJ.

KORESPONDANTOJ bonvole notu, ke Propaganda skribiĝas Propaganda kaj NE Propoganda!

AL NIAJ ITALINGVAJ AMIKOJ! Ni havas jar kolektojn de "L'Esperanto" de 1933 ĝis 1934 (tri jaroj), kiujn ni volonte sendus senpage, kontraŭ simpla kosto de la afranko. Petu ĉe la Redaktoro. Ĝi eldoniĝis en Torino kaj estas plejparte en la Itala lingvo.

INTERESA BALOTO. La Minnesota Poll of Public Opinion, patronita de The Minneapolis Tribune, demandis reprezentecajn sekciojn de la ŝtatanaro pri la sekvantaj:- "Ĉu vi kredas ke universala aŭ komuna lingvo, ĉiulande komprenata, estas efektivebla, kaj ke ĝi meritas subtenon?" Ŝtatvasta rezulto: JES 74 %, NE 18 %, NEDECIDA 8%. Al la jesuloj estis plus demandite: "Se tia lingvo ne estus la Angla, ĉu vi volus lerni ĝin?" RESPONDE:- JES 76%, NE 18%, NEDECIDA 6%.

Ekperimente la Internacia Statistika Instituto sendis al E-istoj en la okcidenta duonsfero demandojn en Esperanto, laŭ la konata metodo. Ĝi serĉas adresojn de Esp-istoj. Ĝia ejo: 329 East 37th Street, New York 16.

"LANGUAGE in War and Peace," de D-ro Mario Pei havas pri Esp-o kronĉapitron, en kiu legiĝas laŭda linio: "the only spoken international language" (la solnura parolata internacia lingvo).

(Supro estis tirita el The Pacifist- Esperantist Bulletin. Harold Eben, Civilian Public Service, Pownal, Maine, U.S.A.

Konsciaj Esp-istoj atendas vastskalan propagandon de Basic pere de perpoŝtaj glumarkoj kaj stampiloj. Ni devas kontraŭagi tion per simila metodo. Kial ne vi, ĉiu unuopa Esp-isto, ne uzadas tiun markaron sed tre okultrafan rimedon montri al la mondo ke nia afero vere vivas? Nur relative malkultaj el ni aĉetis kaŭĉukan stampilon; eĉ kelkaj grupoj ankoraŭ vegetas sen ĝi. Agu nun!

GEKORRESPONDANTOJ wanted for group. Write to Myny Celestin, 39 Rue Marsilly, Denain (Nord)France.

MUZIKA TERMINARO:- Aĉetabla ĉe B.E.A., naŭ penceoj.

El la 2929 membroj de la B.E.A. je la fino de Decembro 1945, 1257 estas anoj individuaj de la I.E.L.

LA JENAJN malnovajn numerojn ricevus danke la I.E.L., Heronsgate, Rickmansworth (Herts): Esperanto Internacia 1941 Sept. kaj Dec.; ĉiuj numeroj 1942 kaj 1943; 1944 Jan.; kaj la unuaj partoj de la 1942 kaj 1943 Jarlibroj.

JAMES LEAKEY FUND. In 1936 the children of Mr. Leakey gave to B.E.A. nine shares in Spirella International Incorporated. The revenue is divided between the Scouts' Esperanto League, S.A.T. in Britain, B.E.A. Books for Schoolchildren and B.E.A. Teachers' Holiday Fund.

PENSIGA DIRO:- Ĉu ĉiuj Francaj geknaboj devas lerni la Anglan lingvon, patrino?---Kompreneble, kara.---Do, kial ni devas lerni la Francan? ("Punch," 31.1.45.)

MORTO. Je 8 Januaro, Amy Louise Briggs, amata kaj agema pioniro. Ŝi aliĝis al B.E.A. en 1918, tradukis plurajn dramojn de Shakespearo, el kiuj *Sonĝo de Somermeza Nokto* eldoniĝis en 1920. Aliaj restas en MS.

HISTORIO de la ESPERANTO-MOVADO en OKCIDENTA AŬSTRALIO: Jen kvin folioj dense pakitaj per interesa kaj utila informo pri la movado en la okcidenta ŝtato de 1911 ĝis 1945. Ĝi estas frukto de laŝonga serĉlaboro kaj pacienca kompilo fare de nia fervora D-ro C. CALDERA. Jen imitinda entrepreno, kiu espereble instigos homojn en aliaj ŝtatoj fari similan. FRB.

"D.B.E.A." Venis al ni la penso, ke bone estos meti "D.B.E.A." post la nomoj de tiuj el niaj verkaĵaj kontribuantoj, kiuj rajtas ĝin uzi. Per tio ni aldonos informon pri la Esperantisteco de la personoj kaj eble vekos inter legantoj intereson pri la diplomo de la B.E.A., eĉ stimulos kelkajn fari provon ĝin akiri. Se, pro la motivo, verkanto ne volos, ke la literoj aperu post nomo, li aŭ ŝi bonvole indiku tion skribe sur la manuskripto.---La Administracio.

MISKOMPREENO, PARDONONI! S-ro E.Hanks rimarkigas al ni, ke en nia Marta numero, p.62, troviĝas misinformo. Laŭ lia kalkulo la nombro da vortoj en la Esperanta traduko de 1 Korintanoj 13 estas ne 155 sed 226, do pli ol la Rusa kaj la Greka. La peco aperis en *The British Esperantist* (Jan.-Feb. 1945). Ni reprecis la eltiraĵon ne kontrolinte ĝin, sed preninte ĝin en bona fido, firme supozante, ke la redakcio de tiu bone kompilita organo certe ne povas erari en tia afero. Ankoraŭ restas eblo, ke oni citas malĝustan ĉapitron. Ni atendas klarigon el Londono. FRB.

S-ro F.A.PITT ĵus ricevis:- 2-Viroj el Francujo po 6/6; 2-Vivo de Zamenhof po 6/6; 2-Aventuroj de M.Drake po 6/6; 2-Naiveco de P. Brown po 6/6; 2-Ŝi po 6/6; Epoko serio po 2/3.

Li havas ankau plenan stokon de Edinburgh, Step by Step kaj Home Student.

ERARO. La disaŭdigo el 3SR de s-ro Turner okazas la DUAN SABATON en ĉiu monato je la 6.30 p.t., NE ĉiun duan sabaton.

LA ESPERANTA RENDEWUO anoncis novan LITERATURAN KONKURSON por la nuna jaro, 1945; por originala proza verko en Esperanto. Ni esperas ricevi provojn el ĉiuj ŝtatoj.

KONDIĈOJ. Ne estos enirpago. (La premio estos Esp-a libro.)

Sugestita longeco: 500 ĝis 1500 vortoj.

Skribu nur plus-nomon sur la verko. (En la lasta konkurso anoj ne bone atentis tiun informon.)

Nepre lasu spacojn inter la linioj kaj marĝenon de almenaŭ unu colo de ĉiu flanko de la paĝo.

Sendi kune vian nomon, adreson, kaj pluknomon, en sigelita koverto.

La decido de la juĝanto estos fina. "La Rondo" rajtas presi la tuton aŭ parton de iu ajn de la verkoj, laŭ elekto de la Redakcio.

Ĉiu provo devas esti, antaŭ la fino de la jaro, en la manoj de S-ro E.S.HANKS, 736 Sydney Rd., Coburg, N 14, Melbourne, VIC.

LA VENOKTA PAROLO pri Esp-o okazos ĉe 3 SR Shepperton, la duan Sabaton je 6.30 p.m. kiel kutime.

570 ~~Torrey~~ tre dankas tiujn kiuj sendis gratul-leterojn al 3 SR, precipe tiuj de aliaj ŝtatoj. Tio tre interesigis la estron de la sendstacio.

la 26an de Feb-o 1945.

En Chalons-sur-Marne
55 rue du Gal. Compère.

S-ro Frank Banham,

Mia kara Amiko,

De longa tempo mi ne povis skribi al vi kaj scias nenion pri vi. Kio okazis ĉe vi kaj al vi de post 1940? Espereble vi kaj la viaj ŝuas ĉiam bonan sanon. Miaj familianoj kaj mi mem fartas bone, kvankam mi trapasis terurajn momentojn, ĉefe en 1940 kaj 1944. En Junio 1940 mia domo kaj ĝia tuta enhavo estis detruita fare de la germanoj. Espereble nia helplingvo Esperanto ĉiam vivas en Aŭstralio. En Franclando ĝi ne mortis dum la milito. Mi ĉiam interrilatigis kun la Esp. centro en Parizo kaj propagandis (eĉ sen permeso) en mia urbo. Mi sukcesis renkontiĝi kun KELI-anoj en Ned erlando kaj Svedlando dum 1942. Nune la Esp-ista vivo reviviĝas kaj Esp-organizo renoviĝas. Ĉu F.Kemp bonfartas ankaŭ? Mi skribis p.k. al ŝi antaŭ kelkaj tagoj. Esperante bonajn novaĵojn el vi, mi premas kore vian manon.

Amike via

Rene Janson.

(K.E.L.I.---Kristana Esperantista Ligo Internacia.)

OBSERVO-SERVO. (Trad. E.S.HANKS)

Pro peto de la Brita Ornitologia Societo, registara departemento ordonis ke flug-lernantoj raportu pri migradoj de birdoj observitaj dum deĵoro en la aĉero. Post longa tempo la departemento iam akre atentigis la estrojn de ĉiu loko pri manko de informo.

"Estas necese ke vi kontentigu tiun malbenitan societeton," diris la kapitano de grupo en Hindujo. Poste, de tiu loko, la Ornitologia

Societo ricevis la jenan raporton sub dato:-

"Mi havas la honoron informi vian societon ke hodiaŭ ĉe la deka horo matene dum ekzercado ĉirkaŭ du mil futojn miaj subuloj kaj mi vidis aron de sep strutoj flugantaj sud-orienten.

KOMPARU KAJ ŜPARU! (Trad. F.R.B.)

Mi havis sep jarojn---rakontis la fama Benjamin Franklin---kiam iuj paranoj okaze de festotago donacis al mi kelke da moneroj. Tuj mi iris al butikoj, kie oni vendis ludilojn. Sed la sono de fajfilo, kiun mi ekvidis en la mano de preterpasanta knabo, tiel bele plaĉis al mi, ke por ĝi mi volonte proponis al li ĉion de mia mono. Li konsentis. Felika pro mia komercato, rapidis mi hejmen, kie mi, fajfante, tramarsadis ĉiun domangulon, ĉar mia fajfilo plezurigis min santiome kiel ĝi la tutan familion ĝenis. Kiam miaj gefratoj sciigis pri tio, en kian interŝanĝon mi trafis, ili certigis min, ke mi fordonis kvaroble pli ol ĝia efektiva valoro.

Mi nun ekpensis pri la belaj aĵoj, kiujn mi per la cetera mono povus esti aĉetinta, kaj la domanoj tiel tre ridis min pri mia naiveco ke mi komencis plori. La bedaŭro nun faris al mi pli da aflikto ol la fajfilo antaŭe faris da ĝojo. Sed ĉar tiu okazaĵo impresis min tiel neforviŝebla, ĝiaj sekvoj estis por mi tre utilaj. Ofte, kiam mi sentas tenton aĉeti propraplaĉe ion nenecesan, diris mi en mi: "Ne donu tro multe por la fajfilo!" kaj tiel ŝparis mian monon.

HOMA HONESTECO. (Boston Post. Trad. F.R.B.)

Iu viro decidis ne plu uzi sian aŭtomobilon. Li do daŭre starigis ĝin en la garaĝo kaj prenis al si biciklon. Unu tagon, farante la lastan butikviziton, li restigis ĝin ĉe pavimando. Veninte el la ejo, li forgesis la biciklon kaj iris hejmen. Lia edzino rimarkigis al li tion, ke matene li ja uzis la biciklon. Febre li aŭtobuse reiris la lokon, kie li lasis ĝin, kaj je sia granda plezuro trovis ĝin ankoraŭ sur ĝia starloko. Plena de danko pro la honesteco de siaj kurburĝoj, li volis fari monoferon al la malriĉuloj de la urbeto. Irinte en preĝejon, li enpuŝis monerojn en la almoŝkatolon. Ardante pro ĝojo kaj sento de bonfaro, li elpaŝis el la diservejo kaj trovis---ke iu jam ŝtelis la biciklon.

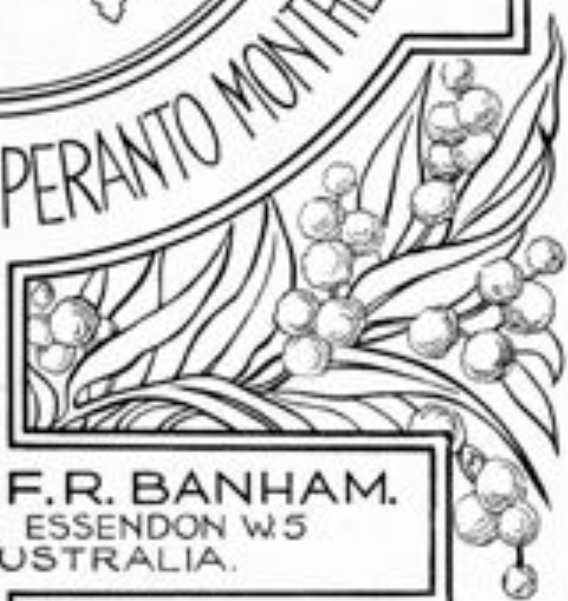
Kiu loko sur la Franca marbordo estas la plej apuda al Angla? Cap Gris-Nez, 18° Anglajn mejlojn.

OFICIALA ORGANO DE LA AUSTRALIA ESPERANTO ASOCIO

LA RONDO

THE AUSTRALIAN ESPERANTO MONTHLY

ELDONITA DE F.R. BANHAM.
2 BANCHORY ST. ESSENDON W.5
VICTORIA AUSTRALIA.

VOL. 5 No 10

July 1945

L A R O N D O.L A R E D A K C I O .

S-ro F.R.BANHAM, D.B.R.A., REDANTORO,
2 Daneborg St., Essendon, W5, VIC.

F-no L.E.BAILEY, D.B.E.A.,
10 Sherbourne Rd., Medindie Gdns., Adelaide, S.AUS.

F-ino N.A.ADDIS, KASISFINO,
25 Grenville Ave., Flinders Park, Adelaide, S.AUS.

RUSUJO MALPROSTIGAS SIAJN ARKTAJN TERITORIOJN.

de J.B.DAVIES. Tradukis (Mrs.) K.SCHWERIN, D.B.E.A.

Scienculoj sovjetaj sukcesis, malfrostigi la glaciigintan Nordon. Oni transformis vastegajn areojn de Siberia sovaĝejo en riĉe produktivajn farmojn. Grandaj industriaj urboj, ŝtal-centroj kaj minejdistriktoj leviĝis, kie en 1939 ekzistis nur dezertaj kampoj de neĝo kaj glacio.

Tiu kolosa sukceso de la Rusoj estis unu el la plej strikte garditaj sekretoj de la milito. La historio de la obetina batalo, ĝi kultureblaj la arktajn dezertojn, estis ĵus publikita de la "Instituto de Eterne Glaciiginta grundo."

Tiu scienca korporacio, unu el la plej strangaj en la mondo, estas sub la direktado de profesoro Vladimir Obruchev, kiu estis la gvidanta genulo de la projekto. La sukcesoj de la instituto en Siberio savis Rusujon de minacanta malsatego dum la krizaj tagoj de la nuna milito.

Kiam paco ekestos, ĝiaj eltrovaĵoj eble malfermos vastajn regionojn de la Arktiko kaj Antarkto al industria kaj agrikultura evoluo.

Dum generacioj Siberio, balaita de neĝ-ventegoj, estis rigardata kun timo. Ekzistis rakontoj pri domoj kaj tutaj urboj, kiujn glacio subite englutis. Fabrikoj kaj fervoj-stacioj estis atomigitaj de misteraj eksplodoj subteraj.

Ĉaraj inĝenieroj konfirmis tiujn okazaĵojn kaj nenio estis farita, por ekspluati la grandan mineral-riĉecon de Siberio. Sed antaŭ mallonge sciencaj ekspedicioj eltrovis la veran kaŭzon de la teruraj "glaci-malfeliĝegoj" en la frosta Nordo.

Ili trovis, ke arktaĵaj regionoj estas milojn da jaroj malantaŭ la evoluo de la klimato en la cetero de la mondo. Malproksim-nordaj areoj estas multe pli malvarmaj, ol ili devus esti, ĉar ili konservas sin malvarmaj. La "eterne glaciiginta grundo" malfrostiĝis dum jarcentoj ĝis profundo de pli ol kvarona mejlo.

Nun scienculoj faris la mirigan eltrovon, ke profunde sub la glaciiginta tero estas fluoj da akvo. Eksterordinara preskaŭ konservita akvon fluida en tiuj subgrundaj riveroj kaj lasis ilin fluadi eĉ spite de malvarmigo ĝis multe sub Nulo. Super-malvarmigita akvo sub ĉi tiuj kondiĉoj havas la detruan forton de T.N.T.

Esplor-laboristoj spertis: kiam domo aŭ fabriko estas konstruita sur "eterne glaciiginta grundo," ĝia varmeĝo iom post iom malfrostigas la suban teron. Jaron post jaro la grundo degelas malsupren, ĝis kiam unutage la varmeĝo atingas la subteran riveron. La malvarma, malliberigita akvo nun eksplodas rekte supren per nerezistebla forto. Ĝi kreve trapenetas la teron kaj subakvigas la domon, poste preskaŭ sammomente ĝi firmlaciigas rezulte al liberiĝo de la granda premo, kiu konservis ĝin fluida. La konstruaĵo kaj ties enloĝantoj fariĝas solida glaci-bloko, nelasante iun postsignon pri la kaŭzo de la katastrofo.

Sovjet-inĝenieroj elpensis simplan metodon por protekti konstruaĵojn en la glaciiginta Nordo kontraŭ la danĝero de tiaj erupcioj. Ili malaltigas palisojn profunden en la frostan teron, kiuj estas sufiĉe fortaj por subteni la plej altajn nubskrapulojn de la mondo. Sub la fundamenton de la konstruaĵo ili metas tavolon de materialo izoliga, kiu malhelpas la varmecon de la konstruaĵo malglaciigi la grundon.

Rusaj scienculoj poste solvis la problemon, malfrostigi la plej supran teron kaj varmigi la klimaton sufiĉe por ebligi terkulturon. Ili konkludis, ke la musko, kiu kovras vastajn teritoriojn en Siberio, ne estas simpla "izolilo," sed kontraŭe estas kovrilo, kiu faras la froston eterna. Aroj da fortoplennaj lokomobiloj estis transportitaj norden kaj forigis la muskokovraĵon de miloj da akreoj de glaciiginta tero.

Dum la unua somero post ĉi tiu eksperimento, la tero, de kiu la musko estis forigita, malglaciigis ĝis profundo de futo aŭ pli. Dum la sekvinta vintro, kiam estis la kutima kovraĵo de neĝo---kiu funkcias kiel izolilo kaj ne estas kondukilo kiel la musko---la grundo restis multe pli varma, kaj en printempo la malfrostiĝo progresis eĉ pli rapide.

Specialaj variaĵoj de cerealoj estis plantitaj tiujare kun bonaj rezultoj. Kun ekstrema sekreteco, miloj da akreoj de frostiginta tundro estis faritaj kultureblaj kaj uzitaj en la lastaj "tridekoj." Kaj sovjeta malsatego, je kiu la germana generalstabo kalkulis, estis deturnita.

La Instituto de Eterne Glaciiginta Grundo nun malkaŝas, ke kelkaj rehavigitaj terenoj en Siberio produktas pli bonajn gren-rikoltojn ol la fekundaj stepoj de la Ukraine. Scienculoj antaŭ nelonge faris la interesan eltrovon, ke ne valoras malfrostigi la glaciigintan grundon ĝis pli ol du futoj. La malgranda arkta pluvo-kvanto sufiĉas, por subteni rikoltojn en ĉi tiu profundo de la tero sen irigacio. La scienculoj frontis la malsimplan problemon, eltrovi.

metodon, por kontroli la degel-proceson. Ili sukcesis kun rimarkinda herosjo inĝeniera. Komplikita reto de fosajoj kaj kanaloj estis farita. Trafluas ilin ne akvo, sed glaci-malvarma aro.

La "irigaci"-kanaloj estas purigitaj de musko en somero kaj de neĝo en vintro. Ili ensorbas varmegon de la suno kaj ellasas ĝin al la malvarma vintro-cero en kontroleblaj proporcioj, tiel ke kampoj povas esti malglaciigitaj ĝis antaŭdifinitaj profundoj.

LA ENIGMO DE KONNERSREUTH.

De Pastro Gabrielo Pausback, O.Carm.

"Kion mi povas plu skribi por La Rondo?" Jen mia penso dum kelke da semajnoj. Tiam venis en menson la jena: La vundmarkulino de Konnersreuth (Bavarujo), kiu mi mem vidis antaŭ dek ok jaroj kaj kiu ŝajne vivas ankoraŭ hodiaŭ...ĉar ŝia morto ne estis anoncita.

Kio estas vundmarkulo (stigmatic aŭ stigmatist en la Angla)? En la vera senco ĝi estas homo kiu portas supernature la signojn de la vundoj de Jesuo Kristo. Tamen, en la afero priskribata la virino ne nur portas la vundsignojn sed ĉiun Vendredon---kun tremaloftaj esceptoj---ŝi suferas en ekstazo la tutan pasion kaj morton de Kristo....krom aliaj mirindaĵoj, ekzemple, de la jaro 1923 ŝi ne prenis manĝon kaj de 1926 ne trinkis ion! Plue, ĉiun Vendredon ŝi perdas sep ĝis naŭ funtojn dum la pasio-ekstazo, sed en la semajno sekvanta ŝi regajnas la ordinaran pezon! Certege ŝi estas objekto de intereso almenaŭ psikologia: do, en ĉi tiu artikolo mi tenos min al tio kion mi mem vidis, aldonante nur tiajn aliajn faktojn kiaj necesos.

Jaŭdon, la 22 Septembro 1927, mi vidis je la unua fojo la dudeknaŭjaran fraŭlinon Terezo Neumann. Ŝi sidis, nigre vestita kaj perfekta modelo de pacienco, sur seĝo en la ricevĉambro de Pastro Haber de Konnersreuth---kampara vilaĝo de ĉ. mil homoj. Je peto de juna diakono (unu el la popolamaso kiu vizitis ŝin ĉiusemajne tiutempe) ŝi montris al ni la vundojn en la manoj. En la interna parto aperis vera vundo, kiel de granda najlo. Ĝi ĵus komenciĝis resaniĝi; je la ekstera estis vundkrusto.

La tagon sekvantan mi vidis Terezon en ekstazo (almenaŭ laŭ mia opinio kaj tiu de multaj aliaj multe pli lertaj ol mi). Estis la naŭa mateno, sed Terezo jam de la noktomezo kaj vidis kaj suferis la dolorojn de la Filo de l'Homo. Kiam mi vidis ŝin---duone sidanta duone kuŝanta en lito blankkovrita (ŝi estis ankaŭ en blankaj vestoj)---la kaptukoj jam estis ruĝetigitaj de la sango kiu venis de la "krono el dornoj" kaj el la okuloj eliris larmoj de sango ankaŭ. Ne dum unu minuto povis Terezo resti trankvila: Ĉiam en la vizaĝo, en la manoj, en la tuta korpo, oni vidis kiel ŝi suferas per la vidado al Kristo suferanta.

Je la dekdua mi reiris kaj vidis la mortegonion de Kristo spegulita en la vizaĝo de la markitino; je la unua kaj kvaronoj ŝi estis "mortinta", kaj neniam en la vivo mi vidis alian personon tiel tute lacigita.

Sabaton matene Terezo mem iris en la preĝejon---inter du linioj de multlandaj personoj kiuj ankoraŭ restis en la vilaĝo. Sed Terezo ne promenis kiel ni: la vundoj en la piedoj devigis ŝin iri surkalkane, sin apogante sur alia fraŭlino. Fine, antaŭ nia foriro je la unua, ni povis viziti ŝin ankoraŭfoje---sidis ŝi nigrevestita surseĝe en la ricevdambro de la pastro, pacienmodelo kiel antaŭe.

Oni komprenas, ke mi povus skribi multe plus pri mia vizito al Konnersreuth kaj pri la markulino. Sed jam estas skribitaj multaj libroj pri la afero, el kiuj ĉiu interesata povos lerni kion li volas. Tie li povos legi ankaŭ pri la provoj faritaj rilate al la malmanĝo kaj maltrinko k.t.p. Ĉi tie mi volus nur voki atenton al mirindulino, kiu laŭ freŝdata anonco el Germanujo vivas ankoraŭ hodiaŭ.

RIMARKOJ de la REDAKTORO: "Stigmata": Greka vorto uzata en la Romkatolika Eklezio por nomi markojn de la suferoj de Kristo, kiuj neklarigeble aperas sur la korpoj de iuj sanktuloj kaj aliaj piuloj. La radiko Stigm' on Esp-o signifas "supra parto de la pistilo (bot)". Aparta zorgo de estas necesa, taŭge vesti la nocion en Esp-o. Vundoj pensigas pri ago vundi, kio kompreneble ne estas ĝusta. Cikatroj ankaŭ ne. Ĉi-kaze taŭgas, ĉar foje la markoj estas malfermaj, sangantaj. La Esperanta Nova Testamento ĉ. Gal.6/17 havas "signojn" por la Greka "stigmata."

Ne ĉiu tia fenomeno estas religia. Pastro Thomas Cook en sia "Boston Monday Lectures" citas el "Physiology," verko de D-ro Carpenter: "Patrino staras ĉe fenestro. Ŝi ekvidas la vitrokadron de alia fenestro fali sur la fingrojn de la propra infano. Venas ĥirurgo. Li kuracas la infanon, bandaĝas la maneton. Poste li turnas sin al la patrino, kiu plendas pro doloro en la mano. En malpli ol 24 horoj komencis ŝveli, inflami tri el ŝiaj fingroj konforme kun tiuj tranĉitaj for de la infana mano. La dolorajn fingrojn la kuracisto lancetis. Ili trairis la tutan procedon de vundoj sed, krom per la imago, neniel estis vunditaj."

LA MURDO.

Originale de FRANK PITT, D.B.E.A.

Mild . homo estis Vilhelmo Morel, tre ŝatata, sukcesa en komerco, kaj havis multajn amikojn. Li adoris sian edzinon kaj siajn du infanojn kaj vivis modelan vivon kaj en sia hejmo kaj en la ekstera mondo.

Lia vera amiko estis lia samklasulo de la malnovaj lernejoj tagoj. Li kaj Jakobo estis kiel fratoj---neniuj kaŝitaĵoj en ambaŭ

animoj, vera kunsento, vera interhelpo, tuta interfido. Ofte kaj ofte venis Jakobo al lia hejmo, kiel membro de la familio---"Onklo Jaŝjo" al la infanoj. Muzikisto li estis, kaj Vilhelmo tre ĝuis aŭdi kiel bele interharmonis lia violono kaj la pianludo de sia edzino.

Ofte kaj ofte venis Jakobo. Jes, li estas mia plej bona amiko, la frato de mia koro, diris al si Vilhelmo. Foje kiam li venis hejmen, Jakobo jam atendis lin. Komprenoble lia edzino ŝatus havi Jakobon tie, ili havas multon por preparoli. Foje kiam li krom-laboris ĉe la oficejo, li trevis Jakobon ĉe la edzino kiam li revenis. Estis bone: li rajtas fari tion---ĉu li ne estas mia amiko?

"Jakobo estis ĉi tie hodiaŭ," diris al li la edzino iun vesperon. "Kial li ne atordis min?" li demandis.

"Ho, li diris ke lia tempo mankas." Estis bone, certe. Certe estis bone ke lia bonacamikoj Jaŝjo venu tiel.

"Onklo Jaŝjo venis hodiaŭ," diris lia knabeto iun vesperon. Kial lia edzino diris nenion pri tio?

"Jakobo venis hodiaŭ, ĉu ne?" li demandis al ŝi kvazaŭ senzorge.

"Jes, jes jai ŝi respondis. "Li estas tre afabla, ĉu ne, kaj bone muzikas kun mi. Kaj li---"

"Kial li venis?" li interrompis.

"Ho, kiel ordinare. Tio estas, por---kiel amiko, por paroli al mi. Sed vi ne devus demandi tiel, li---"

Sed ŝi aŭdis la pardonfermiĝi malantaŭ ŝi. La edzo estis foririnta; li estis vidinta la ruĝigon, eĉ kvankam ŝi trovis necese daŭrigi la laboron dum ŝi respondis, kaj ne havis la tempon rekte rigardi lin dum li parolis.

Dum la sekvantaj semajnoj, Vilhelmo pli kaj pli maltrankviliĝis. Li diris nenion al iu, kaj penis ŝajni kiel ordinare en la familio, eĉ pli afabla, sed la edzino ne povis ne rimarki ian streĉon en lia vizaĝo, lia voĉo, lia maniero. Li pensis kaj pensadis, kaj kiel ofte okazis pro troa pensado, la ideo fiksiĝis kaj kreskis ĝis freneza graveco.

Estis vintro. La vesperoj mallumiĝis frue. Li kalkulis tre zorge. Li venis hejmen iun vesperon iom frue, diris nenion al iu, sed iris rekte al sia studejo. Post kelkaj minutoj oni aŭdis la eksteran pardon frapfermiĝi.

Li marŝis rapide. Li havis dudek-kvin minutojn por atingi la straton Ramon. La vento blovis lian surtuton kontraŭ liaj kruroj, sed li tenis la manojn en la poŝoj. Li devis ne lasi ĝin el la mano. Kio okazus se li lasus ĝin fali, kaj policisto trovu ĝin! Estis tre grave teni ĝin nun, sed ne tre gravos poste. Kiom da tempo necesos? Jakobo ĉiam venis hejmen ĝuste je la sepa. Li ĉiam eltramiĝis ĉe la sama loko, marŝis du stratojn kaj turnis en la straton Ramon. Vilhelmo devis atendi en la porde de ŝtofmagazeno. Ne necesus atendi longan tempon. Li alproksimiĝus, la ilo estus preta, eĉ ne necesus diri ion.....

Li aŭdis la horon de fora horloĝo. Li estas preta, jes, baldaŭ venos la tempo. Ah, li iom malfruas hodiaŭ! Sed li venos, mi atendas....Denove sonis la horloĝo. Duonhoron malfrua! Liaj nervoj komencis streĉiĝi. Jen du viroj marŝis kune laŭ la alia flanko de la strato. La horloĝo denove? La du viroj revenis, rigardis lin rekte, pasis. Oni suspektas lin, ŝajne. Li ne povis fari ion plu. Li paŝis el la pordo kaj iris hejmen.

Apenaŭ li estis malferminta la pordon kiam alkuris lia edzino, tremanta kaj preskaŭ al larmoj.

"Vilĉjo, oni telefonas vin. Vi devas iri tuj. Kiel eble plej rapide iru por tranĉviligi ŝin, lia patrino. Jakobo estis mortigita per aŭto hodiaŭ vespere. Oni prenis lin ĉe lia patrino. Iru, iru tuj!"

Li iris, kvazaŭ en revo. Jakoba morta?---lia amiko, kun kiu oni ne povis kvereli, li estis tiel ŝatinda kaj bonkora!

La patrino sidis apud fenestro, rigardante eksteron, vidante nenion. Ŝi tenis nastukon en la mano, sed nun ŝi ne povis plori. Ŝi rimarkis nenion, nek respondis al iu. Vilhelmo metis la manon sur ŝian ŝultron, kaj kiam ŝi diris ŝian nomon, ŝi turnis sin kaj rekonante lin, prenis lian manon kaj returnis sin al la fenestro. Ŝia "ĉu fil!" Li devas kompreni, ĉe sen ke ŝi diru ion! Ĉu li ankaŭ ne amis lin?

Jakobo estis en apuda ĉambro. Li kuŝis kvazaŭ tranĉvile, ripozante, atendante. Li ja estis bela viro---ĉe en la duonlumo de la kandeloj oni povis rimarki la freŝan vizaĝon, la hektan nazon, la rideteman buŝon, la belan bukian hararon. Longe Vilhelmo rigardadis lin, pensante.

Li estis morta, lia amiko, lia bela amiko, tiel bela ke estis nemirinde ke la virinoj amu lin. Sed kial li kuŝu tie tiel tranĉvile? Ĉu li ne hontis pri sia boleco, pri sia dotrupo? Ĉu li indis morti? Li pensis kaj pensadis, kaj kiel ofte okazas pro troa pensado, la ideo fiksiĝis kaj kreskis ĝis freneza graveco.

"NE-RESPONDENDA AGO PRO NERV-STREĈO" oni poste nomis ĝin, sed Vilhelmo ne bezonis ilian ekskulpigon. Kiam oni alkuris post la eksplodoj, estis du kugloj en la kapo de Jakobo kaj unu en la kapo de Vilhelmo.

 ERAROJ en la Junio:---p.114/20 amalgamo; lasta linio, Piff1;
 118/14 de mals., provis; 120/6, militiris; 122/10 de mals., kon-
 tantos; 125/11, interesis; 126/11, komerceto.

 KIU .ANIMALO havas la plej valoran felon? Ĉinĉilo: ĉe mal-
 granda folo valoras 150 dolarojn pogrando.

La sekventa traduklaboro estu dediĝita al J.E., kiu instigis ĝin per la mencio de sia restado en la Rejnlando kaj sia sperto kun la tieaj amindaj ĉarmulinoj.

REJNA SORĈO.

En Rejno profunda ripozas kron'
Forĝita el oro kaj sama ŝton',
Kaj kiu sukcesos ĝin levi for,
Kroniĝos li rajte en sama hor'!
De l' Rejn' ĝis Danubo la reĝ' estos li.
La princo estonta en Rejn'-imperi'!

En Rejno profunda ripozas lir'
Sorĉita el or' kaj eburo---laŭ dir',
Kaj kiu sukcesos ĝin levi for,
La kantojn ĉarmolĉajn inspiras la kor'!
La kron' sensorteca atendas por li,
La rejna kantisto, amato de Di'!

Mi konas dometon ĉe verda Rejn',
Fenestrojn borderas la reba tren';
En ĝi loĝas kara, anĝela ŝi
Malriĉa je oro, sed virta des pli---
Se estus ĉe l'Rejno por mi ŝia kor',
La kronen aŭ liron---mi donus ĝin for.

Trad. E.J.H. bonvole reviziita P.R.B.

HO! KARULINET.

Originale verkita de HAUD HELM. D.B.E.A.

Ĉe la monto,
Sur la ponto,
Trans la riveret',
Tage suno,
Nokte luno,
Ho! karulinet'!
Birdoj, floroj,
Niaj koroj,
Kaj la flubrust',
Ora suno, Perla luno,
Ho! karulinet'!
Dolĉe via,
Amo nia,
Laŭdo de l' ondet',
Scia fonto

Sub la ponto,
Ho! karulinet'!
Ama tago,
Nokta pago
De la promeset',
Ha, plenumo,
Incensfumo,
Ho! karulinet'!
Kiso via,
Ravo nia,
Ĝoja la plaŭdet',
Sciis ponto,
Benis monto,
Nia promenet',
Preĝo nia

Fido dia,		Dolĉa sorto,
Ho, memoro	Ho! karulinet'!	Sed la morto---
Pri la horo,		Ho! karulinet!
Pri la amridet',		Ho, espero
Pri la ponto,		Ke la tero
Pri la monto,		Eĉ per harĉenet'
Ho! karulinet!		Min ne tiros,
Multaj jaroj		Se vi iros,
De l'amfaroj,		Ho! karulinet'!
Vivo nur vivet'!		

TRADUK-KONKURSOJ

Traduko de Konkurse 23: (Kompilita el 3 tradukoj.)

La maro estis glata kiel mular-silka standardo, kaj neniu vente altigis blankajn randojn. Varmega kaj trankvila estis la akvo en tiu somera tago. La grandiganta detalaro de l' haveno proksimiĝis al ni rapide, turnŝanĝante sian pozicion de tempo al tempo. Lunturoj, marpontoj, kajoj, rulpordiloj kaj arganoj---dividantaj la horizonton kun angula sed ritma precizeco---estis malliberigitaj en la ornamaĉa bluo, en la diafana globo, de ĉielo al maro, kvazaŭ en kristalo. Ĉiu sono ŝajnis barakti, por eskapi el la malmola, materia globo, kiu entenis ĝin. Portistoj kriis nazale, maljunaj virinoj kolportis oranĝojn kaj ĉokoladon, dum knabetoj kriis ekstaze la francajn tradukojn de anglaj gazetoj. Ĉie ĉirkaŭ ni estis la kutima malordo brunovado, kiu maskas la neguman reflektecon de la franca popolo. Ni estis elŝipigitaj trans malgrandaj pontoj en ĉi tiun homamason.

Venkinta grupo: MELBOURNE ESPERANTO CLUB.

Tradukota teksto Konkurse 25.

One of the major problems in the Far East has been due to the Malaysians' complete indifference to the responsibilities of government. When prosperity came to Malaya in the form of the riches of rubber and tin, the various State governments benefited from land taxes and export taxes, but the ordinary Malays did not benefit; they were content to pursue their simple lives as jungle dwellers and fishing folk. They did not enter into trade or commerce; they simply tilled their fields, and occasionally cultivated the rubber, which they sold to satisfy their needs. They did not control large rubber estates, nor did they mine tin, just as they did not found large companies to export the wealth of Malaya and with the exporting grow wealthy themselves.

The solution in Malaya lies in our ability to find a "bridge-head" which will enable the East and the West to absorb the benefits

PRI PANA FRAZO. (Paĝo 109)

Redaktoro, La Rondo: Unu el miaj amikoj diras ke per si mem la frazo estas ne informa: oni bezonas la kuntekston. Li proponas: "La sekureco de Grandia Britujo neniam antaŭe tiel multe ŝuldis de tiom multaj al tiel malmultaj de siaj anoj."

Laŭ parolo de s-ro Churchill (13.5.45): "Never before in the history of human conflict was so much owed by so many to so few." Mia traduko estas: "Neniam estis en historio de homa konflikto tiel multe ŝuldata de tiom multaj al tiom malmultaj."

C.W.BALLARD.

KIEL TRADUKI...? (vidu piedon de p. 191.)

De Kvinlanda amiko kiu preferas nomi sin "Ajnulo" ni ricevis la sekvantajn tradukojn de la provfrazoj:

What do you know that we don't know?

Kio sciata de vi estas nesciata de ni?

Live as you will have wished to have lived when you die.

Vivadu tiamaniere, kiamaniere, mortante, vi deziras estis vivinta.

Ŝercema impulso instigis lin aldoni tiun ĉi spritaĵon: Post kiam vi estos mortinta, kondutu vin laŭ tiu maniero, laŭ kiu vi antaŭe deziris.

Dankon, sinjoro! Nu, ni donu la tradukon de Zamenhof (Ijob 15/9) Kion vi scias tian, kion ni ne scias? Ni krome sugestas Kion vi scias nesciatan de ni?

ASOCIAJ AFEROJ.

DEVIZO la jenaj sugestoj por Asocia Devizo sur la kovrilo de nia oficiala organo atingis nin:-

- (1) N ia celo---mondfrateco.
- (2) Pere de Esperanto al Internacia Interkompreniĝo.
- (3) Esperanto interkomprenigas la popolojn.
- (4) Ĉeno de Amikeco. (5) Neniam laciĝu. (6) Ni estu foraj.
- (7) Pliheligu nian stelon. (8) Daŭrigu la laboron. (9) Interkomprenado. (10) Eĉ guto malgranda konstante frapanta, traboras la monton granitan. (11) Al Eterna Peco. (12) A common tongue gives a common cause. (13) Man's greatest need---to be understood.
- (14) Esperanto---The tongue of man. I speak. (15) By ignorance held; by knowledge dispelled. (16) The tongue of the people: the voice of humanity. (17) Voĉo de la Homaro. (18) Vera frateco: vera amikeco. (19) Dua lingvo por ĉiu homo. (20) Esperanto lives in every land. (21) World Brotherhood through common language. (22) Ni gardos la sankton flamon. (23) Ni gardu la sankton flamon.

Estraranoj de A.E.A. bonvolu tuj sendi al la Sekretario la supran liston aranĝita en preferata ordo kaj ankaŭ indiku ĉu aŭ ne vi volas, ke la elektita devizo aperu kaj en la angla kaj en esp-o

LIBROSERVO. Nia Peranto de la Libro servo en W.Aus., S-ro Chamberlain ekzistis. La nova Peranto en tiu landparto estas F-ino E.CHANDLER, 5 Todd Avenue, South Perth W.Aus. Bonvolu noti la nom-adreson sur la lla paĝo de via ekzemplero de la Libro-servo.

Ni deziras publike danki S-ron CHAMBERLAIN pro lia sindona laboro ek de la komenco de la servo.

Bonvolu noti, ke la vortaro Fulcher and Long ne plu estas havebla. Oni atendas, ke ĝi reaperos post iom pli ol jaro.

LETTERFOLIOJ. D-ro C.J.CALDERA W. Aus., Afabla donacis 3 funtojn por presi taŭgajn letterfoliojn kun la Asocia Nomo. Kiam pretaj ni sendos provizaĵon al ĉiu oficetanto. Ili estos aparte helpemaj por uzi de propagandistoj. Mil dankojn, Doktoro!

PROPAGANDA SEK EN N.S.W. Vakas tiu ofico pro ekzisto de S-ro A.C. Boyle. Ĉu Sydney Esp. Societo bonvolu proponi novan oficetanton?

B.E.A. volas sciigi pri la nuna adreso de F-ino M.HINDE. La lasta konata adreso estis Ĉ/o Mrs. G.Scott, 26 Harris St., Broadway, East Glenside S.Aus. Se iu leganto konas la nunan adreson de F-ino Hinde, li bonvolu tuj avizi la subskribinton, kiu siavice avizos al B.E.A. per aergrafo.

B.E.S. ADRESO. Bonvolu noti sur paĝo 24 de la Jarlibro ke la adreso de Brisbane Esp. Society ŝanĝiĝis de Room 36 al Room 43.

KOTIZOJ. Membro (kun La Rondo) 6/-. Pagu al la Kasistino. Sur poŝtbileto: NE anskribu nomon de la urbo en kiu oni kontantos ĝin. Se via kotizo ŝuldiĝas, pagu nun, ne atendu avizon de la Kasistino.

G.H.HILLERMAN, (Sekretario) 15 Morrice St., Lane Cove, N.S.W.

LEGANTOJ B ONVOLE RIMARKU.

Ŝajnas, ke ankoraŭ ekzistas konfuzo pri la roloj de la anoj de la Redakcio.

S-ro BANHAM estas la REDAKTORO.

F-ino BAILEY helpas lin, ankaŭ presas kaj kunpinglas foliojn.

F-ino ADDIS estas la KASISTINO kaj disdonas la gazeton.

DO, NE SENDU al S-ro Banham aŭ al F-ino Bailey kotizojn kaj demandojn pri la disdono de la gazeto, sed al F-ino Addis.

NE SENDU al F-ino Addis verkaĵojn aŭ demandojn pri la preso de la gazeto.

KASO DE LA RONDO.

KVITANCOJ ricevataj dum Majo kaj Junio 1945.

S-roj Banham, Pfahl, E.Hart, Hooke, E.Peck, Rehtz, A.Boyle, £2/2/-
 S-roj J.Corderoj, Hudson, Ballard, Chatterton, K.Linton, J.Butler
 38/-. Sin-oj V.Daker, Dollahan, Douglas, E.M.Hill, E.M.Wallis,
 P-ino Bird 36/-; S-ro Craige 6/-, P-ino Jarvis 6/-, S-ino A.C.Hintze
 2/3, S-ino E.Hill £1; S-ro F.M.Cave 10/-, S-ro Gill (Eng.) 4/4, S-ro
 A.Saar 7/-, S-ino G.Smith 5/-, £8..14..7

Al la Rondo £6..17..1 Al Aus. Esp. Asocio £1..17..6

Elspezoj de la Rondo £8..5..3 En la Kaso £4..18..11

Please leave postal notes blank, and make all cheques payable to the cashier, adding exchange. We do not hold ourselves responsible for Rondoŝteloj lost through change of address when we have not been notified. B acjnumbers will be supplied if available only when postage is included with request for same. Distributing office and cashier:-

P-ino W.E.ADDIS, 25 Greville Avenue, Flinders Park, S.Aus.

LETEROJ KAJ NOVAĴOJ.

Al S-ro MORAY McKAY. Mi tre dankas vin pro via letero. Rilato al tio bonvole rigardu p. 13 de la Jarlibro de A.E.A.

S-ro LESLIE PFAHL sendas nin du adreseojn: Patrick J. Armstrong, 10 Fourth Street, Bow Hill, Cardenden, Fife, Scotland, U.K. and William G. Philip, 3 second Street, Bow Hill, Cardenden, Fife, Scotland, U.K. "would like correspondents in Australia, especially young folk."

DEZIRAS korespondantojn---Frans Van Dooron, Langstraat, No 40, Borgerhout, Antwerp, Belgium. Ankaŭ Miny Celestin, 39 Rue Marsilly, Denain (NORD) France.

Skribas al S-ro L.E.Pfahl, S-ro Van Dooron "Please try to publish an announcement in your National Esp-gazeto, that I wish to regain contact with fellow Esp-ists in your country. They can write in English, French or Dutch. I am in very close relationship with all our Esp-Associations here, and am at your and their disposal to translate and forward any news to any club, organisation or individual Esp-ist.

Everyone is naturally very eager to get news from our movement. Do not forget that we have been cut off from the rest of the world for more than 4 years. We are here now feverishly reorganizing our clubs and classes. There is a very keen interest in Esp-o. Please help! (S-ro Van Dooron is a member of IEL and Editor of the Flandua Esperantisto.)

PRI NOVAJ ESPERANTO-LIBROJ.

Svisa Esp-Societo prilaboras eldonon de broŝuro "Pensoj de Zamenhof". Ĝi enhavas citatojn el lia tuta verkaro, tradukitajn en Franca, Germana, Itala kaj Angla por montri ke li estis ne nur genia lingvisto sed ankaŭ profunda pensulo. D-ro Alfred Bader estas la kompilanto.

"Egipta Esp-isto" (8/44) informas ke Esperanto Publishing Co. eldonos la Koranon en Esperanto post la milito.

"Vies Heroiques" de Alice Descoedres (Svislando) entenas tre bonan biografion de Zamenhof. Akirebla por 2.50fr. ĉe "Svisa Esp-ero," Neucheville, Berno, post la militaoso.

"LA PHARONO." Aperis Germana traduko de tiu fama verko de Boleslaw Prus. "Der Pharos," 818 p., 18 sv. fr., Verlag Otto Walter, Olten. "Unua Germanlingva traduko" diras la titolo. Tamen la Germanoj fiere parolas pri la "Germana mondliteraturo"... la Esperantaj eldonoj de tiu majstraĵo aperis en 1912 kaj 1925. Ili estas ne plu aĉetablaj, ĉar elĉerpitaj. Ni demandas al ni, ĉu D-ro Loepfe la tradukinto en la Germanan, konsultis la Esperantan tradukon de nia plejbona stilisto de lia tempo---Kazimierz Bein ("Kabe")?

SPLITOJ. S-ro Winberg testamentis 10,000 kronojn por Esp-a instruado ĉe la popollernejoj en Uddevalla (Svedujo.)

La mondfama Romain Rolland, kiu ĵus mortis, aprobis Esp-on per entuziasmaj kaj pensigaj artikoloj. Li diris: "Kio faras la grandecon de la kreinto de Esperanto, tio estas ke, kiel ĉiu vera geniulo, Zamenhof ne estis la eltrovinto de artefarita lingvo kaj movado, sed la klarvida kaj perfekta interpretisto de potenca nova bezono..... Esperanto redona la aŭdekapablon al tiuj surduloj kiuj jam de jarcentoj estas enkarceritaj en siaj idiomoj.... Esperanto devus esti instruata en ĉiuj lernejoj de la mondo."

"Heroldo de Ĉinio" ankoraŭ eldoniĝas en Chungking.

Post peto de publika kunveno, la estraro de la popollernejoj de Goteborg (Svedujo) decidis proponi al la ĉefinstruistoj de ĉiuj popollernejoj ke ili rekomendu Esp-on kiel bonan temon por la libertempoinstruado. En ĉiuj lernejoj, kie ekzistas Esp-osciantaj instruistoj, tiuj havas rajton inviti la infanojn studi Esp-on. Por tia instruado la instruistoj ricevos saman pagon kiel por aliaj temoj en la libertempaj kursoj. Jam komenciĝas kurso.

Einar Adamson gvidas kurson ĉe la Lergarda Korpuso kaj ĉe laboristoj kaj kontoristinoj en Goteborg. Li petas korespondantojn por tiuj kaj la lernejoj. Redaktoro Einar Adamson, Varulandsgatan 18, Goteburg (Svedujo).

RADIO. La 16 Dec. 44 okazis ĉe Radio Beromünster sesminuta dialogo en la Germana kaj Esp-a lingvoj pri la vivo kaj verko de Zamenhof. Dankesprimoj al la stacio estis grandnombraj. Unu ostro ĉiris mire, ke "venis tiel multe da skribaĵoj pri nur 6-minuta programo."

ero, kaj eĉ du leteroj el Anglujoj!"

Pierre Bovet, Edmond Privat (Svisujo) kaj Andreo Cseh, Julia Isbrucker (Nederlando) bone fartas.

"IRLANDO VOKAS" bezonas reprezentantojn ĉiulande, por konigi Irlandon al la mondo. Sciigu Lorean O hUiginn, Sonas, Cnoc na hinneona, Dundroma-Dublin, Irlando. (Jes, ĝuste tiel!)

En la lasta tempo venis el Svisujo "Svisa Espero" (Neuveville, Berno). El ĝi ni prenis novaĵojn, pri kiuj ni aparte dankas.

La semajna gazeto "Il Partigiano" (Romo, 9.10.44), organo de la Partizanoj, **vokas**: "Esperantistoj en Romo, ĉu izolaj aŭ organizitaj en asocioj, bonvole sendu ĝdresojn al ĉi tiu gazeto!"

H. Justin Gedart, fervora Esp-isto, estas provizora urbestro ĉe Lyon ĝis reveno de H. Edouard Herriot el karcero en Germanujo. Ankaŭ tiu ĉi estas konata amiko de Esp-o.

VERDAJ APOSTOLOJ.

Mi tuŝas tiklan temon. Tio pri la kvalitoj kiujn ideale devas devas havi ĉiu homo deziranta propagandi E-on. Kiel konate, estas en la mondo multe da animoj bonvolaj al nia afero. Kun vera plezuro ili vidus la temon en kiu E-o ĝenerale adoptiĝos, ĉe la ŝtatoj kaj ĉe la popolmasoj. El ili ne malkaltaj prenas aktivan rolon en laŭpova dissemo de la internacilingva ideo, kaj elverŝas da tempo, mono kaj laboro tre riĉe. Ili skribas al eminentuloj, intervjuas tiujn, parolas sendese ĉe la konatoj, abonas E-ajn gazetojn anigas al kluboj, sed---ne scias E-on, almenaŭ ĝis la grado nepre necesa por ĉiu celkonscia verdulo.

Unco da E-a uzado valoras tamen da parolajo pri E-a statis tiko negrave kion impone la ciferoj signifas por la jam-konvinkito. Ke la Franca Ĉambro de la Komercio en 1939 favoris E-on ne impresas al multaj kapoj tiam, kion impresas aŭdo de pura E-a parolo ĉe la koncerna propagandanto. Ke Romain Roland kaj Henri Barbusse amike sintenis al E-o pezis malkalte kontraŭ tio, ke nek unu nek la alia povis eĉ uzeti ĝin. Jen tragedio en la propaganda kampo. Tro tro da niaj agemaj amikoj malfaras sian pene suferan laboron per la embaraso montrante ke ili ne povas uzi la lingvon buŝe aŭ skribe en maniero postulata de siaj alteflugaj pretendoj---ke K-o estas simpla, facile lernobla kaj ĉiamaniere taŭga en la homaj rilatoj.

Skta. Paŭlo, en siaj iroj apostolaj, ne portis kun si imponan statistikon pri flora membreco de la kristanaj grupoj, ne apogis sur la akcepto fare de tiu aŭ alia ŝtataŭtoritato. Li prezentis la miraklan efikon de Kristanismo sur sin mem kaj uzis la ekzemplon de la propra vivo por pruvi kion ĝi povas fari ankaŭ al aliaj homoj. Simile kun E-o. Ĉiu homo vere konscia pri la bezono de internacia lingvo kaj konfesanta fidon kaj amon al E-o, devas sen ajna prokras-

to certigi ke li aŭ ŝi jam faris la plejebulon atingi ke la uzado de E-o estas persone "dua naturo", tio estas: ke la praktika utiligo de tiu lingvo povas esti tuje kaj frapefike demonstrata al skeptikuloj. En miaj fruaj tagoj de Es-isteco mi vizitis kuraciston. Rimarkinte la stelon sur mia jako, li demandis: "Ĉu vi parolas E-on?" Je mia eterna bedaŭro mi ~~ba~~ butis "Iomete," kaj lin ~~adiluis~~. Por mi jam pasis bela neniarrevena oportuno, kiun mi devis perdi pro malbona ekipo. Tio, mi timas, estas ofta okazo en ŝiu lando. Sana koncepto de nia ŝefgrava devo, kaj firma persisto plenumi ĝin, povus forigi tiun teruran mankon kaj krei kredantojn, eĉ adeptojn al nia glora misio.

Uzu E-on kiam kaj kiel plej eble! Ne nur portu stelon kaj reklamigu leterkovertojn, sed ankaŭ kompetentigu vin mem en la praktika uzado de la lingvo, buŝe, skribe. Arma vin per argumentoj defendaj por ĝia gramatika strukturo kaj per pove pravi ĝian superecon super naciaj lingvoj rilate la rolon de internacia. Tre ofte, preskaŭ ĉiam, ni perdas la fortojn, propagandante E-on sen la kapablo de oni nerefuteblajn demonstrojn de ĝia praktika uzeblo. E-o estas vivanta lingvo kaj postulas vivantajn animojn kiel siajn porbatalantojn---ne homojn kun ciferoj pri la akiroj de aliaj. Ĝi ne povas vivi per la pli-malpli gravaj venkoj de la pasinteco, sed per la praktika valoro de ĉiam nove farataj adeptoj, kiuj uzas sian scion por montri varbefike ke, efektive forigante la barojn de lingva ĉaoso, ĝi taŭgas en ĉiaj rilatoj de la homa vivo.

----- verkis F.R.BANHAM.

NEKROLOGOJ.

MAX JOSEPH METZGER. Germanoj en Dachau torture mortigis pas tron Max Joseph Metzger, Superulo Ĝenerala de la Katolika Societo de Kristo la Reĝo, ĉar li protestis kontraŭ vipado al Protestantista pastro. Laŭ raporto de Svisa gazeto. Li fondis revuon "Blanka Kruco," kunlaboris je "Espero Katolika," redaktis "Katolika Mondo", eldonis (kun "La Juna Batalanto") ĉirkaŭ 20 librojn en kaj pri E-o. La Gestapo forigis lian religian gazeton en la Germana lingvo, ĉar li en ĝi aperigis proĝon "por ĉiuj Judoj, por ĉiuj Komunistoj, por ĉiuj subpremitaj." De tiam (1936?) li en- kaj eliris karcerojn, ĝis fine li mortis, viktimo de la F.ŝismo. Li estis influa Esperantisto, kaj la movado perdis multon pro lia kruela mardo. (Laŭ "American Esperantist" Jan.-Feb.1945. ankaŭ en la Esp. Enciklopedio sub "Katolika Movado.")

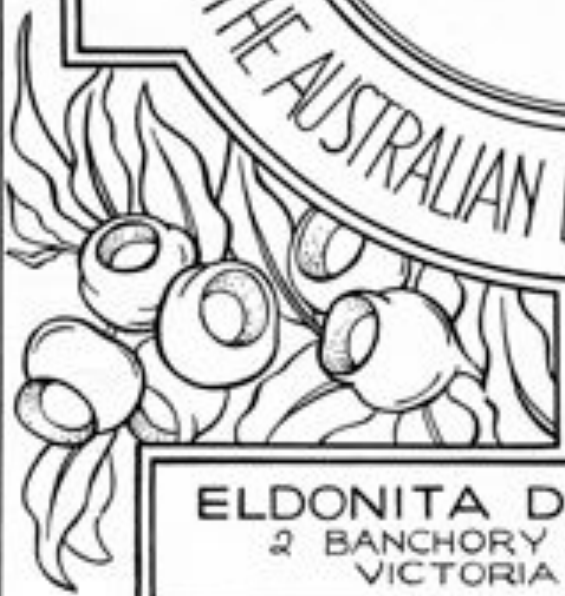
WILLIAM BROWN. Profesoro W.Brown mortis en Dublin. Li tradukis kun E-ro McCormick "Pri la Origino de l'Homo" (Prof.ŝo Keith).

OFICIALA ORGANO DE LA AUSTRALIA ESPERANTO ASOCIO

LA RONDO

THE AUSTRALIAN ESPERANTO MONTHLY

ELDONITA DE F.R. BANHAM.
2 BANCHORY ST. ESSENDON W.5
VICTORIA AUSTRALIA.

VOL. 5 No 11

Aug. 1946

LA REDAKCIO.

- S-ro F.R.BANHAM, D.B.E.A., REDAKTORO,
2 Banchory St., Essendon, W5 VIC.
- F-no L.E.BAILEY, D.B.E.A.
18 Sherbourne Rd., Medindie Gdns., Adelaide, S.AUS.
- F-no W.A.ADDIS, KASISTINO,
25 Gravelle Ave., Flinders Park, Adelaide, S.AUS.
-

ESPERANTO AND THE LEAGUE OF NATIONS.

Dr. Wilhelm Solzbacher is a German linguist and writer, and a fervent Esperantist. Now living in New York, in 18.12.44 he spoke before the Esperanto Interlanguage Institute in that city on a Common Language for World Organisation. This address was printed in "Vital Speeches," a 2-weekly publication. He has an intimate knowledge of the difficulties of language that characterised the proceedings of the League. He says inter alia:-

"Linguistic difficulties were so obvious that from the beginning there was a lively interest in the problem of adopting one, practical, neutral and easy language. In the Assembly several resolutions were introduced in favour of Esperanto, signed by a dozen delegates (South Africa, Persia, China, Czechoslovakia, Bulgaria, Brazil Chile &c.). They were referred to the League Secretariat with the request to "study" the problem and the Esperanto movement. The Under-Secretary of the League (one of the few truly liberal statesmen Japan has produced), attended in 1921 as an official observer of the 13th World Esperanto Congress in Prague, with 2561 delegates present. He knew little Esperanto when he arrived in the Czechoslovak capital; a few days later, however, he was able to follow all discussions, and he grew very enthusiastic about Esperanto.

"A year later a report entitled 'Esperanto as an International Auxiliary Language' was published in English and French by the League Secretariat. Compiled in a thorough way by an impartial international authority, this report, strongly recommending Esperanto, has remained ever since one of the most important documents of the interlanguage problem. Its conclusions can be summarised as follows:

1. Leaving aside the question of a diplomatic language, the need for an interlanguage for direct international relations appears to be keenly felt everywhere.
2. The majority of the eminent scientific and commercial organisations, which have studied the problem, declare themselves in fa-

vor of a neutral and simplified language, which would in no way threaten the prestige of the national literary languages, and they generally recommend Esperanto.

3. Esperanto appears to be effectively the most perfect, apparently the simplest, and in any case the most widespread of the languages proposed for agreement.

4. Esperanto fulfils the role of an interlanguage, and abundant usage for writing and speaking has given it the qualities of a living and flexible language, already developed and capable of further enrichment.

5. The use of Esperanto appears to spread the spirit of international solidarity, entirely in harmony with the aims of the League of Nations.

This report should be carefully studied by those engaged in working out details of the new world organisation."

The International Labor Office went one step further than the League. It experimented in the practical use of Esperanto by mailing news items in that language, and the reprint translation results were so good that I.L.O. then issued a regular bulletin in Esperanto. Ten thousand copies were sent monthly free through the world, mainly by means of the gazette "Esperanto" (Geneva).

"When I visited the I.L.O. for the first time I was escorted to an Englishman who spoke excellent Esperanto and gave me all the information I wanted. There were a great many Esperantists among the employes of the League, as well as among those of I.L.O. In the correspondence of I.L.O. Esperanto ranked sixth or seventh.

"Great efforts were made in the League to obtain further results in the direction of the practical use of Esperanto in international life, and of an international agreement concerning its introduction into the schools. The results were not entirely satisfactory for a variety of reasons, one of them being the reluctance of the "big" nations, in particular France, to engage on a road which they feared might lead to consequences harmful to the worldwide importance of their national tongues. For a long time the Persian Delegation at the League was the headquarters for work in favour of Esperanto, and the strongest support came from other "small" nations. It is not unlikely that in the United Nations matters will be similar. Efforts will be in vain unless the representatives of the United States, Great Britain, Russia, France and China are well-informed on the interlanguage problem and sympathetic to its only practical solution: Esperanto. The Esperanto movement in these "key countries" will therefore have a special responsibility in the crucial years to come."

-----F. R. B.

HOMOJ KIUJ KONSTRUIS AŬSTRALION.

Pedora Andersch en A.B.C. Weekly, 17.3.45.

En la antaŭa tempo la domfaranta Aŭstralia blankulo en la sovaĝejo ne konstruis al si barakaĉon de unu ĉambreto. Kun nemulta aŭ neniam da mono, sed riĉe rimedoplena, li trasegis kavan arbegon en provinco Gippsland kaj fiksis tegmenton sur la stumpo. Tia arbdomo bele servis kiel loĝejo, precipe se du aŭ tri etaĝoj estis interne konstruitaj en la trunko, kun konformaj fenestroj. Poste ĝi povus servi kiel budo por kortbirdoj aŭ provizaĵoj. Iuj loksidantoj faris trunkabanojn simile al tiuj de Usonaj arbaruloj. Antaŭvidemaj pioniroj konstruis koldomojn por kontraŭi superakvojn. La muroj estis el firma argilo, kun herbo enmiksitaj por ĝin kunteni, kaj sebo por fari ilin nepenetreblaj por akvo. Poste aperis la kruda ligna domo kun tegmento el ŝindoj, fronta verando kaj kuirejeto malantaŭe. Sakoj, kanguruaj feloj, foje bovaj, utiliĝis kiel matoj sur la planko, kaj ĵurnaloj, sakaĵoj, aŭ stanaj pecoj kovris la murojn.

Vintre la infanoj sidis ĉirkaŭ granda fajro kaj mortigis skolependrojn kaj similajn rampulojn kiuĵ kuris el la brulaj ŝtupoj. Apuda rivereto donis banon kaj trinkakvon, kaj sardenskatolo tenis sapon. Por forteli formikojn, la kruroj de tabloj kaj ŝrankoj staris en ujoj da akvo. Nenia polurvakso aŭ lako ornamis la hejmfaritan meblajn, kaj la familio sidadis sur benketoj, kestoj, ŝtupoj kaj olebareloj.

La bovtagonistoj, kun krakantaj vipoj kaj alttonaj voĉoj, lerte veturigis ĉarojn laŭ vojoj, kie nun kuŝas la ĉefaj stratoj de Melbourne kaj Sidnejo. "Bill Bullock" (Vilĉjo Bovo), kiel genre nomis tiun tipon Henry Kendall (poeto), neniam estis pli feliĉa ol kiam li posedis viglan aron de dek ses bovoj. Li fanfaronadis pri ilia purraseco aŭ iliaj aliaj bonaj kvalitoj, la modoj de jugoj, ĉenoj, ŝnurigoj, la avantaĝoj de nigra mirto aŭ aliaj lignoj por vipteniloj, kaj pri siaj propraj fierindaĵoj je la vip-uzo.

Unu tia majstro nutris siajn bovojn per pluvoj da folioj, kiuĵn li forvapis de arboj; naŭ fojojn el dek li povis eksasaltigi sespencan mconeron per vipa bato. Kiam bov- kaj ĉevalistoj renkontis sin, ili diskutadis rimarkindajn fakojn, efektivaĵojn aŭ fikciajn, de siaj bestoj. Sur la ĉefaj vojoj, kvin- aŭ sesdek viroj iafaje kunveniĝis apud ŝtupa fajro kaj paroladis pri la ekscitaj spertoj de la vivo. Tiam kaj tiam ili ĉesis rakonti, por ke iu kantu, akompanate de akordiono kaj violono; kaj partoprenis eĉ arbarrabistoj. Unu rakonto temis pri ŝarĝportulo (1) kiu dishakis malnovan jugon por havigi al si lignopecojn por boligi la te-sitelon; jen elfalis el ĝi oraj funtoj, ĉar iu antaŭa posedanto, por ŝirmi sian monon kontraŭ rabistoj, kaŝis ĝin en boriltruo, kiun poste li ŝtopis kaj pentre kovris.

La societo de la vojoj konsistis el kastoĵ---la piediruloj kaj la ĉevalrajduloj. La vera ŝarĝportulo abomenis ricevi la epiteton "vagulo" (2), ĉar la nomo havis kriman senceon. Ili estis honestaj

ŝaftondistoj aŭ bovveturigistoj. Troviĝis ankaŭ homoj kiuj radpuŝadis sian havon de ŝtat' al ŝtato kaj sopirĝemis la grason de igvano (3) per kiu ili povus ŝmiri la aksojn. La sakulo estis homo surŝovala; li eble havis ses ŝevalojn kun ŝarĝo ligita antaŭe.

Arbarkuiristoj estis ja gravaj personoj, precipe je tondotempo. Ili elektiĝis per tondista baloto. Ili ne havis fornojn. Kvadrataj ujoj el fero, enkonstruitaj per koto kaj ŝtonoj, devis do servi kiel tiaj. Peraj potoj, siteloj kaj te-siteletoj pendis hoke super flagra fajro. La ĉefa kuiristo ricevis po 4 ŝilingoj ĉiuhome, ĉiusemajne, sed lia helpanto, se estis tia, ricevis 30-40 ŝil. en ĉiu semajno. Iuj el ili vojaĝis per ĉaroto kaj ŝevalpare de tondejo al tondejo. Bovvagonisto rakontis pri ili:-

"Unu nokton por posttaglaboro manĝo la kuiristo surtable metis kukon. Kiam ni tratranĉis la ŝelon el karbo kaj cindro la internajo elfluis, sternante sin sur la tablo. Ĝi rampis al ni kiel bovo, kaj Maljuna Farunsako (moknomo por kuiristo) metis pladojn sur la planko por ricevi kion falis de la tablo. En la sekvinta vespero li porcie donis ĝin kiel panpudingon. Anstataŭ esti vaporboligita, ĝi nun estis fumsekigita. Vi povis flari ĝin venantan. La submastro provis ĝin krevi per hakilo sed la hakilrando rompiĝis. Ne-niu volis plu tuŝi ĝin. Nu, dimanĉe li regalas nin per prunpudingo, kiu ne tro malbone kondatis. Tamen ni estis ion mirfrepitaj kiam li poste informis nin ke ĝi estas la malnova kuko-fuaĵita-pudingo kiu jam frekventis la tablon dum la tuta semajno. Li fine devis forĵeti la restaĵon de ĝi---tro da historio ĝi havis!

Prizorgi akvujojn, akvotruojn, ripari limbarilojn estis la sola tasko de limrajdistoj. Forege de civilizacio, nur malfacile li memoris tagojn kaj datojn. Unu havis strangan sunhorloĝon. Li faris ĝin el dikaj lignaj najloj ŝovitaj en la teron je radio de dek futoj ĉirkaŭ arbo. Staris dek tiaj precize unu horon de la alia, tipaniere ke la ombro surkuŝis la unuan je la oka matene kaj la lasta je la kvina posttagmeze. Sed li plendis ke tiu aranĝo postulis tro da reguligado. Lia kalendaro estis same kurioza: lia kru-da materialo estis du konfitaĵoj kaj sep ŝtonetoj. Unu ujon li markis "Tiu ĉi Semajno" kaj la alian "La Antaŭa Semajno" kaj faligis ĝin en "Tiu ĉi Semajno", kaj tiel plu ĝis troviĝis sep en "Tiu ĉi Semajno". Tiam estis jam dimanĉo---li lavis sin kaj ŝanĝis la vestojn.

Aŭstralio grande ŝuldas al siaj pioniroj, esploruloj, orministoj. Multaj el ili sukcesis, sed blankiĝintaj ostoj, kiuj tie kaj tie kuŝas, atestas ke ankaŭ multaj pagis la vivon por prosperigi la landon en kiu ni nun pli sekure vivas.

Mallongige tradukis P.R.BANHAM, D.B.E.A.

Notoj de la Tradukinto:- (1) Tekste "swagman". Aŭstralia vorto origine signifanta "laborulo" kiu surdorse portas la proprajn vivnecesaĵojn, irante piede de lok' al loko por ricevi dungejn. Sed en la nunaj tagoj "swagman" povas ankaŭ signifi vagulon kiu, ofte

ne tre malproksime de la urboj, vivas pli-malpli vagabonde. (2) Tekste "tramp". Vojvagulo kiu aŭ serĉas mallongajn laborojn, aŭ, ĉe la nehonesta, sentaŭgula speco, almozpete kaj ŝtetele klopodas viv sen laboro. (3) Tekste "goahna." Aŭstralia fuŝaĵo por "iguana" Sed la Aŭstralia besto ne estas "iguana"; ĝi estas lacerto de la genro Monitoridae aŭ Varanidae, trovebla ankaŭ en Afriko.

LA GLACIAĴISTO.

de Peggy Wright. El The News, Adelaide, 16/6/45.
Resume tradukita de L.E. BAILEY, D.B.E.A.

Nur Anne Barrett, la blindulino, sciis kial Jean-Marie Smith faris la strangan testamenton kiu kaŭzis babiladi la najbarojn trans palisaroj kaj ĉe stratanguloj. Kaj Anne, aŭskultanta demandojn kaj gratulojn en la polveca front-salono kun ĝia salikajaj seĝoj kaj velkintaj potkreskaĵoj, ridetis kaj ne klarigis.

Jean-Marie estis fierinta pri du aferoj---la ruĝeta, flava, kaj blanka glaciaĵo kiun li faris en sia bonorda, senmakula butikoj en mallarĝa Brisbana strato, kaj sia tenora voĉo, neinstruita kaj iom sukereca, sed tre agreble aŭdata. Li elspezis multe da mono por diskoj, kiujn li ludis sur malnova gramofono en la familia ĉambro, kiu, per verda kurteno, disiĝis de la butikoj, kaj ofte li iris al koncertoj, sola, sed ĉiam en la plej bonaj sidlokoj.

Kompreneble la najbaroj, respektindaj sed ne imagomaj, juĝis lin stranga, kaj rimarkis kun nedefinita malaprobo, ke li ŝatis sin teni for de aliuloj. Neniu multe sciis pri la dika malgranda glaciaĵ-faristo. Li kutimis mallaŭte kantadi la tutan tagon, sed plejparte homoj ne komprenis lian muzikon, kaj li ne parolis al ili pri io ajn krom la vetero kaj la plej lastaj novaĵoj.

Anno sciis lian historion ĉar ŝi estis lia sola vera amiko. Li donis al ŝi ujojn da glaciaĵo por porti hejmen al la infanoj, kaj plaĉis al ŝi kurbiĝi en seĝo dum li laboradis, kaj aŭskulti al liaj kantoj. Tiuj ŝi estis la sola muziko kiun ŝi aŭdis ekster la raŭkaj arioj kiuj eliris el dekduo da radioj kiam ŝi paŝis laŭ la strato.

Ne troviĝis multa mono en la familio Barrett, kaj oni konstatus malpia malŝparado monon elspezitan por muziko, tiam pli ke Anno ne gajnis siajn proprajn vivrimedojn.

Jean-Marie ĉiam sentis iom da sia soleco foriĝi kiam li parolis al la blindulino pri sia alloga, sentimentala Franca patrino kaj sia malŝparema Angla patro, kiu venis al Aŭstralio serĉanta erar-luman riĉecon, kaj mortis subite dum li ankoraŭ atendis, kiel S-ro Micawber, por io bona aperi.

Jean-Marie estis tre juna kiam lia patrino, sopiranta sian naskiĝan landon, tamen decidis fari la plej bonan el okazintaĵoj kaj starigis maikaran pension en Suda Kvinslando.

Unu el la loĝantoj estis blonda, beleta knabino, kiu laboradis en konfitfabrikejo, kaj kutime aspektis laca kaj malnutrita ĝis S-ino Smith aparte interesiĝis pri ŝi, kaj certigis al ŝi amikojn kaj bonajn manĝaĵojn.

"Ŝi estis kiel feino sur Kristnaskarbo," Jean-Marie diris al Anne dum ŝi kudris butonon sur lia plejbona ĉemizo. "Ŝi havis okulojn kiel steloj kaj voĉo kiel birdo, kaj ŝi estis tre deteniĝema." Baldaŭ ili enamigis kaj geedziĝis, kaj faris belegajn projektojn por la estonteco. Kaj la feliĉo de Jean-Marie estis komplete kiam naskiĝis ilia filino, kaj liaj malhelaj okuloj brilis dum li priskribis ŝin al Anne.

"Mi nomis ŝin Maria laŭ ŝia avino," li diris. "Ŝi havis hararojn molajn kaj lanugecajn kiel etan kokidon, kaj rondajn ruĝajn vangojn, kaj ŝi gargarsonis la tutan tagon. Ŝi kuŝadis en sia liteto aspektanta tiel bela kiel kerubo, kaj ridetis kiam mi kantis por ŝi. Sed estis la violono kiu plej donis al ŝi ĉojon. Ŝi amis muzikon. Ŝi estus farinta ĝin por si mem unu tagon," kaj Jean-Marie murmurantis kanteton sub sia spiro, kaj troviĝis nenia alia sono en la ĉambro krom la kraketado de la fajro aŭ de Anne la klik-klik de ŝiaj trikiloj.

Li ne multe parolis pri sia edzino kaj etulino krom diri mallonge ke antaŭ jaroj ili estis mortigitaj en tram-akcidento.

Estis ĵus post la atako sur Pearl Harbour ke Jean-Marie diris al Anne ke li soldatiĝos. Ŝi memoris ke li balbutis la vortojn kaj ŝi povis aŭdi la sonon de siblanta graso dum li fritis kolbasojn por tea, kaj la zumadon de bolilo sur la forno.

"Antaŭe mi ĉiam diris al mi, ke tiu ĉi milito ne estas mia afero, kaj ke mi estas ne sufiĉe juna," li diris, "sed mi estas Aŭstraliano kaj nun mi vidas ke neniel alian mi povas fari. Do mi vendas la butik-komercon, kaj estas kelkaj juveletoj kiujn mi volas ke vi havu antaŭ ol mi foriros. Ili apartenas al mia edzino, sed nun mi ne plu bezonas ilin."

Anne saĝe kapjesis. "Mi komprenas, Jean-Marie," ŝi malrapide diris. "Sed en la tago vi revenos kaj ree faros muzikon por mi, ĉu ne?"

Do Jean-Marie varbiĝis, kaj li aspektis komika figuro en sia malbone formita "khaki", kun kurba ĉapelo balance sur siaj malhelaj bukloj kaj nova splombo en sia paŝado.

Li trovis tre malfacila la koman vivon de la Armeo, kaj li ridis kun Anne pri eraroj kiujn li faris, sed unu tagon li vizitis ŝin kun nova fiero en sia maniero kaj du strioj sur la dekstra maniko de sia uniformo. Ŝi tuŝis ilin dolĉanime per siaj sentemaj manoj dum li informis ŝin tre kviete, ke finfine li foriras.

"Sed ni havos muzikon ree kiam mi revenos," li diris.

Jean-Marie abomenis la koton kaj varmegon kaj lacegon de la jangalo kaj super ĉio la neceson mortigi, sed troviĝis neniaj plendoj en liaj leteroj al Anne.

Unu el liaj kunuloj skribis al Anne post lia morto.

Kiam nekonata homo alvenis kun la novaĵoj pri la testamento,

Ja mi iel sentas ke vere mi ŝatus ke vi prenu la lokon! Nu, ĉu vi venos de la naŭa ĝis la kvara, lundon ĝis vendredon, de la proksima semajno? Certe vi ŝatus renkonti Alan, ĉu ne? Li estas en la korto, plejeble lud ante kun la katido."

Do ili iris en la korton, kaj Alan kuris al la patrino kaj rigardis kun niva scivolemo la vizitanton. Ŝi estis sorĉata, kiel ĉiuj kiuoj kofis lin, per la blonda hararo, la viglaj okuloj kaj la senafekta amikeco, kio estis donaco de la patrino.

Poste Alan mire trovis ke la vizitantino ofte venis, kaj ke foje ŝi restis dum la patrino eliris. Estis bona aranĝo, tamen, ĉar Maj (kiel li kutimiĝis nomi ŝin) sciis ĝuste kiel plaĉi al li kaj kontentigi kaj amuzi lin, kiel patrino. Do, ne multe ĝenis lin kiam lia patrino foriris ĉiun tagon.

S-ino Adamson estis trovinta la lokon kiun ŝi deziris, dum la kelkaj tagoj en kiuoj ŝi pretigis Alan por ŝia foresto, kaj nun ŝi sentis sin libera por doni sian tutan energion kaj bonecon al la laboro. Estis nova afero por ŝi, esti patrino al dudeko da infanoj anstataŭ al unu, kaj ŝi amis ilin ĉiujn. Sed ŝi ne povis ne ami Johanon ion pli ol la aliaj. Neniu ne povis. Ili ĉiuj amis lin pro la gaja animo, la malhelaj okuloj, la dolĉa voĉo kaj la natura ĉarmo de kvarjarulo.

"Li venis antaŭ ĉirkaŭ du semajnoj," la estrino diris al ŝi, "kiam patrino prenis laborlokon. Ni ne multe scias pri ili---ne faras multajn demandojn pri infanoj kaj parencoj, precipe dum la milito. Multe da takto kaj toleremo ni bezonas nun, ja certe. Agrabla virino, la patrino, tamen. 'Havis pli bonajn tagojn iam,' mi diris al mi kiam mi renkontis ŝin --- ŝi ĉiam venas post via foriro. Ne povas lasi la laboron ĝis tiam, ŝi diras."

Johano ŝajnis ekŝati S-ino Adamson, ankaŭ, eble ĉar ŝi s ubkonscie donis al li pli multe da atento ol al la aliaj. Li rememorigis ŝin pri ŝia propra Johano---la ĉarmo kiu logis ĉiun, la bukla bruna hararo, la briletantaj okuloj, la vibra voĉo la natura gajeeco. Ŝi amis lin profunde, kvankam ŝi tute konstatis ke lia ĉarmo de ovus gajni por li admirantojn, pleje inajn, pri kiuoj ŝi sciis nenion. Sed ĉiam li estis aminda kaj bonkora al ŝi, kaj ŝi neniam tenis ion kontraŭ li. Precipe nun---li havis malmalte da ia plezuro malantaŭ pukrate.

Iun tagon, letero atendis ŝin kiam ŝi hejmenvenis.

"Mia fratino venos morgaŭ, Maj. Vi povos iri frue, se vi tion deziras---ĉirkaŭ la tria, ŝi venos, ne kredas. Alan estos bone kun ŝi, kaj vi havos la oportunon por marĉandi, se vi volas."

Ŝu ĵus estis pret pretiĝinta por forlasi la kindergartenon la sekvan tagon, kaj ĵus venis el la vestejo kiam ŝi vidis antaŭ ŝi altan, blondan virinon kiu tenis permane malgrandan, brunokulan, ridetan knabon.

"S-ino Jonson!"

"Ho, S-ino Adamson!"

"Kaj Johano!"

"Li estas mia fiŝo, sinjorino. Mi ne kred---

"Sed vi diris ke via edzo mortis antaŭ ses jaroj!"

"Jes ja, sinjorino, sed---oh, mi ne kredis ke mi iam renkontos vin ĉi tie!"

"Estas bone, Maj, mi komprenas ĉi tie. Mi nur surpriziĝis dum momento. Sed kial vi ne diris tion al mi en la unua tempo, por alkonduki Johanon por esti kun Alan? Ili estus tiaj bonaj kamaradoj!"

"Ne, sed mi ne povus, vere, sinjorino! Mi renkontis patron de Johano en Armeo Kantino. Li estis Kapitano Johano Adamson."

KION MI DEZIRAS.

(A. REJZIN)

KIAM FLORAS....

Kion mi deziras nun
Tuj---al vi ne diros---
Mi atendas ĉis la sun'
Post tagiĝ' suriros.

La unua sunradi'
Jam rakontos tiam,
En la koro kion mi
Tre forkaŝis iam.

Kaj la nova birdkantot'
Estos rememoro---
Pri la plor' de mi, honest'
Dum malluma horo.

Kiam floras verdarbetoj,
Svebab, flugas kantbirdetoj,
Kaj la sun' ridetas, lumas
Ĉi al ĉiu palpebrumas---
Mi demandas je la koro:
Ĉu somoro estas horo?

Floroj velkas, se mi vidas,
Birdoj en la kaĝoj sidas
Kaj la sun' malofte estas,
Nur la ventoj fajfas, festas---
Mi jam konas tian horon!

LA HOMOJ KAJ LA KORO.

Tre profundan vastas koron
Ofte havas la honest'---
Ĉi posedas ĉian bonon
De plej alta epitet'.

Sed paroli kor' ne povas,
Kaj suferas ĉian ĉi---
La plej bona bela restas
Sekretaĵe nur por mi.

TRADUK-KONKURSOJ.TRADUKO de KONKURSO 24: (Kompilita el 3 tradukoj.)

Ni ne atingis la grandan armeon de rifuĝintoj ĉis kiam ni transpasis la urb-limojn. De tiam ni estis parto de tiu armeo. Estas unu afero, vidi milojn da lacegaj rifuĝintoj en novaĵ-filmo; estas io tute malsama, esti unu el ili. Ni moviĝis malrapide, kelkfoje ni estis haltigitaj senmove por la daŭro de tri horoj. La vojo etendiĝis de Parizo al Bourdeaux kvar-cent-mojlojn-fora, kaj ĉi estis premiita laŭ la tuta distanco. Miloj de tiuj homoj venis el la Nordo, multaj estis survoje dum du semajnoj. Ili havis nur unu penson: moviĝi suden. Moviĝi for de la teruro, kiu flugfalegis sin de la ĉielo. Formoviĝi de la servuto, kiu estas ilia sorto sub germana regado. Malmultaj havis iun monon. Malmultaj sciis kien ili iradis.

VENKINTA GRUPO:-

MELBOURNE ESPERANTO CLUB.

Tradukota Teksto Konkurso 26:

For 4000 years, glass has been holding out on us. It is one of the strongest and hardest materials known to man, yet, because it has also been so brittle, we have not realised its possibilities. But to-day, as the result of wartime research, it is doing jobs no other material could do. And to-morrow it will add immeasurably to the conveniences and comfort of living.

In the laboratories and shops of the big glass companies, I have seen glass that can be sawed and nailed like lumber; glass that will float; glass that bounces; glass that can be bent like rubber, twisted into yarn, tied into knots and woven like silk.

I saw experts flying an aeroplane partly made of glass---not window glass, you can't see through it. In fact, it looks just like any other trainer-plane. But the fuselage and tail section are made of glass-cloth---twice as strong and half as heavy as the conventional aluminium-skinned fuselage. Pound for pound, it is the toughest airplane ever built---faster, cheaper to produce and longer lived.

(Readers Digest: What won't they do Next with Glass!)

Tradukoj de estas atingi la subskribinton antaŭ la 10.5.45.

REZULTO de la DUA JARO de la TRADUK-KONKURSO.

La jar-premio de A.E.A. gajnis Melbourne Esperanto Society; la premio estas sendita post sciigo al s-ro Hillerman pri la libro dezirata. Gratulon, kaj dankon al ĉiuj kunlaborantoj!

P.E.SCHERRIN, 1 Carabella Plats, McDougall St., Milsons Pt., N.S.W.

LITERATURECA TRADUKO. de F.R.BANHAM.

DON QUIXOTE: Cervantes' great, ironical, romantic story is written in a style so noble, so nervous, so humane, so branded with reality, that "the mere touch and impact of it puts courage into our veins." It is not necessary to read every word of this old book. There are tedious passages. But never to have opened it; not to have caught the tone, the temper, the terrible courage, the infinite sadness of it, is to have missed being present at one of the "great gestures" of the undying, unconquerable spirit of humanity.

La granda, ironia, romaneca rakonto de Cervantes estas verkita en stilo tiel nobla, tiel vigle-prima, tiel homeca, kaj tiel klare karakterizita je la realeco(1) ke "la nura tuŝo kaj kontakto kun ĝi metas kuraĝon en niajn vejnojn!" Ne estas necese, legi ĉiun vorton de tiu malnova libro. En ĝi trovas tediaj partoj. Sed ne malfermi ĝin, ne kapti ĝian tonon, humoron, teruran (2) maltrankon kaj senĉesan malĝojon--tio signifas malesti ĉe unu el la "grandaj faroj" (3) de la senmorta, nevenkebla spirito de la homaro.

(1) Pri kio estas "reality" la homoj eterne argumentas. (2), la senso

estas nur konjektebla. (3) "geste" en la Franca lingvo havas du sencojn; en Esperanto nur unu.

 VIDU sur p.121. S-ro K.HIRSCHEL tradukas ilin jene:-

- (1) Kion el via scio ni ne scias?
 (2) Tiele vivu, ke ĉe la finiĝo vi dezirus vivinta tiele.

LINGVAJ NOTOJ.

BIBLIA ERARO. En GENEZO 29/10 Laban estas nomita "la frato de la patrino de Jakobo;" en 12 Jakobo informas al Raĉel, ke li mem estas "la frato de ŝia patro." (de ŝia onklo). En 15 Laban diras al Jakobo: "Ĉu pro tio, ke vi estas mia frato...."

Lutero sekvas tiun eraron en sia Biblio; kaj---kio estas tre stranga---ankaŭ la Reviziita Eldono de 1882j. Sed mia Franca havas "neveu" (nevo) anstataŭ "frato" ĉe 12 kaj 15. La Esperanta Biblio donas "parenco" ambaŭloke. Komprenible la Franca kaj Esperanta havas sencon.

IGNORI. La Franca "ignorer"---ne scii; la Germana "ignoriren"---intence ne atenti; la modernangla "to ignore" same kiel la Germana. Francoj Esperante ofte misuzas la verbon, erarigite de la patra lingvo. Oficiala Klasika Libro avertas Francojn:- IGNOR' tute ne estas samsignifa kiel NE SCII; signifas nur: "ne voli koni, intence ne atenti, ŝajnigi kvazaŭ oni ne scius."

TUKO KUN ĈELOJ? En la Fabeloj de Andersen p.1/2 mi legas "Mi donos al vi mian antaŭtukon kun bluj ĉeloj." Angla traduko donas "I'll give you my blue-checked apron." Kiel konate, Zamenhof tradukis ne la Danan originalon sed ian Germanan tradukaĵon. Ĉu "Zellengewebe" (ĉela teksaĵo)? Kiel povas ĉeloj esti bluj?

TO SPELL. Millidge donas "silabi", por "spell" kaj "syllabify", sed la dua ne signifas "spell". Fulcher donas "literi" por "to spell". Multaj homoj komprenas per "silabi" la voĉan prononcadon de silaboj, ekz., du-ob-le. Ĉu ne voĉliter(um)i, skribliter(um)i?

MODO POST "TIMI". Jen tiktla problemo. Laŭ Zam. (British Esp. Aug. 1908) ekzistas diferenco inter "Mi timas, ke li ne venu," kaj "mi timas, ke li venu." En (a) estas desiro, ke la veno ne okazu (I fear lest he come). En (b) la senco estas: I wish him to come, but fear the outcome of that coming. Jen la tabelo:-

- (a) Mi timas (dezirante), ke li ne venu--I fear lest he may come.
 (b) Mi timas (dezirante), ke li venu.--While desiring that he come, I fear the result.
 (c) Mi timas, ke li venos (ne venos).--I fear that (as a matter of fact) he will come.

Iu skribis al Zam. pri la frazo en H amloto, p.142, "Nun mi timas,

ke ĝi denove blinde ne eksplodu," proponante "...ke ĝi eksplodos;" Li respondis: "Vi estas prava; pli bone estus diri 'mi timas, ke ĝi eksplodos;" tamen ankaŭ la unua frazo estas bona, ĉar ĝi esprimas kaŝitan nedeziron."

Taŭ mia opinio estas danĝero, ke la plimulto de Esp-istoj rigardus (a) kaj (c) kiel samencajn, kaj tial mi esperas, ke (a) kaj (b) formortiĝos el la lingvo, tiom pli, ke ne ĉiu frazekzemplo de (b) klare konformas kun la teorio de "kaŝita timo (aŭ deziro)". Vidu ĉe George Dandin, p.6: "Mi timas, ke li ne rakontu al iu." Fundamenta Krest. 273/20. "Kvazaŭ la aŭtoroj timas, ke oni ne elmetu ilin al publika malhonoro;" Jeremia 38/19: "Mi timas....ke oni ne transdonu min..."

Sajnas al mi neutila Francismo, kiu kiu enkondukas la nenecesajn malfacilojn de la verbo "craindre."

----- F.R.BANHAM.

ASOCIAJ AĴEROJ.

LIBRO-SERVO---PERANTO en S.Aŭs. La komisiito de la Libroservo enĉiigis S-ron Harry W. Buswell, 80 Alfred St., Parkside (S.Aus.) kiel Peranton de tiu servo en South Australia. La movado en la suda ŝtato ankoraŭ estas malgranda sed ni esperas ke ĝi fariĝos pli agema en la estonteco. La facila havebleco de libroj ludas esencan rolon en la pligrandiĝo de nia movado.

La unuaj libroj tenotaj de la nova peranto atingos lin malfrue en Septembro, Plenajn detalojn ni avizos en La Rondo tuj kiam eble.

KORRESPONDAJ KURSOJ. Ĉirkaŭ 50 ekzempleroj de la komenca kurso jam vendiĝis en la kvin ŝtatoj de la ĉeflando de Aŭstralio, kaj proksimume 10 studentoj aĉetis la progresintan kurson kies folioj altigas la lernanton ĝis la grado de Diploma ekzameno de B.E.A. Ankaŭ estas mazerada kurso por tiuj, kiuj bezonas ĝin. Ĝis nun la komisiito por korespondaj kursoj tenas en provizo nur la komencan kurson sed la Sekretario povas importi la du aliajn je ricevo de antaŭpagita mendo. Ni ĉiam aranĝas, ke ĉiu lernanto havu la helpon de bona, kapabla instruisto. Ni esperas, ke baldaŭ ni povos anonci establilon de korespondaj kursoj por plibonigi syilon kaj en tradukarto kaj en memsprimo.

Ni denove petas ĉiun membron disvastigi la konon pri niaj kursoj ĉar ili estas fortaj iloj en nia lukto alporti la lingvon al novaj distriktoj, kie nun esperantistoj ne sin trovas.

La kurso-kostoj estas:---Komenca kurso 10/-, Mezgrada kurso 8/-, Altgrada kurso 20/-. ĉiun demandon pri ili sendu al la Komisiito S-ro F.A.Pitt c/o Koornong School, Warrandyte (VIC.). Li aranĝos instruiston en la ŝtato de la lernanto.

EKZAMENOJ. Ni denovo-admonas ĉiun personon, kiu povas, mezuri sian

progresan kaj kompetencan per eksameno. Por detaloj vidu la Jarlibron. En la postmilitaj tagoj ni bezonas la helpon de kompetentaj samideanoj en ĉiu landparto. Ne atendu la militfinon---ekzamenatiĝu nun.

KOTIZOJ. Membro (kun La Rondo) 6/-. Pagu rekte al la Kasistino tuj kiam ŝuldata.

G.H.HILLERMAN (Sekretario) 15 Morrice St., Lane Cove, NSW.

KASO de LA RONDO, JULY 1945.

Kvitancej Ricevitaj:- S-inoj Moore, H intze 12/-; S-roj O.Davies, Drummond, D.Guilbert, 19/-; Rev.R.England 4/6; S-ino Wiltshire 2/3. P-ino Weickhart 3/3², S-ino MacEvoĵ 3/3². £2.3.4

Al La A.Z.A. 7/6. Al La Rondo £1.15.10.

Espezoj de La Rondo £4.3.2. En la Kaso £2.11.7.

Abonoj estas 6/- por la ARA kun La Rondo.

W.ADDIS, (Kasistino) 25 Greville Ave, Flinders Park, Adelaide, S.AUS.

KVINSLANDO Fraŭlino Carrick, sek-ino de Q.E.S., raportas al la jar-kunveno, ke la laboro de la societo estis bona, kulture kaj feste. S-ro T.Suess, forta kolono de la societo, elektite risevis oficon de prezidanto, S-roj J.McDonald kaj G.Littleton vic-prezoj, P-ino Carrick sek-ino, P-ino R.McPherson kasisto. La bilanco montras negrandan krediton. Dis kutate estis demando de S-ino Greeneweg (Toowoomba) pri havi instruiston el Brisbano en la okazo ke la Teknika Lernejo tiea aldonus Esp-on al sia lernobjektaro. Malfeliĉe, instruisto ne estas trovebla por eventuala servo en Toowoomba, kiu foras 100 mejlojn de Brisbano. La societo ne plu uzas la ĉambrojn en Albert House, King George Square; ĝi nun komforte kunvenas en N-ro 43 de la sama konstruo. S.WANNEN.

(Ria. de Red.--Dankomn sinjoro! Mi atentigas legantojn pri la supra ekzemplo de problemo, kiun ankaŭ ni Esp-istoj en Aŭstralio devus fronti---per starigo de asocio de Esp-istaj instruistoj, simile al tiu en Britujo. Tia paŝo valorus pli ol miljara tamburado pri "la neceso enkonduki Esperanton en la lernejojn.")

INDEKSO? Amiko sugestas, ke ni konsideru provizon de jara indekso de enhavo, por faciligi serĉon al artikoloj k.t.p. Dankante lin pro lia intereso, ni tamen rimarkigus, ke ni dubas pri la efektiva helprezulto de tia faro. Ĉu pli ol dudek elcentoj utiligus ĝin? Do tio estus fari indokson nur por relativa malkulto. Mi sugestus, ke la vere-interesatoj, aĉetu kontraŭ kelkaj pencoj indekslibron, kun literoj laŭrandaj, kaj monaton post monato enskribu la enhavaĵerojn en kribra maniero laŭ la persona kaj individueca elekto. Tiel agante, ili not-

us ĝuste pri tiuj, kiujn ili, pro propraj inklinoj, opinius precipe gravaj por siaj celoj---interesa kaj instrua laboro. LA REDAKCIO.

POR S.A.T.-BULOJ. Dank' al S-ino Hintze ni povas citi kelkajn liniojn el letero al s-ro Lanti. Sendis ĝin s-ro Bannier (Francujo):

"Ĉe 'Arts Graphiques' (Belgio) kuŝas la tuta stoko de 'Leteroj de Lanti'. Espereble ni povos iam venigi tiun eldonadon, kiu estas nun tre mendata....Dua la tuta tempo la fidelaj SAT-anoj Paris-aj kunvenis ĉiusemajne kaj de tempo al tempo ekskursis dimanĉe....En Oktobro 1944 naskiĝis la 'Bulteno de la SAT-Amikaro'....La efiko estas bonega; tian sukceson mi ne atendis. Mi ne supozis ke la sen-naciismo trovas tion da eŝo ĉe la Esp-istoj. La movado refloras; ĉie entuziasmo. Jam preskaŭ 300 k-ĉoj pagis sian kotizon por 1945 (40 frankojn)....'La Plena Vortaro' elĉerpiĝis; bedaŭrinde ne eblas represigi ĝin en Francio; per k-de Sulski mi ankaŭ eksciis, ke en Britio same ne eblas...."

S-ro Lanti aldonas, ke tiaj novaĵoj forte emociis lin.

En la sama letero L. rimarkigas, ke S.A.T. ne povas morti, tial ke en sanskrito sat signifas la Reala Ekzistulo, la Universala Potenco psika kaj kosma. Unuvorte SAT estas Dio mem.... Li aldonas: "Sed eble konvenas, ke mi ne metafizikumu."

En letero al Bannier Lanti skribis: Mi havis viziton de la franca patrioto Ad am, kiu venis por kvazaŭ intervjui min pri la stato de la Esp-a movado. Lin tre indignas la konstato, ke ĉi tie pli kaj pli sentiĝas la usona influo kaj la enplantiĝo de la angla lingvo. Sekve de miaj informoj li verkis artikolon por grava revuo, kiun eldonas l'Institut Francais d'Amérique Latine, kies sidejo estas ĉi tie....En sia artikolo Adam diras, ke estas patriota devo de ĉiu franco fariĝi Esp-isto. (Ad reso: E.Lanti, Ap.59 Meksiko D.F. Meksikio)

LETERO EL LIMOGES. Jen elĉerpaĵoj el letero de Marta Rameau, konata en S.A.T.-rondoj kiel "Branĉeto". Ne malofte ŝi antaŭmilite brodkastis el Stacio Limoges en Esp-o. La leteron ricevis ŝia amiko D-ro MacLurkin, de Normanton (Kv.).

Limoges, la 22an de Februaro 1945. "...terurega vintro, 10 eĉ 16 gradoj Centigrade sub la nulo! kaj nenion por meti en fornon...La Germana invado ne venis ĝis Limoges; pli precize ĝi lasis mian urbon kaj fluis laŭ ĉiuj flankoj. Estis terura vizio, infera vizio. Vizio de la Lasta Juĝo. Neniam mi forgesos tion. Tago post tago, nokto post nokto aŭtoj kunportis direkte al sudo nederlandanojn, belgojn, fine francojn. Ĉiuj miksitaj kun soldatoj. Mi ne volis vagadi sur la vojoj, kaj preferis--ĉe devis--morti hejme. En tiu momento mi vidis nin ĉe la fundo de la malfeliĉo kaj kredis ke nia malvenko estis definitiva. Ni sciis nenion pri vi aneloj. En nia urbo la radio estis tiam fuŝita, ke neniam mi povis kapti la radion de la Londonaj francoj.

Nia loĝa manĝporcio estis tiel maldika ke mi ofte revenis hejmen,

plorante ĉar post longa atendado oni disdonis du vicojn antaŭ mi la lastan eron da viando aŭ fromaĝo, k.t.p. Por havi legomojn oni devis atendi horojn la alveno de fantaziaj legomvendistoj. Post kelkaj monatoj de tia vivo mi prenis energian deciden: mi bicikle vagadis ĉiulunde tra la kamparo kaj iris ĉe la kamparanojn. Dum tri jaroj, laŭ la nombro de kilometroj, mi faris dufoje Le Tour de France. Kiam la germanoj ankaŭ la sudan parton okupis la vivo ne fariĝis rozkolora. En la komenco ili kond utis antaŭ ni kiel "gentlemen", sed poste ĉio ŝanĝiĝis. La Rezistado organiziĝis en niaj arbaroj montaraj. Sekve: batalo okazis ofte inter okupantoj kaj "méguisards". La vojoj, kiujn mi uzis ĉiulunde ne estis tre sekuraj kaj ofte frumatene mi trovis postsignojn de batalo....Ofte ankaŭ la aviadiloj venis nokte porti armilojn kaj ĉiuspecajn provizojn al la "arbaruloj", kaj la sirenes (fajfitegoj) muĝis pro alarmo. Ĝa kiamfoje mi vekigis je tiu hurlado. Neniam mi povis alkitimiĝi. Mi ne estas timema, sed tiu morto kiu falas el la ĉielo teruris min. Fine ni suferis nur tri bombaradojn, sufiĉas ĉu ne?

Nia regiono tre suferis pro la ĉeesto de S.S. Certe vi aŭdis pri la detruo de nia vilaĝo Oradour? Estas krimo de la "division S. S. das Reich." Dumil homoj trovis abomenan morton tie....Nun ni estas pli kvietaj, sed ankoraŭ materiale tre malfeliĉaj....ni ne plu havas vestojn, ĉapo mankas kaj estas tiom malbona ke ĝi difektas la ŝtofojn. ĉiuj ni deziras la finon de tiu inkubsonĝo....Tre certe vi ne trovos la gramatikon de Kalocsay kaj Waringhien. La kutima eldonisto mortis en Parizo dum la invado....Por forgesi ĉion malagrablan mi verkas poemojn kaj kanzonojn por infanoj. Mi mem verkas la muzikon.... (subskribo)

BERNARD ACKERMAN Inc. have published a "10 in 1 Pronouncing Dictionary of Basic Language." 50c.paper; 1.50 cloth. "This amazing booklet gives you at an amazingly low price ten languages, including Esperanto, in a nutshell," says Dr. Solzbacher in "American Esp-ist."

ERAROJ en nia LASTA. P.136 (ĉe piedo) Kial-"Slavophil" tie ĉi? p.139, lasta linio, "Flandra;" p. 141, 9 de la malsupro, "ke E-to estas".

LASTMOMENTE. Important announcement!

S-ino HANKS is to give a talk on SAR, on Wed. August 29, 5 p.m. (Eastern Standard time.) It will be on Victorian regional stations as well, but is not to be on in other states. The title of the talk is "300 YEARS QUEST for a UNIVERSAL LANGUAGE." It will be a brief survey of some of the many attempts, and the part dealing with Esperanto will be the concluding few pars.

Published by P.R.BANHAM, 2 Banchory St., Essendon, WS VIC.

OFICIALA ORGANO DE LA AUSTRALIA ESPERANTO ASOCIO

LA RONDO

THE AUSTRALIAN ESPERANTO MONTHLY

ELDONITA DE F. R. BANHAM.
2 BANCHORY ST. ESSENDON W.5
VICTORIA AUSTRALIA.

VOL. 5 No 12

Sept. 1945.

L A R O N D O.L A R E D A K C I O.

- S-ro F.R.BANHAM, D.B.E.A. REDAKTORO
2 Banchory St., Essendon, W5, VIC.
- F-no L.E.BAILEY, D.B.E.A.
18 Sherbourne Rd., Medindie Gdns., Adelaide,
S.AUS.
- F-no W.A.ADDIS, K.SISTINO,
25 Greville Ave., Flinders Park, Adelaide, S.AUS

PROVO AL TITOLTRADUKO.

Tradukadi titolojn estas ofte malfacile, foje eĉ tre, ankaŭ por homo de la sama lingvo kiel la aŭtoro. Mi havas en penso ekzemple "Jude the Obscure," de Thomas Hardy. Ĉu Jude la mistera, la malmalte konata, la malfacile komprenebla, la triviale naskita, aŭ miksaĵo de ĉiuj? Ankoraŭ: "Far from the Madding Crowd" (sama aŭtoro). La linio venis el tiu majstra belega poemo de Thomas Gray, "Elegio en Kampara Preĝejtombejo." Sed kion precize signifas la aktiva participo "madding"? Hilton ankaŭ uzis ĝin. Mi dirus, "freneze bru(aĉ)anta---en la sencela, sensenca maniero de la baraktanta mondo de aferoj.

Estas okazoj, kiam estas necese legi libron eĉ tre zorge, por perfekte sciigi, kion la titolo vere volas komprenigi. Por doni perfektan tradukon de ĉiu titolo, necese estus havi ne nur mirinde evoluintan povon percepti la subtilajn nuancojn de vortoj kaj ties signifoj, sed ankaŭ esti kompreninta la enhavojn de la koncernaj verkoj. Tio eĉ pli validas en la nunaj tagoj, kiam la titoloj estas ofte iel-impresionismaj. Komparu: "Call it a Day."

Preterpase, ni rimarku "The Innocence of Father Brown (G.K.Chesterton). Naiveco, ne Senkulpeco. Nemo ne leginta la verkon povus mistraduki. Franco donis "S-ro Britling travidas ĝin" por "Mr.B. sees it through" (S-ro B. eltenas ĝis la fino). Nu, ni konsideru kiel traduki titoloj de kelkaj verkoj de Charles Dickens:

Lasu proprajn nomojn stari senŝanĝe.

LA HORLOĜO DE MAISTRO HUMPHREY. Master Humphrey's Clock. Franco: La horloĝo de Maître Humphrey. Master H. estas maljuna viro. Sed la Angloj ankaŭ uzas "master" ĉe nomo de knabo aŭ junulo ne viriĝinta. Ekz., "Here is a present for Master Braun" (por diferencigi de Mr., la patro). Sed Humphrey ŝajne estas ia mastro de domo kluba.

LA MALNOVA AMERIKVAĴBUTIKO: The Old Curiosity Shop. Fr. La magazin de antiquites.

RAKONTO PRI DU(ĈEF)URBOJ: A Tale of Two Cities. Fr. Un Histoire de

doux Villes. En Esperanto troviĝas per "city" ankaŭ "civito" kaj "metropolo." Mi iom timas ke Anglo ne konanta la verkon retradukus erare per "capital" aŭ "capital cities."

LA SONORILADOJ: The Chimes. Khodos kaj Millidge uzas tiun; Fulcher-Long "kunsonoroj."

LA OBSEDATA VIRO: The Haunted Man. La viron obsedas la konscienco-mordo de pako kaj la doloroj de malfeliĉa pasinteco.

BLEAK HOUSE: (lasu stari). Domo elmotita al la vento-pluvo, malvarma, sensirma, tute malaloga, repuŝa.

MIZERAJ TEMPOJ: Hard Times. Fr. La Temps Difficiles. En sonco de ekonomie malfacilaj. Zamenhof uzas kaj "tempo" kaj "tempoj" en tiu sonco. Kp.: kara tempo, tempo de kareco: time of scarcity.

NIA KOMUNA AMIKO: Our Mutual Friend. La Angla vorto precizece devus esti "common" ne "mutual". Dickens erare uzis. Mutual signifas reciproka. Fr. Notre Ami Mutuel.

GRANDIOZAJ (ESPER)ATENDOJ: Great Expectations. Expectations enhavas en si la duoblan nocion de atendi plus esperi, de nek atend(at)ajoj nek esper(at)ajoj plene respogulas. He had expectations: Li esperatendis, aŭ atendasperis ricevi heredaĵon. Mi proponas grandiozaj anstataŭ grandaj.

LA MISTERO PRI EDWIN DRUOD. The Mystery of E.D. Ne "de", sed "pri".

KRISTNASKA RAKONTO: A Christmas Carol. Tomas nek pri "carol" nek pri "chimes", sed Martyn Westcott (1905) tradukis per "sonorado"! Fr. Le Conte de Noel.

LA MALGRANDA DORRIT: Little Dorrit. Fr. La Petite Dorrit.

LA SKRIBAĴOJ, AŬ MENUAROJ, DE LA KLUBO PICKWICK.

Rimarku eraron en "Batalo de l'Vivo" 6/16: "sabataj sonoriloj" (dimanĉaj...)

----- F.H.BANMAN, D.B.E.A.

ESPERANTISTOJ FLUGAS de EUROPO al AUSTRALIO (20.-28.10.38). (Daurigo)

VII. Sopa Tago: Singapore-Palembang-Batavia-Sourabaya-Den Pasar.
Distance: 1170 mejloj; nota flugdaŭro 7 horoj.

Je la 6a mateno ni forlasis Singapore kaj tuj troviĝas super la maro, la Malakka Strato kaj la insuloj de la Nieuw-kaj Linga arkipelagoj. Baldaŭ ni vidas la marbordon de Sumatra kiel nigran linion en la matena sunlumo; poste troviĝas sub ni densa ĝangalo, kaj mozo en ĝi vidiĝas spaca sonarbojo, Talang Betutu, la nordoro de Palembang. Dum ni ĝuas duanmatsmanĝon en la malfirma ripozojo, ni sentas tute apude la gigantan misteron de la ĝangalo. La urbo mem situas ĉe-aŭ parte en

la rivero Musi. La domoj ambaŭflanke de la rivero estas konstruitaj sur bambuo-flosoj aŭ sur altaj fostoĵoj; la butikoj malfermiĝas al la rivero, ĉar la indiĝenoj preferas butikumi en boatoj. La tereno inter urbo kaj maro estas preskaŭ ĉie marĉa kun riakampoj kaj kokos-plantejoj.

Forlasinte tiun idilian flughavenon, ni transpasas la ekvatoron sen ia ceremonio (ni eĉ ne povas vidi iun linion sur la tero) kaj primiras Pladjce, unu el la plej grandaj petrol-rafinejoj kaj depon-ejoj de la Nederlanda Shell Kompanio. Estas vasta industri-centro kun multego da rezervujoj kaj propra haveno; ĝi speciale altiras nian

atenton, ĉar ties ĉef-direktoro estis nia kumpasaĝero ĝis nun. Denove ni troviĝas super nepenetrebla ĝangalo kun gigantaj amasoj da verda vegetaĵaro.

Ni forlasas la insulon Sumatra kaj en alteco de 11,000 futoj transflugas la Sunda-Straton, inter kies multaj rokaj insuletoj la plej interesa estas la Krakatau, la fama submara vulkano, kiu de tempo al tempo eligas grandajn kvantojn da vapor-ĵoj. Ni alproksimiĝas al la insulo Java, la ejo de eterna somero, centro kaj koro de Nederlanda Hindujo, "kiu estas drapirita ĉirkaŭ la ekvatoro kvazaŭ smeralda zono."

Proksime al la marbordo multaj blankvelaj boatoj de la indiĝenoj ornamas la blu-verdan akvon, kaj jam kuŝas antaŭ ni Batavia. Ĝi aspektis ĉarma kun sia ŝipoplena haveno, blankaj domoj, arboj kaj multfloraj ĝardenoj. Iam fondita rekte ĉe la maro, ĝi nun situas kelkajn mejlojn for de ĝi, kaj nova haveno devis esti konstruata en 1883. Ni alvenas tie post la 10a mateno; ni devas ĝi tie ŝanĝi la aeroplano, ĉar la K.L.M.-servo finiĝas tie kaj la daŭrigo de l'flugo okazos en K.N.I.L.M.-aviadilo Lockheed-tipo, kiu ne estas sama granda kaj komforta kiel la ĝisnuna. Ĉar ĝi forflugas nur post du horoj, la reprezentanto de la kompanio forkondukas nian aŭtomobilo por interesa vizi-

to de la loko. Antaŭe ni danke adiaŭis de niaj ĝienuna piloto kaj aviadistaro, kiuj tiel bone zorgis pri ni kaj nun ferios en malvarmeta loketo for de la urbo.

Estas ĝojo, en plena sunlumo veturi tra tiu fremda mondo. Unue la vojo serpentumas tra kaŝuk-, kafo- kaj rizo-plantejoj. Ambaŭflanke vidiĝas iam kaj iam malgrandaj bambuo-domoj kun indiĝenaj familioj sidantaj antaŭe; nun pli urbaj aspektoj, jen granda kazerne kun domoj por oficiroj kaj sub oficiroj; jen la malnova, indiĝena parto kun sia vigla moviĝo sur la stratoj; duradaĵ ĉarretoj tirataj de malgrandaj ĉevaloj kun tintiloj surdorse; tramo kun du alpendaj veturiloj, kies vandoj konsistas nur el drat-plektaĵoj kaj kiuj estas plen-plenaj de indiĝenoj; bazaroj, surstrataj vendejoj; Hinduoj, Araboj, Ĉinoj, Japanoj en brilkoloraj vestoj, kontraŭ kiuj kontrastas la blankaj de la Eŭropanoj kaj Amerikanoj. Meze en la ĉefstrato mallarĝaj kanaloj, en kiuj virinoj purigas tolaĵon aŭ eĉ banas sin. Ni renkontas funebran procesion: la ĉerko, kovrita per koloraj tukoj, kuŝas sur stangoj, kiuj viroj portas surŝultre, la funebrantoj sekvas piede.

TEMPLETO • BALI

Nun ni envenas la centran parton kun ĝiaj noblaj, malnovaj konstruaĵoj laŭ kolonia stilo, kaj multaj bonaj ekzemploj de moderna nederlanda arkitekturo; elegantaj hoteloj, bank-palacoj, muzeoj, pordegoj, staci-domoj, oficejoj de internaciaj industri-komercenoj, sportejoj kaj ĉiuspecaj konstruaĵoj administraciaj. Ni haltas ĉe la mond fama "Hotel des Indes," unu el la plej luksaj gastejoj en la Malproksima Oriento, kies "Rijstafel" (rizomanĝaro) havas internacian reputacion pro sia multnombro de manĝaĵoj kaj de servantaj kolnoroj. Bedaŭrinde estas tro frue, por sperti tiun specialaĵon nun; de ni kontentiĝas je ordinaraĵ refreŝaĵoj, kies nomojn ni tamen ofte ne scias, en la agrabla komforto de la bele ornamitaj haloj. Bedaŭrigante nian veturon ni vidas novajn koloniojn de dometoj por ne-riĉuloj laŭ nederlanda tradicio kaj kvartalon de tre impresaj modernaj vilaoj, apartenantaj ofte al riĉaj ĉinaj komercistoj. La nomoj de stratoj kaj placoj estas nederlandaj, kaj la tuta urbo respiciligas la riĉecon, trankvila memfidon kaj purecon de la hejmlando.

Ni revenas al la flughavono iom malfrue, estas tempo por la forflugo. Oni rapidigas nin al la aviadilo, kies motoroj jam zumas malpacience. Laŭdire niaj kofroj kaj havaĵoj jam estis transportitaj en specialan pakajaĵon de l'aeroplano---ĝis nun ili ĉiam staris je nia dispone en la flugkajuto. Oni ŝovas nin internon, la porde formiĝas kaj jam ni forlases la teron. Deŭras kelkajn minutojn, ĝis kiam ni malkonfuziĝas post tiu trorapida adiaŭo; tiam ni devas konstati, ke

niaj pluvmanteloj kaj unu manpoŝo restis en la vestejo de la flughaveno. Ni sciigas tion al la piloto, sed jam estas tro malfrue, por ree surteriĝi. La radio-telografisto kontaktas la flughavenon, kiu certigas, ke ili postsendos la postlaseĵojn en la sekva aeroplano al Sydney. Fakte ni re-ricevis ilin tie post ok tagoj---dum kiuj ofte pluvis en Sydnej---kaj post iuj malagrablaj formalajoj en la doganejo.

Kiam ni iom kvietiĝis post tiu akcidento ni jam estas de longe super la vastaj rizkampoj de Java, transflugas Sassarang, kaj post du horoj atingas Sourabaya, la centron de la nederlanda-hinda suker-industrio. Ĝi estas bela, moderna urbo, la haveno abundas de grandaj vaporŝipoj kaj aroj da indiĝenaj velboatoj, kiuj trafikas inter la insuloj.

Post mallonga paŭzo ni ree leviĝas kaj ŝvebas super densa praarbaro, ĝis ni transflugas la mallarĝan marstraton, kiu disigas Java de la insulo Bali. Indiĝenaj kanotoj kun ŝvelaj veloj vidiĝas kaj en la maro koralo-rifoj, kiuj longtempe protektis la insulon kontraŭ invado. La okcidenta parto de Bali, kiun nia maŝino

nun transrapidas, estas sovaĝa senfrukta areo, ne malte konata eĉ al la indiĝenoj pro superstiĉa kredo, ke tie regas malbonaj fantomoj.

Iom post iom, la ĝangalo sube montras senarbarajn pecetojn kaj rizkampojn sekajn; unuaj signoj de regulara hejmvivado evidentiĝas, sen nombraj temploj inter la dometoj. Ni atingas la sudan duoninsulon kaj tie, meze de kampara simpleco, for de l' moderna bruo, troviĝas la aĉrodromo sur pentrinda altaĵo, kie ni nun malleviĝas, je la 6a vespero.

Dua pli ol duona horo ne veturas sur vojo, malleviĝanta al Den Pasar, tra imponaj densejoj, palm-arbaroj, kanejoj, rizkampoj.... Kabanoj primitivaj de la indiĝenoj kun plekto-bariloj el palm-folioj, la alir-vojo trans la foso formita ofte nur el unu sola bambuo-trunko; zebuoj laŭiras la fosojn ambaŭflanke de la ŝoseo, birdoj kantas, arcaj strange flirtas en la aero. Ni venas al Den Pasar mem.

Viroj portas ŝarĝojn sur bambuo-stangoj, metitaj trans la brunaj ŝultroj; ambaŭflanke troviĝas grandega fasko da fojno, aŭ po kvar kaĝoj kun virkokoj (batalo de virkokoj kaj vetado estas la favora pasio de la Bali-anoj), aŭ korboj plenaj de frukto, aŭ akvujoj...; dum la virinoj, fasmaj pro siaj belformaj figuroj kaj gracia sinteno, plejparte senvestaj ĝis la talio, en ritma paŝado portas balanco sur la kapo ŝarĝojn, kiuj estas tiel pezaj, ke ili ne povas levi ilin sen helpo. Floroj en la hararo kaj koloraj tukoj, purpuraj, oranĝaj, briilverdaj aŭ violaj, aspektigas ilin, kvazaŭ ili iras al festeno, malgraŭ la peza ŝarĝo portata.

Ni atingas nian hotelon, kies arango estas stranga. La tuto estas nur teretaĝa; ĉirkaŭ intimaj, flor-ornamitaj kortetoj, en kiuj ŝarnaj fontetoj plaŭdas, grupiĝas la unuopaj apartamentoj el po 3 ĉambretoj,

apartigataj nur per malaltaj vandoj, de la kort-ĉirkaŭrejoj. En nia bano ni trovas, anstataŭ banujon, grandan masonitan akvo-pelvon kun kupra kruĉo, por elĉerpi kaj superververŝi la refreŝigan malsekaĵon.

Kvankam sufiĉe lacaj post tiu impresorika tago, ni tamen, post la ĉefmanĝo, riskas mallongan promenadon en la strangan ĉarmon de tiu ĉi "lasta paradiso en la mondo." Tio kaj tie nun indiĝenoj kaŭras ri-
poze sur la tere en kvieta fuzado kaj konversacio; estas kvazaŭ har-
monia melodio kaj balsamaj odoroj plenigas la aeron. Pli kaj pli sil-
entiĝas en la stratoj, homoj kaj naturo volas dormi. Alia bela tago
forpasis. Mirinde klara ĉielo etendiĝas super ni kun miloj da brilg-
aj s toloj.

-----daŭrigota-----PAUL.E.SCHNERIN, DEEA.

LA PLUVIOJ.

Okazis unu tagon ke Jesuo kaj liaj kamaradoj ludis en la brila sunlumo ĉe la porde de la domo. Ĉio estis kvieta, ĉar estis sabato kaj en la domoj ĉiuj silentis kaj proĝis kaj fastis. Sed la goinfanoj ne ankoraŭ estis aĝplenaj, nek saĝplenaj, kaj al ili ŝajnis ke ĉiu ta-
go estas por ludo kaj ĝojo, kaj ili ludis en la polvo de la strato ĉe la porde de la domo.

Ili prenis la molan silkan polvon, kaj kun akvo, kiun otulo alport-
is de apuda putetrogo, ili faris bonan flekseblan koton. Kaj jen unu komencis formi birdon, kaj li kriis ĝoje: Jen mi havas paseron, jen rigardu! Ili rigardis kaj ĝi estis bona. Tiam komencis la aliaj fari aliajn birdojn, kaj Jesuo faris pluviojn, ĉar li ŝatas ilian gra-
cian formon. Kaj ĉiam li faris la plej bonajn, ĉar ĉe li estis Di-
favoro; sed tiel aminda kaj mildmaniere li estis ke la aliaj ne plend-
is pri tio, nek provis superi la liajn. Ĉar ĉu li ne estis la saĝa,
aminda pensanto?

Kaj ili metis la diversajn birdojn sur la malaltan muron en la brila sunlumo por sekigi, kaj formis plurajn, grandajn kaj malgrandajn; la grandajn infanoj faris laŭ sia kapablo, kaj la malgrandajn kopiis la modelojn de la pli aĝaj, kiol ili ja devus.

Kaj jen el la silento de la brila sunlumo sonis paŝo. Alvenis Pariseo laŭ la malplena strato, ĝis la porde kie ludis la naivaj in-
fanoj kiuj pekis kontraŭ la sankta leĝo. Li, la studento de la leĝo, scis pli bone ol ili kion ili faras, tiun brilan sabaton, kaj li haltis kaj eklevis la okulojn ĝis la iliaj. Silentis la infanoj kaj sen-
moviĝis la fingretoj, sub la solena influo de la malhela vizaĝo kaj la malhelaj okuloj. Kaj la otuloj kaŭris al la pli grandaj, ĉar jen ili eksciis ke ili pekis kontraŭ Dio kaj la leĝo.

Lia voĉo sonis, soleno kaj akuzo.

'Ĉu vi ne scias ke estas sabato?' kaj eĉ al infanoj li ne provis moligi la voĉon. Teruraj estis liaj vortoj pro lia maniero. 'Ĉu ne estas skribite: la sepan tagon vi ne laboru?'

Kaj ili respondis nenion. Tiel li certis ke ili komprenas la gravoson de la peko.

Kaj li prenis la modelojn en siajn manojn. La infanoj tremis interne, sed kion fari?---ĉu li estas la sanktulo, kiu konas la leĝon? Li prenis la birdojn en siajn manojn, unu post la alia, kaj rompis ilin, kaj lasis fali la pecojn ĉe iliajn piedojn. Kaj ili silentis.

Eĉ ne unu vorto ili parolis dum li forpaŝis, la Fariseo, kvankam en la okuloj de la etulinoj brilis larmoj, ĉar ili komprenis sian pekon.

Kaj Jesuo staris kaj rigardis post la Fariseo, kaj diris nenion, nek movis sin dum li pensis pri la peko kaj la bela brila sunlumo kaj la ĝojo de la vivo kaj la amo de Dio kaj pri la Fariseo kaj la leĝo. Kaj dum ili staris kaj silentis, ne sciante kion fari, li turnis sin kaj rigardis ilin per siaj animplenaj okuloj, ĉis ili komprenis kiom li estas bona kaj kiom lia amo kaj boneco superas la leĝon.

Kaj ili ĝojis.

Jesuo prenis la pecojn de la pluvioj kiujn li formis, kunmetis ilin kaj starigis ilin sur la maro, kaj dolĉe parolante al ili, li donis al ili ion de lia propra sankta spirito de vivo kaj ĝojo, kaj ili vivis. Tiam li flirtis la manon kaj la pluvioj forflugis kriante per sia ora voĉo, GLOR-I, glorii!

La geinfanoj ĝojis kaj plezurkriis, eĉ en la sabata silento, ĉar ili ekscitis ke super la leĝo de Dio regas la Boneco de Dio kaj Liaj donacoj al ili.

Kaj la pluvioj prosperis kaj vivis en paco dum la jaroj. Ilia voĉo ŝajnas plenda, sed nur se oni ne havas la ĝustan senton en la propra koro, ĉar vere ili ĉiam laŭdas la bonecon de tiu kiu donis al ili vivon, kaj himnas eterne kaj eterne: GLOR-I, GLOR-I, GLOR--I!

-----F.PITT, D.B.B.A.

RAKONTO de HUMANA INTERESO.

de Arthur G.Kunge, for the "Digest."

Antaŭ ĉirkaŭ duonjarcento juna Angla knabo, visitanto en la kamparo, ekiris por ĝui naĝadon en malgranda lago. Spasmoj atakis lin dum li estis jam for de la lagobordo. Liajn kriojn por helpo aŭdis juna kampula knabo kiu laboris en proksima kampo.

La kampara knabo sin ĵetis en la lagon, kaj donis al li provizoran kuraceton. Post nelonge la visitanto resaniĝis kaj povis reiri al sia hejmo en Londono.

Pasis jaroj antaŭ ol la du knaboj ree sin renkontis. Tiam ĉi fojon la urba junulo venis al la kamparo por demandi al la kampula knabo, kiu antaŭe savis lian vivon, kiajn intencojn li havas por la estonteco. Kiam la junulo nekaŝeme konfidis ke lia ambicio ĉiam estis studi karncarton, la junulo de Londono informis ke liaj gepatroj estas pretaj, ŝakte tre dezirantaj dediĉi al la helpo de la juna kampula knabo tutan la monon bezonatan por lia edukado.

Ankoraŭ jaroj pasis. La bienknabo ĉeestis kuraĉlernejon, gradingiĝis kun altaj honoroj, kaj ekentreprenis karieron de kuracreserĉado. Fine, en 1928, li faris eltrovon kiu destiniĝis savi milojn da vivoj. En sia laboratorio li trovis ke ĝermoj ne povas ekzisti en kelkaj vegetaĵoj. Li eltrovis penicilon.

La sama bienknabo iĝis D-ro Alexander Fleming, internacia konata sciencisto kaj bonfaranto al la homaro.

Sed kio pri tiu Londona junulo kies vivon Fleming savis kaj per kies financa helpo Fleming povis suprenrampi la altaĵojn kiujn li iam rigardis kiel neblaĵojn?

Hu, jen interesa, necesa parto de la rakonto.

Lastan vintron pneumonio atakis tiun Londonanon dum epokfara vojaĝo al la Proksima Oriento. Li iris tien por renkonti kun Roosevelt kaj Stalin por serio de gravaj konferencoj.

La sanstato de la Brita ŝtatesto iĝis timigo kriza. En Anglujo oni pretigis la drogon elpensitan de la sama kampula knabo, poste akcelis ĝin al la litflanko de la malsanulo. Post malkaltaj horoj la miraklo-produkanta penicilo faris sian laboron, kaj aldonis alian gloran nomon al la longa listo de tiuj kies vivoj estas savitaj de ĝiaj mirigaj proprecoj. Jam duan fojon Alexander Fleming savis la vivon de la juna Londonano.

Jes, Winston Churchill estas la malgranda knabo kiu iris naĉi en tiu kampara lageto antaŭ duonjarcento.

----- (Trad.) L. E. BAILLY, DBEA.

ANKAŬ VI DEVAS LUDI.

Alan Marshall, en The Argus, Melbourne.

Meritas eksternon gastigantoj kiuj penas elseĝigi vin por ludi, kiam vi ne deziras tion. "Venu, surplanden!" ili gaje instigas. "Staru tiulokon!" "Sed tion mi ne povas ludi," vi protestas. "Sensencaci!" ili forĝestas tiujn fusaĵajn pravigojn. "Baldaŭ vi lernos. Staru apud fraŭlino Plasid. Prenu ŝian brakon."

Hu, mi tute ne malamas proni knabinon perbrake, se temas pri bela promeno, sed staradi kiel azeno kaj atendi ion okaziĝi estas afero terure embarasa. Kion diri al ŝi vi ne povas trovi. Vi maltrankvile staras, konjektante pri kio okazos. Eble vi devos kisi ŝin. Eble transflugi tri seĝojn aŭ salteti per unu kruro aŭ kuregi tri fojojn ronde la ĉambren.

El tiuj vi povas nenium fari bone. Vi havas penson ke saĝe se vi ne venis la ludvesperon. Sed la gastigantino denove ekpapas vin: "Puŝu la alumetujan kovrilon sur vian nazon. Bone! Puŝu ĝin sur la nazon de fraŭlino Plasid, ne manu tuŝante la kovrilon."

Do jen kio temas. Gusto por sperti tion vi trafis tri tramojn kaj unu buson. Por tio la edzino admonis: "Rapid u, ni ne malfruigu!" Por tio vi portas la paradan veston kaj holnovan kravaton. Tamen, havu kuraĝon. Post ion ili petos vin solkanti. "Sed mi ne povas kanti." Ha, ha! Ĉu vi pensas ke vi povos elteni kontraŭ

gastigantino kiu sukcesis ludigi vin je la aluotujo-sur-nazoj?
Post duonhoro vi estos kantanta "Trees" (Arboj).

----- (Trad). F.R. BANHAM, D.B.E.A.

TRADUK-KONKURSOJ.

TRADUKO de KONKURSO 25:

Unu el la pli gravaj problemoj en la Malproksima Oriento rezultas el la kompleta indiferenteco de la Malajoj rilate la respondecojn de regado. Kiam prospero venis al Malajujo en formo de la riĉaĵoj de kaŭĉuko kaj stano, la diversaj ŝtat-registaroj profitis el teren-kaj eksport-impestoj, sed la ordinaraĵoj Malajoj ne profitis; ili estis kontentaj, sekvi sian simplan vivadon kiel ĉangal-enloĝantoj kaj fiŝistoj. Ili ne partoprenis en negoco aŭ komerco; ili simple prilaboris siajn kampojn kaj okaze kulturis la kaŭĉukon, kiun ili vendis, per satigi siajn bezonojn. Ili ne estris vastajn kaŭĉuk-posedaĵojn, nek minis stanojn, sankiel ili ne fondis grandajn kompaniojn, por eksporti la riĉaĵojn de Malajujo kaj dumriĉiĝi sen.

La solvo en Malajujo kuŝas en nia kapable, trovi "pento-kapon," kiu obligus al Oriento kaj Okcidento, reciproke onserbi siajn avantaĝojn sen malakordo.

Venkinta grupo: Sydney Esperanto Society.

TRADUKOTA TEKSTO KONKURSO 27:

"Have you ever met an Indian?"

This startling question was put to me by a friend when I had been in India for nearly a year, and had travelled thousands of miles. Met an Indian? What did the man mean? I had, of course, met many. To speak to...at least a thousand. But supposing we looked at India from a more general viewpoint? First, the 180 million caste Hindus. They were Indians all right, the very core of India. But wait a minute...were they? What about the 60 million noncaste Hindus who were grovelling in their dust? Were they Indians too? According to the caste Hindus, they were not even men and women; they were "untouchable". To drink from the same cup would be spiritual poison; their very shade was pollution. Could these 60 million---regarded by their own brethren as a good deal lower than the animals---be described, by a Westerner, as "Indians"?

(Beverly Nichols: Verdict on India.)

Tradukoj devas atingi la subskribinton antaŭ la 10.10.45.

P.E. SCHWERIN, 1 Carabella Flats, McDougall St., Milsons Point, NSW.

ERAROJ en nia lasta: 147/23 fumajita; 148/13 ĝiaj salikaĵoj; 18 agrable; 149/7, voĉon; 149/13, hararon melan..lanugocan; 150/17, apartamento; 32 helpa, 26 tempon; 152/4 de la mals: flugfaligis sin (aŭ

flugfalegis el la ĉielo). 153/8 de la mals. troviĝas tedaj.

LITERATURECA TRADUKO. de F.R.BANHAM.

WUTHERING HEIGHTS: Of all the books of all the Brontes, this one is the supreme masterpiece. Charlotte has genius and imagination. She has passion too. But there is a certain demonic violence about Emily which carried her work into a region of high and desperate beauty forbidden to the gentler spirit of her sister. The love of Heathcliff and Catherine breaks the bonds of ordinary sensual or sentimental relationship and hurls itself into that darker, stranger, more unearthly air wherein one hears the voices of the great lovers; and where Sappho and Michaelangelo and Swift and Shelley and Nietzsche gasp forth their imprecations and their terrible ecstasies. Crude and rough and jagged and pitiless, the style of this astounding book seems to rend and tear, like a broken saw, at the very roots of existence. The smell of rain-drenched moor, the crying of the wind in the Scotch firs, the long lines of black rocks drifting across the twilight---these things become, in the savage style of this extraordinary girl, the very symbols and tokens of the power that rends her spirit.

(John Cowper Powys.)

El ĉiuj libroj, kiujn verkis la fratinoj Bronte, tiu estas la plej-supera majstraĵo. Charlotte havis genion kaj imagon. Ankaŭ pasion. Sed en Emily estas ia demona perforto kiu portas ŝian verkadon en sferon de alta kaj malesperanta (7) beleco neeble por la milda spirito de ŝia fratino. La amo de Heathcliff kaj Catherine rompas la ligilojn de ordinara volupta aŭ sentimenta rilato kaj ĵetas sin en tiun pli malluman, pli strangan, pli ekstermondcan aeron en kiu ni aŭdas la voĉojn de la grandaj amantoj---kie Sappho, Michaelangelo, Swift, Shelley kaj Nietzsche stertore elpuŝas siajn blasfemojn kaj terurajn ekstazojn. Kruda, malglata, akra kaj senindulga, la stilo (4) de tiu kiriga libro, kvazaŭ rompenta segilo, ŝajnas ŝiri je la efektivaj radikoj de la vivo. La odoro de pluvsaturota erikejoj, la hurlado de la vento en la Skotaj abioj, la longaj linioj de nigraj frugilegoj pasantaj trans la krepuskan ĉielon---tiuĵ fariĝas, en la savaĝa stilo (4) de tiu ŝi eksterordinara knabino, la efektivaj simboloj kaj indikatoj de tiu potenco kiu ŝiras al ŝi la animon.

(7) La senco estas nur konjektobla. (4) Powys ion neprecizo uzas la vorton "stilo". Verkovo, verkformo?

UNU RADIKO UNU SIGNIFO? Ne estas regulo de Esp-o, ke ĉiu vorto havas ununuran signifon. TUBO signifas (1) Granda nekovrita kavo el ligno. Angle, "tub", kaj (2) Marfiŝo granda kun bongusta karno iom simila la bovidan viandon. Angle, "tunny". Iom riĉe troviĝas en Esp-o tia-specaj radikoj havantaj pli ol unu sencon. Tio ne estas danĝero ĉe nocioj tute malparencaj; tamen konsilinde estas uzi alian radikon se eble (ekzemple ĉe "atlaso"). Ankaŭ ne estas danĝero fari figurajn uzojn aŭ sencotendaĵojn de la radikoj, ekzemple ĉe osenco, kadro, radikoj; estingi, ami, algluiĝi; mola, glata. Sed ĉe kolegio, doktoro, akademio, studento; ignori, kontroli, insulto, ŝati, konkuri, konkursi, konkurenco; eventuale; triviale, kuŝas efektiva danĝero de miskompreno de la okzakta senco, ĉar tiuj vortoj (kaj aliaj), kvankam similaĵoj en formo, pli-malpli diferencas inter si en la koncernaj lingvoj. La ticinomitaj "internaciaj" vortoj (ofte "falsaj amikoj") bezonas precipan zorgon ĉe la uzado.

Finvorte, ekzistas certa kategorio de vortoj, kiuj estas etimologie parencaj sed jam akirintaj al si diversajn, oĝ specifajn sencojn. Inter tiuj estas RADIO, kiu signifas wireless, ray of light, radius, a facial expression, a spoke of wheel or similar; KONSULO: a Roman magistrate, a diplomatic agent; TRIBUNALO: a court of justice, a bench of justices; KAPELO, kun kvar signifoj. En "bonbo falis sur la tribunalon" (aŭ kapelon) oni ne sciis, ĉu ĝi trafis la lokon aŭ la homojn en ĝi! Tiu evolua flanko de nia lingvo, pro ĝia neprecizeco, povas finfine veki maltrankvilon ĉe la pli pensemaj el la Esp-istoj. Ne lasu la liberecon de nia vivanta lingvo forpuŝi la disciplinon!

MORTA Aŭ MORTINTA? Sur p. 133 troviĝas "Li estis morta...." Leganto demandas, ĉu tio estas korekta. Laŭ Plena Vortaro (sub manco 4) morta egalas mortinta ("enĉerkiĝi la mortan korpon"), sed William Bailey en "Heroldo de Esp-o" 23.5.37 skribis: "Laŭ la Zamenhofa uzado morta ne signifas mortinta; en la Ekzercaro paragrafo 31,6 ĝi signifas mortema (komparu la korpo estas mortema en la Dua Libro 25/23). Aliloke ĝi montras diversajn rilatojn al morto.....Krom la ofte uzita mortinta ni havas ankaŭ sonviva kaj malviva; la unua estas pli ofta, precipe en la lasta tempo, ekzemple en la Malnova Testamento malviva troviĝas en kvar lokoj, sonviva en dek lokoj." Laŭ Millidge morta signifas "of death, mortal, fatal." Vidu en Lingva Kritiko No. 12, Jan. 1933, mian artikolon pri "mortema." (P.R.BANKMAN)

KASO de la RONDO.

KVITANCOJ RICEVITAJ. S-inoj V.Ray, 6/-, Rawson 3/- don., Johanson 8/-. S-ro A. Kirstukas 6/-. F-ino M.Savage 6/-. Dr. C. Sandoj 6/-. A.Nisson 6/-. E.Hearne 6/-. G.LoCoultre 5/-. S-roj Dornbusch 6/-. E.Walker 12/6, I.Maddern don. 10/-. £4..5..6.
Al LA RONDO £3.5.6, Al A.E.A. 15/-. Elspoj de La Rondo £4.3.- En La Kaso £1.14.1. Abonoj al LA RONDO kaj AUS. ESP. £300. 6/-.
KLISISTINO W.ADDIS, 25 Greville Avenue, Flinders Park, South Aus.

NAINI TAL, British Evacuee Homes. HINDUJO.

Melbourn Esperanto Club. Karaj samideanoj,

Hodiaŭ mi ricevis vian leteron, la unuan leteron en Esp-o dum kvar jaroj. Tio estas okazo de granda graveco. Leginte vian leteron, rigardante viajn subskribojn, karaj gesnikoj, mi ĝojis en la tuta mia spirito.....

Mi naskiĝis en 1910 en malgranda terkultura bieno en Litovujo. En mia infaneco mi vizitis la komenclernejon, kaj post ion da tempo mi lernis aviadon en urbo Kaunas, sed aviado ne estis mia sola profesio. La lastajn jarojn antaŭ la Rus-Germana milito mi laboris en tipografio kiel mekanisto en urba Vilno.

En la sekvanta tago de tiu milito mi kun granda doloro en la koro forlasis la amatan urbon ruinigitan per la germanaj bomboj. Tio estis 24.6.41. Mi kun multaj samlandanoj, por po^{ne} en germanaj manoj, veturis al Sovetio, sed tie neniu atendis nin. Ili ŝiuj havis sian propran mizeron, siajn proprajn klopodojn. Mi vojaĝis al Vitebsk, Veliki Luki, Jaroslavl, Gorkij, Taŝkend, Aŝkabad.... En neniu urbo mi trovis ian laboron aŭ permeson ekloĝi tie. La rusoj rigardis al mi kiel al tiuj kiuj alportas militan malfacilaĵon, kie pligrandigis ilian antaŭe-mizeron. Sed ĉu ni forkurantoj el la germana faŝismo estis kulpaj? Mi elspesis ĉiujn miajn monerojn kaj ĉiujn objektojn por-ricevi ion da nigra pano. Sed kiam finiĝis la somero kaj malvarma aŭtuno ploretis, mi havis nenion, nek varman ŝarbron nek ion por manĝi. Dum la noktoj mi dormis kun aliaj sur pavimo de stratoj, en tagoj mi rigardis serĉe al la pano.

La rusa registaro neniel helpis nin. Ili proponis nur koncentrejojn al ni. Kiam tie restis nenio plu esperinda krom morto de malsato kaj malvarmo, mi forlasis tiun teruran landon kaj 27.11.41. trapasis la landlimon de Afganoj. En urbo Kabul mi estis en malliberejo ok monatojn. Post tio mi laboris kiel aŭtomekanikisto en garaĝo de unu ministerio en Kabul. 28.11.44 mi alvenis en Hindujojn. Nun mi estas en la "camp de British Evacuee."

Tie ŝi, en Hindujo mi trovis nenian laboron. La Brita registaro donis al mi eblon vivi en la "camp de B.E." kaj mi estas tre kontenta kaj dankema al tiu ŝi registaro. Antaŭ ion da tempo mi esperas reiri al mia patrujo sed nun tio estas la fixio (? in a fix, malfacilo?). Mia patrujo estas okupata de la rusoj kaj mia vojo returne estas barata per malliberejoj.

Mi skribis leteron al The Director General (UNWRA), petis lin helpi min sed mi ankoraŭ ricevis nenian respondon. Mi lernis anglan lingvon kaj ionete povas paroli kaj legi libron. Mi estas ne edzigita. Post du tagoj mi sendos al vi dek rupiojn kaj mi deziras ricevi de vi ion da Esperanta literaturo.

"....cent semoj perdiĝas, mil semoj perdiĝas, ni semas kaj semas konstante" skribis la Majstro. Jes, ni devas semu kaj semu. Post la milito nia kampo pligrandiĝos, kaj la semoj elkreskadus plantoj.

Karaj samideanoj, akceptu mian saluton al tuta M.E.K. Skribu pri via laboro en Aŭstralio. Mi restas, esperante vian leteron, A.KIRSTUK-AS.

La Redaktoro de La Rondo varme salutas nian Litovan sambatalanton. Li ricevu de nun pli grandan porcion de la feliĉoj Liaj rimarkoj pri lia traktado en Sovetio aparte interesos al multaj legantoj. Mi rimarkigus ke ankaŭ en aliaj Aliancaj landoj oni havas la belan kutimon enpuŝi antifaŝistojn post pikdraton. Jen el la granda taggazeto Melbourne Herald 21.7.45:- La Brita registaro (Foreign Office) enketas kazojn de 80 Hispanojn, kiuj estas karceritaj ĉe urbo Kirkham, Anglujo). Unu el ili sin mortigis, kaj tio devigis la enketon. Ili estas plejparte respublikanoj, kiuj fuginte en Francujon el Hispanujo post la venko de Franco, fine kaptiĝis de la Germanoj kaj devis skalviĝi en la Todt-organizo. Ili fine trovis vojon al Anglujo post la militĉeso en Germanujo. Antaŭ du semajnoj ili malsatstrikis, plendante pro la manĝoporcioj. Antaŭ en aliaj lokoj oni metas demokratojn post pikdraton. En Nord-Afriko la Brita aŭtoritato tenas koncentreje pli ol 4000 Grekajn kontraŭregulojn, laŭ Grekpresagenteja raporto.

TOMMY BURNS SENNACIEMA. "The Argus" Melbourne 14.7.45 informas ke en San Francisco S-ro Hardy, pressekretario de S-ro Forde (Ŝtatministro) ricevis viziton de Tommy Burns, fama pezula bokŝampiono. En 26.12.08 en Sidnejo li perdis la titolon al la negro Johnson. Burns diris al Hardy ke li vizitis lin nur por "iom babili kun iu el Aŭstralio kaj esprimi admiron al nia lando." Li cedis ke Johnson estis por li tro bona, sed ke, se li havus tiam pli da pezo li pli bone batalus. La ekŝampiono estas fervora ano de nova religia sekto kiu interalie kredas ke ĉiuj eksistantaj nacioj fandiĝu en unu solan mondanon.

Jen homo spirite preta por ricevi varbinvitojn de niaj Sennaciecaj amikoj. Se, fariĝinte membro de tiu asocio, li batalus por ties ideoj tiel persiste kiel por la bokŝvenkoj, ĝi posedus valoran adepton. F.R.B.

ASOCIAJ AFEROJ.

KOMISIITO POR EKZAMENOJ. Bonvolu noti en via ekzemplero de la Jarlibro ke la nova adreso de P-ro C.C.Cowling, Komisiito por Ekzamenoj, estas "The Rectory, Queenstown, T.A.S." Niajn gratulojn kaj bondezirojn al vi, Pastro Cowling, en via nova paŝo.

RADIO-PAROLADOJ. La Prezidantino de W.A.E.L., P-ino Stremple, denove parolis dum Aŭgusto de radio-stacio 6WN. Niajn gratulojn al ŝi kaj al D-ro C.J.Caldera, kiu organizis la okazon. 6WN estas unu el naciaj stacioj en Okcidenta Aŭstralio.

S-ino Hanks faros paroladon de 3SR (alia stacio de la Aŭst. Broadcasting Commission) je la 5a horo (E.S.T.) P.T.M. la 29an de Aŭgusto. La temo estos "300 years quest for an international language." Niajn elkorajn gratulojn kaj bondezirojn al vi, S-ino Hanks, pro la bonega laboro kiun vi faros. Viaj penoj estu modeloj al ni ĉie.

S-ro A. Turner ankoraŭ brodkastas de 3SR de tempo al tempo. Gratulojn kaj bondezirojn al vi ankaŭ.

M.E.A. kaj W.A.E.L. Tiuj du kluboj ne permesos la herbon kreski sur la piedoj. Iam havas tutajn planojn por la progreso de la movado en siaj landpartoj. Nun en la longe sopiritaj pacotagoj, ĉiu grupo kaj klubo devus senprokraste abanĝi propagandon, novajn kursojn k.t.p.

I.E.L. La sekretario de Internacia Esperanto-Ligo informas nin ke ĉi tiu lando nun havas sufiĉe da membroj de la Ligo por permesi enoficigon de I.E.L. Komitatano. Komitatanoj de A.E.A. bonvolu noti ĉi tion. Se vi havas iun proponon pri tia elektado bonvolu sendi ĝin al la Prezidentino de A.E.A. Sed antaŭ ol sendi vian proponon, trarigardu la Statuton de I.E.L., kiu aperis en parto dua de I.E.L. Jarlibro.

La unua parto de 1945a eldono de la Liga Jarlibro jam atingis Australion. Ĝi kontras delegitojn en 24 urboj de Aŭstralio. Laŭlandaj raportoĵ klarigas la staton de la movado en libraj landoj kaj estas klare, ke daŭra forta laboro baldaŭ faros la movadon pli forta ol iam antaŭe.

Tiuj individuaj membroj de I.E.L. kiuj volas seninterrompe ricevi la Ligan gazeton saĝe sendu la 1946an kotizon por atingi la ĉefdelegiton, s-ron Pfahl, 64 Brighton St., Croydon, N.S.W. antaŭ la fino de Novembro.

DEVIZO. La Estraro elektis la jenan kiel la Devizon de la Asocio: "Ni gardu la Sanktan Flamon." Kiel niaj membroj bone scias, la A.E.A. establiĝis, kaj kreskis dum milite por certigi ke la eta flamo de Esp. ne estingiĝu sed brile lumu la nacian teron. Ĝi daŭre lumu al la movado la vojon kiu irigos nin al tutmonda, fraterna interkomprenado.

KORESPONDAJ KURSOJ. S-ro P. PITT, c/- Keornong School, Warrandyte, VIC., nia komisiito por korespondaj kursoj, nun povas havigi al vi kursojn de diversaj gradoj. Reklamoj aperis en "ABC Weekly," "Common Cause," "Australasian," kaj "Weekly Times." Bonvolu fari vian plej eblon por helpi lin en la laboro. Ju pli da kursoj venditaj, des pli da reklamado estos farebla. Sendu ĉiujn reklamojn pri kursoj rekte al s-ro Pitt.

G.H. HILLERMAN, Sekretario, 15 Morrice St., Lane Cove, N.S.W.

La plej granda animalo iam ajn vivanta estas la Sulfurvontra baleno.
 La plej granda teranimalo de Nordameriko estas la bizon. Pli ol 300 funtojn.
 La plej longa serpento en la mondo estas la rethanta pitono: pli ol 30 futojn.

TAKTA INSTRUO.

Hinduĵo estas lando gastama---ankaŭ amike taktoplena. Ĉe festeno en Kalkato Angla fraŭlino fiere dismontris kelke da fotetoj de ŝi faritaj. Unu gasto ĵetis rapidan rigardon de malaprobo al Hindu amiko ĵus reveninta ferie el Oksfordo. Ŝi certigis min ke tre nekonvenaj estas tiaj fotoj, kiuj tenis pri intimaj scenoj de iu memoriga ceremonio, al kiu la fraŭlino ĉeestis kiel gasta invitito.

Govind, la Oksford/a studento, milde admonis ŝin per la sekvan-taj vortoj:-

"Ĉu vi memoras Moti Lal? Li pasigis Paskan ferion kun bona Diotima Metodista familio en Kimrujo. Li pensis ke bone estas uzi por sia libro la spertojn akireblajn en tiu medio. Cele al tio li volonte akceptis inviton ĉeesti Diservon en preĝejo. Li postrestis ankoraŭ pro la rito de konunio. Malfeliĉe, li ne ĝuste sciis kion fari, kiam la sankta pokalo prezentigis al li ĉe la altara table. Ĉion de la vino li eltrinkis.

"Sed lia plej krianta erarpaŝo okazis ĉe enteriga soleno. Ies amita onklo mortis. Al Moti parencoj invitis ĉeesti la funebran solenon. Surmetinte nigran frakon, li iris. Kiam la ĉerko estis mallevota en la tombo, li alpaŝe ekceligis kamerton kaj akiris bonegan bildon."

La bonmaniere Angla fraŭlino sensone, gracie ridetis. Ŝi sciis kiel la ceteraj, ke Moti Lal nur mito estas. Sed ŝi sagace akceptis la riproĉon. "John o' London's Wkly" recenzas "India in Outline" (Lady Martog.)

-----F.R.B.-----

JUDA HUMORO. Du Judoj promenis en tombojo. Preterpasante multekostajn tombŝtonojn unu el ili rimarkis: "Rigardu! Mendelo! Kiel lukse vivas tiuj-ĉi riĉuloj!" (El la "Readers Digest".)

----- (Trad.) C. THOMPSON, D.B.E. -----

SPERTETO. Mi iam marŝis laŭ kvietaj urba strato dum frua vespero. Mi subite vidis viron kuŝanta en la kanaletto. Mi haltis kaj rigardis lin. Iom maljuna viro kun biciklo ankaŭ haltis kaj demandis, "Ĉu li estas malsana aŭ obria?"

Mi respondis, "Mi ne scias, sed mi opinias ke li estas obria."

"Mi devas esplori lin," diris la maljunulo. Li starigis la biciklon en la kanaletto, surgenuigis, kaj levis la kapon de la senpova nekonato. Mi klinis min super li por certigi se li ankoraŭ spiras.

La okuloj de la nekonato malfermis; li vidis min kaj fervore diris: "Kiel mi amas vin!"

La helpulo, iom surda diris "Parolu laŭte, kunulĝo, ripetu!"

"Kiel mi amas vin!"

Mi rapide decidis ke tio ĉi ne estas la loko por mi. Mi remarŝis laŭ la strato, kaj ree aŭdis "Parolu laŭte!" kaj ree la nekonato "Kiel mi amas vin!" (Verk.) Deaconess M. Magarey.

Published by F.R. BANHAM, 2 Banchory St., Essendon, W5 VIC.

OFICIALA ORGANO DE LA AUSTRALIA ESPERANTO ASOCIO

LA RONDO

THE AUSTRALIAN ESPERANTO MONTHLY

ELDONITA DE F.R. BANHAM.
2 BANCHORY ST. ESSENDON W.5
VICTORIA AUSTRALIA.

VOL. 6 No 1

©-el. 1945

NI GARDU LA SANKTAN FLAMON.L A R O N D O.L A R E D A K C I O.

S-ro F.R.BANHAM, D.B.E.A., REDAKTORO.
2 Banchoy St., Essendon, W5 VIC.

F-no L.E.BAILEY, D.B.E.A.,
18 Sherbourne Rd., Medindie Gdns., Adelaide, S.AUS.

F-no W.A.ADDIS, KASISTINO.
25 Greville Av., Flinders Park, S.AUS.

VOLUNO SES, NUMERO UNUA.VIVU "LA RONDO" !

Tra temp' da multa malfacilo,
Tra jaroj de la mondmilito,
Por la Ideo batalanta
Kaj la anaron kunliganta
Fide "La Rondo" eldoniĝis;
Ĉiam kun bela, digna ardo,
Taŭga laŭ Verdastel-standardo,
Por Justo, Homa Egaleco,
Interkompreno kaj Frateco,
Kore "La Rondo" sin dediĉis.

Jen do okazo por saluto,
Por bondezireoj kaj gratulo,
Por toasttinto kaj festeno,
La sesa naska datreveno
Vivu "La Rondo"! Vivu! Floru!
Ne nur por distro, nek utilo,
Ne kiel nura informilo,
Sed ideale, laŭ la Celo
De nia luma verda Stelo
Ĝi floru daŭre, kaj laboru!

VIVU "LA RONDO" !Kun koraj respektoj de JoE.

Jen la unua pactempa numero de nia gazeto, kiu ekvidis la lumon de 1' vivo en Oktobro 1940.

Malgreaĵe ĉiaj malfaciloj pro la plej detrua milito en la historio, ni sukcesis atingi la nunan mejlŝtonon de nia modestas vivo sen morta vundo, kaj nun, kun spiro de faciligo, preparas nin por enpaŝi la novan epokon. Ni rajtas ja fieri pri nia atingitaĵo, sed por bridi eble tro fervoran singratuladon, ni jetu la penson transmaren al niaj kuraĝaj kaj nesubpremeblaj kolegoj, kiuj en la malliberejo de Eŭropo spitis la cirkonstancojn kaj, sub, pafiloj de lakeoj de la tyrano, dissemis vortojn de 1' espero sub formo de gazetoj en nia kara lingvo. Nian admiron kaj dankon al tiuj fideluloj! Se ni, vivantaj en lando netuŝita de malamika plando, ne povas eldoni gazeton, ni ja hontus antaŭ ilia heroa laboro.

Tamen, eĉ kontraste kun tiu glora ekzemplo, ni havas kaŭzon esti

kontenta pro nia farado. Ne unu monaton ni devis rezigni pri eldono de nia organo. Prozentu al vi, kion tio ĝuste signifas! En la tempoj, kiam niaj gvidantoj rajte formetis la ilojn por ĝui mallongan libereceton, ad foje sentis sin en ne tre bona viglo, la laboraĵo neniel suferis. Pro akcelita apŭiko, aŭ kontraŭvola sinpelo, ili anticipe faris al si rezervejn kaj tiel garantiis, ke ĉiu monato portos sian nomon sur la fronta paĝo. Dekoj da aprcbaj leteroj kaj dankesprimoj rekompenciis tiun sindonemon kaj kuraĝis la administracion al plus penso.

La A.E.A. solide progresis dum la jaro kaj ricevis belan ĉapitron en la Jarlibro de I.E.L. Ni urĝe petas ĉiun aliĝi al ĝi kiel individua membro, por ke nia filirajto kun la Brita organizo restu eksternevalidiĝebla.

La horo jam batias! La homaro denove staras libera por ĉiel uzadi la internacian lingvon. Sed la venko de la Anglosaksoj donas al ties lingvo almenaŭ provizoran intereson, kaj multaj penas lorni ĝin. Kun kia sukceso? Turnu vin al la mililoj da geknaboj "lernintaj" la Francan en niaj altlernejoj..... kaj al Japano, kiu "legis la verkaron de Flaubert, de Franco, de Maupassant k.t.p." sed ne povis kompreni leteron de Lanti skribitan Francalingvo. Sur postenoj! Ĉie ni sentu la armilojn akraj por paŝi al komana lukto kontraŭ la indiferenteco. Studu, sinokzeru, subtenu, por ke tra la tero estu montrato ke nia lingvo, pro siaj propraj bonecoj, povas servi tiel, kiel povas nenia idiomo nacia.

He amikoj, hajtu vi la fajron de l'fervoro;
Ludu viaj koroj en la sankta paclaboro.

-----P.R.BANHAM, D.B.E.A.

BATALO PRI LA POLUSOJ.

La sekva pezo estas tradukita el la francalingva libro de Rogel Vereol "L'Assaut des Poles," el ĉapitro pri la ekspedicio de la "Jeanette," ŝipo elirinta de San Francisko en 1879, por trovi la nord-orientan travetur-vojon. Post dufoja trapaso de sesmonata nokto polusa, la ŝipo devis esti forlasita kaj la anoj de la ekspedicio spertis terurajn suferojn (1881). La kapitano estis De Long, oficiro de la Usona ŝiparo.

Kaj De Long ĉirkaŭbrakis siajn du maristojn, la plej fortikajn kaj la plej bravajn inter siaj kamaradoj, Mindemann kaj Noros, kiuj ekmarŝos sudon, por serĉi helpon. Oni fordonis al ili la lastajn manĝaĵojn, la lastan municion; ili kunprenis 40 kartuĉojn kaj kiel nutraĵon 40 gramojn da alkoholo.

La du viroj marŝas laŭ la rivero Lona en morda neĝventego. Ili kuŝas en truoj de neĝo, trinkas teon el salikfolioj kaj formanĝegas siajn pantalonojn el foko-foloj. Sed ili atingas vilaĝon tunguzan: jen la save por ili kaj iliaj kamaradoj! Ili rapidegas al la felaj tendoĵ....Nur por subiĝi tio al terura torturo morala, la malnova

malbena de Babelo: la konfuzo de la lingvoj! Dum unu nokto kaj unu tago ili provas, per gesto, per desegnoj faritaj sur la grundo, komprenigi la indiĝenojn, ke homoj mortas en la nordo, ke necesas, sendi helpon al ili: vane! La tunguzoj restas inertaj, stultaj.....Nun, tiuj krudaj maristoj, kiuj eltenis firme mizerojn, antaŭ kiuj la fantazio retiriĝas, kolapsas kaj esploras dum horoj kiel infanoj, dum iu maljunulino de la tribo provas konsoli ilin, nesciante pri kia tragika doloro....

Ili ne povis fari alian ol marŝi kun la indiĝenoj internen, kaj tiuj kondukis ilin al inĝeniero Melville, en Boulecour, 150 mejlojn de la marbordo. Kvankam estis meze en la vintro, tiu tuj formariĝis norden, sed ne povis trovi la kamaradojn. Nur en la sekva printempo, kiam Hindemajn kaj li laŭmarŝis la Lena, ili puŝiĝis kontraŭ pafilo, poste kontraŭ mano de kadavro enfosita sub la neĝo, la mano de De Long, el kiu estis falinta la krajono kaj la lasta folio de la taglibro.....

De Long mortis mem la 31.10.1881 kiel la lasta, same kiel li forlasis la "Jeanette" kiel la lasta, kiam la glaci-premo rompis ĝin. Li kuŝiĝis sin al morto tiel rezigna kaj tiel pura, ke nur la morto de Scott, ĉe la alia poluso de la tero, meritas esti komparita kun ĝi.

-----Trad. PAUL E. SCHWERIN, DBRA.

LA TABAKO.

En "Fundamenta Krestomatio" oni legas araban legendon pri la naskiĝo de la tabako. Laŭ tiu rakonto Mahometo, kiam mordita de serpento, kiun li zorge varmigis en maniko de la vesto, suĉis la vundon kaj kraĉis la venenon surteren. En tiu loko naskiĝis la tabakplanto! De tiam la homoj uzas laŭ diversaj metodoj la foliojn de la tabako, kiu preskaŭ senrimarke venenas kaj malsanigas. La akraodoro de tabakfumo rezultas pro ĉeesto en la tabako de speciala alkaloido, la nikotino. Tiu alkaloido estas tre venena, kaj ĉiu, kiu unufoje fumas, spertas la malfavoran efikon de ĝi sur la organismo. Kapdoloro, kapturniĝo, naŭzo kaj fine vomemo kaj sveno estas la plej oftaj simptomoj de tia veneniĝo. Sed, oni respondus min, tio okazas nur komence; poste, pro alkutimiĝo, oni ne plu suferas tian turmenton. Konsentite; tamen la veneno estas tie, kaj daŭre eniras nian korpon kaj laŭgrade malfavore agas, ankaŭ se tute nerimarkata de ni!

Nikotino estas nerva veneno kaj influas ĉiujn nervojn, precipe tiujn de la koro kaj iufoje la optikan nervon. Oni legas, ke arme-rekrutoj, kiuj volas ŝajnigi malsanon por eviti devigan servon, sin turnas al tabako por ruse havigi al si rapidan korbataĉon, kiu trompu la kuraciston. Nur necesas, ke oni ekcese uzas la substanceton kaj tiu rezulto sekvas. Ofte oni ricevas la saman rezulton sen trauzo, nur per daŭra uzo, ĉar nikotino ne estas, kiel alkoholo, facile, rapide forigita el la korpo; ĝi restas en la histoj dum semajnoj; pro tio oni havas simptomojn de veneniĝo pro amasiĝo de la veneno. En ĉi

tiu okazo oni ne plu havas la akutaĵajn signojn de la unua fumado; la afero estas tute malsama; temas jam pri doloroj en diversaj partoj de la korpo, sumado de oraloj, pli-kaj-plia malakreco de vidpovo ktp. Sendube la alkaloïdo ne agas sammaniere sur ĉio homo; kelkaj estas pli reagemaj al ĝi kaj aliaj male, sed ĉiuj pli-malpli frue ricevas malbonan rezulton. La homoj diras, ke oni bone toleras trinkaĵon, kiam signoj de ebrieco ne sekvas la uzon de ĝi; tamen la homo, kiu bone toleras alkoholon, fariĝos malsana ankoraŭ junaĝa, pro lezo de la arterioj, de la hepato, de la renoj. La manko de evidentaj akutaĵaj signoj de alkohola veneniĝo, alivorte ebrieco, ne malhelpas la malutilon kronikan de la alkoholo. Tutsama okazas pri la tabako. La daŭra uzo de tabako malfavore efikas sur la hervejn ĝenerale, kaj speciale sur la vidpovon, sur funkciadon de la stomako, kaŭzante malinklinojn al manĝado, ofte matenan vomemon; ofte la nazo kaj gorĝo suferas kaj kataro estiĝas, kun tuso kaj ĝenerala malbeufarto, Ĝis la komenciĝo de ĉi tiu milito, preskaŭ ĉiu viro estis fumanto, sed en la plej multaj oficejoj la Direktantoj ne ŝatis vidi la dungitojn fumi, kaj tio limigis la horojn, dum kiuj oni povis libere sin veneni. Preĉipe endome, tre ofte la edzino malŝatis, ke oni fumu pro la malbonodoro, kiu enpenetris la meblaron. Ankaŭ tio malhelpis la troan longecon de la fumarperiodo. Sed nuntempe la tabakomanio fariĝis ĝenerala kaj ankaŭ la virinoj infektiĝis de ĝi. Pro tio, endome ĉiuj fumas la tutan tempon, kaj eĉ tra la stratoj vidiĝas malplaĉega sceno tia, kia virino kun cigaredo inter la lipoj, zorgante suĉinfanon! La malbonanca infaneto veneniĝas dum nutrado per la patrina lakto, kaj estas tute malebla, ke li havu normalajn nervojn, kiam plenkreska. Kutimo oni komencas uzi tabakon por esti laŭmodaj aŭ por imiti la plenkreskulojn, kaj la unua sento estas malagrabla. Nur volpovo katenas la uzanton al la nova ago; laŭgrade sekvas alkutimiĝo kaj, kiel ĉiuj nervaj venenoj, ankaŭ la nikotino kaŭzas nervan malforton, per kiu la uzanto fariĝas vera viktimo de la kutimo: li ne plu povas sin deteni de tabakuzo, kiel la drinkemulo ne povas vivi sen alkoholo. Tre malfrue ĉi tiuj malfortuloj komprenas la malutilon de sia kutimo; ili volus ĝin liberigi sin el ĝi, sed pro manko de volpovo kaj malsana nervsistemo ili refalas daŭre, cedante al la pasio kiu regas ilin kaj dotruas.

Krom la jam diritaj rezultoj de tabakveneniĝo, oni devas ankoraŭ prezenti al si, kiel malfavore influas la uzo de tabako sur pretigadon de voje por la disvolvigo de kancero! La kancero, kiu loĥigas en la lango, lipoj, gorĝo, ĉiam estas helpata de tabako, kiu agas kiel daŭra stimulo sur la histojn kaj, ju pli delikataj la histoj des pli granda la malfavora rezulto. Pro tio, la virinoj, kies histoj estas sendube pli delikataj ol tiuj de la viroj, devas atendi plej malfavorajn rezultojn de tia fikutimo.

Sinceraĵ bonvolantoj propagandas kontraŭ la troa uzo de alkoholo, penante konvinki la karaktere malfortajn, per ke ili ne fariĝu viktimoj de ebrieco; tre konalinde, ke la sama propagando estu farata pri la malbenaĵoj, kiuj sekvas tabakuzadon. Sed tre tre da homoj fumas, eĉ

se multaj nur modere; kaj neniu kiu montras sin publike kun fumataĵo ĉe la lipoj kuraĝus predikadi kontraŭ kutimo, eĉ malutila, kiun li amotas!

-----C. J. CALDERA, D.B.E.A.

LA AŬSTRALIA INDIĜENO.

el "Wide Horizons" de R.H. Croll.

Ofte oni priskribe supozas ke la Aŭstralia indiĝeno estas manka laŭ inteligento, "la plej malalta tipo de la homaro."

"Inter aliaj aferoj nia koncerno estis provi la inteligenton," diris Prof-o Porteus ĉe la Universitato en Havajo, kiam li raportis la sciencajn rezultojn en sia libro. "La ĝenerala supozo ke la nigro-ulo havas malaltan intelekton estas, mia opinio, tute malprava." "Ilia intelekta evoluo jam atingas altajn lokojn, kiujn komprenas nur malsultaj blankaj Aŭstralianoj," aldone diris la fidinda aŭtoritato Pastro J.R.B.Love.

La indiĝeno estas juĝata plejparte laŭ sia malkapablo kompreni la demandojn de blankuloj. Tiuj ĉi, tute certaj pri sia supereco, tro ofte forgesas ke ili estus en multe pli malbona situacio se ĝuste ilin indiĝeno pridemandus en stranga lingvo. La Eŭropano inklinas malatenti ĉiujn normojn krom la proprajn; indiĝeno, se li pensas laŭ la sama vidpunkto, devus tute malestimi plenanĝan homon kiu mortmalsatas en la mezo de sufiĝego, ne havante sufiĉe da inteligento por rimarki la nutraĵon kiu lin ĉirkaŭas.

En Meza Aŭstralio, senakva ĝis la lasta suko estas for, la fremdulo kiu estas devigata havigi por si mem, estus aŭ mortinta aŭ freneziga en tri tagoj, sed la triboj povas transvivi malgraŭ la malfacilaĵoj.

La barakto tra nekalkuleblaj generacioj, kontraŭ malfacilaĵoj (oj, sortoj, estigis rason de observantoj kredoble nesuperataj en la tuta mondo. Ili devas aŭ lerni kiel sekvi la postsignojn de ĉasaĵo aŭ perej.... Rememorante la reputacion gajnitan de la Aŭstralia indiĝeno kiel postsekvanto de signoj, ni aranĝis proven. Ni ebonigis parton de la sabla tero kaj petis ke iu indiĝeno premmarku la sablon per la piedo kaj poste reiru al la vico apud la maro. Dume ni tenis Tapina parolo ĉe la alia flanko de la konstruaĵo (mi sciis nenion el lia lingvo krom "balalingo" (tre bone); li ne parolis Angle, do nia parolo estis per ridetoj kaj gestoj). Kiam oni vokis, mi kondukis Tapinan al la alia flanko kaj indikis la solan piedsignon. Unu okrigardo kaj li sin turnis fingromontre al la ĝusta viro. Ok fojojn mi provis kaj sep fojojn li estis prava senhezite aŭ ŝajna konsidero, kvankam unu viro dufoje premmarkis por konfuzi lin. La okan fojon Tapina rigardis al la signo, sin turnis al la vico kaj faris nenian signon. "Tiu viro? Tiu viro?" petis Prof-o Porteus, fingromotrante laŭvico, sed Tapina staris marte. Fine la profesoro sin turnis kaj indikis al juna blankulo. "Tiu viro?" li petis, kaj la vizaĝo de Tapina fariĝis unu granda rido de jeso. Ja estis tiu viro kiu formetis la boton kaj faris la piedsignon. "Balalingo!" ni ĉore vokis kaj Tapina ridegis tiom

pro la laŭdo, kiom pro la tabako kiun ni donis kiel rekompenco.

----- (Trad.) E. HEARNE.

FRUA VERMO. de R.M. el Punch 18/11/36.

Dimanĉ-matene S-ro Mohikan vekigis sentanta ke ĉio estas bona ĉe la mondo kaj li mem ankaŭ, kaj la sento ne lasis lin dum kelkaj minutoj. Tio estis parte ĉar li havis tre bonan nokton, kaj parte ĉar li ankoraŭ estis nur duonvekiĝinta, kaj komence ne rememoris ke la servistino ne estas en la domo kaj sekve neniu enportos teon. La servistino jam foriris por ĉeesti la edziĝon de sia fratino.

Tiel ĉesis ankoraŭ unu minuto aŭ pli longe antaŭ ol li rememoris la plej malbonan aspekton de la situacio: ke li, en momento de fanfarono promisis la edzinon ke li ellitiĝos kaj mem faros teon. Jen terura penso. Kutime la proksimeco de taso da teo necesiĝis por instigi lin eĉ sin sidlevi en la lito, kaj nun li devas tute ellitiĝi kaj ĉirkaŭ-aferetadi multe da minutoj en la malvarmo sen ia ajn stimulo.

Tamen li elrampis el la lito senvorte kaj stumblis malsupren la ŝtuparon, ĝemanta al si. Ĉar lia promeso la antaŭan nokton estis incitita de diskutado: lia edzino diris ke li ne povas fari teon sen fari ankaŭ tumulteton, kaj li diris, ke male, nenio pli facila estos.

"Estos farite tiel rapide kiel terno de infaneto," li diris, ne ĉar tiu estis aparte ĝusta similaĵo, sed ĉar ĝi estis lia propra, kaj la tutan tagon li antaŭe provis ekpafi ĝin sur iun.

En tiu momento, tamen, la penso de infaneta terno nur faris lin deziri mem terni. Sufokante la impulson, ĉar li sciis ke ternadon oni kredeble tradukas kiel tumulteton, li eniris la manĝĉambron kaj forŝiris folion de kalendaro.

"Ĉiuj estas tuŝitaj de Melankolio," (Thomas Hood.)

Tion legante, S-ro Mohikan profunde kapjesis kaj eniris la kuirejon, kie li trovis ke plej parte la aĵojn, enkalkulante la pleton kaj ŝajne la bolilon, oni pretigis por li la antaŭan nokton. Dum kelkaj minutoj li debatis kun si ĉu li ofendiĝu de tio. Sed forpelis la ideon el lia kapo la eltrovo, ke li ne povas trovi alumetojn.

Li trenpaŝis en la manĝĉambron kaj streĉe rigardis en la telermablon. Troviĝis neniam alumetoj tie. Li rememoris, fakte, ke li tion rimarkis la antaŭan matenon kiam li provis (laŭ kutimo) ŝteleti skatolon antaŭ ol ekiri al la oficejo. Li ankaŭ rememoris ke la edzino diris ke ŝi devas ne forgesi mendi kelkajn ĉe la spicisto.

Tio signifis ke verŝajne kelkaj alvenis de la spicisto hieraŭ posttagmeza. La demando estis: Kie ŝi lokis ilin?

"Jen mi," diris S-ro Mohikan al si, "respektinda civitano, zorgema veturigisto, bona edzo kaj neplendema manĝanto okaze eĉ de spinaco, staranta en mia propra manĝĉambro kun trablovoj siflantaj ĉirkaŭ miaj tibioj dum mi provas dedukti, komencanta de nenio, kie metis mia edzino alumetojn." La afero aspektis ridinda. "Ha," li aldonis malgaje, "ha, ha, ha!"

Pripensanta pri la antaŭa tago, li rememoris ke li ne uzis eĉ unu alumeton el siaj propraj. Do troviĝus neniam sur la tualeta tablo supren, eĉ se li tien sekrete rampus por akiri kelkajn.

Malgaje li malpaŝe reiris la kuirejon, kaj paŭzis en la pordejo de la mangajejo por ĉirkaŭrigardi. Tiu ĉi nebulespere ŝajnis alumet-hava loko. Li palpe serĉis sur la polveca breto, sed sukcesis trovi nenion pli utila ol alta botelo da olivoleo, kiun li batfaligis.

"Mi komprenas kial servistinoj maldungiĝas," li pensis, sorbviŝanta la oleon. "Ili ne povas toleri la teruran respondecon scii kie estas ĉio. Ili malsuprenrampas en la malvarma tagiĝlumo, kun siaj mensoj ŝargitaj de amaso da unika kaj senturaĝiga informo. Nenio kaŝiĝas de ili. Ili scias tuton pri la rasklingoj sub la bano kaj la polvo post la elektra mezurilo, kaj en la libroŝrankola kaŝejo de pakajoj de lavendo, venditaj de homoj ĉe la pordejo.

"Ili povus kuŝigi manon," S-ro Mohikan meditis, prenante la ole-saturiĝinta tuko al la pladejo, tamen ne antaŭ ol ĝi gutfaligis multon sur liaj litĉambro-pantofloj, "je avizo de momento, sen ia demando, sur alumeto, dum kontraŭe mi----"

En tiu momento okazis ke, pro ia miraklo, unu ne-sendanĝera alumeto kuŝis sola sur la pladeja breto. Ankoraŭ pli, kiam li prenis ĝin al la kuirejo kaj zorge skrapis ĝin kontraŭ la forno, ĝi ekbruligis la gason.

Dek minutojn poste li fiere portis la pleton supren. Kiomege da grandaj kaj malagrablaj malhelpoj senplende kaj sen tumulto li ven-

"Teon!" li ekkriis, enirante la litĉambron. (kial)

La edzino sin turnis dormece. "Tute bone, karulo," ŝi diris, "Sendube la bolilo preskaŭ bolas: mi komtis antaŭ minutoj."

S-ro Mohikan kuŝigis la pleton, sentanta sin svenema. Li tute forgesis ke en la litĉambro sidas elektra bolilo.

----- (Trad.) L.E. BAILEY, DBEA.

RAGATTOTAGO.

Por sia regattotago la aerklubanoj ĝuas belan sunluman veteron. La flugkampoj estas ĉirkaŭita de multkolore vestita, feliĉaspekta homamaso. Ilia gajhumoreco estas ne sen bona kaŭzo, ĉar multaj lertaj aviadilistoj jam horojn regalis la ekscitavidaĵajn homojn per ĉia eble aerobatika.

Okazas nun paŭzeto en la programo. La viroj pasigas la tempon per neniodira babilado; la virinoj "pud ras la nazon," la infanoj faras la eblon malsanigi sin englutante montojn da glaciaĵo. Unuj bubacoj, ne havantaj sufiĉe da mono aĉeti frandaĵojn, amuzas sin, turmentante hundon---bele distra tempopasigilo!

Ĉe la flugkampoj mem, vidiĝas aviadiloj dise starigitaj laŭ la manovra spaco.

La stranga irado de lama maljunulo kun nigreta vestaro, larĝgranda ĉapelo, kaj malhelaj okulvitroj, atentigas ne malmulte da ĉirkaŭstarantoj. Apogante sin peze sur bastono, dum la blanka barbo flirt-

as en la venteto, li vagiras laŭ la manovra spaco, kritikeme rigardante ĉiun aeroplanon.

Inter la aviadiloj estas nur unu kun funkcianta motoro. Mekanikisto verŝajne alĝustigas ion, sed momente forestas. La maljunulo aliras tiun maŝinon, kaj pasas la zumbantan helicon tiel proksime, ke li estas preskaŭ frapita de la helica slo. Evidentiĝas de lia regresa ekŝalto, ke, malgraŭ sia maljuneca aspekto, li estas ankoraŭ iom "saltema sur la paŝiloj." Serĉemulo alkrias lin, "Gardu vin, vi maljuna zoologia kuriozaĵo! Tio mordos!" La homamaso jam ĉesis la banalaĵojn, kaj plene atentis la sciivojemulon. Ĉiu estas plue konsternita, kiam, retirinte sin icmete for de la aeroplano, kvazaŭ time, li denove apudiras ĝin, kaj provas gripi en la sidlokon; li sukcesas enmeti unu kruron, je kio lia genuo ekfrapas la akcelilon; tio puŝas la ilon ĝis la pleja eblo; tuj la aeroplano ekmovas antaŭen, kaj la ekskvo firme faligas lin sur la sidlokon; li petege gestadas per la brakoj, ekkriante "H elpu! Helpu!" La revenanta mekanikisto alkuras kiel eblo plej rapide por kapti la aeroplanon alon, tamen li malsukcesas kaj kaptas nur la forblovitajn ŝapelon de la maljuna viro, kiu jam ne kriegas sed sin antaŭenklinas kvazaŭ malespere. Dum la aeroplano zigzagis pli kaj pli rapide sur la kampo.

"Haltigu lin!" krias iu, "Haltigu lin!" papage ripetas aliaj.

Facila konsilo! Brulestinga veturilo, kaj savauto ekiras je nukrompa rapideco post la flugmaŝino, por deĵori je la tuj atendata kraŝo. Virinoj svenas, viroj blasfemas pro la stulteco de la fluganto jam preter helpo. Atingante preskaŭ al la kontraŭa aerodroma perimetro, la ĉiam pli rapide kuranta aeroplano finfine leviĝas je transventa ekflugo. Kiam ĝi nur plurecole maltrafas la barilon, evitante kraŝon je nura harlarĝo, la homamaso elspiregas de ekscitiĝo, kaj ankoraŭfoje dum la aeroplano ŝancele ascendas inter la arboj ĉirkaŭ la aerodromo. Ĝi daŭre suprenflugas ĝis proksimume mil futoj. La rigardantoj iĝas iom malpli nervozaj. Junulo voĉe esprimas la penson de preskaŭ ĉiu vidanto: "La maljuna kapro ŝajne daŭros iri supren, sciante, ke la aero neniam kraŝigis aeroplanon---nur la tero tion faras."

Jen la ŝvebanta aeroplano ekstaŭlas, plongas, poste falspiralas. La ne certeco de la jam ne ekscitavidaĵoj homoj estas preskaŭ neelportebla, sed la falanta maŝino, je ĉirkaŭ 100 futoj super la tero, mirakle platumas kaj zomas je kruta angulo supren. Sekvas nun tia elmontro de nenormala flugado (kvazaŭ la diablo mem gvidas!) kiam neniam antaŭe vidis la nun kvazaŭ ŝtonigitaj homoj.

Ŝajne estas laŭhome neeble, ke la aeroplano senkraŝe surteriĝu. Juna raportisto krias, "Baldaŭ nun ĉio finiĝos!"

Ties eldiritaĵo estas ĝusta! La glitfluge descendanta aeroplano alteriĝas al la suriĝa kurejo, platumas, poste malrapide sinkas sur la kurejon je perfekta trikonta surterigo, ĝi haltas ĉe ĝuste tiu sama loko, de kiu ĝe antaŭ ne longe ekiris!

Deiĝas de la aeroplano, ne timigita maljunulo, sed gajmensa, ridetanta junulo, facilanime tenanta en mano blankan imitaĵan barbon kaj malbelajn okulvitrojn.

Aŭdiĝas voĉo pere de laŭtparolilo:-

"Gesinjoroj! La neatendita elmontro, en kiu nia plej juna piloto regalas vin per sia lerta flug-kapableco, finas la hodiaŭan programon. La klubanoj dankas vin pro via atenteco. Flarsaloj kaj stimuloj havoblaŭ ĉe la elirejo."

-----E. PĤOK.

TRADUK-KONKURSOJ.

Traduko de Konkurso 26:

Dum 4000 jaroj vitro rezistis nin. Ĝi estas unu el la plej fortaj kaj malmolaj materialoj konataj al la homoj; tamen, ĉar ĝi ankaŭ estas tiel rompiĝema, ni ne tute konstatis ĝiajn eblecojn. Sed nuntempe, rezulte de dummilitaj esploroj, ĝi plenumas taskojn, kiujn neniu alia materialo povus fari. Kaj tre baldaŭ, ĝi senmezure aldonos al la oportunaĵoj kaj komforto de l' vivado.

En la laboratorioj kaj fabrikoj de la grandaj vitro-kompanioj ni vidis vitron, kiu povas esti segita kaj najlita kiel ligno; vitron, kiu flossas; vitron, kiu resaltas; vitron, kiu povas esti fleksita kiel kaŭĉuko, tordita en fadenon, ligita en nodojn kaj teksita kiel silko.

Ni vidis fakulojn direkti aeroplanon faritan parte el vitro---ne fenestra vitro, ĝi ne estas travidebla. Sed ĝi aspektas tutsame kiel iu alia lerna aviadilo. Tamen la fuzelo kaj vosto estas faritaj el vitro-ŝtofo; ili havas duoblan fortecon kaj duonon pezon de la konvencia alumini-lamena fuzelo. Laŭ pez-unuo, ĝi estas la plej rezista flugmaŝino iam konstruita---pli rapida, pli malkare produktobla kaj pli longedaŭra.

Venkinta Grupo: WESTERN AUSTRALIAN ESPERANTO LEAGUE.

Tradukota Teksto Konkurso 28.

National virtues follow the fashions and change with the times. There was once a complacent chief justice who pointed to the deprivations of English malefactors (and English gallows) as a proof that his countrymen were braver than the French; but Englishmen now pride themselves above all things on their respect of law. There was a time when the English loved to be thought rollicking and boisterous people; but nowadays it seems proper for the rich to be "detached" and the poor docile. The English are still lovers of themselves, but they no longer show it by ranting about their full bellies. In truth, they no longer have the best-filled bellies in the world. Their own emigrants boast that they fare better than the stay-at-

(homes.

Australians who grumble in their country become exuberant about its "standard of living" when they first see real poverty in England.
(W.K.H ancock: Australia. -Standard of living.)

Tradukoj devas atingi la subskribinton antaŭ la 10.11.45.

P.E.SCHWERIN, 1 Carabella Flats, McDougall St., Milsons Point, NSW.

DU TRADUKOJ.

FREGO (Ed.Horicke) "Herr: Schicke was du wilt..."

Ho sendu, mia Di',
 Laŭvole bonon, malon;
 Gajeme ĉian skalon
 Akceptas mi de vi.

Nek ĝojon abundan
 Nek multan turmenton
 Elverŝu sur mi.
 Kvantete ja ili
 Produktas kontenton.

(Trad.) KURT HIRSCHEL.

Sendu, Dio, se Vi volas,
 Bonon aŭ malbonon;
 Ĝojos mi, ĉar ĉiun donon
 Viaj manoj ja kontrolas.

Troan bonon da feliĉo,
 Troan plenen da doloro,
 Ne pri mi elspezu.
 Scias Vi, ke meza kvanto
 Taŭgas al la homa koro.

(Trad.) P.R.BANKAM.

Sentencoj 30/8: Malriĉecon kaj riĉecon ne donu al mi; nutru min per tiom da pano, kiom vi bezonas.

LINGVAJ NOTOJ.

Card from Mr. H.C.BUTLER, 5.7.45.

Dear Mr. Bankam, I am delighted as always to receive your brilliantly edited Rondo. I don't agree with your note on page 95. It seems to me that the word "PO" is useful and needed. Nor do I see any difficulty. Simply remember that it is a preposition, and never followed by the accusative; it means "at the rate of," and you are in conformity with Zamenhof's invariable usage.

The difficulties raised by Kalocsay and other writers come from the fact that they give the word another meaning, quote sentences where it is misused (even misquoting Zamenhof), and then find it foggy. The fog is in their own brain. The "abstruse argument" in Plena Gramatiko is simply wasted paper.

GRAFLANDO. Jen la kutima tradukaĵero por la Angla "county". Jam de longe ne plu administras tiujn landpartojn Anglaj grafoj, sed la nomo ankoraŭ restas. En Usonaj "counties" grafoj neniam regis, kaj iu Usona sam-o, ne volante uzi la formon "graflando", enkondukas "konteo" por nomi la administran kaj politikan parton de sialanda "ŝtato" (Maine, Missouri aŭ alia. Sed ankaŭ "konteo" enhavas la nocion de grafeco, ĉar ĝi devenas el Lat. comes, de kiu Itala conte, Fr. comte,

A. count. La Plena Vortaro SAT donas nur "grafo".

LUKO 19/8: "The half of my goods, Lord, I give to the poor &c." Tio signifas ne "Mi kutime donadas la duonon..." sed "Mi tuj donos...." Bedaŭrinde la Esperanto Biblio, kiu sekvas tie ĉi la Jakoban kaj la Revizion de 1882, ne ĝuste redonas la sencan, malgraŭ ke Samuel Green en sia "Handbook to the Greek N.T." antaŭ pli ol duonjarcento klarigis la aferon. Weymouth, Koffatt kaj aliaj pli-malpli bone kaptas la sencan. La prezenco verbotempe estas uzata Greke ankaŭ por indiki certan futuron. Kp. Mat. 26/2, Joh. 21/23, kaj "Tomorrow is Sunday", "Next Monday I am going." FRB.

SECURE (adj.) laŭ Edinburgh egalas "sendanĝera", sed mi pensas ke "sendanĝera" povas signifi (1) safe, kaj (2) harmless, innocuous, ĉar ĝi signifas simple nur: estanta sen danĝero. "Eksterdanĝera" estas klara en (1) kaj "nemalutila" en (2). Kalocsay en Parnasa Gvidlibro uzas "noci" (malutili), el Lat. nocere; Itala nociva, Hispana nocente, Latina nocens adjektive.

FARMI signifas lue preni laŭ kontrakto por difinita tempo teron, bienon por ĝin kulturi kaj uzi je sia propra risko kaj profito. Farmo: farma prenado; la ago farmi. Farmbieno: Angle, a farm(of tenant farm-

THERE'S THE MEAT TO GET and the boy to visit. (1) Aĉetota (Aĉ- (er. etenda) estas la viando kaj vizitota (vizitenda) la knabo. (2) (Iu devas aĉeti la viandon kaj viziti la knabon. La (1) pli bone spegulas la spiriton de la Angla frazo. Plus provu ĉe: "There's the world to conquer."

CONVOY. Oni povas uzi " eskortata ŝiparo." D-ro Solzbacher uzus "konvojo", ĉar la vorto estas internacia konata. F. convoi, Hisp. convoy, Port. comboio, It. convoglio, Nederl. konvooi, Dana Konvoi, Rusa konvoj, Pola konwoj etc. Vere estas, ke la Germanoj diras Geleitzug kaj la Japanoj goso, sed eĉ en Germanujo kaj Japanujo la vorto "convoy" estas bone konata de ĉiuj kiuj havas koncernon kun ŝipaferoj. (laŭ art. de Solzbacher.) FRB.

ASOCIAJ AFEROJ.

EKSIGO. Kun bedaŭro ni devas anonci, ke post la eldono de la Februara numero de La Rondo, P-ino Bailey elficiĝos. Ni fieras ke La Rondo, naskiĝinte dum milito, de Oktobro 1940 ĝis la nuno, eldoniĝis seninterrompe tra la nigraj tagoj de malespero. Ni ne scias pri alia Esp-gazeto en la mondo kiu povas tiel prifieri.

La Rondo ludis fortan rolon en la starigo kaj progreso de nia Asocio. Nenia Asocio povas flori sen oficiala organo kaj nia bone servas al A.E.A. Pro la suprenenciita eksigo la Asocio nun devas plani presadon de la gazeto aliloke, kaj ni esperas ke senideanoj en Melbourne sin proponos por la laboro.

LIBROSTENO. Pro la malpli longa tempo bezonita por libroj atingi Aus-

tralion de Anglujo, ni povas plibonigi la libroservon. Provizaĵon de lernolibroj, vertaroj, propagandiloj, kaj legolibroj kiel ankaŭ de la 3 korespondaj kursoj ni pligrandigis. Viro el Francujo, Si, Vivo de Zamenhof, Aventuroj de Harteno Drake, Naiveco de Pastro Brown (ĉiu 6/6), Sep Vangofrapoj (5/-), la 6 Libroj de Epoko Serio, (ĉiu 2/3), estas en la Provizaĵo de niaj perantoj en Vic. kaj W.Aus.

La klubo en Perth aranĝis en la klubĉambro montrosrankon por la Libro-servo. Dum kunvenoj ĝi estas malferma por ke membroj povu vidi kaj librojn kaj prezojn. Ni esperas ke aliaj grupoj simile faros. Necesas ke la montrosranko havu bonan ŝloŝilon por malhelpi difekton aŭ malaperon dum neesperantistoj uzas la klubĉambro. Tion perdon la libroservo volonte portus. Ni esperas ke ĉiu grupo baldaŭ avizos la Sekretarion, ke li aranĝos tian montrosrankon en la klubĉambro. En tiuj grupoj, kie ne sin trovas peranto de la Servo, ni povas vidigi karton kun la nom-adreso de la plejapuda Peranto. Ni esperas, ke baldaŭ la prezoj de ĉiuj libroj povos esti iom malaltigitaj.

ELEKTO de OFICISTOJ EN 1946. En la venonta jaro A.E.A. Grupoj denove devos elekti Komitatanojn. Ĉi ties devoj estos fini longedaŭran programon por nia laboro en la nuna paco. La Komitato de A.E.A. havas la gravan devon elekti el sia propra nombro la Estraron de la Asocio. La Estraro konsistas el Prezidanto, Vic-Prezidanto, Sekretario, Kasisto kaj plia Estrarano por helpi la aliajn. Ĉi tiuj elportas la planojn de la Komitato.

Tre atentinde estas, ke grupoj, kiam ili nomas siajn komitatanojn, zorge elektu samideanojn kiuj estas pretaj kaj kapablaj servi kiel Estraranoj. Pro la uzo de aerpoŝto ne gravas en kiu landparto Estrarano loĝas; ja estas grave ke li estu kapabla, sindonema kaj energua. Grupoj memoru, ke la venontaj du jaroj tre povos esti tempo eĉ decidiga por la sorto de nia movado. Elektu viajn reprezentantojn zorge. Ni faras ĉi tiun fruan anonecon por ke grupoj, kiuj ne kunvenas dum Decembro kaj Januaro, povas nomi siajn reprezentantojn antaŭ la jarfino. Bonvolu legi paragrafon 12-17 de la Statuto en la Jarlibro kaj sendu la nomojn de elektitaj komitatanoj por 1946-47 al la Prezidantino, S-ro F. Rawson. La Prezidanto kaj Sekretario devas subskribi la avizon kaj certigi la nombron de kotizpagitaj membroj jene: - "Ni certigas, ke S-ro Ajnulo kaj F-ino Ajnulo estis laŭ statute elektitaj kiel niaj Reprezentantoj en A.E.A. komitato. La nombro de kotizpagitaj membroj de ĉi tiu grupo estas 70. (subskribita).....Grupo Prezidanto.....Grupa Sekretario."

GRUPAJ KOTIZOJ. Ĉi tiuj nun estas ŝulditaj. Grupoj pagas 6/- plus unu penceon por ĉiu membro pli ol 72.

I.E.L. Kotizoj. Individuaj membroj de I.E.L. bonvole pagu siajn kotizojn antaŭ la 15a de Decembro al la Ĉefdeligito S-ro L.E. PFAHL, 64 B righton St., Crofton, NSW. La kotizo estas 11/3, kun ĵurnalo kaj Jarlibro de I.E.L.

G.H. ULLJERMAN (Sekretario) 15 Morrice St., Lane Cove, N.S.W.

LA DEVIZO, elektita por la A.Z.A. estas **MI GARDU LA SANKTAN FLAMON.**

"RIDGE". Ŝajnas al mi grava manko en Esperanto, ke ni ne havas ĝustan vorton por la Angla "ridge" en la senco de ripa strio sur kampo, tabletuko k.c. "Corrugated iron" montras la eblon, uzi la Latinan radikon RUG, ĉar "ripstriata" apenaŭ taŭgas. Intersulko, elstara linio, malsulko, eĝeto ankaŭ ne kontentigas. La Majstro mem en Psalmo 65/10 uzas bulojn, sed tio estas "clouds", ne same kiel "ridge"; kaj la sulko estas inter la "rugoj", tute malsimila afero. (Pastro Long, Dereham, Anglujo.)

Rim. de la Red.---Mi konsiderus "malsulko." Ĉu ne vere, ke "a pimple is a dimple turned inside out?" (Akneto estas kaveto falde renversita)

VOĈO EL GREKLANDO. La sekvanta letero venis de F-ino V. COX, vicdel. de I.S.L., kun la peto ke La Rondo donu kiom eble plej da informo pri la afero, cele al helpo al tiu nefeliĉa familio. Eĉ se troviĝus neeble sendi pakajojn, iuj povus sendi almenaŭ leteron de saluto kaj kuraĝigo. Eresos (insulo Lesvos) Greklando. 18 Marto, /45.

Estimata F-ino, mi kuraĝas skribi al vi ĉi tiun leteron el malsopira Greklando. Vi certe konas kiajn malfacilaĵojn ni Greklandanoj suferis je sovaĝa kvinjara posedado de nia lando. Mi petegas vin ke vi havu afablecon sendi al mi per poŝt-paketoj kelkajn metrojn da teksaĵoj por fari internajn virinvestojn por mia edzino kaj mia filineto, same kelkajn parojn de virinŝtrumpoj por mia edzino, kaj, se vi povas, aliajn familiajn objektojn aŭ virinvestaĵojn laŭ via percepto.

Bedaŭrinde tutajn mazagenojn en Grekl. la bestaj malamikoŝ raba-kiris, kaj hodiaŭ ne estas fabrikoj ĉe ni kiuj povas fari teksaĵojn. Kontraŭ viaj s upre-sendaĵoj mi sendos al vi tre frue kelkajn vicojn de nestampitaj belaj Grek-poŝtmarkoj eldonitaj dum nuna Eŭropa milito samvalore de viaj sendaĵoj. Esperante ke mi havos vian respondon,

Salutas vin tutkore via GREGORIO PAPAKONSTANTINOU

(Del. UEA 1935 Jarlibro.)

Adreso:- D-ktoro P.T.T. oficejo
ERESOS (insulo Lesvos) GREECE.

GENERALO EISENHOWER & ESPERANTO. Laŭ N.Z.Z.A. Official Bulletin en la "North Wairarapa Herald" Julio 4 aperas raporto 22-collonga pri parolado de Kaporalo Bailey, Esperantisto, al Rotarianoj. En ĝi li asertis, ke Gen. Eisenhower brodkastis en 14 lingvoj pri la kapitulacio de Germanujo. Inter ili estis Esperanto.

Tio estas bona novaĵo, sed ĝi estus pli bona se nia sam-o nomus firman fonton de aŭtoritato, el kiu li prenis la informon. Gen Eisenhower estas eminenta militisto, sed ni rajtas dubi lian kompetenton voĉlogi en 14 lingvoj, laŭ maniero kiu kompromigus lian dirvolon al la koncernatoj. Ververe, estus granda signifajo tio, ke tia famulo radio sonigis Esp-on tra tuta Eŭropo, en cirkonstancoj tre dramecaj. Tion pli strange, ke ni en Aŭstralio legis neniom pri lia langa admirindaĵo. Ŝajnas al ni miraklo de preterlasemo, ke la gazetoj forgesis rimarkigi pri fakto de tiel tre alta valoro al ĵurnalisma vidpunkto.

F.R.B.

NEKROLOGO. CHAPMAN-TAYLOR. Ĉe New Plymouth (N.Z.), s-ino Ada Chapman-Taylor, preskaŭ 97 jara. Ŝi naskiĝis en Anglujo, kie ŝi fariĝis instruisto. Parolis kelkajn lingvojn; Esperantistiĝis en 1906 kaj kun Esp-a edzo fidele laboris por la lingvo, procipe en Christchurch. Fonda membro de la N.Z.E.A.

INTERNACIA BALOTADO:- La Internacia Statistika Instituto, 329 East 37th St., New York 18., U.S.A., uzas Esperanton ekskluzive sur eksperimenta bazo. El la unuaj raportoj por Usono kaj Kanada sole, evidentiĝas ke granda plimulto konsentus pagi malgrandan parton de siaj enspezoj por ricevi medicinan kuracadon de nacia sanecservo. Per malgranda plimulto la grupo de Esperantistoj malaprobas la mortpunon por surdo kaj dividiĝis preskaŭ egale pri la demando malfermi-fermi la pordon de sia lando al enmigro de ĉiuj rasoj, kredoĵ.

(Lau "Worker Esp-ist")

ELEMENTARY EXAMINATION B.E.A. Sukcesis G.E.HANWAN, Nedlands, W.Aus; C.F.KEMIN, Kaigoorlie, W.A us. H.W.BUSWELL, S.Aus. (Honours).

ADVANCED EXAMINATION, Written part:- M.V.D.BRODIE, Wembley, W.Aus.

DIPLOMA, Miss O.E.STREMPER, Wembley Park, W.Aus.

ERARĴOJ en la Sept:- P.160/3 de mals. magazin; 10 de mals. titolojn. 169/10 neebila; 172/14 Ankaŭ; 174/22 bonmaniera; 167/6 internacie.

VIZITOK al DENTISTO.

Post nokto plena de la turmentoj de dentdoloro mi ellitiĝis pli frue ol kut ime, kaj, nemanĝinte, eliris el la domo por trovi dentiston. Tra la preskaŭ senhomaj stratoj blevis malvarma vento kaj nur malofte preterrapidis veturiloj. Ankoraŭ montris la butikaj fermitajn pordojn, kaj sole aretoj de paseroj aspektis gajaj kaj viglaj en la malforta sunlumo. Trans kelkaj stratoj mi paŝadis, serĉrigardante ante la domojn. Kaj jen subite je la kontraŭa flanko de la vojo mi ekvidis brilan platon el latuno. Taj trandirante la straton, kun koptremo mi legis sur la plato la vortojn "A.Tiranto, Dentisto." Kun naŭzo mi marŝis plu, sed post iom da tempo returnis min kaj denove troviĝis staranta antaŭ la loĝejo de la dentisto. Kun tremanta koro hezite mi aliris la pordon kaj somorigis. Mi atendis. Post kelkajn minutojn la pordo malfermiĝis kaj servistino mire rigardis min. "Ĉu hejme estas la dentisto?" mi demandis. "Jes, sed nun li matenmanĝas," sonis iom abrupta respondo. "Ĉu vi deziras ion?" "Jes, mi havas dolorantan denton." La servistino kun severa rigardo informis min, ke se mi volus, mi povas eniri kaj atendi la dentiston.

Sidante en la atendejo, mi provis legi la malnovajn kaj ĉifonitajn gazetojn dise kuŝantaj sur malgranda table, sed bedaŭrinde mi povis pensi nur pri la apuda ĉambro, kie la tiristo de dentoj faris sian ĉiutagon laboron, kaj kies pordo portis la devizon "Kirugejo." Post longa kaj streĉa atendado, dum kiam mi ofte konsideris forkurĉi, la pordo malfermiĝis kaj viro blankvestita staris antaŭ mi kun sci-

volema vizaĝo.

"Ĉu dento ĝenas vin? Do, eniru," estis la maltrankviliga saluto. Sekvante lin, mi sidiĝis tremanta en granda brakseĝo, kaj la dentisto eklumigis lampon pendantan super mia kapo, kiu ĝenis la okulojn pro ĝia forta brilo. "Malfermu la buŝon," li ordonis. Enrigardante momente li nur ekdiris "Ha," en iom minaca tono kaj ekserĉis en tirkesto, kiu estis plena de malbelaj iloj. Tuj li revenis, tenante enmane enŝprucigilon, kiun li enirigis en la dentokarno tiel energie; ke mi preskaŭ kredis, esti pikita de vespo.

"Mi atendu iomete," li diris, kaj ree malrapide serĉis en sia ilaro. Elektante apartan timigan pinĉilon li diris "Nun," kaj firme starante kaj metante manon ĉe mia makselo, li pretenis la denton per la pinĉilo kaj forte tiris. Post momento li triumfe montris kaj svingis ĝin antaŭ mia vizaĝo dirante "Facila afero. Kvin ŝilingojn, mi petas." Saldante la kalkulon, mi ne perdis tempon kaj tuj eskapis en la straton, kie nun bele brilas la suno kaj en la ĝardenoj kantis birdoj.

Revenante hejmen ĉirkaŭto de babilemaj promenantoj, mi ne povis ne kompati tiujn malkuraĝulojn, kiuj semajnon post semajno toleras dantdoloron, ĉar ili tiom timas denttiron, ke ili senfine prokrastas tian agrablan aferon, kie estas vizito al dentisto.

-----W. LANGHAM.

YARRALUHLA. En La Rondo (Jan. 1945) sidas artiklo pri la legendo de Yarraluhla. Tiun problemon ŝajne solvas letero en "Sydney Morning Herald" (Aug. 2). Kate Newman skribas: - Ke ŝi naskiĝis ĉe Yarraluhla. Tie dum junuleco, helpate de amikino, ŝi verkis rakonton pri nigrulo kaj diamanto. En ĝi la diamanton donis al la nigrulo lia mastro, kiu estis mortanta post bataleto; la nigrulo, siavice ĉe la porde de l' morto, glutis la gemon kaj enteriĝis sub la maljuna deodararbo. "El la skribmeblo de mia patro mi pronis dikam pergamonan paperon, sur kiun mi skribis la rakonton; poste mi zorgis priŝmiri ĝin per aranea retajo polva, kaj kaŝis ĝin en la kriptoj de kolonelo Gibbs ĉe la okcidenta parto de la ĝardeno. Mia patrino (s-ino Campbell) kolerte riproĉis nin, dirante ke tia ago povus instigi scivolulojn forigi la arbon serĉe al la geno."

KASO de LA RONDO. Kvitancoj ricevitaĵ dem Sept: S-ro I. Slavoff 10/-; S-ro F.V. Taylor 10/-; F-inoj Smith, Bramall, 12/-; S-roj W. Langham, H. Calwell, Masel, H. Leighton, D. Gray, 30/-; S-inoj Klussendorf, Glenie Trundle 15/-; S-ro Lamb 2/-; S-ro F. Sons 3/-; S-ro K. Walker 6/-; S-ro K. Hirschel 5/6; £5.6.6.

Al la Aus. Esp. Asocio £1/2/6; Al la Rondo £4.4.0

Elspezoj de La Rondo £4.3.2. En la kaso £1.15.9.

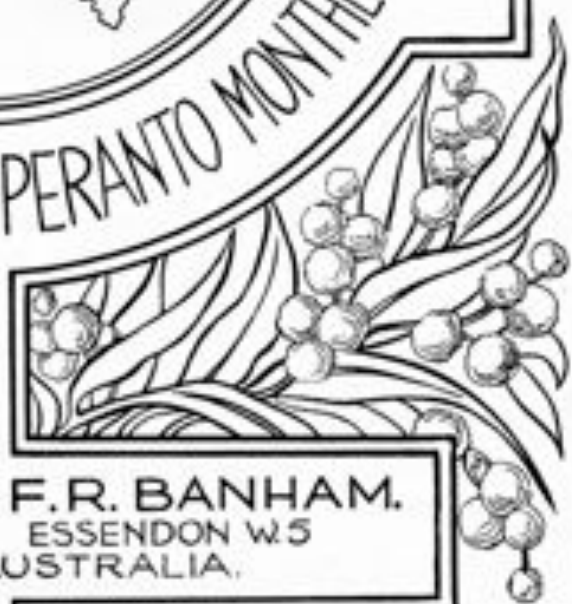
W. ADDIS, (Kasistino), 25 Greville Ave., Flinders Park, S. AUS.

OFICIALA ORGANO DE LA AUSTRALIA ESPERANTO ASOCIO

LA RONDO

THE AUSTRALIAN ESPERANTO MONTHLY

ELDONITA DE F. R. BANHAM.
2 BANCHORY ST. ESSENDON W.5
VICTORIA AUSTRALIA.

VOL. 6 No. 2

Nov 1945

NI GARDU LA SANKTON FLAMON.

L A R O N D O.

L A R E D A K C I O.

S-ro F R BANHAM, D.B.E.A., REDAKTORO,
2 Banchory St., Essendon, W5 VIC.

F-no L.E.BAILEY, D.B.E.A.,
13 Sherbourne Rd., Medindie Gdns., Adelaide, S.AUS.

F-no W.A.ADDIS, KASISTINO,
25 G reville Ave., Flinders Park, S.AUS.

MORTINTOJ REVIVIĜAS.

J.B.DAVIES, en "Aegus," Melburno, 2.3.45.

Rusaj sciencistoj revivigas mortintojn. Revivigo de kadavroj ne plu estas frape izola sukceso de l' scienco; en dekduo da kazoj ĝi efektiviĝis ĉe mortintaj soldatoj virinoj, suĉinfanoj kaj bestoj.

Jam sesdek jarojn Rusaj kuracistoj en tiu sensacia esplorkampo eksperimentas pri revivigo al kadavroj, kaj estas multe pli progresintaj ol tiuj en la cetera mondo. Unu metodo, kiun ili perfektigis dum la nuna milito, prezentas mirindegajn eblecojn. Tuja, lerta kuraco povas redoni vivon al viktimoj de dromo, sufoko, elektra skuo, malinterna sangado kaj pneumonio.

Unuaj detaloj pri la Rusa epokfara eltrovo estas en la "American Review of Soviet Medicine." Oni redonas vivon al kadavro per tio, ke oni renversigas la procedon de la mortado, diras V.A.Negovski. "La morto (1) nur tre malofte estas subita elĉeso de la vivo. Ĝi estas ĝustadire procedo enhavanta multajn interajn etapojn de vivo ĝis morto." La mortado normale enhavas tri fazojn: (1) Stato en kiu okazas aktiva lukto kontraŭ ĝi; (2) klinika morto, en kiu la korpo fariĝas komplete pasiva; (3) biologia morto. En (3) ekzistas neniam ŝanco reviviĝi, sed en la fruaj fazoj de klinika morto estas eble revenigi ĝiajn funkciojn de la vivo, malgraŭ ke vivo estas tute foriginta el la korpo.

La metodo de Negovski estas plibona formo de eksperimentoj, kiujn faris Pavlov kaj Christovich en 1887. Li samtempe: pumpas per pulmometro oksigenon rekte en la pulmojn de la kadavro; injektas puran (tutelementan?) sangon en vejnon je malalta premo, kaj injektas puran sangon en brakan arterion direkte la koron. Tiun procedon oni faris al 52 Sovetaj armeoficiroj, kiuj estis mortintaj pro vundoj. Dek du

el ili reviviĝis kaj fine komplete resaniĝis.

Kazo d e V. Cheraĉnov, simpla soldato. Morte pafita, li sen-
viviĝis pro sangoperdo, d um kuracis toj serĉis ŝrapnelaĵon. Ili
nomis lin mortinta, kaj 3½ minutojn poste nombro da specialistoj-
sciencistoj eklaboris s uper la kad avro. Ili uzis vivd onajn oksigenon
kaj sangon. La koro komencis bateti post unu minuto; tri
minutojn poste spirado komencis. Post malpli ol horo C. malfermis
la okulojn, respondis demandojn, petis akvon. Li vivas hodiaŭ, ŝir-
kaŭ jaron post la "miraklo."

La unua Rusa reserĉo estis kun bestoj antaŭ preskaŭ 60 jaroj. La
unua homa koro reviviĝis per la manoj d e sciencis to Kuljabko en
1902. Li portis vivon al trimonata infano per artefarita
spirigo kaj sangodono tuj post ĝia morto pro pneumonio.

Negovski listas 284 kazojn de provita revivigo al kadavroj ĝis
1942. Li diras, ke pli ol duono sukcesis. Kompletan kaj daŭran rev-
ivigon oni ricevis en 151 kazoj (52 elcentoj), portempa en 72 kazoj
(27 etc.) kaj malsukcesis en 61 (21).

Negovski frue eksperimentis ĉe 250 grandaj hundoj antaŭ ol reviv-
igi homon. La bestojn li metis sub eteron kaj ĉiun guton da sango
li drenis el iliaj korpoj. La procedo de revivigo komencis je 5 ĝis
8 minutoj post klinika morto. Sango estis injektita sub meza premo
kaj artefarata spirigo estis aplikita per ia blovilo. La sciencisto
perfektigis sian metodon ĝis tio, ke sukceso en revivigo al hundoj
estas nun preskaŭ certa. La Rus-Germana milito provizis al Negovski
bonokazon uzi lian teknikon je dekduoj da "mortintaj" homoj, kaj ak-
celis perfektigon de lia viv-redona "miraklo."

(Trad.) F.R. BANHAM, D.B.E.A.

(1) Kie tiu procedo efektive okazas, la fenomenon pliguste oni nom-
us "mortado" (la procedo mortadi). De legu kompreno: "la mortado....
estas procedo...."

MIA PATRINO ROMPAS SIAJN PERLOJN.

de Marion Sturges-Jones, Readers' Digest May 45.

Dum unu el tiuj periodoj, kiam ni estis tute senhavajaj post la
morto de patro, panjo akceptis oficon kiel akompanantino de maljuna
sinjorino en Philadelphia. Panjo laŭtlegis brilego kaj bone sukces-
is ĉe la riĉa kaj reŭmatizma sinjorino Effingham.

Tiu reŭmatismo fine kaŭzis, ke s-ino Effingham volis provi la
metodon de Novjorka kuracisto. Panjo ne estis en Novjorko dum jaroj,
kaj kiam s-ino Effingham diris al ŝi, ke ŝi tien akompanu ŝin kaj ke
ili loĝos en Hotelo Plaza dum unu somajno, la ekscitiĝo de panjo
estis senlima.

Ŝi ĵus estis rakontinta al mi la novaĵon, kiam ŝia vizaĝo nubo
kovriĝis. "Mi ne estis pensinta pri vestaĵoj!" Ŝi pensiris. "Kion

do mi surhavu? Kompreneble mi havos miajn perlojn," ŝi aldiris en-
pense. "Nigra robo surhavota kun ili solvos la problemon."

Mi estis doninta al panjo ŝnur-vicon da perloj por la pasinta
Kristfest o, bonan vicon kostintan 3.98 dolarejn ĉe John Wanaker,
kaj ŝi estis parolinta ĉiam poste, ke ŝi devus eldavi nur la ĝustan
nigran veston, por surhavi ŝin kun la perloj. De nun ni iris al
butiko de s-ro Solomon, kaj per iu miraklo li elportis nigran veston
kiu ŝajne estis farita por ŝnur-vico da (bonaj) perloj. La efiko
estis iu d e kvieta nobleco, sugestanta pri la Placa dum te-manga
tempo.

Estis nur post kiam panjo sekure hejmenvenis al Philadelphia,
ke mi eksciis ŝiajn aventurojn pri la perloj. Ili disfalis en la
vestiblo de la Placa, kiam panjo kaj s-ino Effingham trapasis ĝin
iun vesperon venante de ĉefmango.

"Dio, mia! Miaj perloj!" panjo aŭdigis etan ve-krion. Ekstis
momenta sensacio kaj brava ŝipar-oficiro helpe venis kaj komencis
kolekti ilin. Tiam la estro de la hotel-paĝioj aperis, firme flank-
en ŝovante la kapitanon. "Mi pardonpetas, sinjoro," li diris, "sed
mi transprenos tiun aferon, ĝis kiam la ĉef-detektivo alvenos. Ĉiu
bonvolu flankeniri, tiel ke ni formu arkon ĉirkaŭ la sinjorino kaj
vidu, ke nenioj perloj estu maltrovataj."

"Ho, dankon!" diris panjo. Ŝi pensis rava la fakton, ke la hot-
elo tiel nelacigeble volis helpi ŝin, kaj ŝi flirtis ĉirkaŭe marmur-
ante ĝian ŝaton, ĝis kiam la lasta perlo estis rericovita.

"Ĉu mi sigelu ilin en koverton kaj metu ilin en la hotelan seku-
rejon, ĝis kiam vi povos ree surŝnurigi ilin, sinjorino?" demandis
la ĉef-detektivo. "Mi pensas, ke tio estas grandioza ideo!" diris
panjo kaj atendis feliĉe ĉe la table por la kvitanco.

La postan tagon, panjo promenis en Kvina Avenuo kaj haltis, por
rigardi la elmontrojn de eleganta juvelisto. Subite ŝi ekrimarkis,
ke la sorto venigis ŝin ĝuste al la ejo por revicigo de la perloj.
Ŝi eniris. Alta sinjoro en frako salutis ŝin.

"Ĉu mi povas havi miajn perlojn re-surŝnurigitaj en la venontaj
du tagoj?" panjo demandis. "Mi estas ĉi-tie de Philadelphia kaj
ŝatus ilin faritaj tuje, se eble." La sinjoro estis eksterordinare
gentila. "Mi informos min," li diris. "Ĉu via moŝto havas la per-
lojn ĉi tie?" "Ne," diris panjo, "mi lasis ilin en la sekurejo de la
Placa."

La sinjoro levprenis oran telefonon kaj faris gentilan konversa-
cion kun alia parto de la konstruaĵo. "Mia s-ro De Witt povus veni
al la Placa hodiaŭ posttagmezo kaj ricevi ilin, se la sinjorino ne
estos alie okupata," li diris. "Mi ŝatus, se via moŝto akompanus
s-ron De Witt kaj la perlojn ĉi tien, por ke vi povu ĉeesti la sur-
ŝnurigon."

Panjo estis iomete kaptur-nigema pro tiom da atento. Kiel perfe-
kte ĉarma ĉiu estis estinta pri ŝiaj perloj! "Mi amas, observi la
envicigon!" ŝi d iris dankeme. "Miaj perloj estas mia plej-plej
kara posedaĵo!" "Precize," diris la alta sinjoro. "Ĉu ni diru je
la tria horo?"

manpoŝo, kiam s-ro De Witt aperis en la Placa. Li estis bela viro, aspektanta kiel Usona Senatano, kaj panjo sentis sin enviita, kiam ŝi pasis tra la vestiblo kun li. Estis tre ekscite ankaŭ, reveni al la juveloj en la privata aŭto disponigita.

Kiam ili alvenis en la juveloj, s-ro De Witt movigis ŝin preter ĉiuj montrotabloj de diamantoj kaj rubenoj, preter la malfalsaj arĝentaĵoj kaj la ravegaj kristalaĵoj en bela meblita salonon de la malproksima parto. Tie panjo estis sidigita ĉe tablo, kaj kovrilo de peza, nigra veluro estis metita antaŭ ŝi. "Mia s-ro Duprez faros la survicigon, sinjorino, kaj li ĉeestos en momento," diris s-ro De Witt.

S-ro Duprez, malgranda franco kun akraj trajtoj kaj fantaziaj lipharoj, baldaŭ riverence movis sin en la ĉambro. Eksidante, li metis ujon de ilaro sur la tablon, glatigis la veluron kaj ekprenis la koverton de la Placa. Ili ĉiuj atentis, kiam li malfermis ĝin per maldikaj, zorgaj fingroj kaj elruligis la perlojn. Li ĵus volis surmeti okulvitrojn, kiam li subite rigidigis. Lia mano tremis, li hezitis, kaj poste li rapid e surmetis la okulvitrojn. Li ĵetis malrapidan, kontinuan rigardon al la perloj, kaj jen li ekspiris subite kun akra, sibla tono.

"La sinjorino estas prirabita!" li kriis. "Oni devas alvoki la policon! Tiuj ne estas perloj!" Panjo palpebrumis. "Ho, mi estas certa, ke mi ne estas prirabita!" ŝi diris. "Ĉiu ajn en la Placa estis tion afabla---mi---mi ne povas imagi ion tian de ili!" Ŝi klinis sin transen kaj fiksrigardis la perlojn. "Ne," ŝi diris kaj eligis sopiron de liberigo. "Tiuj estas miaj perloj, tute certe---mi m emoras la agrafon tute bone. Vidu, ĝi estas lilioforma desegno en oro kaj diamantoj---ne veraj diamantoj kompreneble---sed estas ĉarma agrafon, ĉu ne?"

Panjo sin turnis al s-ro Duprez kaj de li al s-ro De Witt. La lasta estis skarлата enviziĝe kaj aspektis proksima al apopleksio, dum la eta franco fariĝis gris-blanka kaj firmprenis la brakon de la seĝo. Lia buŝo malfermiĝis, sed neniu sono eligis.

"Ĉu io okazis?" panjo demandis alarmita. S-ro De Witt estis la unua, kiu ree disponis pri la povo paroli. "Sinjorino," li diris, "vi sidas en privata salono de la plej eminenta gemo-vendisto en la mondo. Sur tio sama seĝo, kiun vi okupas, la Aga Khan sidis, dum novaj desegnoj estis farataj por liaj valoregaj smeraldoj. La princo de Kimrujo alportis famili-juvelojn al tiu sama salono, por diskuti remuntadon. Spite de tio, mi ne estas tro fieraj, por re-surŝmirigi la perlojn de iu Usona ŝtatano. Sed, sinjorino, ni ne envicigas perlojn, kiuj kostis 98 cendojn!"

Panjo rektigis sin. "Mi pensas, ke vi estas tre malgentila," ŝi diris malvarme. "Tiuj certe ne estas 98-cendo-perloj. Mia filino donacis ilin al mi por Kristfestoj. Mi neniam demandis pri la prezo---io, kion vi certe ne povus kompreni---sed mi scias, ke ili estas bonaj perloj, kvankam ili ne estas veraj perloj. Se vi ne volas surŝmirigi ilin, vi havas la liberecon, rifuzi tion, sed mi devas diri, ke laŭ mia opinio via maniero estas tute ne gentila."

Kiam panjo finis, s-ro De Witt jam ekregis sin denove kaj estis ekstarinta. "La sinjorina neŝte pravas," li diris, aspektanta ree kiel Senŝtano, "la eraro estas nia! Mi petas pardonon, ke mi transiris la liniojn---estis nur pro tio, ke dum la 30 jaroj, kiujn mi jam estas en la firmo....., sed ne pensu pri tio! La eraro estas nia! Duprez, vi reŝmurigos la sinjorinajn---er---sinjorinajn parlojn senprobenste!"

"Ho, dankon!" diris panjo, ree en plena ridotado.

"Kaj ĝi kostas nenion!" s-ro De Witt aldiris. Lia vizaĝesprimo estis iu de doloro, sed estis doloro tolerita noble.

----- (Trad.) PAUL E. SCHWERIN, DBEA.

LA AKCIDENTO DE MONICA MARY.

de Jean E. Turnley. El Adelaide MAIL, 13. Oct. 1945.

La sesan fojon la bakisto frapetis ĉe la malantaŭa porde de la domo de la familio Monahan, kaj kriis sian nekrompreneblan alvokon. S-ino Monahan, eklevante la infaneton el la bano, responde vokis, kaj post t kvin minutoj aperis kun la infaneto en la brakoj, la kalkulo de la bakisto, kaj ĉemane sia monujo.

Tuj kiam ŝi pagis lin kaj li sin turnis por foriri, la lakto en kaserolo sur la forno bolis kaj superfluis sur la fondon. S-ino Monahan rapidis por ĝin forlevi, kaj sidigis la infaneton sur la sofona, apogante ĝin per kusenoj.

"Hu, restu tie minuton dum mi ordigas vian veturilon," ŝi petis.

Estis estinta ĉagrena mateno. Kvazaŭ ne estus sufiĉe ke ŝi devas pretigi siajn proprajn kvin por iri al la lernejo, ŝi devas ankaŭ varti la trijaran Petron de sia fratino. Feliĉe, Avino vizitas ĝin kaj tempospace senŝarĝas ĝin de li.

Dum ŝi pufigis la matracon, la infaneto ekploretis. S-ino Monahan kaptis la unuan ludilon kiu estis ĉemane, kaj svingpendis ĝin antaŭ ŝi.

"Jen, ludu kun la vagoneto de Petro," ŝi petegis la infaneton, "mi nun estos nur duonminuton."

Monica havis ses monatojn kaj dentopuŝadis. Ŝi afable ricevis la ludan vagonon, antaŭen kliniĝis de sia eta talio, kaj absorbe ĝin renversis. Ŝi levis ĝin en malgranda dika mano. "Ahaaah," ŝi anoncis pro plezuro.

S-ino Monahan starigis la infanĉaron eldome en la suno, revenis por eklevi la infaneton kaj trovis ke Monica Mary havas la ludilon plejparte en la buŝo.

"Ha, ne manĝu la maljunan aĉaĵon! La koloraĵo doiros de ĝi!"

"Grrrrh," diris Monica Mary, sed ŝi la patrino firme forpuŝis la etajn malsekajn fingrojn.

Tiam, kiam ŝi kuŝigis la ludilon sur la sofona, ŝi haltspiris pro teruro.

"Sankta Maria, Patrino de Dia," ĝemis S-ino Mohanan pro tio, ke la vagono havas nur tri radojn.

Febre ŝi serĉis inter la infanvolvaĵoj kaj ankaŭ ĉiun colon de la planĉo. Ŝi eĉ renversis Monica Mary supre malsupren, sed elvenis el la infano nur gargarsoné.

Tambe, ŝi rapidigis la infaneton en ŝalon kaj elflugis el la domo, akorde la pladpurigon, la viandajn sur la forno, la fenestrojn malfermaj, kaj la malantaŭan pordon gapanta, kaj kuregis laŭ la vojo al la Infansanojo.

"Trankviliĝu," S-ino Mohanan, "serene diris la Flegistino, "ĝi estas el kaŭĉuko, tre malgranda, ronda kaj mola. Ĝi trapasos. Doŭu al ŝi iom da oleo, kaj ŝio estos tute ĝusta. Ŝi ne aspektas kvazaŭ ŝi suferas."

S-ino Mohanan leviĝis kun profunda sopiro. Ŝi fikse rigardis Monica Mary kvazaŭ ja la fervorego de ŝia observado perforte eltirus la radon el tiu koruba vizaĝo.

Ŝi pripense puŝetis la infaneton en la ventro. "Ah---mi esperas ke vi estas tute prava, Flegistino, tamen mi maltrankviliĝas. Mi maltrankviliĝos de timo ke ĝi ruliĝos kaj volvos sin ĉirkaŭe en la malgrandan maŝinajn de ŝia interno."

La Flegistino iomete ridetis. "Mi opinias ke ĝi ne faros tion," ŝi diris. "Nu, certe ne maltrankviliĝu, S-ino Mohanan. Informu min kiel ŝi fartos."

"Tion mi ja faros. Ĝis revido, Flegistino."

La patrino de S-ino Mohanan estis en la kuirejo kiam ŝi hejmon atingis.

"Mi reportis Petron," diris la maljuna sinjorino. "Kie nom' de Dio vi estis? La domo estis tute malforma, kaj la manĝaĵo brulanta sur la forno! Kio estas al vi?"

"Ho, panjo!" S-ino Mohanan poze sid iĝis. "Monica Mary englutis radon de la vagoneto de Petro, kaj treeble ŝi mortos!"

"La sanktuloj s' avu nin! Ho, la benita otulo! Rado? Ĝi turniĝos rondende en ŝia interno kaj donos al ŝi spasmojn! Jen! Donu ŝin al Avin'!"

Monica Mary elpertis la transdonon al la genuoj de sia avino kun sia kutima trankvileco. Granda nigra butono kaptis ŝian ŝaton kaj ŝi avide kurbigis la buŝon al ĝi.

La du virinoj sidadis kaj sin balancis pro veco, rigardante al Monica Mary kvazaŭ ili atendus ke ŝi disfalos antaŭ iliaj okuloj.

Malgranda Petro eniris de la korto kaj staris rigardanta ilin ĝis la vidaĵo enuigis lin.

"Kio estas mia trirada?" li demandis kolerete. "Kio estas mia kara eta trirada?"

"Via triciklo estas en la barako," lakone informis lin lia onkino.

"Sed al mi mankas mia vagono, mia trirada vagono."

Lia avino subite kaptis lin. "Ĉu vi aŭdis tion? Lia vagono! Kion da radoj havas via vagono? Ĉu nur tri?"

Petro solene palpebrumis. "Nur tri radojn. Kiam mi estis mal-

granda mi englutis unu."

-----L.E.BAILEY, IBEA.

LA TRI DEZIROJ. (Malnova Germana Rakonto)

Malriĉa viro sidis unu vintran vesperon ĉe sia forno kaj babilis kun la edzino pri la feliĉo de najbaro. "Ah," li diris, "se mi havus iom da mono mi fondus negrandan komercon, kaj se mi diligente laborus mi baldaŭ havus sufiĉon por vivi sen zorgoj."

"Tio min ne feliĉigus," respondis la edzino. "Mi dezirus esti rekte riĉa; mi volonte posedus grandan domon, kaj se mi malriĉajn homojn vidus, mi helpus al ili, tiel faciligante al ili la vivon. Sed ni paroladas vane; jam forpasis la tempo de la feoj. Se ekzistus ankoraŭ tiaj estaĵoj, kaj unu el ili mi trafus, ĝi baldaŭ nin helpus. Mi scias bone kion mi petas de ĝi."

Samsamente ambaŭ ekvidis belan fejon en la ĉambro. Ŝi diris: "Mi promesas al vi plenumi la tri unuajn dezirojn, kiujn vi esprimos; sed gardu vin, ĉar mi ne permesos al vi ankoraŭ pli."

Kiam ŝi jam malaperis, la geedzoj parolis inter si tre embarasate. Diris fine la edzino: "Se mi sola devas decidi, mi scias kion mi dezirus. Mia opinio, nenio mankus al mi se mi estus riĉa kaj respektata."

La viro respondis: "Ne! Se ni simple estus riĉa, ankaŭ povus okazi al ni malsanoj, ĉagrenoj, eĉ frua morto. Pli bone estus saneco, feliĉo kaj longa vivo."

"Kiaĉe havi longan vivon se ni estus malriĉaj?" kriis la virino "Tio signifus nur plilongigi la mizeron. Se la feo efektive nian feliĉon volus, ŝi promesus al ni pli da dezirplenumoj, ĉar estas dekduoj da aferoj, kiujn ni bezonas."

"Vi estas prava," diris la viro, "sed ni havas ankoraŭ da tempo. Ni konsideru ĝis morgaŭ pri tio, kiujn tri aferojn ni plej deziras, kaj tiam ili postulu."

"Mi la tutan nokton pripensas la aferon," konsentis la virino. "Dume ni iom nin varmigü, ĉar estas ege malvarmo." Dirante tion, ŝi dispuŝe instigis la fajraĵon. Vidante la karbojn denove ekflari, ŝi diris sen penso: "Nun bone bruligas la fajro; ho se ni nur havus pecon da kolbaso, longan je metro. Facile ni povus ĝin kuiri." Apenaŭ ŝi diris tion, jen falis al ŝi tra la kamentubo peco da kolbaso longan je metro.

"Al diablo kun via kolbaso!" blasfemis la viro. "Kia bela deziraĵo! Nun restas al ni nur du. Ho mi estas tiel kolera, ke mi deziras, ke ĝi aliksiĝu al via nazpinto!"

Samsamente li vidis, ke ankoraŭ pli malsaĝa estas lia propra deziro, ĉar la kolbaso saltis rekte al la nazo de la malfeliĉa edzino kaj teniĝis tie tiel firme, ke la kompatinda ne povis ĝin depreni.

"Ah, mi malfeliĉa! Kiel mi liberiĝos de la kolbaso?" ŝi ploris. Kia malbona viro vi, ke vi ĝin sur la nazon deziris!"

"Mi ĵuras al vi, kara edzino, ke tion mi efektive ne deziras," respondis la viro. "Sed kion nun fari? Mi deziras la riĉecon, kaj aĉetos al vi oran ingon por sidi al vi sur la flarilo."

----- (Trad.) F.R. BANHAM, DBEA.

LITERATURECA TRADUKO. de F.R. BANHAM.

JANE AUSTEN: Jane Austen's delicate and ironic art will remain unassailable through all changes of taste and variety of opinion. What she really possesses is nothing less than the power of giving expression to that undying ironic detachment, touched with a fine malice but full of tender understanding, which all women, to some degree or other, share, and which all men, to some degree or other, suffer from; in other words, the terrible and beautiful insight of the maternal instinct. The clear charm of her unequalled style--a style quite classical in its economy of material and its dignified reserve--is a charm frequently caught in the wit and fine malice of one's unmarried aunts; but it is, none the less, the very epitome of material humour. Without romance, without philosophy, without social theories, without pathological curiosity, without the remotest interest in "Nature", she has managed to achieve a triumphant artistic success; and to leave an impression of serene wisdom such as no other woman writer has equalled or approached.

La delikata kaj ironia arto de J.A. restos firma dum ĉiuj ŝanĝoj de gusto kaj opinio. Kion ŝi efektive posedas, tio estas ĝuste la povo esprimi ironian mondrigardon sendependan de cirkonstancoj (7), prituŝitan de delikata malice sed plenan de malkora kompreno. De eterne la virinoj havas ĝin, pli-malpligrade, kaj ĉiuj viroj pli-malpligrade suferas pro ĝi. Alivorte, ĝi estas la terura kaj bela klarvido de la patrineca instinkto. La facila ĉarmo de ŝia senegala stilo, stilo pure klasika en sia lingvaĵa ŝparemo kaj digna sinretenemo, estas ĉarmo kiun oni ofte ekkaptas en la sprito kaj delikata malice de senedzaj onkinoj; sed, malgraŭ tio, ĝi estas la vera esenco (6) de humoro patrineca (8). Sen romanco, sen filozofio, sen sociaj teorioj, sen scivolo patologia, sen la plej malgranda intereso en "la Nature," ŝi tamen atingis triufan artan sukceson kaj heredigis impreson de serena saĝo kian neniu alia virino egalas aŭ eĉ proksimvenis.

(6) NE "epitomo."

(7) "detachment" ŝajne sig. "a standing aloof from objects and circumstances."

(8) "adjektivo post substantivo plej bone alĉiras atenton," (Fruictier).

DIOGENO serĉis honestulon. "Kia bonŝanco?" demandis preterpasanto. "Sufiĉa bona," respondis la saĝulo. "Mi ankoraŭ havas mian lanternon!"

TRADUK-KONKURSOJ.TRADUKO de KONKURSO 27.

"Ĉu vi iam renkontis Hindon?"

Ĉi tiun surprizan demandon direktis al mi amiko, kiam mi vivis en Hindujo de proksaŭ unu jaro kaj estis vojaĝinta milojn da mejloj. Ĉu mi renkontis Hindon? Kion la viro volis diri? Kompreneble mi estis renkontinta multajn. Por alparole... minimume mil. Sed supozu, ke ni rigardus Hindujojn de pli ĝenerala vidpunkto.

Unue, la 180 milionoj de kastaj hinduoj. Ili estas Hinduoj tute certe, la vera kerno de Hindujo. Sed atendu momenton... Ĉu vere? Kiel staŭas la 60 milionoj de senkastaj hinduoj, kiuj rampas en ilia polvo? Ĉu ankaŭ ili estas Hinduoj? Laŭ la kastaj hinduoj, ili eĉ ne estas viroj kaj virinoj! Ili estas "netuŝeblaj". Trinki el la sama taso signifas spiritan venenon; ilia nura ombro estas malpurigo. Ĉu tiuj 60 milionoj---de siaj propraj gefratoj taksitaj kiel multe pli malsuperaĵ ol la plej malaltaj bestoj---estu priskribitaj de Okcidentulo kiel "Hindoj"?

Venkinta Grupo: SYDNEY ESPERANTO SOCIETY.

Tradukota teksto Konkursu 29.

Woodview Road doesn't pretend. It is but part of South-Western Suburbia, and knows it. Many years ago, it must have had a different idea of its importance, because each house has a tradesman's entrance. Tradesmen now knock at the front doors. In each residence, a man and his wife with two or even three children can live quite comfortably, and space is left for one or two lodgers. The income derived from letting enables the family to live in a moderately large house; there is also a back garden just big enough for domestic purposes, pet rabbits or pigeons, and even a few flowers. True, the matter of priority in the bathrooms is often a cause of embarrassment, but ingenious time schedules overcome even that problem.

(Eric Little: They Went Quickly). len.

Tradukoj devas atingi la subskribinton antaŭ la 10.12.45.

P.E.SCHWERIN, 1 Carabella Flats, McDougall St., Milsons Point, NSW.

LINGVAJ NOTOJ.LA KAZO POST "KIEL".

Zamenhof diris "Mi elektis lin kiel prezidanto" signifas "Mi elektis lin, ĉar mi estas prezidanto," aŭ "mi elektis lin, kvazaŭ mi estus prezidanto," aŭ "mi elektis lin, en tia maniero, en kia prezidanto elektas." "Mi elektis lin kiel prezidanton" signifas "Kiel

oni elektas prezidanton, "aŭ "por havi en li prezidanton." Sekve se vi volas esprimi, ke la elektota estu prezidanto, ni povas diri: aŭ "mi elektis lin kiel prezidanton" aŭ "mi elektis lin prezidant o" (ke li estu prezidanto), sed ni ne povas diri, "mi elektis lin kiel prezidanto," ĉar tiam la senco estus tute alia.

Jen la majstra diro. Rimarku bone, ke oni povas ankaŭ diri, por la unua senco, "Estante prezidanto, mi elektis lin." Tial en tiu frazo de Zam. "kiel" havas senco de "estante", ne la donitajn de Millidge. Klare estas, ke la tri interpretoj, kiujn donas Zam. ne estas samaj inter si. "Mi" povas esti la prezidanto, aŭ ne.

Komparu: Vi traktas min kiel infano. (...as if you were a child)
Vi traktas min kiel infanon. (...as if you were a child)

Simile: Mi amas vin kiel fratino (n). En la trio "kiel" egalas "kvazaŭ".

Genezo 13/16: Mi faros vian idaron kiel polvo de la tero (tiel multe-nombra kiel estas). Tie, ellasi "kiel" signifus, ke Dio polvigos la idaron.

Mateo 3/16 : Li vidis la Spiriton malsuprenirantan kiel kolombo (malsuprenirus). Aŭ, "kvazaŭ kolombo malsupreniras."

Habakuk 1/14: Vi faras homojn kiel fiŝoj (kvazaŭ ili estus fiŝoj?). En tiu ĉi ekzemplo klare vidiĝas, ke la Zamenhofs "Mi elektis lin kiel prezidanto" tute ne estas analogo, en lia unua interpreto. Lia klarigo, ke ĝi signifas "...ĉar mi estas prezidanto" ne aplikigas al la sama gramatika frazo en Hab. Alivorte ni ne povas klarigi per la sensencaĵo, ke "Vi (Dio) faras homojn, ĉar Vi estas fiŝo(j)." Ĉu do ne estus bone uzi "fiŝojn" tie, kie obligus nin klarigi per: Vi faras homojn kiel Vi faras (aŭ farus) fiŝojn?"

Pri tiu problemo de Hab. ni konsideru, ke kelkaj bonaj verkantoj uzas "kiel" elipse por "kiel se" (kiu egalas "kvazaŭ"). Ĉu ne Zam. foje ankaŭ uzis ĝin senco de "kvazaŭ". Tio rajtigus la akuzativon en Hab.

La duobla senco de "kiel" ("estante" kaj "simila al") estas bedaŭrinda, sed oni povas facile eviti miskomprenojn, uzante pli precizajn formojn.

La frazoj: Ĝi havis okulojn kiel steloj kaj voĉon kiel (estas tiu de) birdo, kaj Ĝi havis hararon molan kiel (estas tiu de) eta kokido, estas analogaj al Mateo 3/16.

AL LEGANTO. "Smith, where Jones had had "had", had had "had had"; "had had" had had the approval of the examiners.

Traduku per: Smith, kie Jones estis havinta "havis", estis havinta "estis havinta"; "estas havinta" estis havinta la aprobon de la ekzamenistoj.

GRAVE. Ni petas ke samideanoj aligu al la I.E.L. Ankaŭ ke I.E.L. anoj kiel eble plej frue pagu siajn kotizojn por 1946.

Sendu tuj al la Ĉefdelegito, S-ro LESLIE K. PFAHL, 64 Brighton Street, Croydon, N.S.W. Ordinara membro 5/- kun Jarlibro. Membro Abonanto 11/3 kun Jarlibro kaj Jurnalo Esperanto Internacia.

NOVAĴOJ. El "The American Esperantist." Pastro Pausback verkis pri sia Aŭstralia vizito kaj laŭdas la Esp-an movadon tie ĉi. Li kunredaktas ĉe "The American Esperantist."

Komisiisto de la Knaboklotoj de Kubo rekomendas Esp-on.

Ĉinio: Esp-a kurso en Sud-Ocidenta Universitato de Kuming. Nova Esperanto-Ĉina Kompletata Vortaro.

En Okcidenta Aŭstralio, kurso de Esp-o ĉe Kolegio de Teknologio (Perth). Brazilo Registaro eldonis 2 p.markojn kun Esp-a teksto okaze la dekan Brazilan Esp-an Kongreson en Aprilo.

El "ESPERANTO INTERNACIA" (oficiala organo de I.E.L.) S-ro Teo Jung, ĉie konata kiel redaktisto de "Heroldo de Esp-o" ankoraŭ vivas en Scheveningen, Nederlando, kaj li kaj lia familio estas sanaj. Por "E.I." li verkis poemon de espero kaj kuraĝigo.

S-ino W. Zamenhof kaj Iadviko (edzino kaj filo de Adam Zamenhof) ankoraŭ vivas en Varsovio, kiel ankaŭ P-ino Roma Zamenhof, filino de Felix Zamenhof.

Cseh, Pragano, Isbrucker-oj estas sufiĉe sanaj kaj anime fortaj, malgraŭ la teruro de Arnheim kaj aliloke. Timinde la Esperanto-Domo tie estas detruita, sed ankoraŭ restas duboj. Cseh verkis longan kaj tre interesan artikolon pri la afero.

"Romeo kaj Julieto," trad. Stephen Andrew, 2/6 Angle per ABA.

MORTO. Je 1 Aprilo Frank Milward, tradukinto de The Sleeper Awakes (La Dormanto Vekiĝas), de H.G.Wells.

El "AMERICAN ESPERANTIST." (Majo-Junio 1945).

Common principles are certainly more important than a common language. But the lack of a common language is frequently a tremendous obstacle in reaching agreement on principles and, once such an agreement is reached, in implementing common principles in common action." (Dr. W. Solzbacher.)

"The unaccented Latin alphabet is inadequate for the representation of the sounds of any language. Either entirely new and strange characters must be introduced, or accents must be used, to achieve phonetic accuracy. The mind accepts accent marks more readily than entirely new symbols. Zamenhof chose wisely when he utilized the circumflex and breve for a few characters. By so doing he constructed a phonetic alphabet unsurpassed in phonetic science to this day... Linotype machines are supplied with matrices for Esperanto accents at a few cents each, a few dollars for a complete assortment..... There are no special difficulties in the mechanical requirements for

using Esperanto---less than Spanish." (G. Alan Connor.)

"Language learning is here to stay and may even be tremendously expanded in the future. Esperantists ought not to regret this. The need for an interlanguage for global intercourse will be felt ever more acutely, regardless of how many Americans may study Spanish, Russian or Chinese. The study of any one of these languages or of the basic characteristics of all of them will be extremely useful from many points of view; no one would claim, however, that it could solve the problem of an international auxiliary language. (Dr. Solzbacher).

Weekly Coeh-method course every Tuesday at the Sorbonne, Paris.

Very Rev. Kao, Chinese E-ist and staffman on "A.E.", tours 20 lands in South America, doing excellent work for Esperanto and Chinese relief.

Radio in Esperanto from Sofia every Wednesday night.

Highest mount in America carries Esp-o flag. Tibor Sokolj, an ardent Esperantist, planted it on Aconcagua (Argentine Andes). Of nine three reached the top; four died.

Dale Carnegie says Clara Barton, Red Cross pioneer, learned Esperanto at 98.

TO CELEBRATE Dr. ZAMENHOF'S BIRTHDAY. All Esperantists and friends are warmly invited to attend the annual social evening given in honour of Dr. Zamenhof. It will be held on Wednesday, December 12, at McEwan Buildings, Little Collins Street, Melbourne, at 8 o'clock. **COME!** Marshall Cohen, Hon. Sec.

ERAROJ en la OKTOBRA NUMERO. 5/25 hejtu, 3/8 rekompencis, kuraĝigis, 5/4 ĉiu homo, 5/10 de mals. lokiĝas, 8/16 saturdayntan tukon, 8/18 sur alŭmeton, 14/2 de mals. valoro el, 14/..3 de mals. mirindaĵo, 14/8 de mals. militisto, 16/23 artikolo, 16/34 kolekto.

KASO DE LA RONDO. Oct. 1945.

S-ino Ford 6/-. S-ro A. Newman 10/-. F-ino J. Kitchelson 6/-. S-ro Kevin Smith 6/-. F-ino P. Worden 6/-. S-ro E. Bolcher 6/-. Masktaga donaco £3. Al la A.E.A. 9/-. Al La Rondo £4.11.0. Elspozoj £4.3.0, En la Kaso, £2.2.11.

Eraroj en nia lasta:- After "Trundle" please read 18/-. also, and add Pastro Gabriel Pausback 10/- to list of subscribers.

W. ADDIS, Kasistino, 25 Greville Ave., Flinders Park, Adelaide, S. Aus.

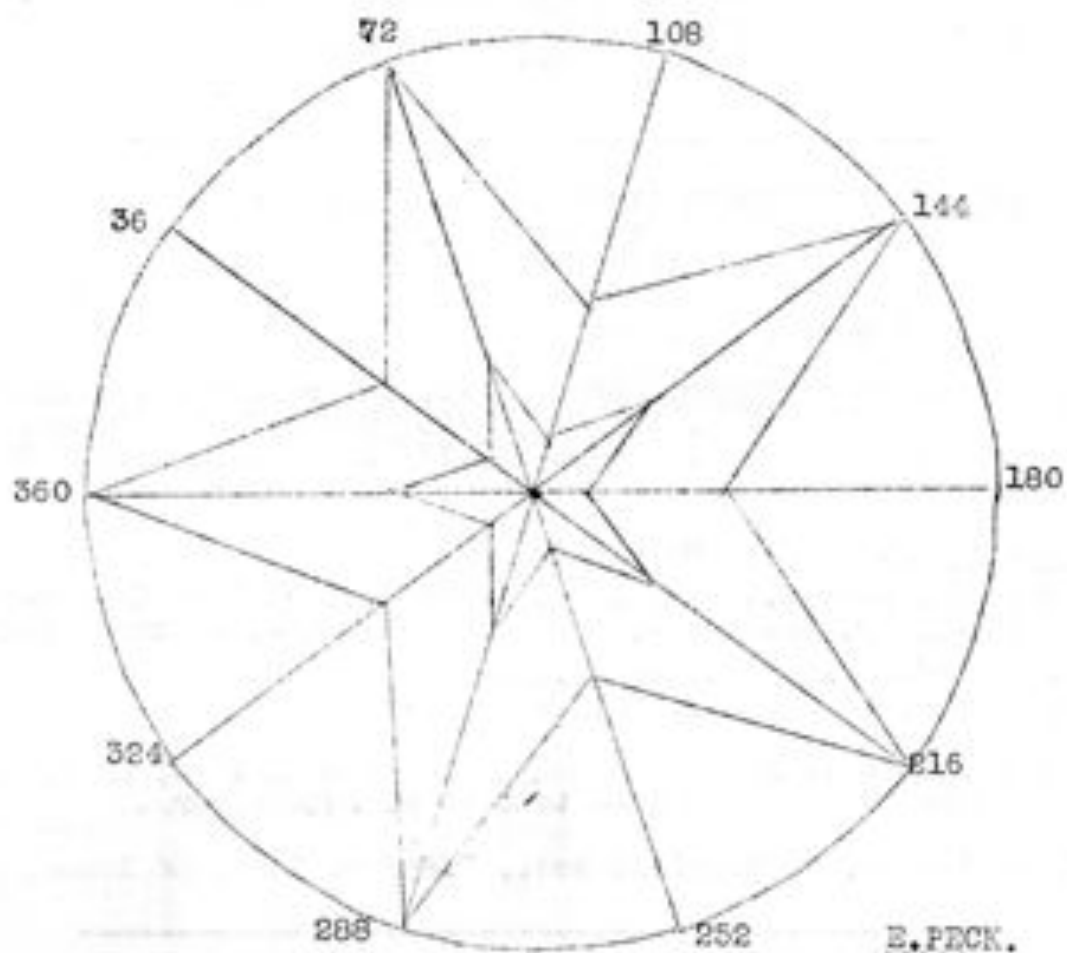
 Longa sportado en la ĵurnalismo instruis min, ke estas malfacile, eĉ necble, skribi frazon, kiun neniu miskomprenos. James Agate.

BIFSTEKO. Septembron 1944 vi legos "Incidento en Varsovio." En ĝi mi erare aligis "bifsteko" en "bifteko," Kiel mi povis fari tiun "kriantan erarpaŝon," tion mi ankoraŭ ne povas eĉ konjekti. Mi ŝuldas pardonpeton al s-ro Major kaj liaj eldonantoj, kies korektan tekston mi tiol neprevigeble ŝanĝis. Nur unu afero estas rimarkinda kaj eble jetas lumeton da lumo sur mian strangan konduton.....Nur unu leganto stentigas min pri la eraro.

Sendube mi estis malbone influita de la konata "bifteck" de la Francoj. Plankdire, Kabe difinas "bifsteko" per "rostita peco de fileo" (filro li ne difinas!) Ankaŭ la Plena Vortaro implicite informas, ke ĝi estas bifsteko nur se rostita---kaj maldika! Millidge estas malpli strikta. Por li ĝi estas beefsteak, steak. La radiko estas oficiala.

-----F.R.B.

HOW TO DRAW A FIVE-POINTED STAR.

Published by F.R.BANHAM, 2 Banchory St., Essenden, W5. VIC.

LA RONDA

KRISTNASKAJN
SALUTOJN
AI NIAJ LEGANTOJ

OFICIALA ORGANO de la A.E.A., Dec. 1945, Vol.6, No.3.

NI GARDU LA SANKTON FLANON.L A R O N D O.L A R E D A K C I O.

S-ro F.R.BANHAM, D.B.E.A. REDAKTORO,
2 Banchory St., Essendon, W5 VIC.

F-no L.E.BAILEY, D.B.E.A.,
18 Sherbourne Rd., Medindie Gdns., Adelaide, S.Aus.

F-no W.A.ADDIS, KASISTINO,
25 Greville Ave., Flinders Park, S.AUS.

ANTON GRABOWSKI, POETO.

Mi sopozas ke Anton Grabowski kaj Kalomano estas la du plej grandaj verstornistoj en la kampo de la Esperanta poezio. La Hungaro forte admiris la Polon kaj praktike akceptis multajn el liaj teknikajoj.

Inter Grabowski kaj Zamenhof okazis la unua konversacio en Esperanto. Grabowski posedis pli ol tridek lingvojn, inter ili Volapuk. Dum la Germana okupado de Varsovio li konsolis sin, tradukante formidele "Sinjoro Tadeo." En ĝi li montris sin kuraĝa (kelkaj dirus trokuraĝa) evoluiganto de la poezia lingvo Esp-a. Li ne timis neologismojn. El la 209 de "S.T." pli ol duono eniris la Plenan Vortaron de S.A.T. kaj 25 oficialiĝis.

Lastatempe mi legis kelkajn da liaj tradukoj. En "Kondukanto--- Antologio" (dua eldono 1904) mi studis lian el la Pola de J.Slowacki, En Svisujo. Mi trovis ĝin malfacile komprenebla, eble pro trotordita vortordo. Ekzemple:

"Ĉielarkajn sin kie vestigas en zonojn
La Jungfrau ĉe l'ora de l'suno deklino;"

Mi vetus ke tre tre malmultaj aŭdantoj komprenus tiun frazon. Nur per zorga analizo mi sukcesis trovi la sencan, kiu ŝajne estas:

Kie la Jungfrau sin vestigas (vestasi) en ĉielarkajn zonojn ĉe l'ora deklino de l'suno. Plue:

"Ĉu prenos anĝeloj min loĝon ĉielan?"
Ĉu anĝeloj prenos min (en) ĉielan loĝejon?

"Sinjoro Tadeo" estas difektita pro tro multe da elipsoj, trokoncizeco, trokompakteco, dense kunpremitaj esprimformoj. Tio ĉio estas akre ĝena, precipe ĉe la aŭdado. "La tradukon," diris G., "mi faris

kun granda pietismo por la Pola originalo kaj la lingvo Esperanto, penante eble plej fidele transdoni la enhavon kaj ĝian formon. Kv ankam la Esperantaj vortoj estas ĝenerale pli longaj ol la Polaj, la fleksebleco kaj elasteco de Esperanto permesis al mi koncizigi la lingvon kaj konservi la formon de l'originalo sen pliiĝo de versoj." Ofte el tiu koncizigo rezultas harmoniaj versoj kun vera stilbeleco; iafeje ankaŭ ĝi malfaciligas tujan komprenon kaj ia alikutimiĝo de la leganto devas antaŭi lian ĝuon. Tiu streĉeco postulis versliberaĵojn almenaŭ ne viditajn ĝis la tempo de Kalocsay. Verboj estas senpere eltirataj el substantivoj aŭ adjektivoj: patris, okulis, pliaĝis, palas, nigras k.t.p. Oni legas: mastro 'as fore; (anstataŭ estas fore). Li ofte forigas la finaĵon de la adjektivo: jun-homo, grand-mondo, fermit-okulo, bon-vojaĝon, bel-skribo. Cetere, Kalocsay ŝajne ne aprobas tion, nomante ĝin "maskita elizio de la adjektiva finaĵo," kaj rigardante ĝin kiel danĝer-an. Grabowski sintozas la komplekajn verbtempojn: nomatas (estas nomata); ŝuldantas (estas ŝuldanta); fermitas (estas fermita); Vi laŭdatu, granda Dio! (estu laŭdata...) Li uzas "kiom" sen prepozicio, kiom ŝtonoj! tiom buŝoj! "Kelk" fariĝas nevaria numeralo: kelk infanoj. "Unu" kaj "ambaŭ" ricevas la akuzativon (ambaŭn, un-un). Li uzas "je" por anstataŭigi la akuzativon: serĉi je, voki je. Li diras "reniri" anstataŭ "reeniri."

La Majstro, antaŭ sia morto, legis preskaŭ la unuajn kvar librojn, kaj urĝe petis lin traduki la tutan.

En liaj fruaj tradukotoj G., kontraŭ regulo 16 de la Fundamento, eliziis -on: Mi volus...malkovri mian kor' en ĝi. Verŝi larmojn de kortuŝo vian etan blankan man'.

Malgraŭ lia reformemo en la frua tempo, eble pro la sincereco de ĝi, Grabowski estis granda Esp-isto, kaj ni eterne ŝuldas al lia sinofera laboro.

F.R.BANHAM, D.B.E.A.

PRI "SINJORO TADEO": "....sufiĉe malsimpla kaj foje stranga; sed ĝi estas malgraŭ tio verko tre grava, kiuvero estas kreinta la grandan poezion Esperanran." (Prof. G. Waringhien, "Franca E-isto," Majo 1936.)

IO PRI ŜIMŜON.

Rimarkinda estis afero, kiun mi iam travivis en Sumatra, ĉar en tiu okazo tute nova scio venis en la mondon. Subite mi eksciis ion, kion certe ne sciis eĉ unu homo en la mondo. Temas pri la hebrea heroo Ŝimŝon. Certe ni ĉiuj lernis pri li en la infana lernejo ke li kaptis 300 vulpojn, kunligis ilin du kaj du ĉe la vostoj, metante torĉon inter ilin, bruligis ĝin kaj pelis la bestojn en la filiŝtrajn kampojn por bruligi tiujn. Tiel la historio estas rakontita en ĉiuj eldonoj de la Malnova Testamento (Jugiŝtoj 15). Pri tiu historio mi certe ne pensis dum 40 jaroj. Sed oni devas supozi, ke iam, kiam mi estis ĉirkaŭ dekjara, komenciĝis subkonscia penslaboro, kiu

n ur post tiom da jaroj donis rezulton, kaj tio en plej neatendita kaj plej surpriza maniero. Iun matenon mi staris kaj raxis min, sen pensoj pri io ajn. Subite, kvazaŭ fulme, en parteto de sekundo, aperis por mi la historio pri Simŝon, kaj absolute samtempe, sen iom ajn da pensa laboro, mi sciis, ke la historio estas absurda, kaj ke nur freneza homo povas tiel idiote konduti (imagi, ke oni kunligas la voston de du hundoj kaj poste volas peli ilin en difinita direkto!), ke la historio tial devas esti miskomprenita kaj tute fuŝe tradukita, ke en la origina teksto certe estis io, kio kaŭzis la tradukon "du kaj du", ke la senco verŝajne estis tio ke Simŝon metis la voston de ĉiu vulpo duoble, do faris maŝon en kiun li metis la brulantan torĉon, post kio ĉiuj bestoj estis forpelataj por kaŭzi brulon.---Fine mi volas ankoraŭfoje akcenti, ke ĉio tio ne venis kiel pensoĉeno, sed ke ĉio en unu momento aperis por mi kiel io, kion mi scias. Tiamaniere oni do povas s en faka scio kaj sen ia ajn laboro veni al scienca rezulto.

P. Th. JUSTESSEN en "Malgranda Revuo," 1944, Svedujo.

FREMDULOJ.

Sur la ferdeko en la plivarmiĝanta sunlumo estis plezure. Rigardante trans la maron al la flava streko de sablo, la verdaĵo kaj la montetoj, Jakob sentis foriĝadi en si la maltrankvilon de la ĵusa nokto.

"Estas bele." Li parolis malrapide, kun la vortoj interspacitaj, zorge elektitaj.

"Estas tre bele," konsentis la virino ĉe lia kubuto. Sed ŝi parolis en sia patra lingvo, kaj Jakob elspiris ĝemeton.

"Sonja. Tiu ĉi lando."---li paŭzis, serĉe vortojn. "---ni devas ensorbiĝi en ĝin, por ke neniu diru, ke ni ne apartenas al ĝi." Zorge, sed kun tono de milda melankolio, li aldonis: "Tion ĉi ni devas fari; ni devas ĉiam paroli ilian lingvon."

Ni devas ĉiam paroli ilian lingvon. Tio estis kun li lastan nokton, dum li kuŝis en la malluma kajuto, timante tial ĉar ili jam atingis la vojaĝfinon. Morgaŭ ili pasos de sur la ŝipo, kiel fremduloj senamikaj en nova mondo. Neniun ili konis. Ilia solnura ligilo kun la malnova vivo estis stebita en internpoŝo de lia jako: letero de rekomendo al iomet-parenco de unu el iliaj iomet-parencoj.

Dum la nokto lia menso estis ĉiase da konjektoj, malsama popolo, malsama vivmaniero. Alia lingvo per kiu ili devas paroli-kompreni. Ĉu ili bone konformiĝos? Ĉu estos por ili loko? Ĉu ili kaj Sonja estas jam tro maljunaj por rekomenci vivon?

Trafis lin ondo da hejmeo. Malgraŭ la odoro de maro kaj farbo, kaj la rulo-vibro de la ŝipo, Jakob reglitis en la pasintecon.

Li d onove aŭdis la klakklakon de hufoj, tintadon de ĉaroj sur

vojŝtonoj, la kriadon de infanoj kajzumbabilon ĉe la vendplaco; li denove flaris la varman odoron de prempuŝantaj homoj, de kuirado, de lavado, la akran de fiŝoj, la dolĉan de fruktoj.

Li pensis pri amikoj, la gepatroj kaj filo. Per la spiritaĵoj okuloj li reve rigardis tra mallarĝa plumbkrada fenestro sur la ĵusbalaitan ŝtonvojon en la mateno; kaj en la vespero sur la disĵetitajn post vikle-vendaj tagoj.

Sajnis, ke neniam denove li efektive vidas tiun vivon; ĝi estis disigita, la homoj forpolitaj. Kelkaj iris en ekzilon, kelkaj estas en koncentraciaj kampoj; maltaĵ mortis.

La nebulo komencis leviĝi de la foraj montetoj. Mevoj kurbe-flugis ĉirkaŭ la ŝipo, venteto krispigis la akvon kaj portis spiron de la tero.

"David estus trovinta pacon tie ĉi." La vortojn li voĉis senkonscio, kaj lia mano iris al la ŝultro de la edzino, kvazaŭ li timus, ke ili malbone efikos sur ŝin.

Dudeŝ kvin jarojn ili havis en David tutan sian mondon, planojn, esperojn, kaj nun, kiel ĉiam, pensante pri li, Jakob trovis sin paŝanta ankoraŭfoje tra la jaroj kun sia filo. Li vidis Davidon infano, knabo, junulo---vireca, vigla, fiera pri sia raso kaj luktanta kontraŭ tiuj ĝin malestimantaj.

Iam David pesis sian patron kaj trovis lin tro malpeza. Li ribelis kontraŭ la antaŭzorgema de Jakobo. "Ili traktas nin kiel bestojn. Kial do cedi antaŭ ili?" Streĉe starante, li kriis:- "Ni estas Judoj; pri tio mi estas fieraj!"

Jam de junuleco Jakob lernis sin regi, peni plaŝi, laŭeble konsenti, kaj ferai la buŝon ferma koncerne la proprajn opiniojn. Li estis milda, amikema homo, sed Judo neamata, malrespektata. Dum tuta vivo li devis elporti mokojn, rikanojn sed li jam de longe konstruis por si internan kribrilon, kiu lasis ilin pasi en lian konscion kvazaŭ la sensenca babilo de infanoj. Sed David havis mal saman temperamenton. Li estis sindofendema, ekflamiĝema. Ofte li venis hejmen kontuzita, sanga, kun vestoj disĉiritaĵoj.

Rigardante en la pasintajn jarojn, Jakob havis la penson, ke la senta sinteno kontraŭ lia raso takte sampaŝis kun la kreskanta David. Dum tiu ĉi aĝo grand iĝis, la malbonvolo kontraŭ la Judoj fortiĝis ĝis tio, ke fino ĝi kulminis en oficiale inspirita presatako, kiu nutris la malbonvolon en kruelan, bestecan malamagon. Kanajloj sonbride kiris. La ĵuro okulumis aprobo. Post ion da tempo, ne nur la urba fiularo sed ankaŭ la tuta popolo, riĉa aŭ malriĉa, ludis la sporton turmenti Judojn. Fine faris tion eĉ la gardistoj de la ĵuro, malkaŝe, senrezerve kaj plej tranĉe.

David silentiĝis, kolora, amara. Li estis ano de komitato formita por kontraŭi la turmentantojn, sed protesto kaj politika agado naskis nur ankoraŭ da batoj. Malbone trapasis la landon, semanto timon. Unu nokton la sangseĝo atingis sian ekstremon, kaj la vojŝtonoj ruĝe brilis en la dancantaj flamoj. Morte trafis Davidon en tiu tempo, kaj malmalte mankis, ke Jakobon ankaŭ.

"Pri kio vi pensas, Jakob?" Sonja interrompis lian revon; la demand o reportis lin en la nunon. Momenton li rigardis la montotojn, la ruĝajn kaj grisajn tegmentojn, la flavan strekon da sablo kun la verdaĵo, kaj la nevojn kurbo-flugantajn. "Mi pensis, ke tio ĉi ni havos pacon kaj respekton."

.....

Renkontis ilin do sur la kajo maro da vizaĝoj---ridotantaj, sorĉantaj. Tie kaj tie homo rekonis homon, kaj regis saluta kriado kaj ekscito rida. Sur la ferdeko pasaĝeroj diso staris kun pakajoj ĉepiede. Ŝipkonatoj faris inter si la lastajn adiaĉojn. Ĉi jen transiris la ponton teron; ankaŭ Jakob kaj Sonja ĝin proksimiĝis. "La vojaĝo fine," ĉi diris sialingve, kaj riproĉete Jakob rediris ĝin Angle. Li nekonscie levis la kapon kaj rektigis la dorson dum ili paŝis do sur la ŝipo.

Sunlumo kaj amaso da amaso da vizaĝoj amikecaj. En la fono homfigure sin apogis je ŝarĝvagono. Ĉe ĝi lia vid haltis momenton, iris plu, tiam revenis al ĝi. La homo ŝajnis rigardogi ilin, kaj Jakob rimarkis, ke sur lia vizaĝo sidas moka malamo, kaj ke lia tuta persone radias neuzatecon. Tiun aspekton Jakob bone kaj intuitivo scias. Malgraŭ ke li ne povis aŭdi la vortojn, li sentis ties soncon, ĉar la apoganta viro sin turnis al kamulo, dirante:-

"Ankoraŭ unu ŝiplono da sakraj rifuĝulaĉoj!"

(E.R.AUSTIN en ABC Wkly.)

Trad. F.R.BANHAM, DEEA.

NOTOJ de la TRAD. ---

Distant relation. Longe mi serĉis ekvivalenton en Esp-o, kaj fine uzis "iomet-parenco." (homo iomete parenca kun alia).

Pesi kaj trovi tre malpaxa. Vidu ĉe Daniel 5/27.

La originale havas lastling "shipload of bloody refs." Mi pensas malbone, traduki per "sangaĵ", kaj hezitis pri "pestaĉaj," "foĉaj" (figure uzata), "d am(ind)aj," kaj aliaj. Fine mi uzis "sakraj," ĉar "sakri" laŭ Plena Vortaro SAT egalas "kolerblasfemi," kaj la Francoj havas adjektivon vulgaringvajan derivitan el la verbo "sacerer." "Sacré" signifas "damned" kaj tial povas servi ankaŭ por la simila "bloody." Almenaŭ tion mi supozas. Mi do promis la liberon transmeti tian uzon el la Franca en Esperanton. FRB.

SE HOMO MAJTUS skribi kontraŭ alia homo nur kion li povas plenatesta pruvi, verkantoj ne povus kroniki la historion. Sarsuel Johnson.

MI BEZONAS pligrandigitan alfabeton (simile al la Rusa), per kiu ni povus literumi la Anglan lingvon. Mia nuna Latina alfabeto tion ne povas.

G.B.Shaw.

ENIGMOJ. (N.) indikas Vorton kun gramatika finaĵo.

1. LOZANĜO. 1. Litero. 2. Severeĝa. 3. Surverŝante por igi malseka 4. Imaga linio sur la terĝlobo. 5. Nevenkebla kutimo. 6. Pagilo. 7. Litero.
2. DU-VORTO. Faro de eklezia estro estas birdo.
3. GRANDIĜA VORTO. Mi estas pasiva; aldonu kapon, mi havas sufiĉe; enmetu literon, mi estas maniero de ~~stato~~ estado; aldonu voston, mi ofte prezentas homon; aldonu voston, mi estas regularo.
4. BIRDO. Mia unua litero estas en kopek sed ne en mon;
Mia dua litero estas en ŝeval sed ne en bov;
Mia tria litero estas en klarnot sed ne en korn;
Mia kvara litero estas en latir sed ne en ŝab;
Mia kvina litero estas en filik sed ne en arb;
Mia sesa litero estas en gravur sed ne en ĉiz;
Mia sepa litero estas en gimnot sed ne en fiŝ;
Mia tuta estas birdo.
5. Re-aranĝu la literojn de la sekvantaj vortoj, kaj enmetu aŭ almetu literon al ĉiu por formi birdojn. La novaj literoj sinsekve formas alian birdon. APER, RUT, PREDIK, FLIK, TER.

Por solvoj vidu p. 39.

IOM.

TRADUK-KONKURSOJ.

TRADUKO de KONKURSO 28:

Naciaj virtoj laŭsekvas la modon kaj ŝanĝiĝas kun la tempoj. Estis iam memkontenta ŝefjuĝisto, kiu atentigis pri rubadoj per anglaj krimuloj (kaj anglaj pendigiloj) kiel pruvo, ke siaj samlandanoj estas pli kuraĝaj ol la francoj; sed angloj nuntempe fieras antaŭ ĉio pri sia respekto de l' leĝo. Estis tempo, kiam la angloj ŝatis, esti konsiderataj kiel petoluloj, esti "apartigataj", kaj al malriĉuloj, esti obeemaj. La angloj ankoraŭ nun amas sin mon, sed ili ne plu montras tion per vanta fanfaronado pri siaj plenaj ventroj. Verdire, ili ne plu havas la plej bone plenigitajn ventrojn en la mondo. Iliaj propraj elmigrintoj fanfaronas, ke ili fartas pli bone ol tiuj, kiuj restas hejme.

Aŭstralianoj, kiuj grumbas en sia lando, iĝas entuziasemaj pri ties "normo de vivado", kiam ili unufoje vidas veran malriĉecon en Anglujo.

Venkinta Grupo: SYDNEY ESPERANTO SOCIETY.

TRADUKOTA TEKSTO 30:

The whole apartment baffled me. I didn't think the way the architect must have thought. In fact the place seemed to be the answer to what the builder did with some space the architect had

left over. A caller instinctively reached for stalactites and demanded a ball of string for the purpose of orientation. When the hall reached the dining room, it came out into the open like the subway at 125 Street. Then it pulled itself together again and went smashing past the bedrooms into the bathroom, ignoring the living room entirely.

Where the hall crossed the dining room it was really just an imaginary line like the equator. On the offside of this equator was the "kitchen". This was a row of fixtures against the wall, icebox, a stove, sink, and garbage can.

It was a frank arrangement. The person manning the kitchen was completely at the mercy of onlooking diners. A piece of butter dropped on the floor, was pronounced dead by onlookers before it could be retrieved, washed off, and put into circulation again. The frazzled cook was on the receiving end of a lot of constructive suggestions. (Louise Randall Pierson: Roughly Speaking.)

Tradukoĵ devas atingi la subskribinton antaŭ la 10.1.46.

P.E.SCHWIERIN, Plat 1, 36 McDougall St., Milsons Point, N.S.W.

TRADUKO.

What most advocates of international English fail to realize is that the materialistic arguments they adduce really militate against the language. Wealth, numbers, "dominion over palm and pine," "mastery of the seven seas"---all that blatant Kiplingesque self-assertion is a bid for universal supremacy; and against such supremacy the world will eternally revolt. I fervently hope that Hitler's mad dream of world power will be shattered; but I confidently expect that in the process all such unholy dreams will be shattered also. (Albert Guorard, The France of Tomorrow, 1942; Harvard Press).

Tradukis F.R.BANHAM.

Malmulto el la pledantoj por la Angla kiel internacia lingvo vidas ke ĝuste la materialaj argumentoj, kiujn ili uzas, fakte parolas kontraŭ la pretendoj de tiu lingvo. Riĉeco, grandnombreco, "regado super palma kaj pino," "mastreco super la sep oceanoj"---ĉio tia kruda naciogoismo en la maniero de Kipling estas provo atingi universalan superecon: kontraŭ tia supereco la mondo eterne batalos. Mi fervore esperas ke forneniĝos la frenezula sonĝo de Hitler pri mondpotenco; plus, ke ĉiuj tiaj malsanktaj sonĝoj samtempe forneniĝos, ankaŭ tion mi fide atendas.

SOLVOJ. 1. LOZANĜO. E, AKR, AKVUM, EKVATOR, RUTIN, MON, R.
2. DU-VORTO. PAP-AG, PAPAG. 3. GRANDIGA VORTO. AT, SAT, STAT, STATU, STATUT. 4. BIRDO. PELIKAN. 5. BIRDO.
PA-S-ER. TUR-T. PERD-R-IK. P-U-LIK. TE-~~PO~~. SIEUT.

BIFSTEKO. Septembron 1944 vi legas "Incidento en Varsovio." En ĝi mi erare aliigis "bifsteko" en "bifteko". Kiel mi povis fari tiun "kriantan erarparŝon," tion mi ankoraŭ ne povas eĉ konjekteti. Mi ŝuldas pardonpeton al s-ro Major kaj liaj eldonantoj, kies korektan tekston mi tiel neprevigeble ŝanĝis. Nur unu afero estas rimarkinda kaj eble ĵetas lometon da lumo sur mian strangan konduton....Nur unu leganto atentigis min pri la eraro.

Sendube mi estis malbone influita de la konata "bifteck" de la Francoj. Plankdire, Kabe difinas "bifsteko" per rostita peco de fileo" (fileo li ne difinas!) Ankaŭ la Plena Vortaro implicite informas, ke ĝi estas bifsteko nur se rostita---kaj maldika! Millidge estas malpli strikta. Por li ĝi estas beefsteak, steak. La radiko estas oficiala.

-----F.R.B.

ASOCIAJ AFEROJ.

GRATULOJN al la samideanoj en Western Aŭstralian Esp. Ligo, kies klopodoj konvinkis la Policestron en tiu ŝtato, ke utilos havi sub sia dispozo grupeton da policanoj, kiuj scias la internacian lingvon Esp-o. En Novembro la Ligo komencis kurson en kaa partoprenis 8 polickadetoj. Gvidas la kurson D-ro C.J.Caldera. La sukceso en W. Aŭs. estu al ni aliŝtatanoj piko al pli energia laboro. Ni ĝojos ricevi novaĵon pri tiu kurso de tempo al tempo.

I.E.L. S-ro Goldsmith, Secretary de Internacia Esp.-Ligo, lastatempe avisas, ke la aferoj de la Ligo progressas tre rapide. La ankoraŭ milittempe malgrandigita oficistaro sidas longajn horojn por ordigi la ĉiam etendiĝantajn aferojn de la Ligo. Malgraŭ tio, ni estas certaj, ke li bonvenigus VIN, kiel individuan membron de I.E.L. Sendu vian kotizon senprokraste al nia Ĉef-Deligito S-ro L.E.Pfahl, 62 Brighton St., Croydon, N.S.W. Membro kun I.E.L. Jarlibro 5/-; kun jarlibro kaj Gazeto 11/3. Nun estas la tempo montri la Internaciecon de Esp-o per membreco en la Ligo.

B.E.A. S-ro Wilkinson, Sekretario de B .E.A. rekomencis deĵoron la 1an de Okt ., post milittempa servo en la R.A.P.

LIBROSERVO. Nia Peranto en S.Aus., S-ro Buswell, nun havas provigon de tiuj libroj menciitaj sur paĝo 12 de nia Jarlibro.
 Kelkaj malnovaj libroj estas denove haveblaj. "Fundamenta Krestomatio" (Zamenhof), la gvidlibro al Esp-a stilo; 472 paĝoj--Prezo 9/-. "Lingvaj Respondoj" (L.L.Zamenhof), respondoj de la majstro al diversaj demandoj, tre help al progresintoj---3/9. Medicina Vortaro, 15/-. Nombro de Libroj, kiuj eldoniĝas en Svedujo denove estas haveblaj. "Hindo Rigardas Svedlandon", 7/6; "Costa Berling", Selma Lagerlof 16/6. "Tra Sovaja Kamŝatko," Bergman 13/6. "Sved a Antologio," 22/6. "La Ringo de la Generalo" Selma Lagerlof 4/6. Kaj multas aliaj. N ove eldonita en Anglujo

estas "Romoo kaj Julioto," (Shakespeare) el la Angla tutprezo tradukita. Prezo 3/9. La Sekretario importas kiujn ajn el la supre menciitaj libroj por membroj post ricevo de antaŭpagita mondo.

Pro la pligranda postulo de membroj ni decidis teni pli grandan provizon. En la nova jaro niaj perantoj en U.Aŭs. kaj Vic. ricevos provizojn de la jenaj:- Vivo de Zamenhof 4/6; Luno de Israel 4/-, Naiveco de Pastro Brown 6/6, Sep Vangoŝtrapo 5/-, Biĉa kaj Sen Mono 6/6, Vojo Returne 6/6, Pinokjo 4/-, Dormanto Vekiĝas 4/-, Vivo el Francujo 6/6, Aventuroj de Marteno Drake 6/6, Ŝi 6/6. Nia Peranto en U.Aŭs. havos kelkajn pliajn librojn kiuj estos videblaj en la klubĉambro.

BONVOLU NOTI. Nia Peranto en VIC., S-ro P.A.PITT, pro feliĉa okazo ne deĵoros dum la lernejaĵaj ferioj dum Decembro kaj Januaro. Niajn elkorajn gratulojn kaj bondezirojn, por la estonteco, S-ro Pitt.

KORRESPONDENTULOJ Novaj Geesperantistoj el Argentino deziras korespondi:-

P-ino M.CHOVAN, Urquiza 126, Necochea, Argentino. Instruistino, pri ĝen. tem.

P-ino R. CHRISTIANSEN, Strato Victoria 365, Necochea, Argentino. Pri Ĝeneralaj temoj, moroj ktp. Baldaŭ iĝos instruistino

P-ino E. ELIZALDE, Caseros 64, Necochea, Argentino. Juna instruistino, Pri ĝen. tem.

S-ro J. HANSEN, Str 14 de Julio 159, Necochea, Argentino. Pri ĝen. tem. kaj edukado. Juna instruisto.

Knabo NAUM FISCHMAN, 752 Pellegrini, Necochea, Argentino. Pri ĝen. tem. Interŝ. Pl.

Skribu rekte al la koncerna persono.

ELEKTO de A.E.A. Komitato. Ni memorigas grupojn pri la elektado de nia Komitato kaj petas ilin sendi la avizon pri novaj komitatanoj rekte al la Prezidantino de A.E.A. La avizo devas certigi ke la komitatanoj estis laŭstatute elektitaj, kaj menci la nombron de kotizpagitaj membroj en la grupo. Ĝin subskribu la grupa Prezidanto kaj Sekretario.

KOTIZOJ. La Sekretario petegas membrojn, ke ili sendu kotizojn rekte al la Kasistino, P-ino Addis, 25 Greville Av., Flinders Pk. S. Aŭs. kaj ne al la subskribinto.

FELIĈAN KRISTNASKON kaj PROSPERAN NOVJARON al ĉiu leganto de la Estraro de via Asocio.

G.H.HILLERMAN (Sekretario) 15 Morrice St., Lane Cove, N.S.W.

KASO de LA RONDO.

S-ro Mehler.....	£1.-.-	Al la A.E.A.....	.13.6
S-ro G. Miller.....	6.-	Al LA RONDO.....	£3. 4.6
F-ino J. Millens...	6.-	Elspezoj.....	4. 1.-
F-ino Kemp.....	6.-	En la Kaso.....	1. 6.5
F-ino J.L. Couard..	6.-		
S-ro L. Miller.....	6.-		
F-ino P. McLeary...	12.-		
Syd. Esp. Soc.....	6.-		
S-ro J. Rose.....	10.-		
	<u>£3.18.-</u>		

In future we shall not enclose notices when subscriptions are due. If you see 146 before your name on your wrapper you will know that your sub. is due in Jan. 46., and 246 will mean that it falls due in Feb. etc. We hope that you will look for the number, and thus help the cashier.

W.A.ADDIS , 25 Greville Ave., Flinders Park, Adelaide, S.Aus.

B.E.A. Advanced Written Examination. E. PECK, Kalbar, Queensland.

GRATULONI

El "The Telegraph" (Brisbano): S-ro Truman diris ke la malfacil-oj kun la Sovetunio devenas precipe el la diverseco de la lingvoj. Ĉar la tradukoj ne estas ĉiam precize samsencaj inter si.

Mi komentas, ke tial restas ĉiam la eblo, ke la homoj sur la tuta globo peligos pro sia volonte akceptita malscio reciproke en la flanojn de atomeca milito. Ĝis kiam ili malsaĝe restos en ĉi-lingvoŝanpso tiomege danĝeraga---kaj certe forigebla per Esp-o?

La "War Register" (London, Somero 1945) per siaj raportoj, foje detalaj, pruvas ekziston de multaj Germanoj, ĉefe pacistoj, kiuj akre suferis pro sia bonkoreco al la Judaj kunlandanoj.

KARA RONDO:- Mi estis for, de ĉ. 28/12/45 ĝis la komenco de Februaro, kaj ne povos (nek deziras) respondi al korespondantoj kaj mend antoj. Libro estas havebla de S-ino Hill, aŭ de aliaj per antoj. La kursojn mi haltigos dumtempe. Sincere via, F.A.PITT.

KLASO EN MANLY. Kun plezuro mi raportas: Dimanĉon vespere (28.10.45) Pastro Galloway faris interesplenan paroladon---Esp-eranto as an International Language---antaŭ anoj kaj amikoj de la Presbyterian Men's League, Manly. La sufiĉe multenombra ĉeestantaro tutevidente ŝatis la leksion, kiu bone ampleksis la devenon kaj h istorion de Lingvo Internacia ĝenerale kaj Esperanto aparte. Profitante la okazon, mi sugestis starigon de Esp. studkurso kaj proponis miajn servojn kiel instruisto. Pastro Hanlon afable akceptis mian proponon kaj tuj komencis varbi kursanojn. Jam kvar-kvin personoj promesis lerni, kaj ni esperas je frua pligrandigo de la nombro, per baldaŭa komenco. E.A.PRYKE.

S-ro LESLIE PFAHL skribas:- Al I.E.L. Anoj kaj aliuloj kiu intencas aliĝi---Bonvulo pagi viajn kotizojn kiel eble plej frue. La I.K.L. multe bezonas viajn helpojn kaj monon, sen ĝi ne povas progresi. Se vi pagas frue, vi dormos dolĉe.

KVINSLANDO. Winter programs arranged by Mr. E.G.Littleton, one of the two propagandists appointed by the A.E.A., held in the Lyceum Club, Queen St., Brisbane, proved entertainment able to draw the folk and fill the cash-box---funds for propaganda purposes. Mr. Roger Fair (ad. Manager of 4-B-K and 4-A-K) gave a fine lecture on the history of broadcasting. Mr.W.Smith, adv. manager of Vacuum Oil, displayed moving pictures that thrilled the spectators with a birdseye view round the world. Mr. Littleton one evening shared with his audience his experiences in broadcasting studios. On Oct. 27, Mr. Fair talked on India, with lantern views. By then we hope the lantern fund will stand at a useful "tenner". But apart from the money they net, these presentations make known to outsiders the existence of our local Esperanto Society.

S.WANMER.

"GOING TO TOKYO:- Mr.B.C.BALLARD, of the External Affairs Department, will accompany the Australian Military Mission to Tokyo as political adviser." (The Argus, 23/10/45)

Mr. B.C.Ballard is a proficient Esperantist, and is the son of the Australian Esperanto pioneer and stalwart, Mr. C.W. Ballard.

(Trad) S-ro B.C.Ballard, de la Oficejo por Eksterlandaj Aferoj, akompanos la Aŭstralian Armean Delegacion al Tokio kiel politika konsilisto. Li estas kompetenta Esp-isto, kaj filo de la Esperanto-pioniro S-ro C.W.Ballard.

ERAROJ en la Novembra: p.18/11 "Ar gus"; 18/24 ekĉeso; 18/30 foriĝinta; 19/29 komprene; 25/1 deziris; 25/29 maternal; 27/23 signifas; 30/5 nepravigebla; 30/7 atentigas; 30/10 fileo; 30/11 ĝi.

KANADANO LERNAS ESPERANTON. (Romeo Campbell, 159 Ste. Therese, St.Malo, Quebec.)

De multaj jaroj mi estis koninta la estadon de Esperanto, kaj kvankam mi neniam estis studinta ĝin pro tio, ke mi ne scias, kie mi povus aĉeti tiajn librojn, tamen mi nepre estis decidinta ĝin lerni iun tagon, ĉar mi tre ŝatas la studon de fremdaj lingvoj, ĉefe la ne-tre-malfacilajn. Plie, mi opinias, ke ĝi estas nepre necesega por la paco inter la malsamlingvaj popoloj. Felicege mi eltrovis mian trezoron en la jaro 1944 dum mi estis armeano kaj post kiam mi transmariĝis al Anglujo. Tie mi eltrovis en librejo "A Practical Course in Esperanto," malgrandan libron, kiu apenaŭ ne kostis pli ol duondolaro. Mi tuj ĝin aĉetis kaj avide legadis ĝis la lasta paĝo. Post tri semajnoj mi komencis korespondadon kun pastro L.Long, B.A., de Norfolk, Anglo-

lando (mia korespond-kursa instruanto), kaj baldaŭ li opiniis, ke mi jam pli bone uzas la mondolingvon ol la Anglan, kiun mi studadis de post du-tri jaroj. Ĉu li estis prava? Eble jes! Miaflanke mi ankaŭ esprimis la ideojn pli bone ol Hispane (mi studis la Hispanen dum dek du monatoj). Ĉu tio ne estas nepra atesto pri la facileco de Esp-o?

Trege kontenta de miaj progresoj, mi pli kaj pli ŝatis la lingvon. Bedaŭrinde, post ne longe mi albataliĝis kaj ne plu povis daŭrigi ĝian studon. Post unu monato mi estis vundita, enmalsanulejigita dum tri monatoj kaj fine revenis al Kanado por esti ekssoldigita. Tiam mi aĉetis aliajn librojn, ĉefe "Step by Step" de M.C. Butler, kaj tute legis la "Vivo de Zamenhof" de E. Privat, plena de intereso. Nun mi havas multe da plezuro, korespondante kun diverslingvaj Esp-istoj kaj uzas ĝin eĉ por personaj notoj.

Do, mia transmariĝo estis bonega por mia estonta vivado.

Ĉiu lernu Esperanton!

ANKORAŬ AMU, KAJ NE JUĜU.

Jen, Dio, ĉirkaŭ mia korp' la ombroj de l' vesper',
 Sed sur spirito mia pli profunda ombro staras;
 Ho, Di', la plej amita batis min per man' de fer',
 Kaj kontraŭ mi la vojon al feliĉo forte baras.

Ho, pikas min la faro ĝis la kor' de mia kor',
 Animo de animo mia tremas en doloro,
 Konfuzo min ja regas, taŭgaj vortoj flugas for
 De mi tordata, Di', en tiu ĉi malluma horo.

Ho, justa Di', al mi ja donu rajton venĝi min;
 sur ter' ne estas povo kiu taŭge min inspiras---
 Ho, Dio! kiel preĝas mi, kaj mi ne aŭdas Vin!
 Ĉu vi en turmentego mia Vin de mi fortiras?

Ho, rivereto, lulkantanta
 Al dormo florojn, herbojn viajn,
 Konsilu min vin aŭskultanta---
 Ha, vi respondas vortojn miajn---
 "Ankorau amu kaj ne juĝu!"

Ho, nuboj, elstreĉantaj lace
 La fornojn por riposi via,
 Vigliĝu, d iru kiel paĉe
 Per venĝo batos koro mia---
 "Ankorau amu kaj ne juĝu!"

Ho, ŝtonoj en la rivereto,
 El viaj ja malmolaj koroj,
 La venĝon diru laŭ la peto
 Farata nun al vi kun ploroj---
 "Ankoraŭ amu, kaj ne juĝu!"

Aero, fajro, akvo, tero,
 Kaj idoj viaj, min atentu!
 Ĉu mi ĝin serĉu en infero?
 Konsilu taŭge aŭ silentu---
 "Ankoraŭ amu kaj ne juĝu!"

Ho, tendroj en oreloj miaj,
 El konscienco kuregantaj,
 Silentu! Jam la tonoj viaj
 Min venkas, forte min regantaj---
 "Ankoraŭ amu, kaj ne juĝu!"

Jen, Dio, ĉirkaŭ mia korp' la ombroj de l' vesper',
 Sed sur spiriton mian tre helega lumo venas;
 Ho, Di', la plejamata batis min per man' de fer',
 Sed, Di', la Voĉon Vian mi aŭskult kaj komprenas.

Ho, pikas min la faro ĝis la kor' de mia kor',
 Sed, Di', animo mia jam eklernas la kompaton
 Por tiu, kiu de la amaj faroj vagas for,
 Donante por la amikeco nur kruelan baton.

Hi, justa Di', Vi min rifuzas rajton venĝi min;
 Sur ter' Naturo, voĉ'de Vi, ja bone min inspiras;
 Naturo, kiu ĉiam vole ja obnas Vin,
 La bonon sian de neniu iam do fortiras.

-----MAUD HELM, D.B.E.A.

Kiu birdo havas la plej vastan Flugiletendon?
 Vaga albatro: ĝis 11 $\frac{1}{2}$ futoj.

Kiu animalo estas la plej longe vivipova?
 Kelonio: ĝis 152 jaroj.

Kiu mamsuĉulo la plej longe vivas?
 H omo: ĝis 11 $\frac{1}{2}$ jaroj.

Kiu el la kvarpieduloj la plej rapide kuras?
 Gepardo (Hinda, ĉita): pli ol 70 mejlojn en unu horo.

 "Kiomlonge vi ludas la gaŭfon?"---"Ĉirkaŭ du monatojn."

"Kio? Vi lertege ludas ja!"---"Tio estas nemiriga. Mi pas-
 igis kvar jarojn, lernante la ludon."

Published by F.R.BANHAM, 2 Banchory St., Essendon, W5. VIC.